

Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i.

Doktorandi 2021

Souhrnná zpráva

Lucie Hündlová, Michaela Šmídová

Praha 2022

Zpráva byla zpracována v rámci dotace poskytnuté MŠMT na další činnost CSVŠ, v.v.i.
pro rok 2021.

Obsah

Úvod	5
1. Základní informace k datovému souboru použitému pro analýzu v souhrnné zprávě.....	6
Základní charakteristiky souboru	7
Informace o struktuře vzorku studentů doktorského studia (převážená data).....	9
2. Vstup do doktorského studia – motivace a přijetí	14
Přijetí na doktorské studium.....	14
Přechod z magisterského do doktorského studia	19
Motivace	20
Výběr disertační práce a konzultace následného uplatnění na trhu práce	25
3. Školitel a doktorand – reflexe vztahu	28
Způsoby získání školitele či školitelky	28
Působnost školitele/školitelky	30
Hodnocení spolupráce se školitelem/školitelkou	30
Spokojenost s vedením studia ze strany školitele/školitelky	33
Frekvence konzultací školitel /školitelka	36
Jiná osoba, která poskytuje odborné vedení a podporu ve studiu	37
4. Průběh studia	40
Aktivity během doktorského studia	40
Zapojení do života pracoviště a výzkumné příležitosti	45
Publikační činnost	49
Rozvoj kompetencí.....	53
5. Institucionální podpora během doktorského studia.....	57
Podpora vysoké školy v oblastech týkajících se materiálního zázemí pro doktorandky a doktorandy	57
Podpora vysoké školy v oblastech týkajících se mimo materiálního zázemí pro doktorandky a doktorandy	59
6. Vazba na praxi	62
Vztah práce, respektive podnikání k tématu disertace	62
Absolvování stáže.....	64
Plány do budoucna.....	66
7. Stipendia a související otázky	70
Omezení a metodologické poznámky k výsledkům, východisko analýzy	70
Stipendia a jejich výše	72
Stipendia v kontextu příjmů a nákladů	74

Celkové náklady a jejich struktura	76
Reflexe „optimálního“ a „realistického“ stipendia	78
8. Wellbeing doktorandů	80
Sladění studijního a soukromého/profesionálního života	80
Náročnost studia v kontextu dalších aktivit	81
Fyzické a psychické obtíže během studia	85
Překážky na cestě k úspěšnému ukončení studia	87
9. Internacionalizace	91
Jazyk disertační práce	91
Zahraniční pobyt	92
Překážky pro případný (další) studijní pobyt v zahraničí?	96
Působnost v zahraničí po ukončení studia: reflexe budoucích pracovních plánů	97
Shrnutí	99
Prioritní okruhy Strategie, které se přímo týkají doktorandského studia, v návaznosti na vybrané výsledky šetření	99
Divoké karty doktorského studia? (mimo zájem strategie, ale potenciálně důležité oblasti)	105
Použité zdroje:	106
Příloha 1 Response rate podle zúčastněných vysokých škol	107
Příloha 2 Studující v přerušném doktorandském studiu (kvantitativní sonda)	108
Životní/rodinná situace	108
Studijní situace	109
Příloha 3 Dotazník	116

Úvod

Hlavním cílem šetření Doktorandi 2021 bylo získat kvalitní datovou základnu, která umožní sledovat vývoj v oblasti doktorského studia, jeho kvality podmínek a úspěšnosti.¹ V rámci šetření byly sledovány zejména: finanční podmínky studia doktorandů, intenzita a kvalita studia, integrace doktorandů do prostředí vysokoškolského pracoviště, vědecko-výzkumná a jiná podpora na vysoké škole a výsledky studia (např. publikační činnost, kariérní záměry).² Tato hlavní věcná témata jsou navázána na priority pro doktorské studium formulované ve Strategickém záměru MŠMT pro oblast vysokých škol na období od roku 2021.

Šetření bylo koncipováno jako první z řady plánovaných sběrů dat v rámci širšího výzkumného designu, který je nastaven tak, aby umožnil dlouhodobé sledování doktorandů v různých fázích jejich studia a zároveň postupně dodával evidence-based informaci o implementaci a efektivitě přijatých opatřeních vyplývajících ze Strategického záměru 2021+.³

Šetření Doktorandi 2021 je nutné chápat v několika podstatných souvislostech: 1) zobrazuje stav v dynamickém období připravovaných změn v doktorském studiu; 2) současně jde o stav na začátku platnosti Strategického záměru; 3) je významně ovlivněno čerstvou zkušeností z dlouhodobé distanční výuky během let 2020 a 2021. Poslední souvislost vedla i k tomu, že se sběr dat několikrát odsunul. A tak přesto, že podzimní semestr akademického roku 2021/2022 se odehrával již za „běžných“ podmínek studia, předchozí období jeho výsledky muselo nutně ovlivnit.

V následujících kapitolách postupně představíme základní výsledky hlavních z tematických oblastí.

---

¹ Samozřejmě navazuje také na předchozí šetření doktorandů, které v ČR proběhlo.

² Tematické oblasti a otázky položené v dotazníku jsou k dispozici v příloze.

³ Specifikace designu šetření je k dispozici v kapitole Základní informace k datovému souboru použitému pro analýzu v souhrnné zprávě.

1. Základní informace k datovému souboru použitému pro analýzu v souhrnné zprávě

Období sběru: prosinec 2021.

Forma sběru: online dotazník, pozvánka k jeho vyplnění byla rozesílána přímo z daných vysokých škol⁴ a během sběru byly provedeny max. 2 upomínky, opět ze strany vysokých škol.⁵

Cílová skupina: všichni studující v doktorském studiu (prezenční, kombinovaná forma, včetně přerušných studií). Podle údajů k 31.12. 2021 bylo celkem 25 122 studentů, kteří spadali to výše zmíněných kategorií.⁶

Do dotazníku vstoupilo 7 754 oslovených respondentů a plně ho vyplnilo 3 672. Pro šetření je tedy charakteristická vysoká míra nedokončování dotazníků, která je na úrovni 52,6 %. Zhruba 1 000 (ze 4082) respondentů dotazník opustila ještě předtím, než se přihlásila k nějaké vysoké škole, tzn. na úplném počátku dotazníku.

Celková response rate⁷ dosáhla 13,6 % a na úrovni jednotlivých vysokých škol se response rate pohybovala od výrazně podprezentovaného ČVUT (3,1 %) až po Metropolitní univerzitu Praha (37,8 %). Nejvíce zastoupenou oborovou skupinou byly *Přírodní vědy, matematika a statistika* (response rate 18,7 %), naopak nejméně *Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky* (7,5 %). Úplný přehled o response rate lze najít v Příloha 1 Response rate podle zúčastněných vysokých škol.

Sebraná anonymizovaná data⁸ byla rozdělena do dvou souborů:

1) Soubor studujících v prezenční a kombinované formě (N=3 416).

V analýze byla použita data těch respondentů, kteří došli ve vyplňování dotazníků až na konec (tj. kompletní dotazníky).⁹ Tento způsob využití souvisí mj. i s možností data zvážit.

Data souboru byla zvážena **metodou raking** vůči populaci studentů v doktorském studiu v ČR k 31.12. 2021 a hlavními kritérii vážení jsou pohlaví, forma studia (prezenční nebo kombinovaná), vysoká škola, věk (tři kategorie: kategorie širokých oborů ISCED (Study Fields)). A právě tyto údaje byly nezbytnými kritérii pro zařazení do analýzy.¹⁰

Volba metody raking souvisí s celkově nízkou response rate a také se zaměřením na celý systém.¹¹

Tento datový soubor (není-li uvedeno jinak) je základním souborem pro analýzu v této zprávě.

2) Soubor studujících v přerušném studiu (N=250)

---

⁴ Pozvánka byla doplněna o odkaz na podpůrnou žádost ze strany ministra školství, mládeže a tělovýchovy.

⁵ Zapojování vysokých škol bylo postupné a dané konkrétními možnostmi.

⁶ Údaje ze SIMS poskytnuté zadavatelem šetření, tj. MŠMT.

⁷ Vypočítaná z celku oslovených studentů vůči počtu analyzovatelných dotazníků.

⁸ Anonymizace dat spočívala zejména v překódování jednotlivých studijních programů do kategorií ISCED

⁹ Odpovědi na většinu otázek byly koncipovány jako povinné, výjimku představovaly pouze údaje týkající se otázek zaměřených na příjmy a náklady respondentů. V případě jiných potenciálně citlivých údajů (např. zdravotní) měli respondenti uvést možnost „nechci uvést“ apod.

¹⁰ Obecně platí, že pracujeme pouze dotazníky, které jsou kompletní, tj. respondenti při jejich vyplňování dosáhli konce dotazníku.

¹¹ Podle Bataglia et al. (2009:): „This operation is known as raking ratio estimation (Deville and Särndal 1992; Kalton 1983), raking, or sample-balancing, and the population totals are usually referred to as control totals. Raking is most often used to reduce biases from nonresponse and noncoverage in sample surveys.“

Data nebyla zvážena, vzhledem k nízké response rate (7,8 % z celku 3178 přerušených studií), mezi tímto typem studujících a výsledky, které tudíž chápeme jako kvantitativní sondu, jsou zařazeny do této souhrnné zprávy jako příloha (Příloha 2 Studující v přerušeném doktorandském studiu (kvantitativní sonda)). Hlavním důvodem zařazení této sondy do zprávy jsou zejména otázky zaměřené na důvody přerušení, další studijní plány a identifikace vlivů, které jsou s těmito skutečnostmi spojené.

V následujících třech přehledových tabulkách jsou uvedeny základní charakteristiky souboru v nevážené i vážené podobě, se kterým pracujeme v této souhrnné zprávě. Podrobnější informaci o struktuře jsou uvedeny v kapitole Informace o struktuře vzorku studentů doktorského studia.

Základní charakteristiky souboru

Pohlaví

	vážená		nevážená	
	absolutní četnost	%	absolutní četnost	%
Ženy	1446	42,3	1600	46,8
Muži	1867	54,7	1715	50,2
Neuvedeno	102	3,0	101	3,0
Celkem	3416	100,0	3416	100,0

Věkové kategorie

	vážená		nevážená	
	absolutní četnost	%	absolutní četnost	%
do 29 let	1647	48,2	2169	64,4
30 až 39 let	1294	37,9	973	28,5
40 let více	475	13,9	243	7,1
Celkem	3416	100,0	3416	100,0

Vysoké školy participující na šetření (abecední pořadí)

	Vážená		nevážená	
	N	%	N	%
Akademie múzických umění v Praze	19	0,6	22	0,6
Akademie výtvarných umění v Praze	5	0,1	9	0,3
Česká zemědělská univerzita v Praze	132	3,9	137	4,0
České vysoké učení technické v Praze	286	8,4	62	1,8
Janáčkova akademie múzických umění	11	0,3	23	0,7
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	85	2,5	97	2,8
Masarykova univerzita	427	12,5	592	17,3
Mendelova univerzita v Brně	83	2,4	61	1,8
Metropolitní univerzita Praha, o. p. s.	6	0,2	14	0,4
Ostravská univerzita	63	1,8	46	1,3
Policejní akademie České republiky v Praze	17	0,5	3	0,1
Slezská univerzita v Opavě	16	0,5	12	0,4
Technická univerzita v Liberci	47	1,4	42	1,2
Univerzita Hradec Králové	31	0,9	40	1,2

Univerzita Jana Amose Komenského Praha s.r.o.	2	0,1	3	0,1
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	44	1,3	68	2,0
Univerzita Karlova	1054	30,9	974	28,5
Univerzita obrany	18	0,5	28	0,8
Univerzita Palackého v Olomouci	236	6,9	231	6,8
Univerzita Pardubice	53	1,6	62	1,8
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	69	2,0	46	1,3
Veterinární univerzita Brno	21	0,6	14	0,4
Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	157	4,6	122	3,6
Vysoká škola ekonomická v Praze	57	1,7	85	2,5
Vysoká škola finanční a správní, a.s.	6	0,2	7	0,2
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	132	3,9	180	5,3
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	6	0,2	10	0,3
Vysoké učení technické v Brně	243	7,1	358	10,5
Západočeská univerzita v Plzni	90	2,6	68	2,0
Celkem	3416	100,0	3416	100,0

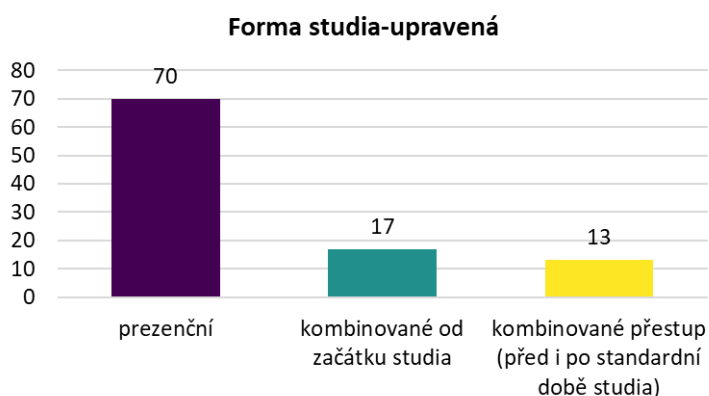
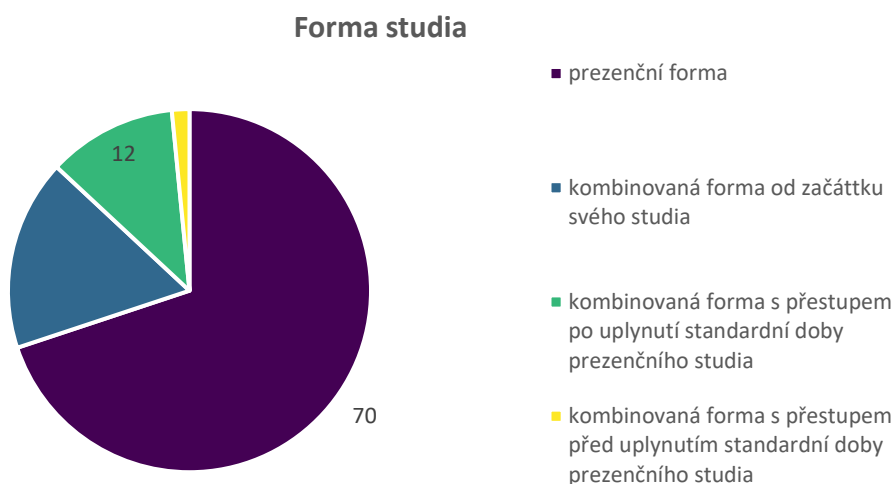

Informace o struktuře vzorku studentů doktorského studia (převážena data)

V této kapitole uvádíme charakteristiku vzorku zobrazenou v níže uvedených grafech. Jedná se o data po převážení. Tyto vybrané indikace ilustrují základní poměry v analyzovaném souboru a budeme s nimi pracovat v celé souhrnné zprávě.¹²

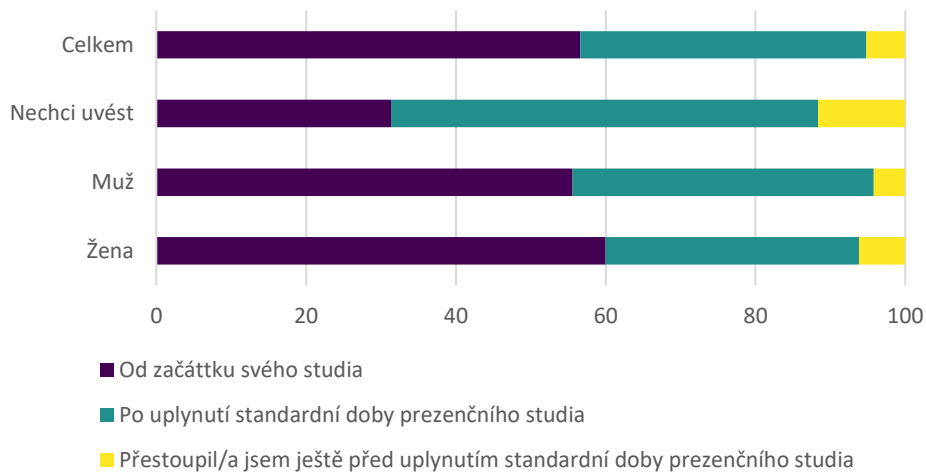
Metodologická poznámka k missing values: Pro to, aby byl dotazník zařazen do analýzy, bylo určující to, aby ho respondent/ka kompletně vyplnil/a. Jedinými výjimkami byly údaje o příjmech a nákladech a také o počtu hodin, které měli respondenti uvést k jednotlivým studijním i nestudijním aktivitám. Tyto dvě oblasti dotazníku nebyly nastaveny jako povinné. Konkrétní způsob analýzy je pro ně specifikován na příslušných místech tohoto textu, tj. zde je uvedeno, za jakých podmínek jsou definovány missing values. U postojových otázek ve většině případů existovala úniková možnost odpovědi (neumím případně nechci posoudit, respektive nevím).

Metodologická poznámka k upravené formě studia: V analýze budeme vycházet z upraveného indikátoru týkajícího se formy studia. Pro účely analýzy je z našeho hlediska vhodné rozlišit nejen prezenční a kombinovanou formu studia, ale odlišit rovněž vstup do kombinované formy studia podle toho, zda k němu došlo hned od začátku studia, anebo až v jeho průběhu.

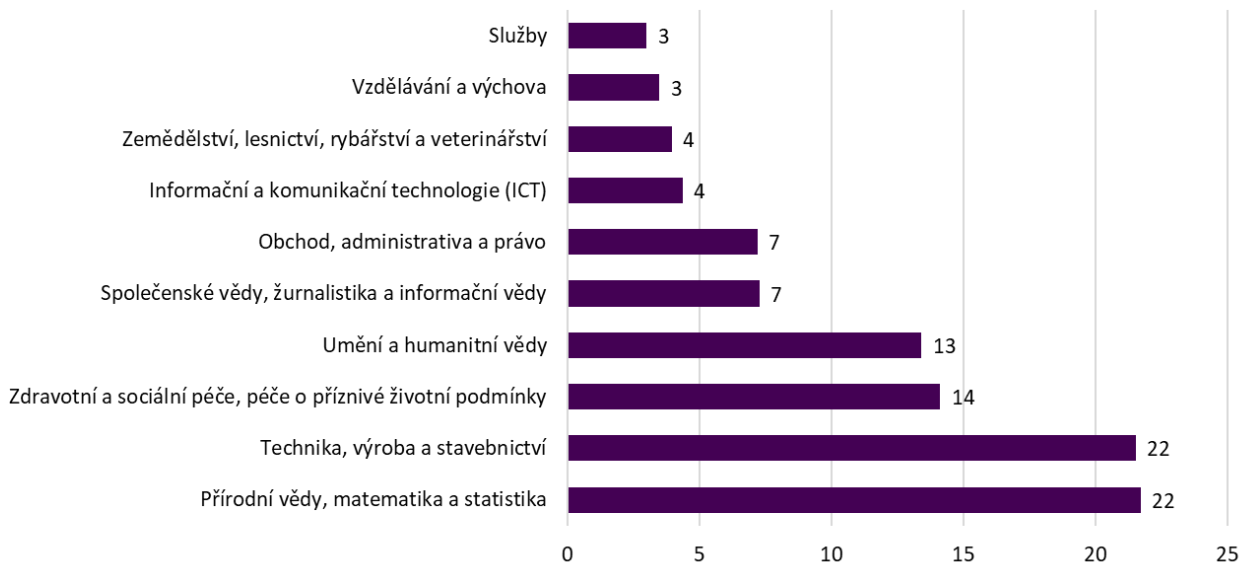

¹² Pokud nebude uvedeno jinak (např. soubor s nímž pracujeme v kapitole 7. Stipendia a související otázky).

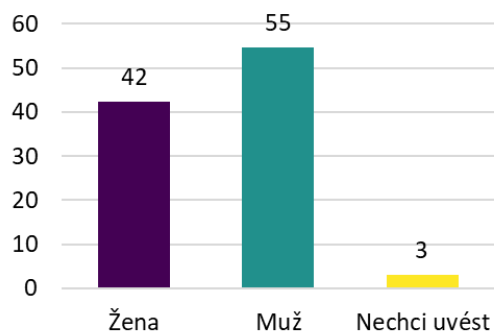
Kombinovaná forma vs pohlaví

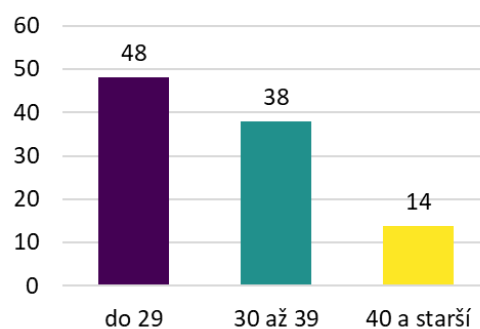
Obor studia, v %

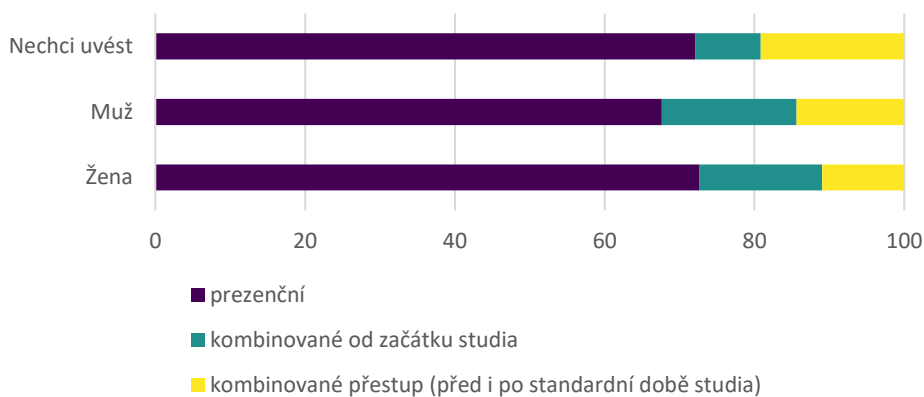
Pohlaví, v %

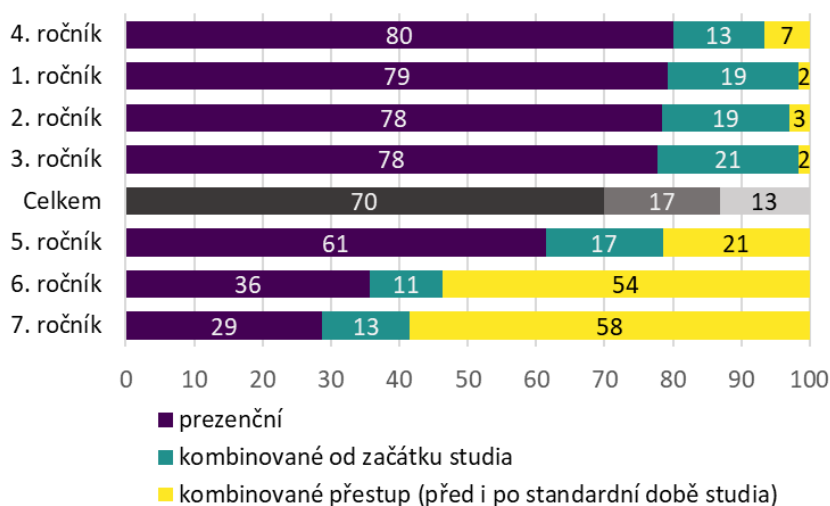
Věkové kategorie, v %

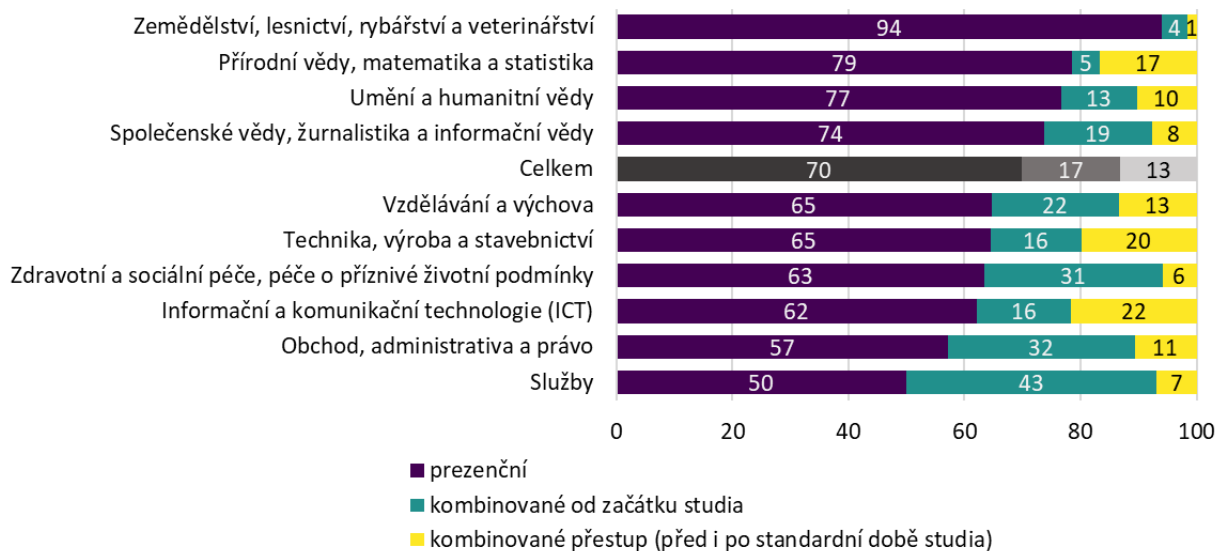
Pohlaví vs forma studia

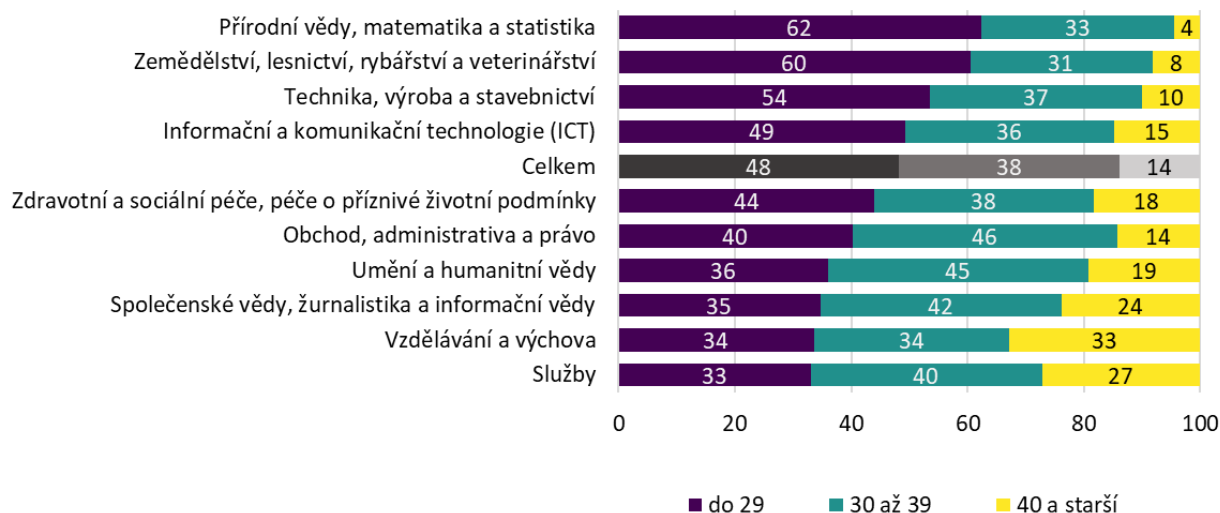
Ročník studia vs forma studia

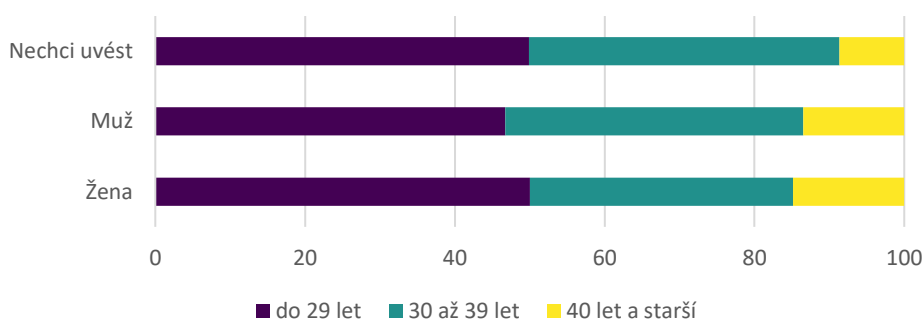
Obory studia dle ISCED vs forma studia

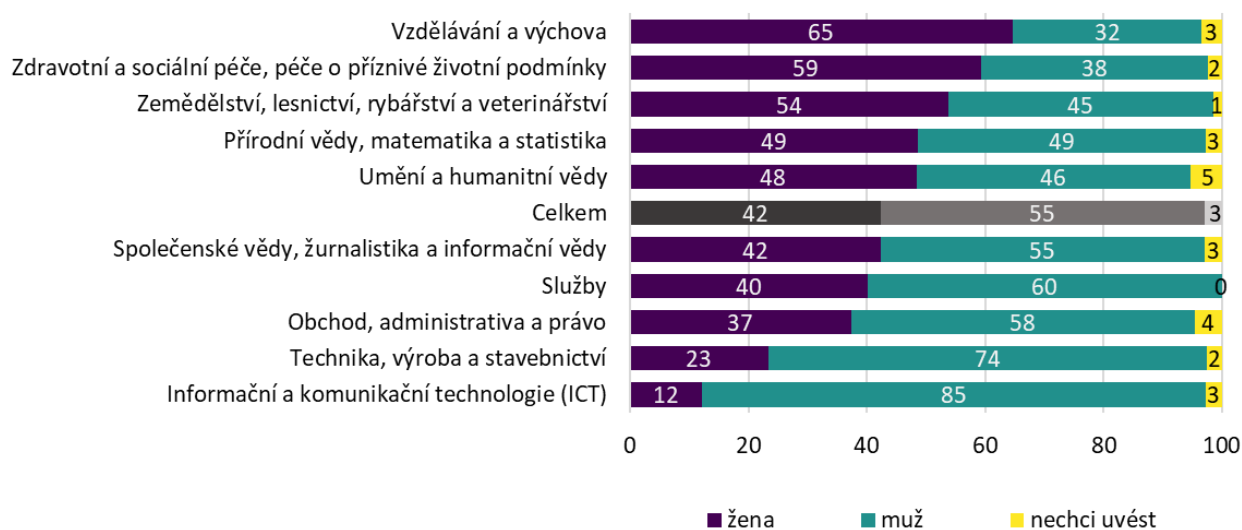
Obory studia dle ISCED vs věkové kategorie

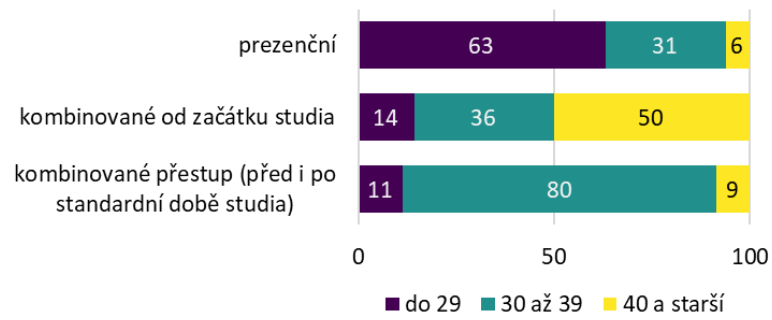
Věkové skupiny vs pohlaví

Obory studia dle ISCED vs pohlaví

Forma studia vs věkové skupiny

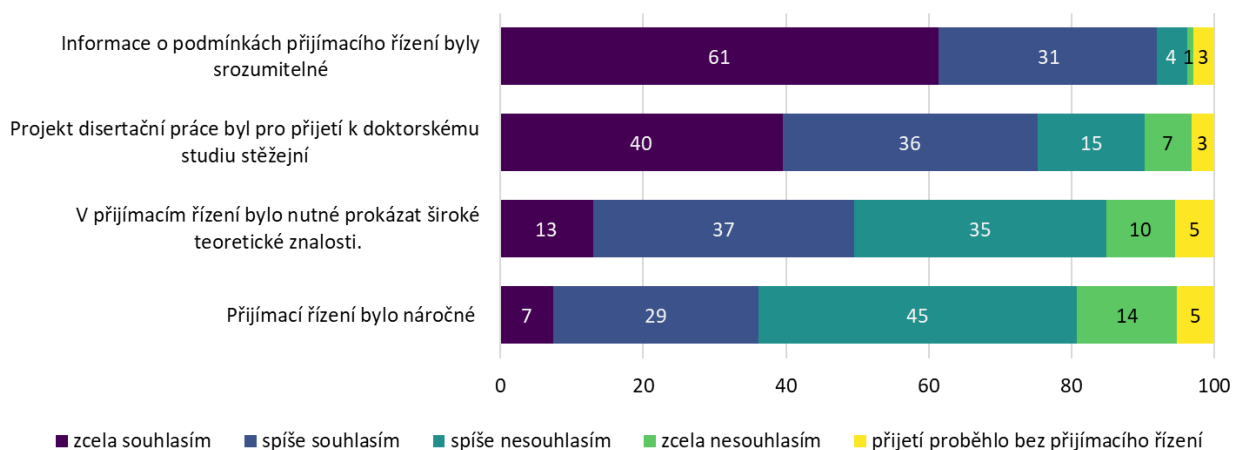
2. Vstup do doktorského studia – motivace a přijetí

V první tematické kapitole se věnujeme vstupu do doktorského studia, konkrétně způsobům přijetí a motivaci doktorandek a doktorandů.

Přijetí na doktorské studium

Jednou ze sledovaných oblastí v rámci tohoto tématu, je hodnocení přijímacího řízení do doktorského studia. Studující měli na výběr několik výroků, u kterých měli vyjádřit, do jaké míry s nimi ne/souhlasí (viz Graf VSTUP_1). Většina studujících (91,9 %) zhodnotila podání *Informací o podmínkách přijímacího řízení jako srozumitelné* (zcela a spíše souhlasím). Dle názoru 75 % studujících byl *Projekt disertační práce* stěžejní pro přijetí k doktorskému. Více než polovina studujících (58,6 %) uvádí, že *Přijímací řízení nebylo náročné*. Přibližně polovina (49,5 %) studujících musela v přijímacím řízení prokázat i *široké teoretické znalosti*.

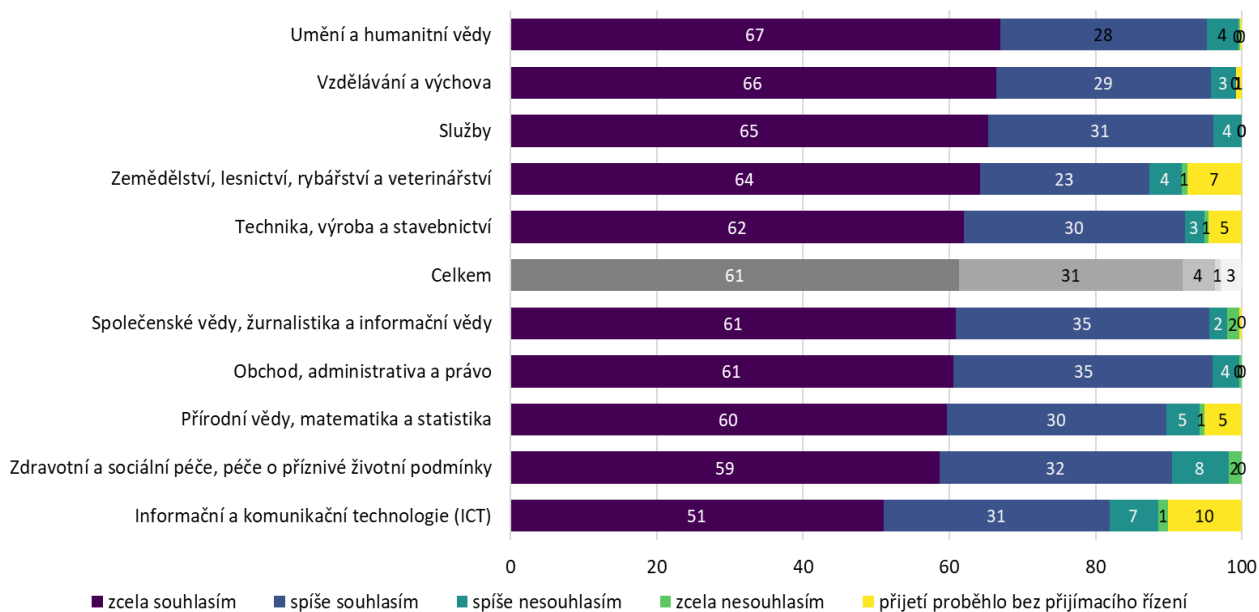
Graf VSTUP_1: Hodnocení přijímacího řízení, v %

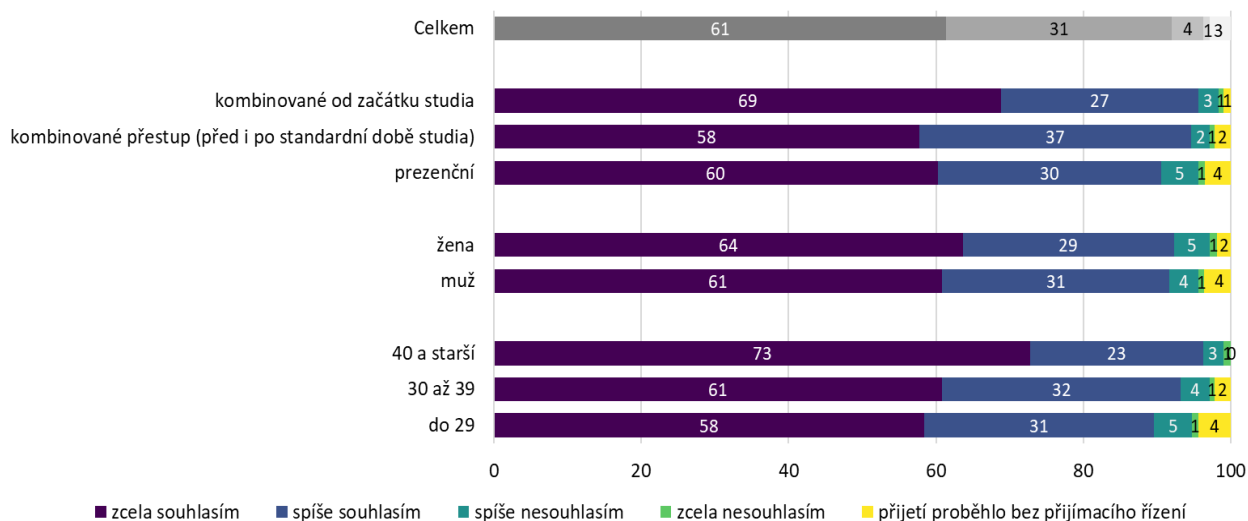
Informace o podmínkách přijímacího řízení byly srozumitelné, jedná se o výrok, který byl velkou většinou studujících hodnocen kladně. Jisté rozdíly vidíme v rozdělení studujících podle oborových skupin (viz Graf VSTUP_2a). Více než 95 % doktorandů a doktorandek studující obory *Umění a humanitní vědy, Vzdělávání a výchova, Služby, Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy a Obchod, administrativa a právo* zcela a spíše souhlasí s tímto výrokem. Nejméně souhlasných výroků jsme zaznamenali u studujících *ICT a Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství*. Studující těchto oborů zároveň nejčastěji (10,1 %, resp. 7,5 %) uvedli, že přijetí proběhlo bez přijímacího řízení.

S tím, jak jsou *Informace o podmínkách přijímacího řízení* předkládány, nemají studující doktorských programů víceméně žádné velké problémy. Je to patrné i v rozložení podle formy studia, věku a genderu. Vůbec nejméně kriticky hodnotí dané podmínky studující starší 40 let a ti, kteří studují v kombinované formě studia od začátku studia.

Graf VSTUP_2a: Výrok – Informace o podmínkách přijímacího řízení byly srozumitelné – I, oborové skupiny, v %

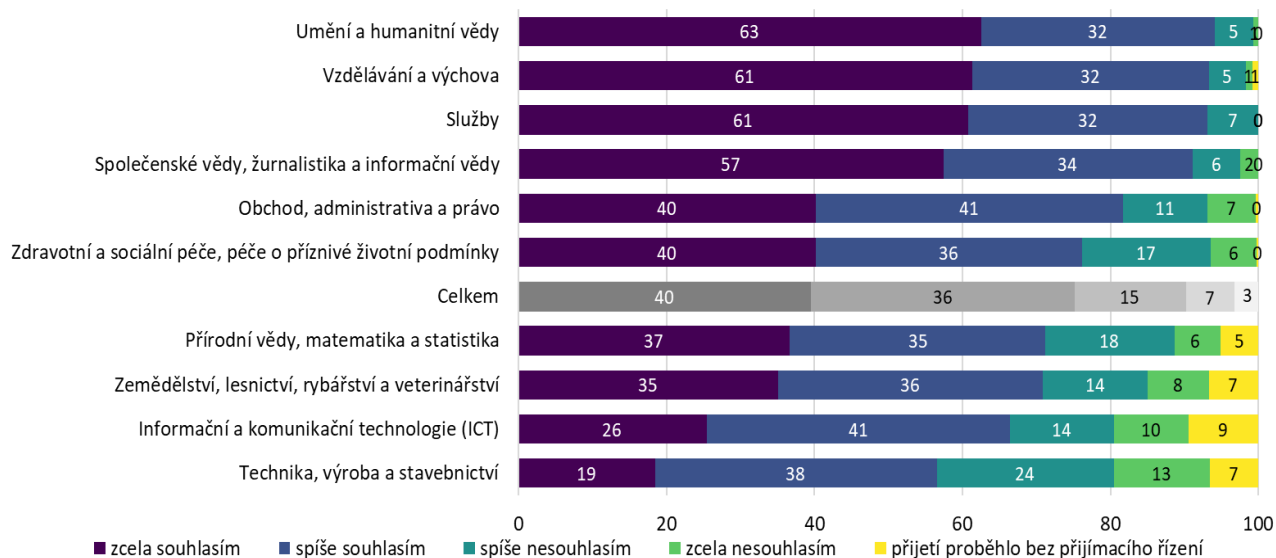

Graf VSTUP_2b: Výrok – Informace o podmínkách přijímacího řízení byly srozumitelné –II, forma studia, věk, gender, v %

Součástí přijímacího řízení bývá velmi často prezentace a rozprava nad zamýšlenou disertační prací. Jak vnímají tento požadavek přijímacího řízení respondenty a respondenti tohoto šetření? S výrokem *Projekt disertační práce byl pro přijetí k doktorskému studiu stěžejní* souhlasili (zcela a spíše) tři čtvrtiny studujících. Velmi významným faktorem, který má vliv na hodnocení tohoto výroku, jsou oborové skupiny (viz Graf VSTUP_3a). Zatímco hodnocení „zcela souhlasím“ uvedlo více než 60 % studujících oborů *Umění a humanitní vědy, Vzdelávání a výchova, Služby*, tak stejné hodnocení uvádí méně než 30 % studujících oborů *Technika, výroba a stavebnictví a ICT*. Pod celkovým průměrem se dále nachází studenti a studentky přírodovědných a zemědělských oborů.

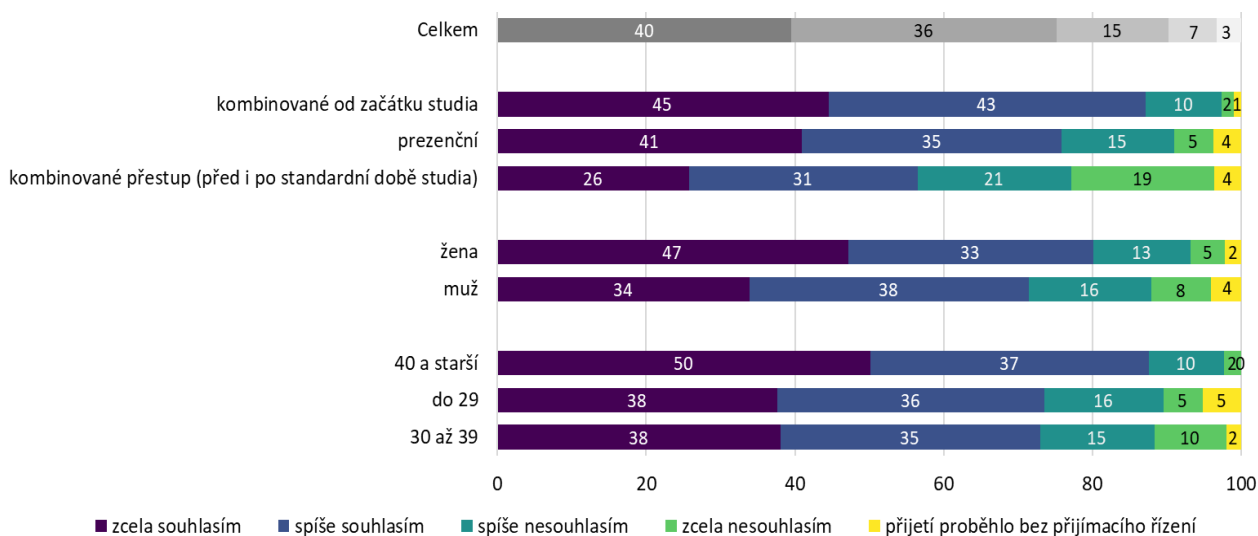
Graf VSTUP_3a: Výrok – Projekt disertační práce byl pro přijetí k doktorskému studiu stěžejní– I, oborové skupiny, v %

Pokud porovnáme průměrné hodnoty u výroku o důležitosti projektu disertační práce, ještě více se zdůrazní rozdíly mezi humanitními a společenskými vědami na jedné straně a technickými a ICT na straně druhé. Průměr odpovědí studujících v rámci skupiny *Umění a humanitní vědy* je 1,44, zatímco pro skupinu *ICT* je to 2,37 a pro *Techniku, výrobu a stavebnictví* 2,51. Tento rozdíl pravděpodobně souvisí s odlišnými strategiemi přijímacích řízení v rámci těchto oborových skupin.

Rozdíly lze nalézt i v rozdělení podle formy studia, věku a genderu (viz Graf VSTUP_3b). S výrokem častěji souhlasí ženy než muži (zcela a spíše souhlasím - 80,2 %, resp. 71,5 %), častěji doktorandi a doktorandky starší 40 let (zcela a spíše souhlasím – 87,6 %). Nejméně souhlasných názorů (zcela a spíše souhlasím) uvádí studující, kteří vstoupili do kombinovaného studia před nebo po standardní době studia, těchto studentů a studentek bylo 56,6 %.

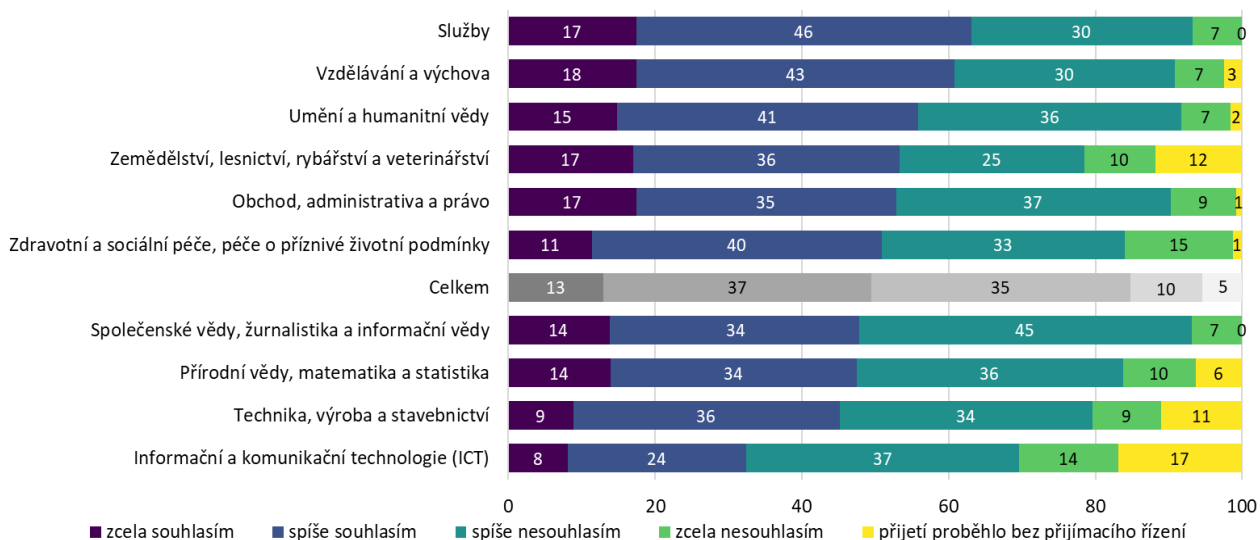
Graf VSTUP_3b: Výrok – Projekt disertační práce byl pro přijetí k doktorskému studiu stěžejní– I, forma studia, věk a pohlaví, v %

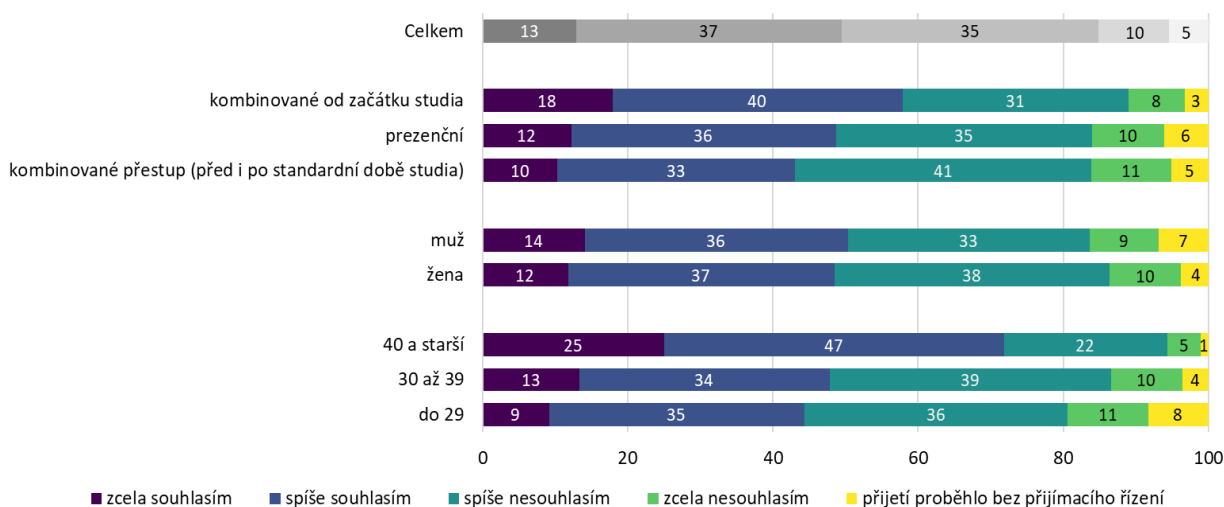
V úvodu kapitoly uvádíme, že soubor respondentů a respondentek je rozdělen přibližně na polovinu, co se týče hodnocení výroku *V přijímacím řízení bylo nutné prokázat široké teoretické znalosti*. Více než 60 % souhlasných výroků (zcela a spíše souhlasím) uvádí studující oborů *Služby a Vzdělání a výchova*. Široké teoretické znalosti nejméně často prokazují při přijímacím řízení studující oborů *Informační a komunikační technologie*, jedná se o jednu třetinu z nich. Přibližně polovina respondentů a respondentek studující *ICT a zdravotnické obory* nesouhlasí s výše uvedeným výrokem. Je také třeba uvést, že více než 10 % studujících oborů *Technika, výroba a stavebnictví* (11 %), *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství* (11,9 %) a *ICT* (16,9 %) tvrdí, že přijetí proběhlo bez přijímacího řízení (Graf VSTUP_4a).

Graf VSTUP_4a: Výrok – V přijímacím řízení bylo nutné prokázat široké teoretické znalosti, oborové skupiny, v %

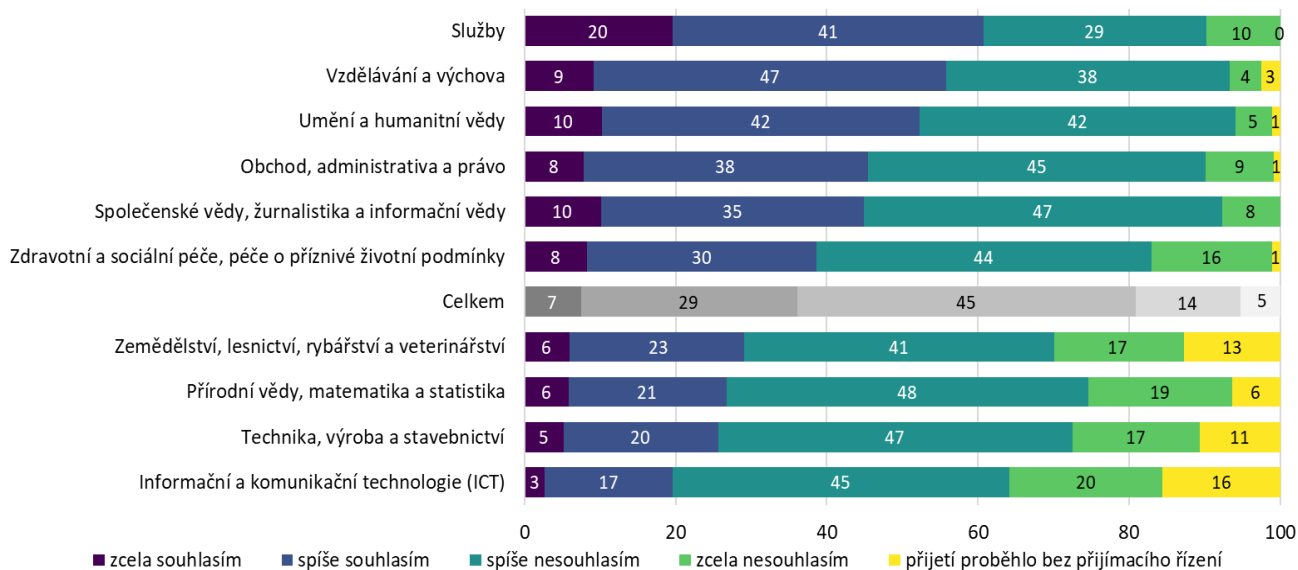
Vliv formy studia, genderu a věku na hodnocení výroku o teoretických znalostech během přijímacího řízení uvádíme níže v grafu VSTUP_4b. Rozdílné hodnocení spatřujeme u studujících starších 40 let a těch, co jsou v kombinované formě od začátku studia. Tito studující tvrdí, že museli během přijímacího řízení prokázat širší teoretické znalosti (71,8 %, resp. 57,8 % uvedlo zcela a spíše souhlasím).

Graf VSTUP_4b: Výrok – V přijímacím řízení bylo nutné prokázat široké teoretické znalosti, forma studia, věk a pohlaví, v %

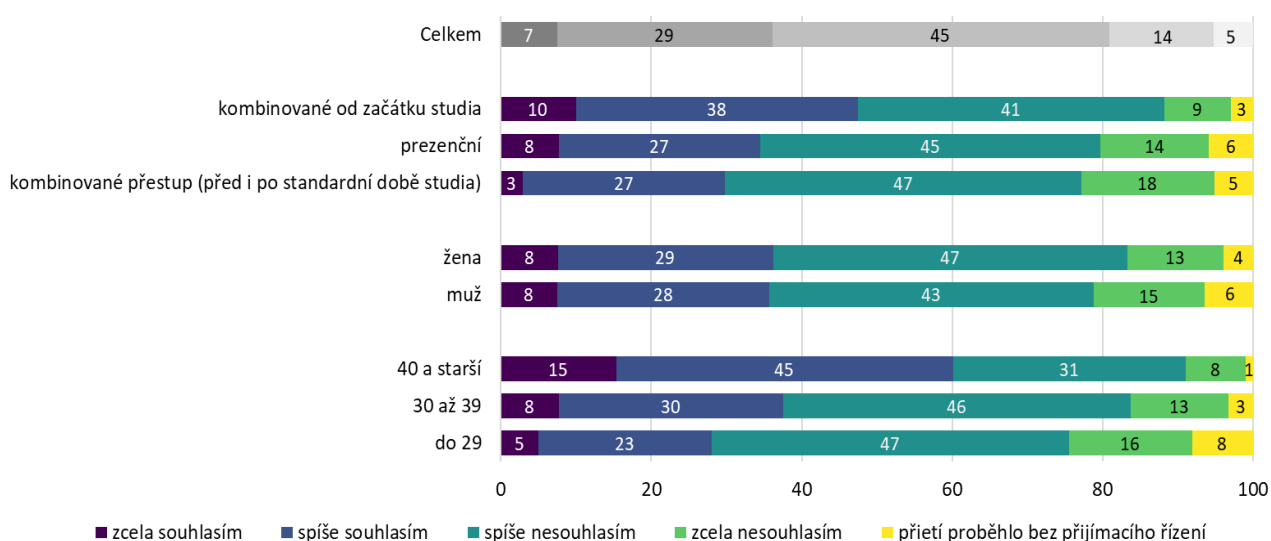

Posledním výrokem, který se týkal přijímacího řízení, byla jeho náročnost (Graf VSTUP_5a). V hodnocení výroku *Přijímací řízení bylo náročné* podle oborových skupin se do jisté míry odráží hodnocení ostatních výroků na toto téma. To, že bylo přijímací řízení náročné, uvádí nejčastěji respondenti a respondentky, kteří v předchozích výrocích souhlasili s tím, že součástí přijímacího řízení bylo nutno prokázat teoretické znalosti a bylo stěžejní hovořit o připraveném disertačním projektu. Jedná se především o studující oborů *Služby, Vzdělávání a výchova* a také *Umění a humanitní vědy*. Více než polovina z nich souhlasí zcela nebo spíše s tím, že bylo přijímací řízení náročné. Více než dvě třetiny respondentů a respondentek studující *přírodní a technické obory a informační technologie* s výrokem spíše nebo zcela nesouhlasí.

Graf VSTUP_5a: Výrok – Přijímací řízení bylo náročné, oborové skupiny, v %

Graf VSTUP_5b: Výrok – Přijímací řízení bylo náročné, podle formy studia, věku a genderu, v %

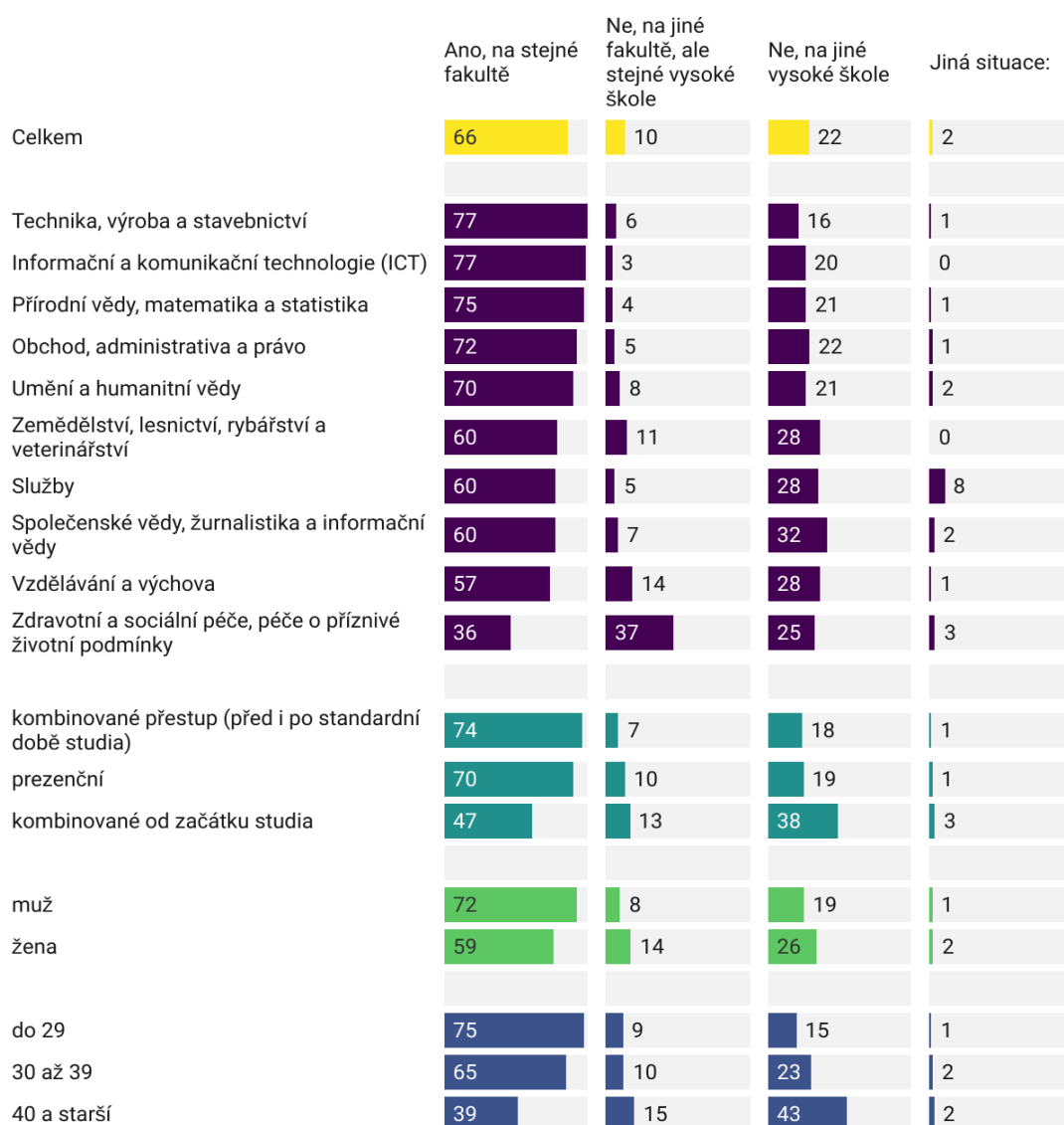

Obdobně jako u hodnocení předchozích tvrzení, i zde se nejčastěji od ostatních oddělují studující starší 40 let a ti, co studují od začátku studia v kombinované formě studia. Tito respondenti a respondentky nejčastěji tvrdí, že bylo přijímací řízení náročné (zcela a spíše – 60,1 %, resp. 47,5 %). Vliv věku je v tomto ohledu nejsilnější: čím vyšší věk, tím vyšší vnímaná náročnost přijímacího řízení.¹³ Mezi muži a ženami nejsou téměř žádné rozdíly (Graf VSTUP_5b).

Přechod z magisterského do doktorského studia

V druhé části této kapitoly analyzujeme přechod do současného doktorského studia z předchozího magisterského programu. Konkrétně se jedná o otázku *Studujete na stejné fakultě, kde jste studoval/a ve svém předchozím magisterském studiu?* Dvě třetiny respondentů a respondentek šetření Doktorandi 2021 studují na stejné fakultě jako v magisterském studijním programu (Graf VSTUP_6).

Graf VSTUP_6: Přestup z magisterského do doktorského studijního programu, v %

Graf: CSVŠ • Zdroj: Doktorandi 2021 • Vytvořeno nástrojem Datawrapper

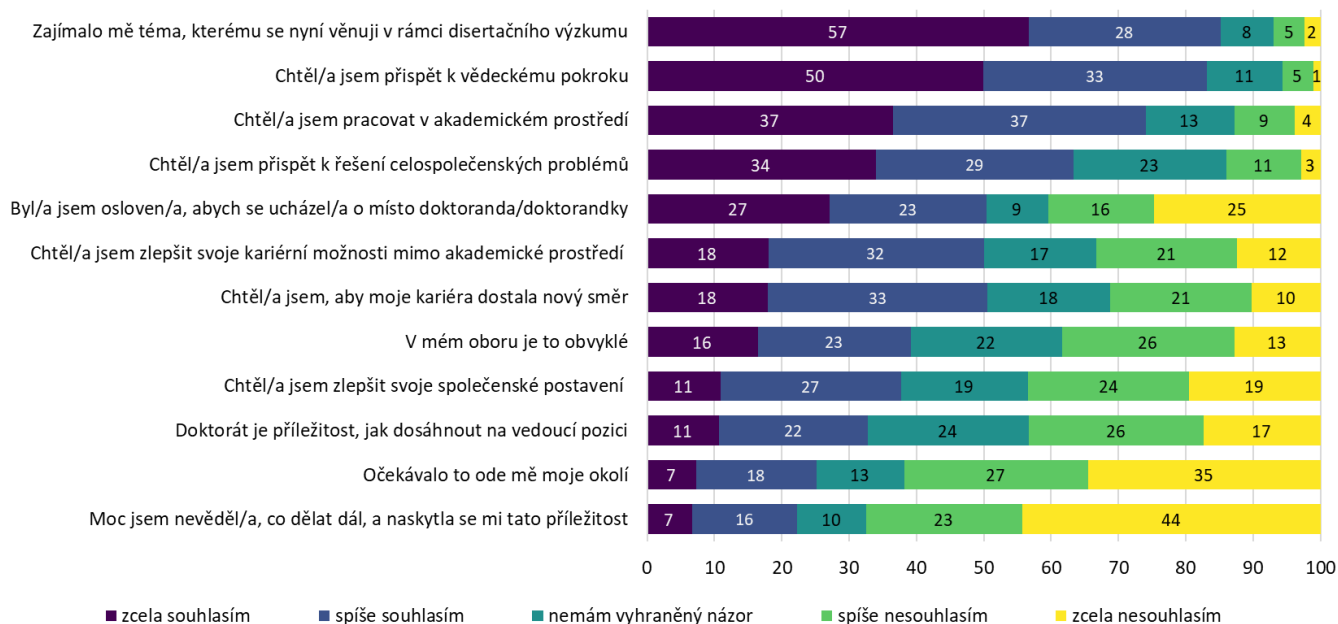
¹³ Statistická významnost rozdílů daných věkem ale také oborovou skupinou a formou studia byla prokázána pro vztah se všemi čtyřmi výroky o přijímacím řízení. Gender vede ke statisticky významným rozdílům jen v případě výroku „Projekt disertační práce byl pro přijetí k doktorskému studiu stěžejní.“ (Porovnání průměrných hodnot, ANOVA).

V porovnání mezi oborovými skupinami lze vidět, že studenti a studentky, kteří studují obory *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství, Služby, Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy, Vzdělávání a výchova a Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky* častěji mění fakultu nebo vysokou školu při přijetí do doktorského studia. S tím, že poslední jmenovaní nejčastěji ze všech respondentů šetření změní fakultu na stejné vysoké škole (36,5 %). Studenti a studentky *technických oborů* nejčastěji zůstávají na stejné fakultě (77,4 %) a zároveň z analýzy vyplývá, že nejméně často (16,3 %) ze všech respondentů a respondentek studují doktorský program na zcela jiné vysoké škole. Muži častěji, než ženy zůstávají na stejné fakultě (71,7 %, resp. 58,9 %) a studenti a studentky starší 40 let a ti, co jsou v kombinované formě od začátku studia častěji, než ostatní sledované skupiny studují doktorský program na jiné vysoké škole, než kde studovali magisterské studium (42,9 %, resp. 37,6 %).¹⁴

Motivace

Jednou z důležitých otázek týkajících se přijetí k doktorskému studiu je motivace ke studiu, tj. proč se studenti a studentky rozhodli pro doktorské studium. Více než 80 % respondentů souhlasí se dvěma výroky (viz Graf MOTIV_1). Zprv je to *téma, kterému se věnují* a zadruhé *touha přispět k vědeckému pokroku* (zcela a spíše souhlasí 84,7 %, resp. 82,9 % respondentů). Polovina respondentů a respondentek souhlasí s výrokem *Byl/a jsem osloven/a, abych se ucházel/a o místo doktoranda/doktorandky*. S výroky *Očekávalo to ode mě moje okolí* a *Moc jsem nevěděl/a, co dělat dál, a naskytla se mi tato příležitost* nesouhlasilo nejvíce respondentů a respondentek (zcela a spíše nesouhlasilo 60,5 %, resp. 67,1 %).

Graf MOTIV_1: Proč jste se rozhodl/a přihlásit do doktorského studia? v %

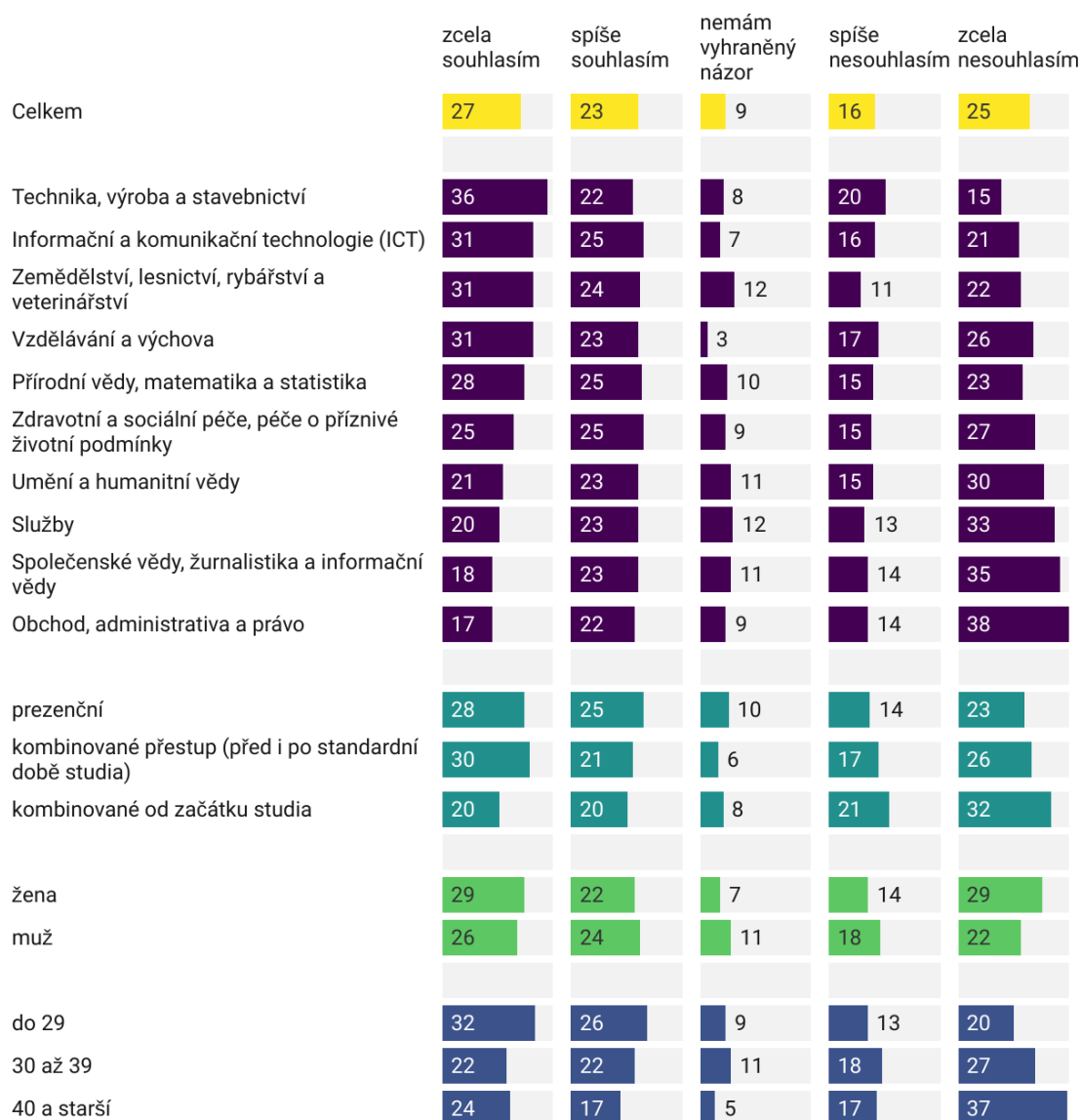

Poznámka: Odpovědi „nevím“ nebyly zařazeny do grafu. Pouze v případě výroku „V mém oboru je to obvyklé“ dosáhl podíl odpovědí 5 %, v ostatních případech se pohyboval od 0,6 % do 2,0 %.

¹⁴ Přestože v rámci dotazníku nebyla položena otázka, která se zabývá délkou přechodu z magisterského do doktorského studia, lze implicitně usuzovat, že čím delší je prodleva mezi magisterským a doktorským studiem, tím vyšší je pravděpodobnost studia na různých vysokých školách, respektive fakultách.

V další části analýzy se zaměříme na tři vybrané výroky. Nejprve se jedná o již výše zmíněný výrok *Byl/a jsem osloven/a, abych se ucházel/a o místo doktoranda/doktorandky* (viz Graf MOTIV_2). S tímto výrokem zároveň souhlasí přibližně polovina respondentů a respondentek a přibližně 40 % s ním nesouhlasí. Jaké je hodnocení tohoto výroku podle oborových skupin a dalších vysvětlujících proměnných? S výrokem nejvíce zcela a spíše souhlasí, tj. nejčastěji jsou osloveni, aby se ucházeli o místo doktoranda/doktorandky studující mladší 29 let (32,0 %), v prezenčním studiu (53,1 %), v oborech *Technika, výroba a stavebnictví* (57,7 %), *Informační a komunikační technologie (ICT)* (56,5 %) a *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství* (55,2 %). Naopak nejméně často jsou osloveni studující starší 40 let (40,8 %), v kombinované formě od začátku studia (39,0 %) a v oborech *Obchod, administrativa a právo* (39,1 %) a *Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy* (40,6 %).

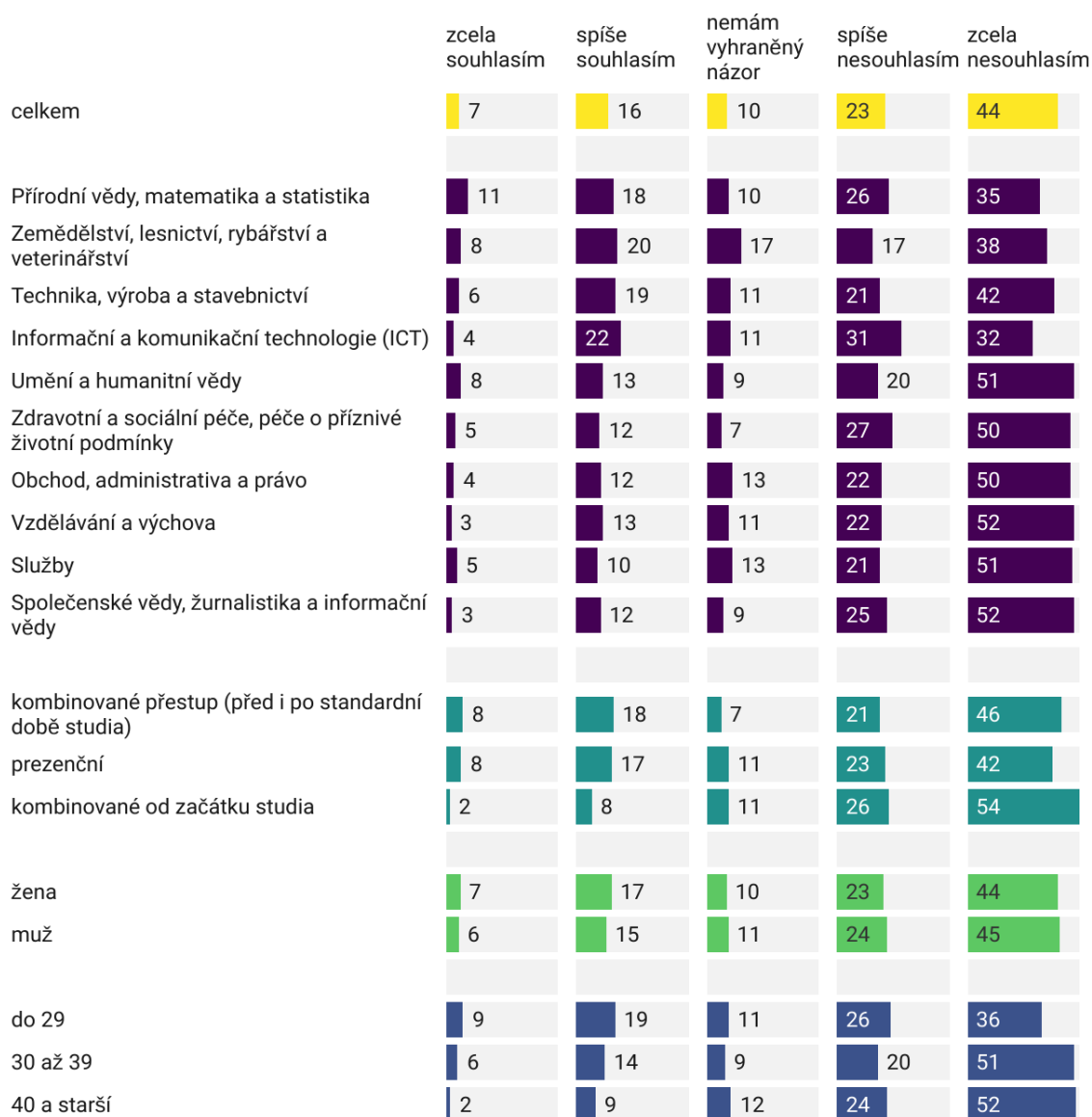
Graf MOTIV_2: Byl/a jsem osloven/a, abych se ucházel/a o místo doktoranda/doktorandky? v %

Graf: CSVŠ • Zdroj: Doktorandi 2021 • Vytvořeno nástrojem Datawrapper

Druhým vybraným výrokiem je *Moc jsem nevěděl/a, co dělat dál, a naskytla se mi tato příležitost*. Kteří studující nejčastěji odpovídali kladně na tuto otázku a naopak, kteří doktorandi a které doktorandky s tímto výrokiem nesouhlasili? V celém souboru respondentů dvě třetiny studujících vyjadřují, že s tímto výrokiem spíše nebo zcela nesouhlasí (67,5 %) a dalších 22,3 % uvedlo, že spíše nebo zcela souhlasí (viz Graf MOTIV_3). Pokud sledujeme dané hodnocení dle oborových skupin, tak je patrné, že nejčastěji nevěděli, co dělat dál *studující přírodních a zemědělských oborů*. Naopak studující oborů *Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy, Služby, Vzdělávání a výchova, Obchod, administrativa a právo a Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky* uváděli nejméně často kladné hodnocení tohoto výroku. Studující od začátku studia v kombinované formě častěji věděli, co chtějí dělat, resp. s výrokiem z 80 % zcela a spíše nesouhlasili. Na závěr to jsou nejmladší studující (ve věku 29 let a méně), kteří častěji než ostatní studenti a studentky uváděli, že s výrokiem souhlasí. Ti studenti, kteří studují *zemědělské obory* nejméně často uváděli, že s výrokiem zcela a spíše nesouhlasí (55,6 %) a zároveň nejčastěji uvedli (16,5 %), že nemají vyhraněný názor.

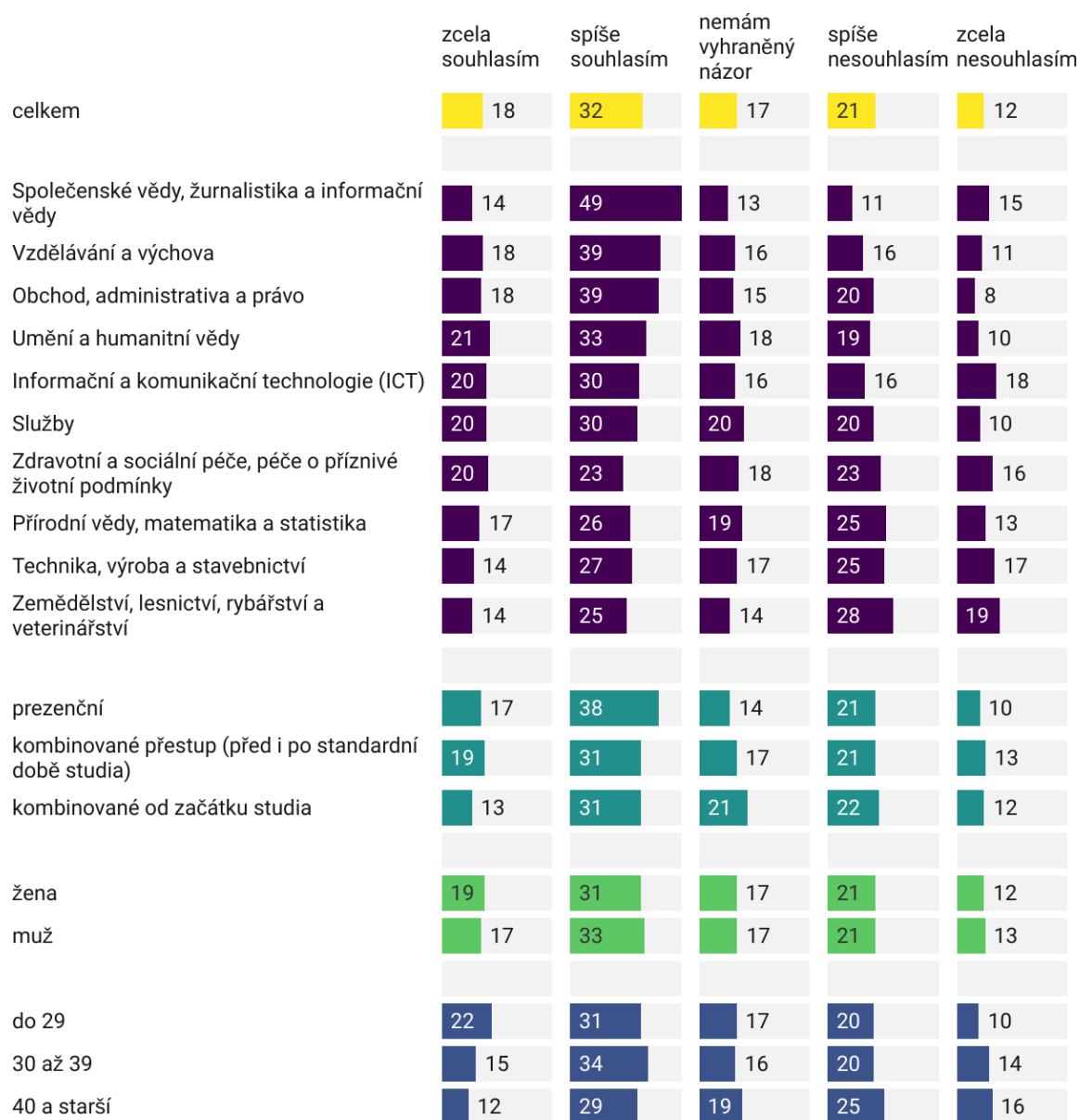
Graf MOTIV_3: Moc jsem nevěděl/a, co dělat dál, a naskytla se mi tato příležitost, v %

Graf: CSVŠ • Zdroj: Doktorandi 2021 • Vytvořeno nástrojem Datawrapper

Třetí výrok *Chtěl/a jsem zlepšit svoje kariérní možnosti mimo akademické prostředí* byl motivací studovat doktorát pro polovinu dotázaných respondentů a respondentek, třetina studujících však s výrokem nesouhlasila (zcela a spíše nesouhlasilo 33,3 %). Z pohledu oborových skupin nejčastěji (spíše a zcela) souhlasili studující oborů *Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy, Vzdělávání a výchova, Obchod, administrativa a právo a Umění a humanitní vědy*. Nejméně často studující *zemědělských a technických oborů* (viz Graf MOTIV_4). Častěji s výrokem souhlasili studující v prezenční formě studia a mladší 29 let, mezi muži a ženami nejsou téměř žádné rozdíly.

Graf MOTIV_4: Chtěl/a jsem zlepšit svoje kariérní možnosti mimo akademické prostředí, v %

Graf: CSVŠ • Zdroj: Doktorandi 2021 • Vytvořeno nástrojem Datawrapper

V šetření bylo respondentům a respondentkám předloženo 12 výroků (viz Tab. MOTIV_1) týkajících se rozhodnutí přihlásit se do doktorského studia. Pro lepší vyobrazení situace jsme za pomoci faktorové analýzy identifikovali 4 faktory (viz Tab. Motiv_1 a 1a). První faktor pojmenovaný „Doktorát jako prostředek

dosažení vyšší společenské prestiže a pracovních úspěchů“ sdružuje čtyři výroky 1) Chtěl/a jsem zlepšit svoje kariérní možnosti mimo akademické prostředí, 2) Chtěl/a jsem zlepšit svoje společenské postavení, 3) Chtěl/a jsem, aby moje kariéra dostala nový směr a 4) Doktorát je příležitost, jak dosáhnout na vedoucí pozici. Druhý faktor „*Doktorát jako cíl sám o sobě a možnost svou tvůrčí činností přispět k blahu společnosti*“ spojuje tři výroky: 1) Chtěl/a jsem přispět k vědeckému pokroku, 2) Chtěl/a jsem přispět k řešení celospolečenských problémů, 3) Zajímalo mě téma, kterému se nyní věnuji v rámci disertačního výzkumu. Třetí faktor „*Doktorát vnímán jako přirozené pokračování magisterského studia*“ sdružuje další tři výroky o motivaci 1) Očekávalo to ode mě moje okolí, 2) Byl/a jsem osloven/a, abych se ucházel/a o místo doktoranda/doktorandky a 3) V mém oboru je to obvyklé. Poslední faktor „*Doktorát jako jednoznačný záměr pracovat v akademickém prostředí*“ v sobě zahrnuje protichůdnost dvou výroků. Zprv se jedná o výrok Chtěl/a jsem pracovat v akademickém prostředí, což můžeme chápat jako protipól výroku Moc jsem nevěděl/a, co dělat dál, a naskytla se mi tato příležitost.

Tab. MOTIV_1: Proč jste se rozhodl/a přihlásit do doktorského studia? faktorová analýza

první faktor	druhý faktor	třetí faktor	čtvrtý faktor (tvrzení proti sobě)
Doktorát jako prostředek dosažení vyšší společenské prestiže a pracovních úspěchů	Doktorát jako cíl sám o sobě a možnost svou tvůrčí činností přispět k blahu společnosti	Doktorát vnímán jako přirozené pokračování magisterského studia	Doktorát jako jednoznačný záměr pracovat v akademickém prostředí vs doktorát jako alternativa, když "nevím, co dál".
Chtěl/a jsem zlepšit svoje kariérní možnosti mimo akademické prostředí.	Chtěl/a jsem přispět k vědeckému pokroku.	Očekávalo to ode mě moje okolí.	Chtěl/a jsem pracovat v akademickém prostředí.
Chtěl/a jsem zlepšit svoje společenské postavení.	Chtěl/a jsem přispět k řešení celospolečenských problémů.	Byl/a jsem osloven/a, abych se ucházel/a o místo doktoranda/doktorandky.	Moc jsem nevěděl/a, co dělat dál, a naskytla se mi tato příležitost.
Chtěl/a jsem, aby moje kariéra dostala nový směr.	Zajímalo mě téma, kterému se nyní věnuji v rámci disertačního výzkumu.	V mém oboru je to obvyklé.	
Doktorát je příležitost, jak dosáhnout na vedoucí pozici.			

Tab. MOTIV_1a: Faktorová analýza, podíl na vysvětlené variabilitě, v %

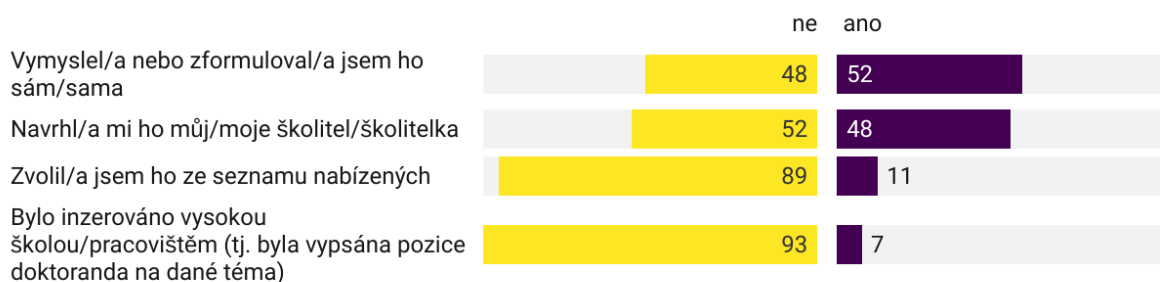
Doktorát jako...	Podíl na vysvětlené variabilitě
...prostředek dosažení vyšší společenské úrovně a pracovních úspěchů	18,7
...cíl sám o sobě a možnost svou tvůrčí činností přispět k blahu společnosti	14,4
...přirozené pokračování magisterského studia	13,4
...jednoznačný záměr pracovat v akademickém prostředí	10,0

Výběr disertační práce a konzultace následného uplatnění na trhu práce

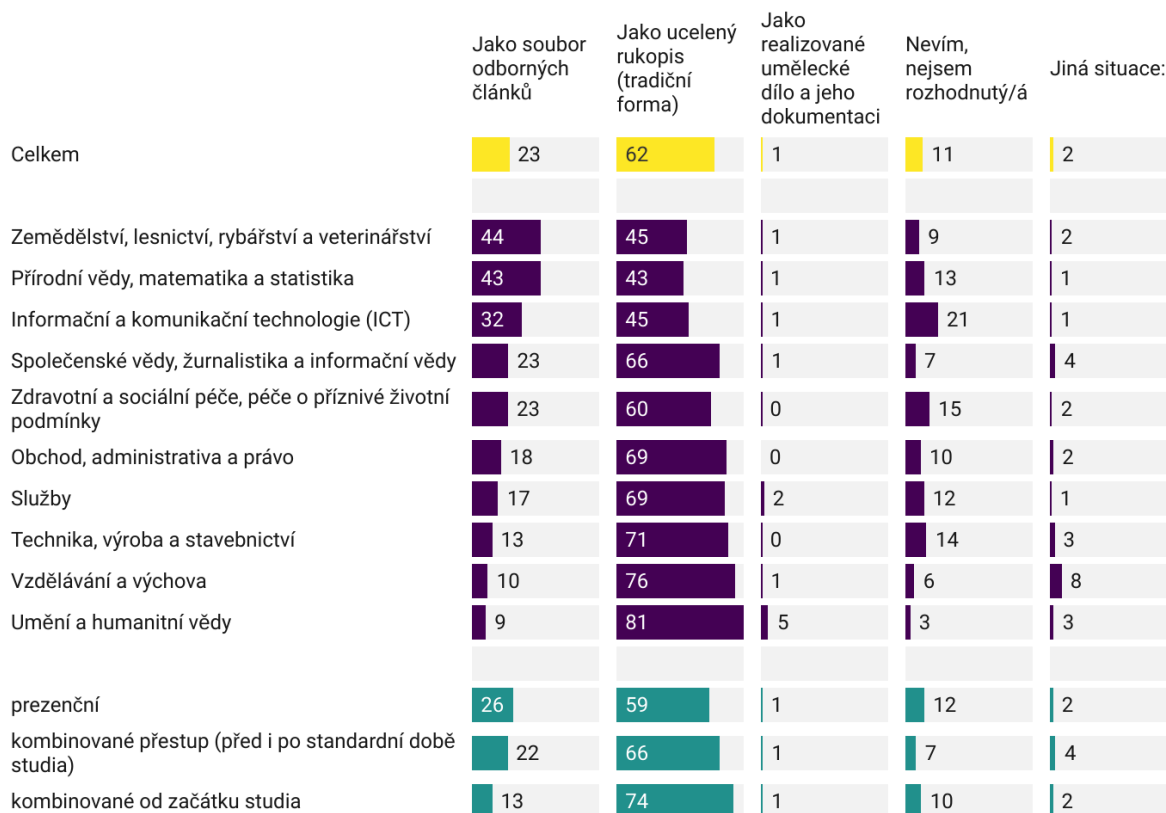
Poslední analyzovanou oblastí týkající se přijímacího řízení byl výběr disertační práce a případná konzultace výběru doktorského studijního programu a následného uplatnění na trhu práce. První otázka zněla *Jak jste si vybíral/a téma své disertační práce?* Necelá polovina (48,3 %) respondentů a respondentek uvedla, že si téma vymyslel/anebo zformuloval/a sám/a. Více než polovině (51,7 %) studujících naopak navrhl/a téma školitel/školitelka (viz Graf DIZPR_1).

Graf DIZPR_1: Výběr disertační práce, v %

Následně byli respondenti a respondentky tázáni na to, v jaké formě plánují psát nebo vytvářet (píší nebo vytváří) svou disertační práci. Necelé dvě třetiny (62,1 %) studujících píše svou disertační práci v tradiční formě, tj. jako ucelený rukopis (viz Graf DIZPR_2).

Graf DIZPR_2: Forma disertační práce, v %

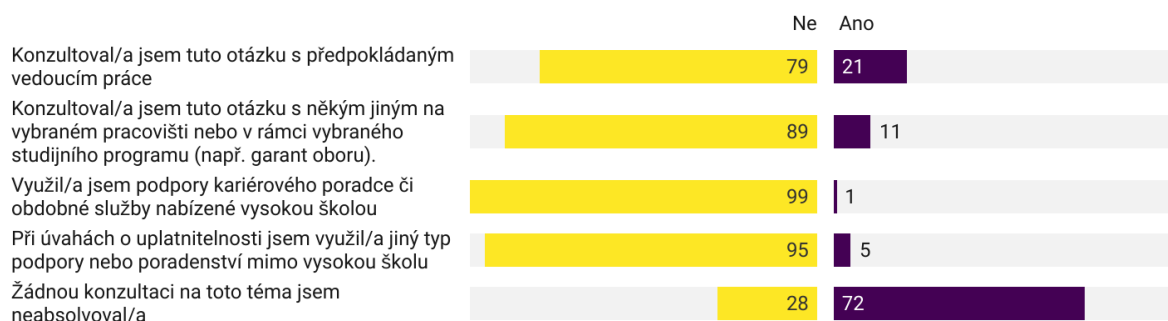

Necelá čtvrtina doktorandů a doktorandek (23,4 %) svou práci zpracovává jako soubor odborných článků. V porovnání studujících dle oborových skupin a formy studia je zřejmé, že tradiční formu psaní disertační práce nejméně často volí studující *zemědělských a přírodovědných oborů*. Přibližně 43 % těchto studentů a studentek píše svou práci jako soubor ucelených článků (43,7 %, resp. 43,1 %). Naopak tradiční forma disertace jednoznačně převládá ve skupině oborů *Umění a humanitní vědy* (81 %).

S ohledem na následné/budoucí uplatnění na trhu práce se pojí otázka, zda respondentky a respondenti konzultovali s předpokládanou vedoucí /předpokládaným vedoucím práce svůj výběr doktorského studijního programu (Graf KONZUL_1).

Žádnou konzultaci na toto téma neabsolvovalo 72 % respondentů a respondentek. Pětina respondentů (20,9 %) zvolila konzultaci u svého předpokládaného vedoucího /předpokládané vedoucí práce a 10,7 % s jinou osobou na vybraném pracovišti.

Graf KONZUL_1: Konzultace následného uplatnění na trhu práce, v %

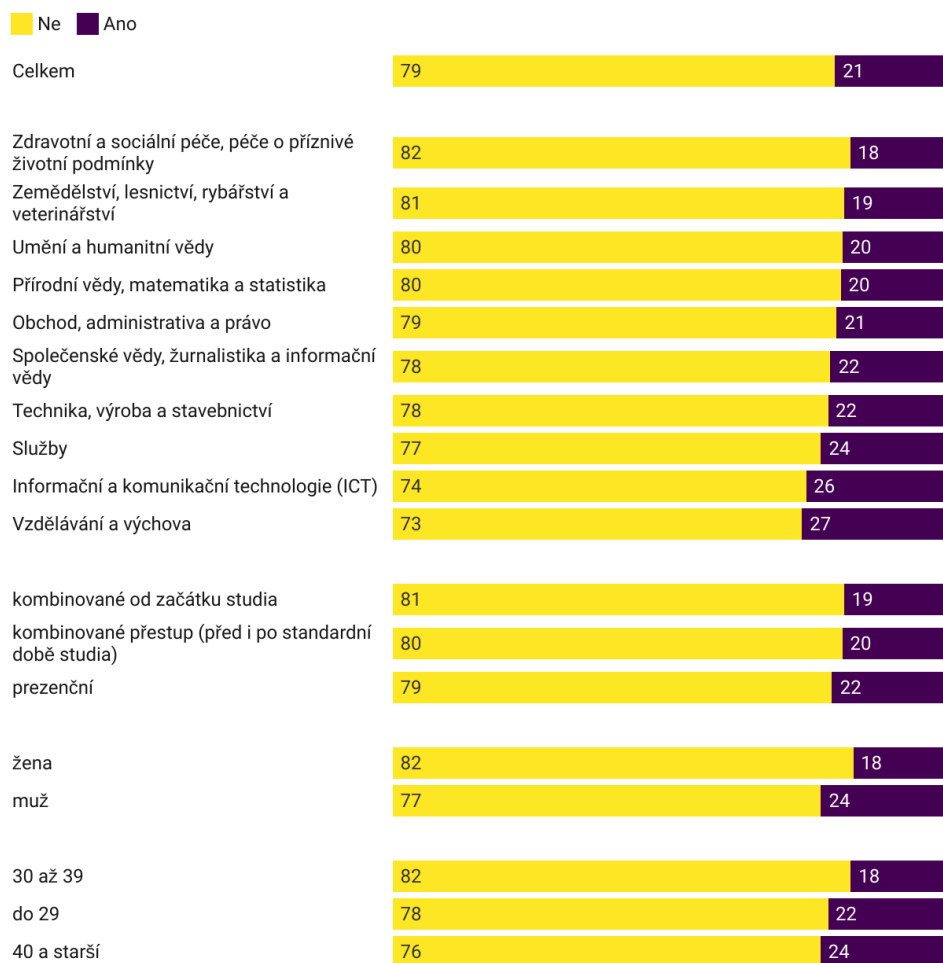

Poznámka: Respondent mohl vybrat všechny odpovědi, které pro něj platí. Odpověď „Žádnou konzultaci jsem na toto téma neabsolvoval“ byla exkluzivní.

Na závěr této části zprávy, uvádíme podíl odpovědí na vybraný výrok *Konzultoval/a jsem tuto otázku s předpokládaným vedoucím práce* podle formy studia, oborů studia, genderu a věku (Graf KONZUL_2).

Mezi studujícími v rozdělení podle oborových skupin je zaznamenán nejvýše rozdíl 9 procentních bodů u kladně zodpovězených odpovědí, a to mezi studujícími skupin oborů *Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky* (pouze 18,3 %) a *Vzdělávání a výchova* (26,8 %). Častěji konzultovali tuto problematiku studenti prezenčního studia, muži a studující, kteří jsou starší 40 let.

Graf KONZUL_2: Konzultoval/a jsem otázku následného uplatnění na trhu práce s předpokládaným vedoucím práce, v %

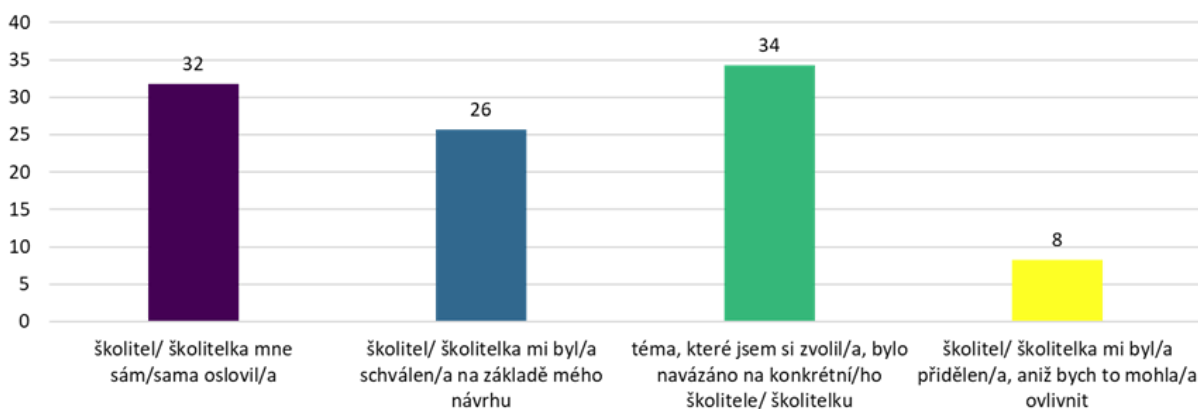
3. Školitel a doktorand – reflexe vztahu

Tato kapitola se věnuje vztahu studujících v doktorském programu s jejich školitelem/školitelkou a také se zabývá vztahy s dalšími osobami, které s doktorandy konzultují studium a jeho průběh.

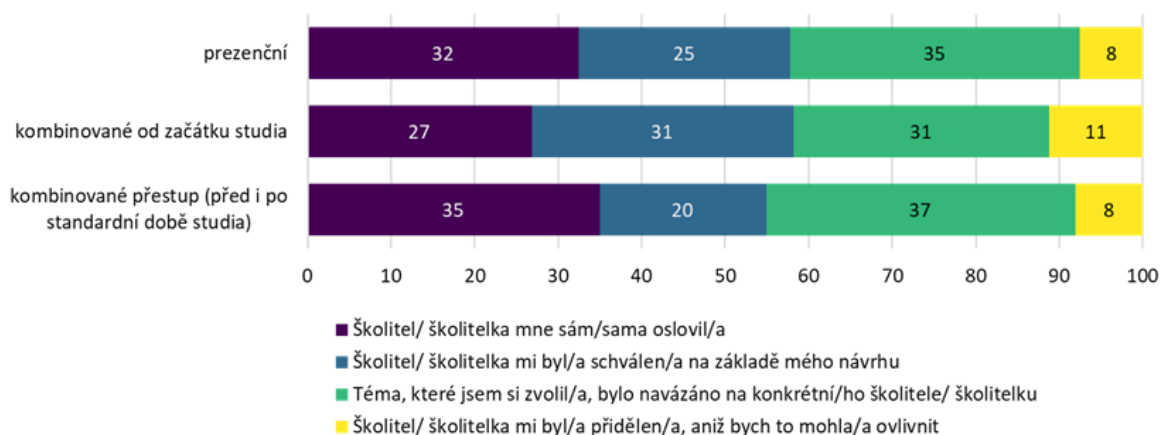
Způsoby získání školitele či školitelky

První otázka, na kterou doktorandi a doktorandky odpovídali, byla zaměřena na to, jakým způsobem získali svého školitele /svou školitelku. Přibližně třetina (34,2 %) si zvolila téma, které bylo navázáno na konkrétní/ho školitele /školitelku. Výběr školitele /školitelky by schválen 26 % studujících. Školitel /školitelka sám/sama oslovila studující v 31,8 % a přidělení školitele /školitelky bez možnosti ovlivnění výběru nastalo jen v 8,2 % případů.

Graf ŠKOL_1: Způsob získání školitele /školitelky, v %

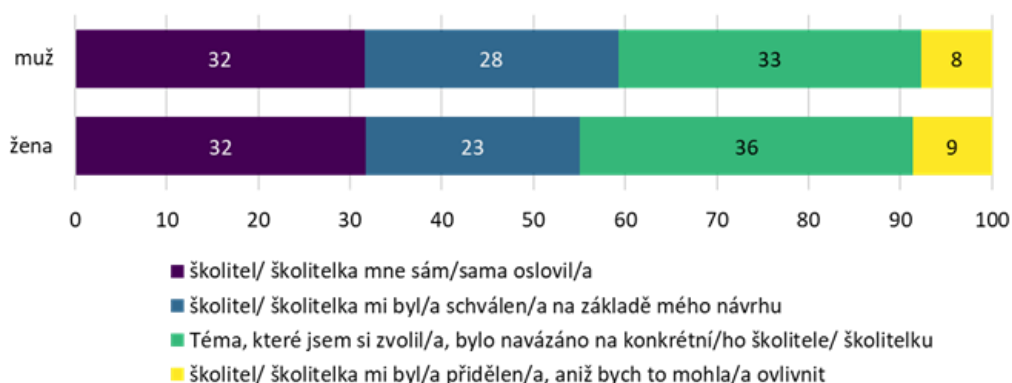

Graf ŠKOL_2: Způsob získání školitele /školitelky, podle formy studia, v %

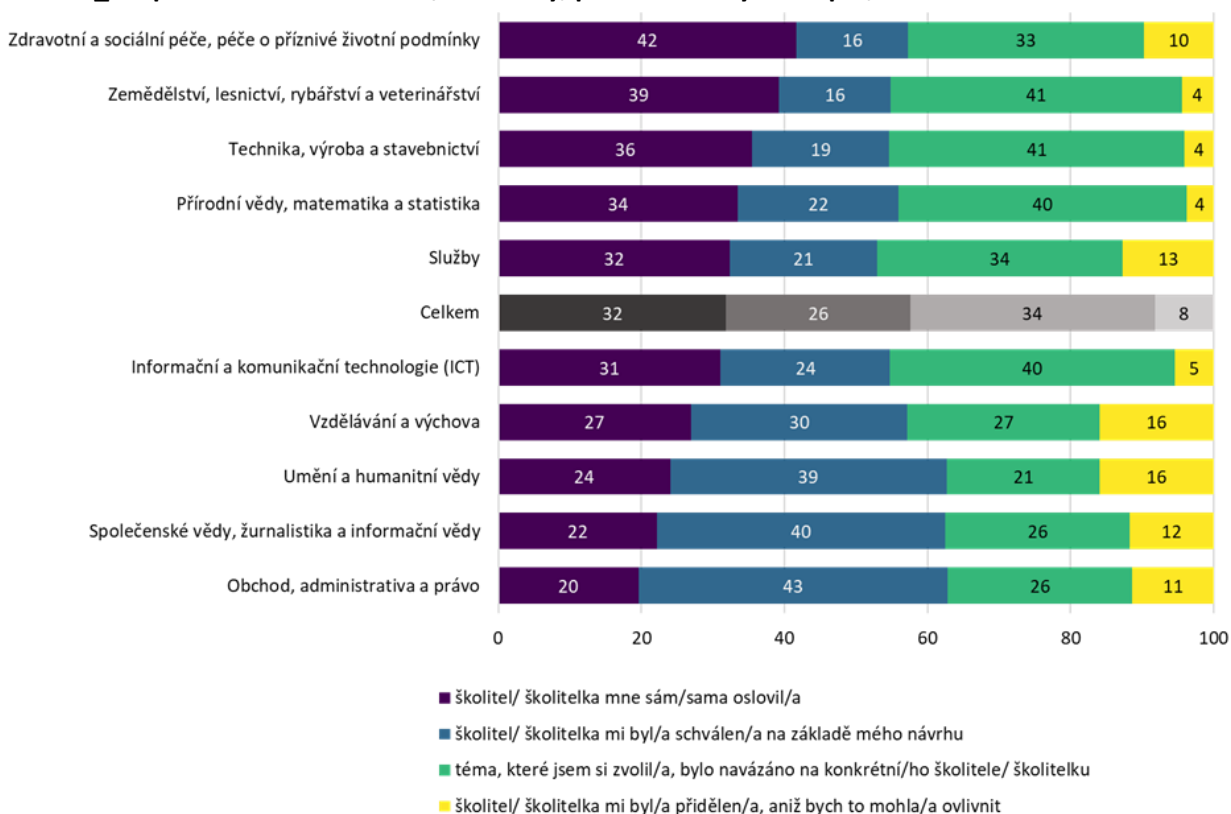
Graf ŠKOL_2 zobrazuje, jaký vliv má forma studia na způsob získání školitele /školitelky. Nejvýraznější rozdíly (oproti ostatním studujícím) jsou patrné u doktorandů/doktorandek, kteří jsou v kombinované formě studia od začátku studia. Tito studenti a studentky jsou nejméně často (26,9 %) osloveni školitelem /školitelkou a zároveň jim je školitel/školitelka relativně nejčastěji přidělena (11,2 %).

Graf ŠKOL_3: Způsob získání školitele /školitelky, podle genderu, v %

To, zda se jedná o doktoranda nebo doktorandku, nemá významný vliv na to, zda oslovil sám školitel /sama školitelka (32 % v obou případech). Doktorandům-mužům byl častěji (28 %) schválen školitel /školitelka na základě jeho návrhu než doktorandkám-ženám (23 %). Zároveň si však doktorandky (36 %) o něco častěji než doktorandi (33 %) zvolily téma, které bylo navázáno na konkrétního školitele /školitelku (viz Graf ŠKOL_3).

Graf ŠKOL_4: Způsob získání školitele /školitelky, podle oborových skupin, v %

Dalším podstatným faktorem ovlivňujícím výběr školitele /školitelky je oborová skupina studia doktorandů /doktorandek (viz Graf ŠKOL_4). Ve více než třetině případů školitel /školitelka oslovil/a studující čtyř skupin oborů, a to *přírodovědných, technických, zemědělských a zdravotnických*. Doktorandi a doktorandky, kteří

studují skupiny oborů *Vzdělávání a výchova* a *Umění a humanitní vědy* se nejčastěji (v obou případech 16 %) setkali s tím, že výběr školitele /školitelky nemohli ovlivnit. Přidělení školitele /školitelky na návrh studujících bylo nejčastější u oborů *Obchod, administrativa a právo*, dále u *Společenských věd* a u *Umění a humanitních věd*.

Působnost školitele/školitelky

Jednou ze sledovaných oblastí dotazníku byla působnost školitele /školitelky. Velká většina (81,9 %) školitelů /školitelek působí na vysoké škole, kde respondenti studují (viz Tab. ŠKOL_1). V souvislosti s požadavky internacionalizovaného studia je podíl doktorandských studujících, kteří mají své školitele mimo ČR a SR velmi nízký a nedosahuje ani jednoho procenta (odpovědi v Tab. ŠKOL_1 jsou zvýrazněny **boldem**).

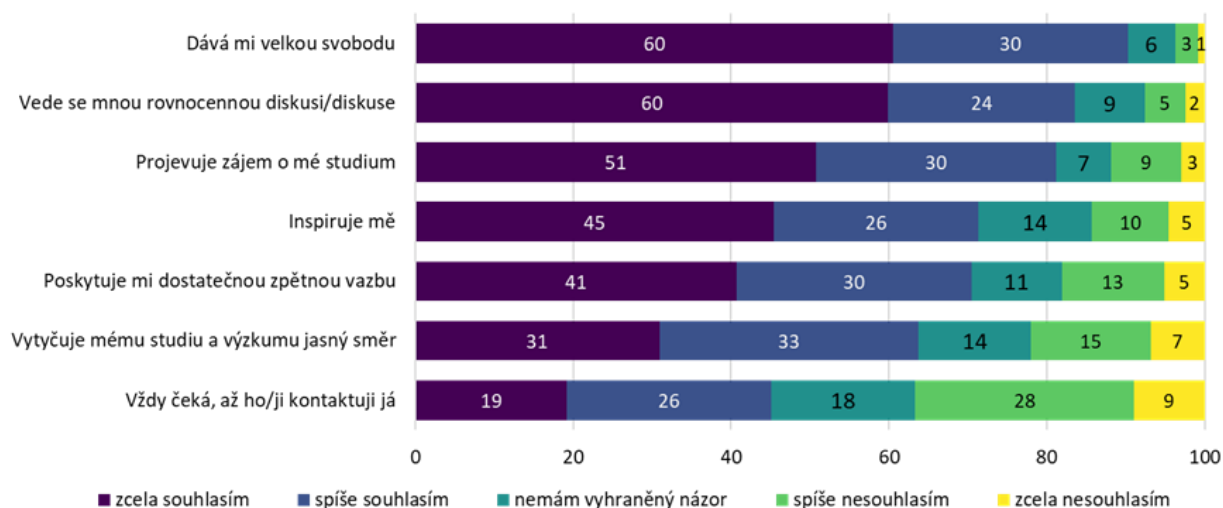
Tab. ŠKOL_1: Kde převážně působí Váš školitel /Vaše školitelka? v %

	Podíl v %
Na vysoké škole, kde studujete	81,9
Ve výzkumné instituci v ČR nebo na Slovensku (např. Akademii věd, výzkumném ústavu apod.)	11,0
Na jiné vysoké škole v ČR nebo na Slovensku	3,1
Mimo akademickou a výzkumnou sféru v ČR nebo na Slovensku	1,5
Jinde:	1,4
Ve výzkumné instituci jinde v zahraničí.	0,5
Na vysoké škole jinde v zahraničí	0,3
Mimo akademickou a výzkumnou sféru jinde v zahraničí	0,1

Hodnocení spolupráce se školitelem/školitelkou

Součástí šetření byl také dotaz, jak doktorandi a doktorandky hodnotí spolupráci se svým školitelem /svou školitelkou (viz Graf ŠKOL_5). Respondenti měli na výběr několik výroků, s nimiž měli vyjádřit svůj nesouhlas či souhlas. Konkrétně 60 % studujících zcela souhlasilo s tím, že jim *školitel /školitelka dává velkou svobodu a vede s nimi rovnocennou diskusi*. Přibližně polovina (51 %) studujících dále uvedla, že zcela souhlasí s tím, že *školitel /školitelka projevuje zájem o jejich studium*. Tyto tři výroky byly studujícími z více než 80 % hodnoceny kladně (tzn. zcela a spíše souhlasili).

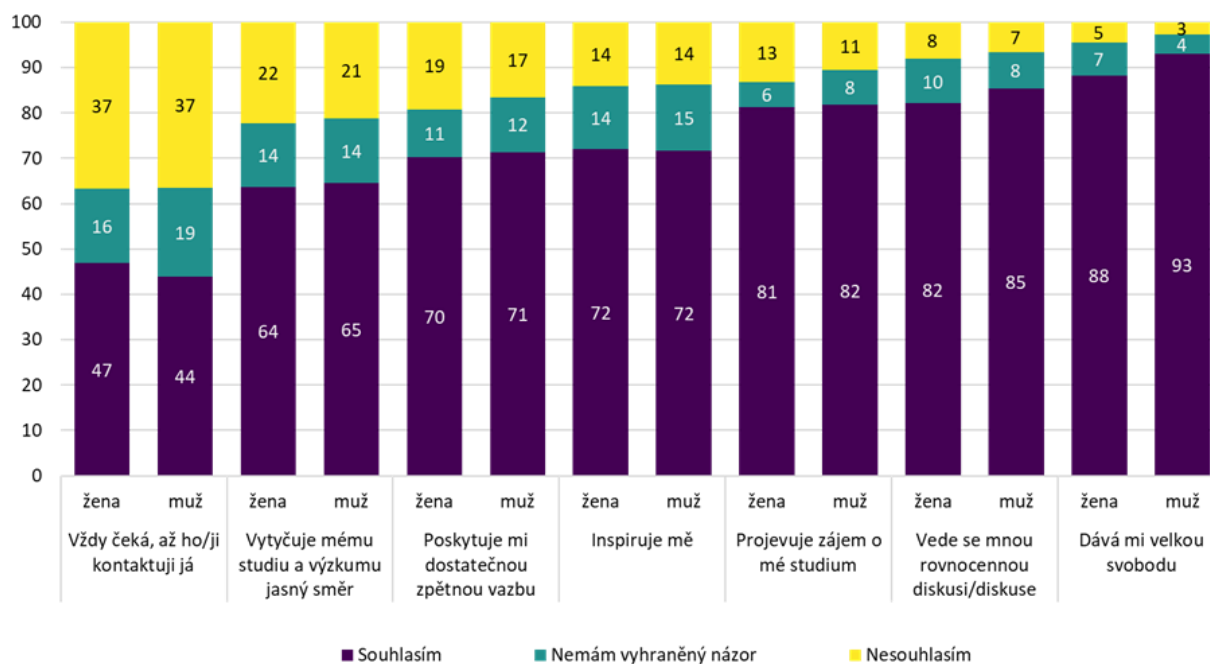
Graf ŠKOL_5: Jak probíhá spolupráce s Vaším školitelem /Vaší školitelkou? v %

Naopak s výrokem *školitel /školitelka vždy čeká, až ho/ji kontaktuje sám doktorand /doktorandka zcela a spíše souhlasilo 45 % studujících (Graf ŠKOL_5).*

Analýza hodnocení spolupráce se školitelem /školitelkou podle genderu, neprokázala žádné významné rozdíly (viz Graf ŠKOL_6), muži i ženy hodnotí spolupráci velmi podobně.

Graf ŠKOL_6: Spolupráce se školitelem /školitelkou, podle genderu, v %

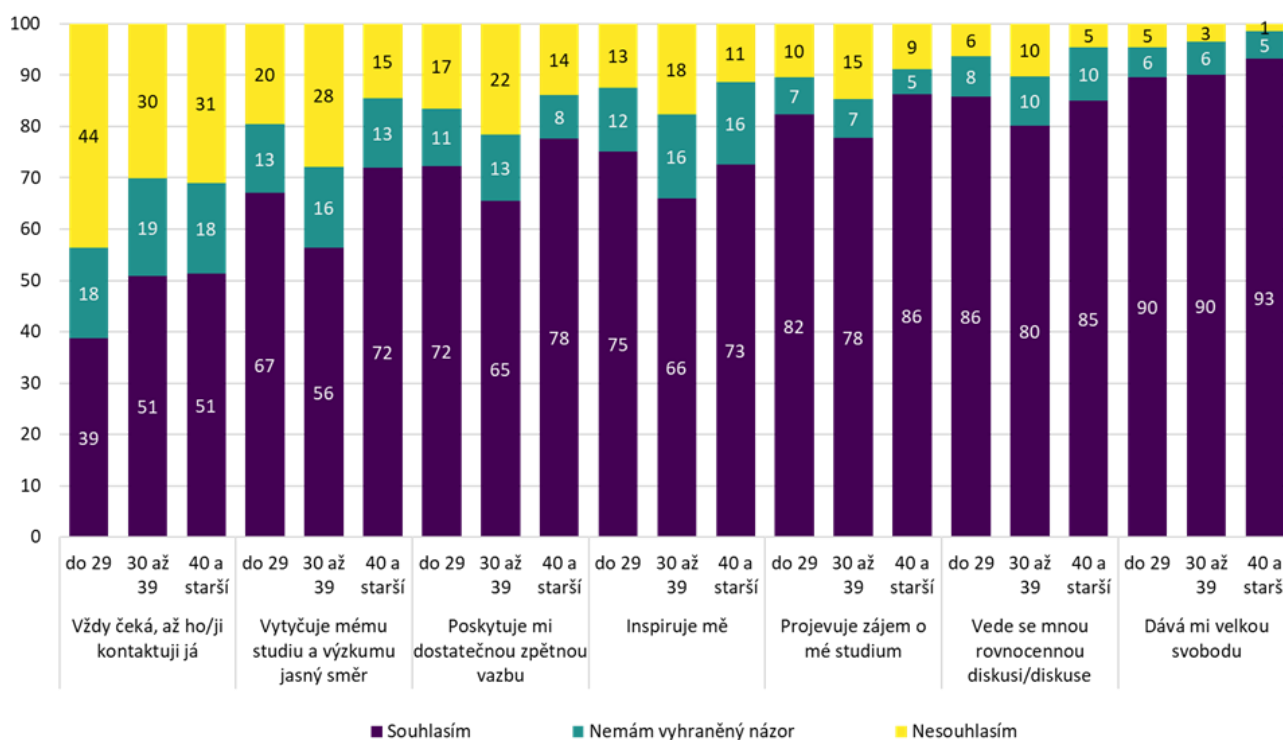
Poznámka: Souhlasím = zcela + spíše souhlasím, Nesouhlasím= spíše a zcela nesouhlasím.

Rozdíly v hodnocení spolupráce studujících se školitelem /školitelkou jsou patrné podle věku (viz Graf ŠKOL_7). U téměř všech výroků uvádí nejméně souhlasný postoj ($\approx$ relativně nejmenší spokojenost se školitelem /školitelkou) respondenti ve věku 30–39 let. S výrokem *Vždy čeká, až ho/ji kontaktuji*, nejméně souhlasí respondenti mladší 29 let (44 %). Naopak více než polovina (51 %) respondentů starších 30 let s tímto výrokem (zcela a spíše) souhlasí.

Forma studia (viz Graf ŠKOL_8) je významný faktor, který má vliv na hodnocení spolupráce se školitelkou/školitelem. Hodnocení se přitom velmi podobá výše uvedenému hodnocení podle věku¹⁵, s tím, že u téměř všech výroků uvádí nejméně souhlasný postoj respondenti, kteří studují v kombinované formě, do které vstoupili před nebo po uplynutí standardní doby studia. Obdobně s výrokem *Vždy čeká, až ho/ji kontaktuji*, nejméně souhlasí respondenti prezenčního studia (42 %) a více než polovina respondentů v kombinované formě s tímto výrokem (zcela a spíše) souhlasí.

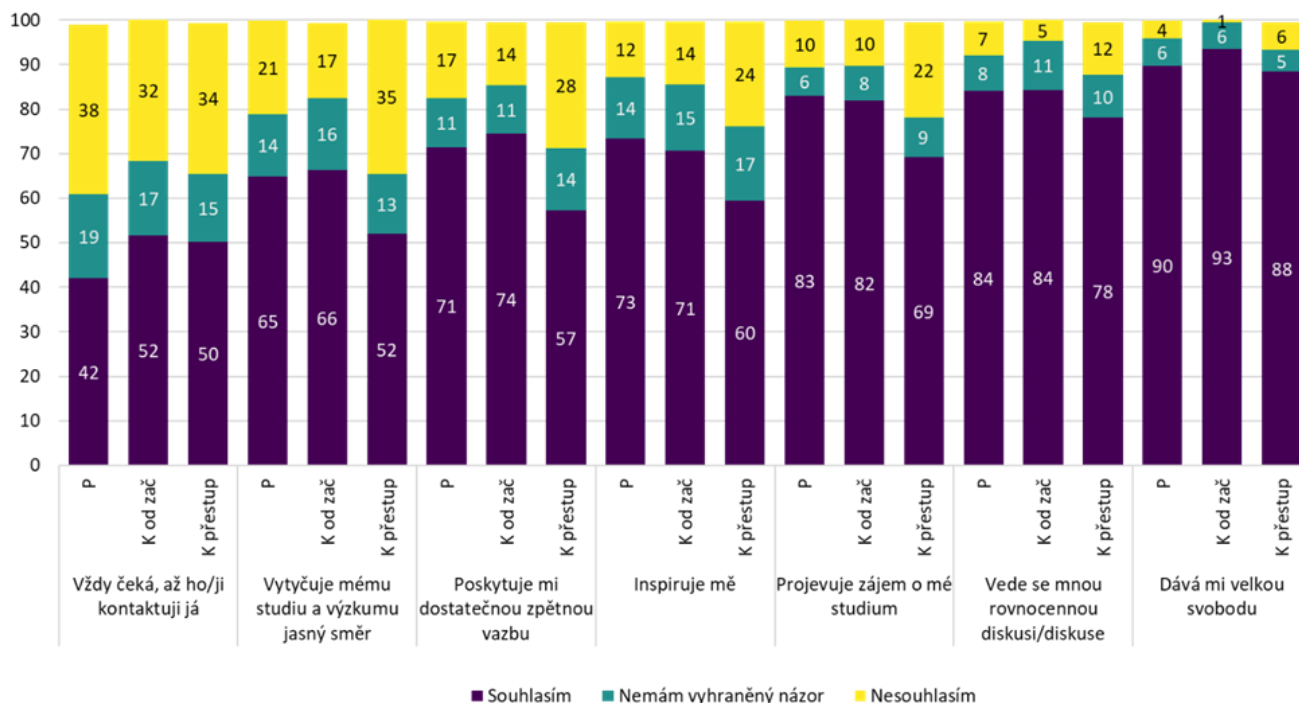
¹⁵ Je třeba zmínit, že právě studující v kombinované formě, do které vstoupili před nebo po uplynutí standardní doby studia, jsou z 80 % studující ve věkové kategorii 30–39 let.

Graf ŠKOL_7: Spolupráce se školitelem /školitelkou, podle věku, v %

Poznámka: Souhlasím = zcela + spíše souhlasím, Nesouhlasím= spíše a zcela nesouhlasím.

Graf ŠKOL_8: Spolupráce se školitelem /školitelkou, podle formy studia, v %

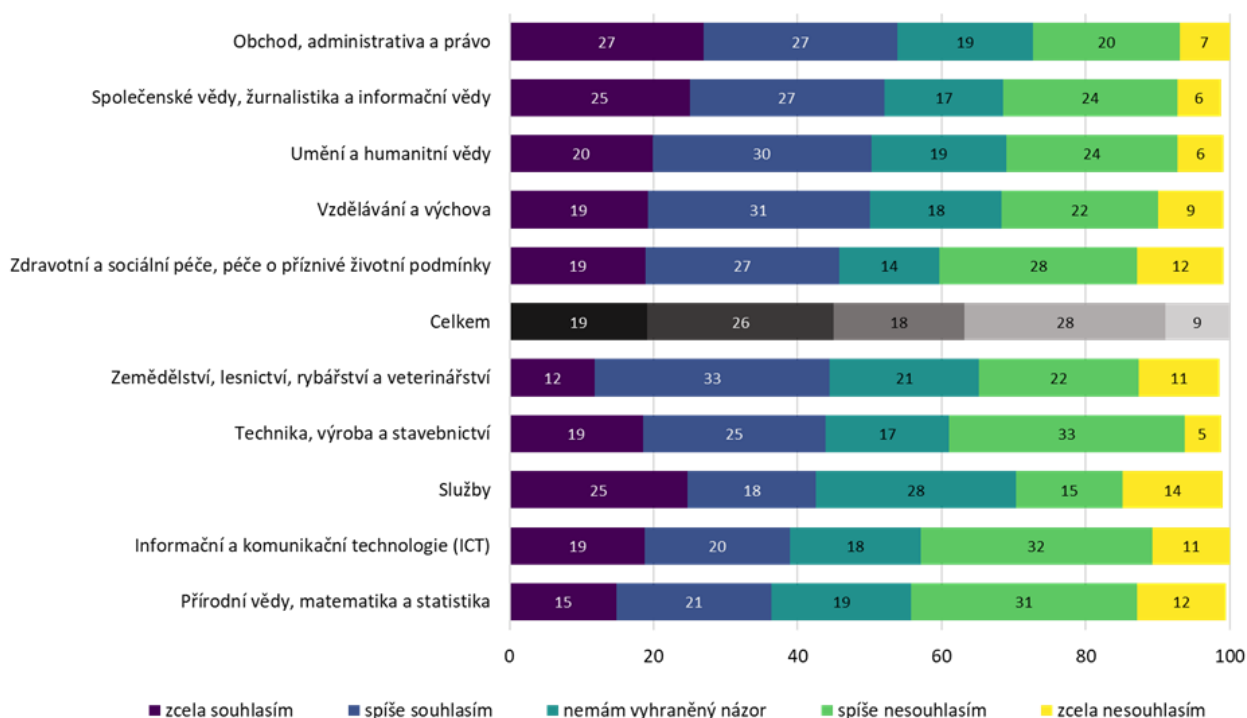

Pozn.: P – prezenční forma studia, K od zač – kombinovaná forma studia od začátku studia, K přestup – kombinovaná forma studia (před i po standardní době studia). Souhlasím = zcela + spíše souhlasím, Nesouhlasím= spíše a zcela nesouhlasím.

Na závěr této části uvádíme hodnocení výroku *Vždy čeká, až ho/ji kontaktuji já* podle oborových skupin. Jedná se o výrok, se kterým více než třetina (37 %) respondentů nesouhlasí a zároveň 45 % souhlasí, jde tedy o výrok, na nějž studující reagovali ve srovnání s ostatními zdaleka nejméně souhlasně.¹⁶ Postoje respondentů podle oborových skupin uvádíme níže (Graf ŠKOL_9). S tímto výrokem souhlasí nejméně často studující v *Přírodních vědách* (36 %), v *ICT* (39 %) a ve *Službách* (43 %). Tito studující (kromě těch ze skupiny oboru *Služby*) také zároveň nejčastěji zcela a spíše s výrokem nesouhlasí (43,6 % resp. 40 %). Více než polovina studujících oborů *Vzdělávání a výchova*, *Umění a humanitní vědy*, *Společenské vědy* a *Obchod, administrativa a právo* uvedla, že s výrokem zcela a spíše souhlasí.

Graf ŠKOL_9: Jak probíhá spolupráce s Vaším školitelem /Vaší školitelkou? – Vždy čeká, až ho kontaktuji, podle oborových skupin, v %

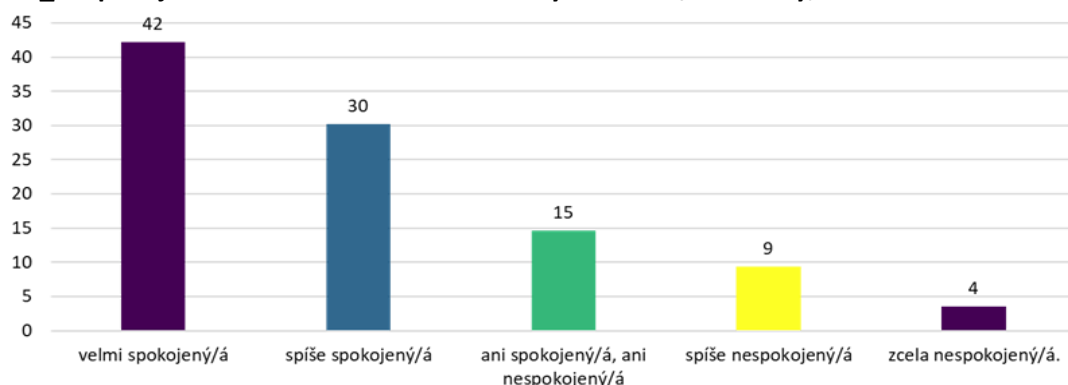
Spokojenost s vedením studia ze strany školitele/školitelky¹⁷

Více než dvě třetiny (72,4 %) respondentů jsou (velmi a spíše) spokojeny se svým školitelem /svou školitelkou (viz Graf SPOK_1). V níže uvedených grafech uvádíme, jak jsou spokojeni studující dle jednotlivých oborových skupin (viz Graf SPOK_2), dále podle formy studia (viz Graf SPOK_3) a podle věku (viz Graf SPOK_4).

¹⁶ Nicméně rovněž platí, že reakce respondentů se může odvíjet od jejich individuálního nastavení – někteří preferují vlastní aktivitu, někteří naopak preferují aktivitu školitele /školitelky. To, jestli je pro ně příslušný způsob komunikace nastavený vhodně, je nutné dále analyzovat např. ve vztahu k obecné spokojenosti či nespokojenosti se školitelem /školitelkou.

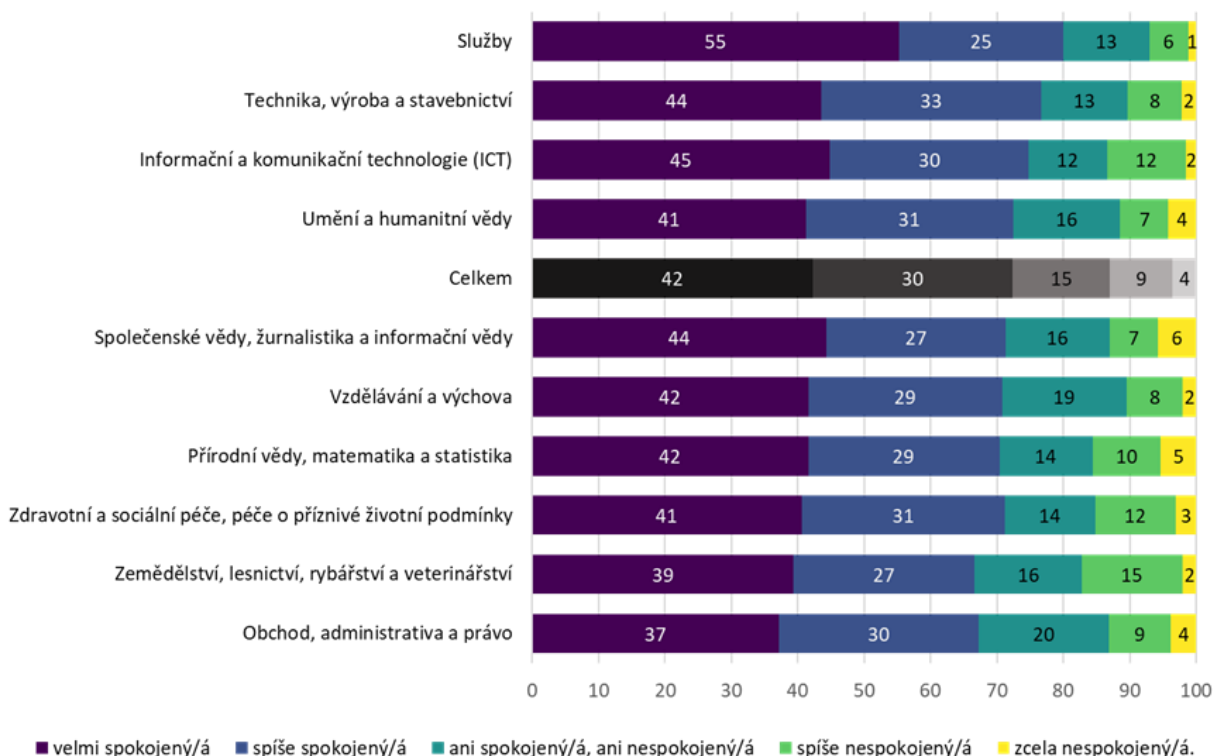
¹⁷ Dotázání pouze studujících ve 2. a vyšším ročníku.

Graf SPOK_1: Spokojenost s vedením studia ze strany školitele /školitelky, v %

Nejnespokojenější (tj. součet odpovědí velmi a spíše spokojený/á) jsou doktorandi a doktorandky studující skupiny oborů *Služby, Technika, výroba a stavebnictví a ICT* (více než 75 % jsou zcela a spíše spokojeni) a naopak nejméně spokojeni (součet odpovědí zcela a spíše nespokojený/á) jsou ti, kteří studují skupiny oborů *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství, Přírodní vědy, matematika a statistika a Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky* (více než 15 % zcela a spíše nespokojeni).

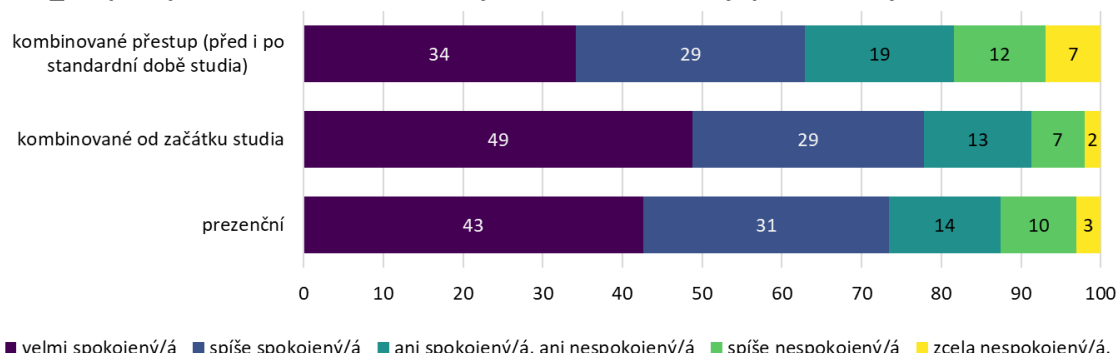
Graf SPOK_2: Spokojenost s vedením studia ze strany školitele /školitelky, podle oborových skupin, v %

Doktorandi a doktorandky, kteří studují v kombinované formě od začátku studia, jsou nejvíce spokojeni s vedením studia ze strany školitele/školitelky (78 % velmi a spíše spokojeni). Méně než 10 % studujících (8,7 %) v této formě studia také uvedlo, že jsou (zcela a spíše) nespokojeni. Zatímco studující, kteří

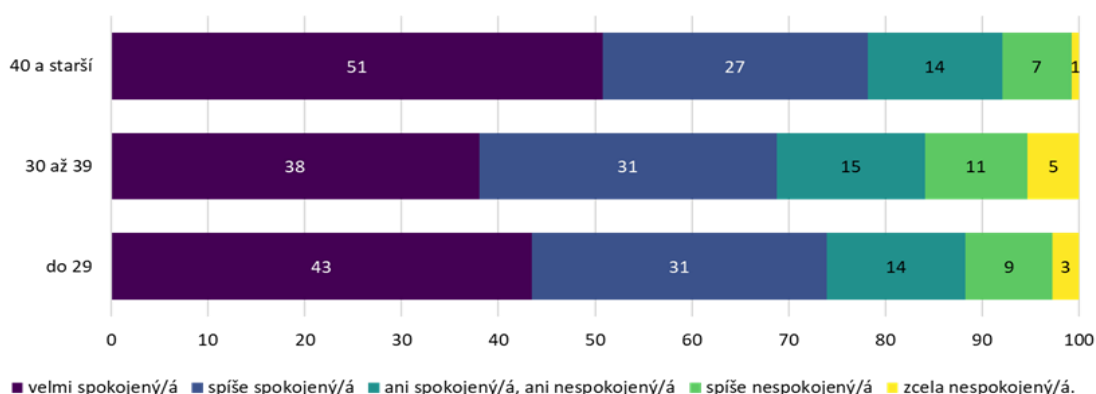
do kombinované formy studia vstoupili před nebo po standardní době studia jsou nespokojeni relativně nejvíce (součet odpovědí zcela a spíše je 18,4 %).

Graf SPOK_3: Spokojenost s vedením ze strany školitele /školitelky, podle formy studia, v %

Následující zobrazení spokojenosti s vedením studia ze strany školitele /školitelky podle věku studujících poukazuje na to, že nejméně spokojeni jsou studující ve věku 30–39 let. A právě ti patří relativně nejčastěji mezi studující v kombinované formě studia kam vstoupili před nebo po standardní době studia.

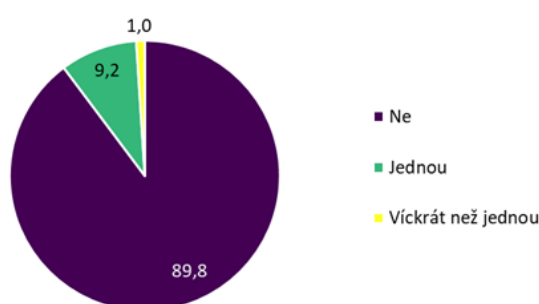
Graf SPOK_4: Spokojenost s vedením ze strany školitele /školitelky, podle věku, v %

Poznámka: Dotázání pouze studujících ve 2. a vyšším ročníku.

V závěru této části uvádíme podíly odpovědí studujících podle toho, jestli změnili nebo nezměnili svého školitele /svou školitelku během doktorského studia. Naprostá většina studujících (necelých 90 %) nezměnilo během svého doktorského studia svého/svou oficiální školitele/školitelku (viz Graf SPOK_5).

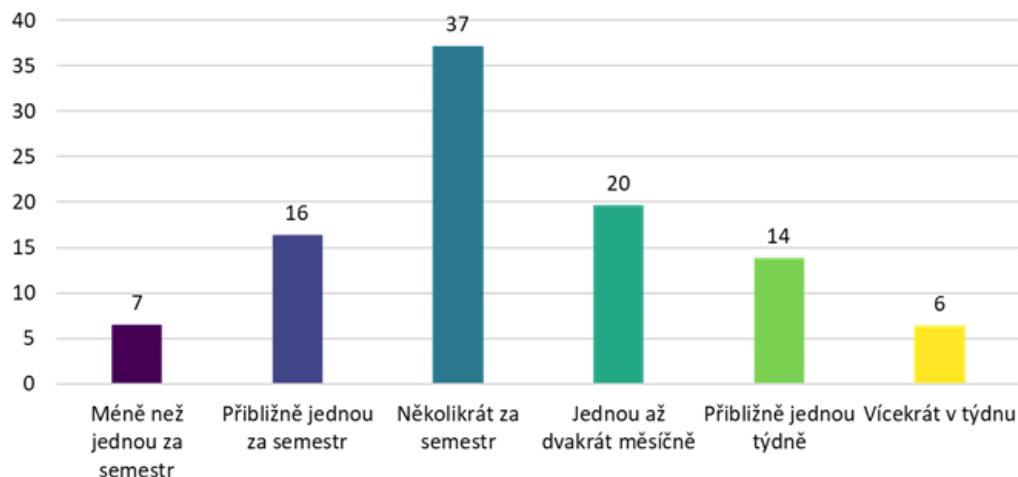
Graf. SPOK_5: Změna školitele/školitelky během doktorského studia, v %

Frekvence konzultací školitel /školitelka

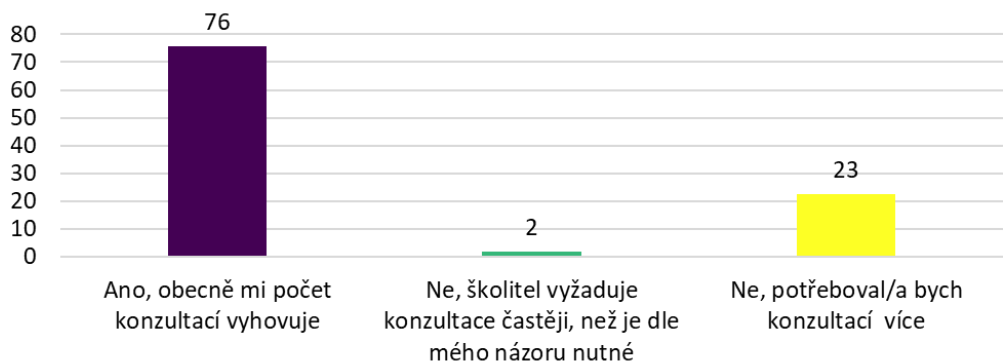
Jedna z otázek, která se týkala vztahu studujících v doktorském studiu se svým školitelem /školitelkou, se zaměřila na frekvenci konzultací. Nejčastěji studující uvádějí, že se svým školitelem /školitelkou konzultují několikrát za semestr, jedná se o 37 % studujících. Jednou měsíčně a častěji konzultuje se svým školitelem /školitelkou 40 % studujících. Jednou za semestr a méně často konzultuje 23 % studujících (viz Graf SPOK_6).

Graf SPOK_6: Frekvence konzultací se školitelem/školitelkou (bez 1. ročníků)¹⁸

Výše uvedené frekvence konzultací vyhovují 76 % studujících a 23 % studujících uvedlo, že by potřebovalo více konzultací (viz Graf SPOK_7).

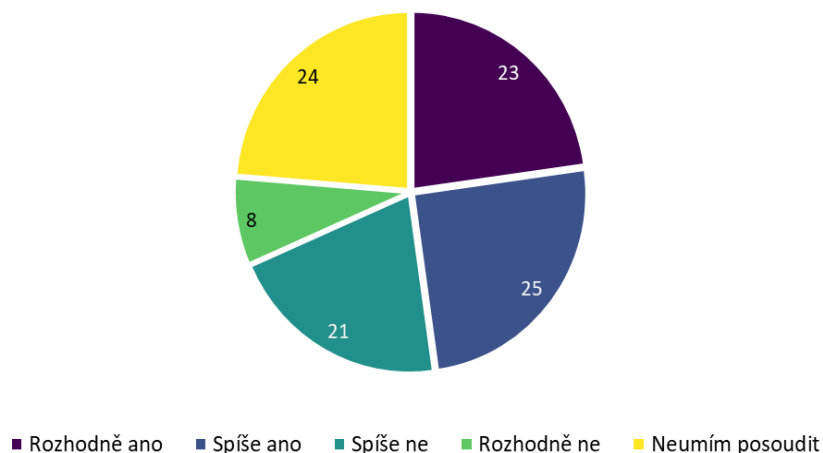
Graf SPOK_7: Hodnocení počtu konzultací se školitelem/školitelkou, v %

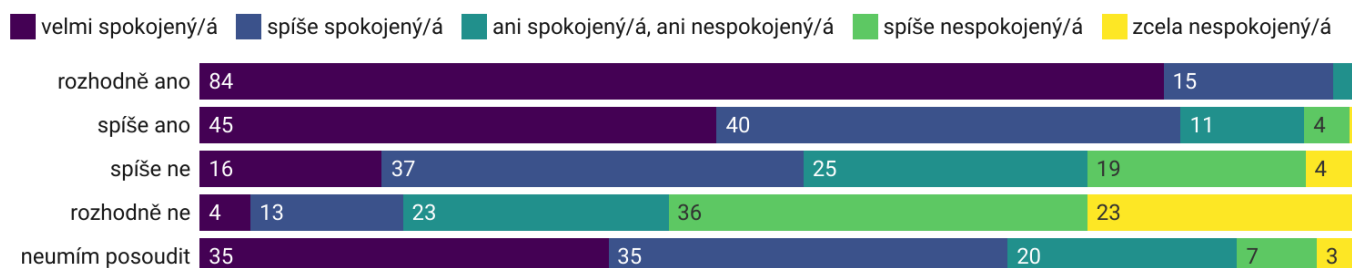
V šetření byli respondenti a respondentky dotazováni také na to, zda se domnívají, že jejich školitel/školitelka má zájem získat zpětnou vazbu ke své podpoře od svého doktoranda/doktorandky. Téměř čtvrtina studujících (23,7 %) na tuto otázku nedovedla odpovědět, resp. nedovedla danou věc posoudit. Necelá polovina studujících (47,8 %) uvedla, že jejich školitel /školitelka má zájem získat zpětnou vazbu a 28,5 % studujících v šetření naopak uvedla, že zájem rozhodně a spíše nemá (viz Graf SPOK_8). V grafu SPOK_9 je dobře viditelná skutečnost, že mezi spokojeností se školitelem /školitelkou a zájmem o zpětnou vazbu ze strany studujících existuje silná pozitivní souvislost.

¹⁸ Studující v prvních ročnících nebyli na tuto otázku dotazováni, protože jejich studium v době sběru bylo na samém počátku.

Graf SPOK_8: Má Váš školitel /Vaše školitelka zájem získat od Vás zpětnou vazbu ke své podpoře Vašeho studia?

Graf SPOK_9: Vztah mezi zájmem školitele /školitelky o zpětnou vazbu a spokojeností s jeho /její podporou (perspektiva doktorandů), v %

Graf: CSVŠ, v.v.i. • Zdroj: Doktorandi 2021 • Vytvořeno nástrojem Datawrapper

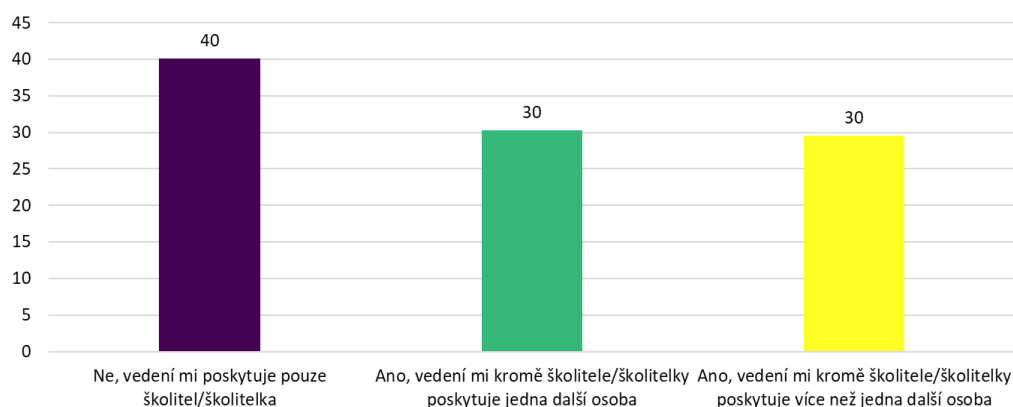
Jiná osoba, která poskytuje odborné vedení a podporu ve studiu

V šetření byli studujícími doktorského studia pokládány otázky týkající se odborného vedení a podpory ze strany školitele /školitelky a případně jiné osoby, která studujícím také pomáhá.

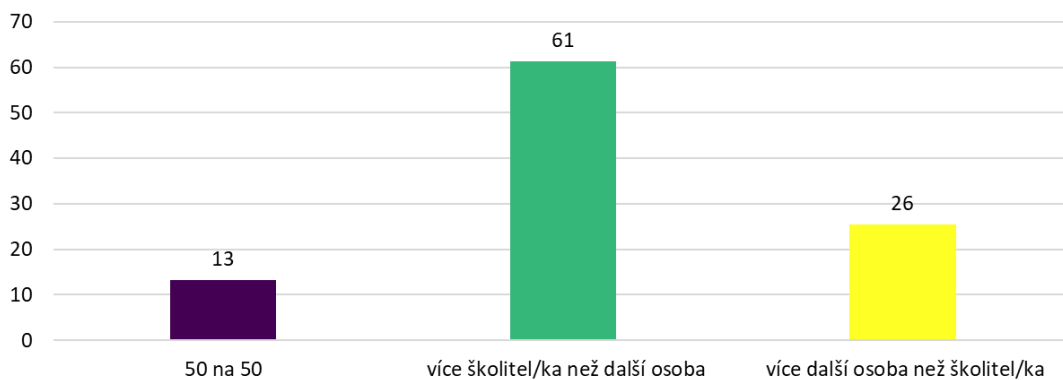
Necelé dvě třetiny studujících uvedly, že je ve studiu podporuje ještě jiná či jiné osoby (viz Graf JINAOS_1). 40 % doktorandů a doktorandek naopak spolupracuje pouze se školitelem/školitelkou.

Graf JINAOS_2 uvádí podíl studujících, kteří uvedli, že jim vedení kromě školitele /školitelky poskytuje ještě jiná osoba. Ti, kteří takovou osobu či osoby mají, odpovídali dále i na otázku, která se týkala podílů na vedení studia ze strany těchto osob. Necelé dvě třetiny (61,2 %) těchto studujících doktorského studia v šetření uvedly, že školitel /školitelka má větší podíl na vedení jejich studia. Přibližně čtvrtina studujících (25,5 %) uvádí opak, tj. větší podíl na vedení a podpoře ve studiu jim poskytuje jiná osoba.

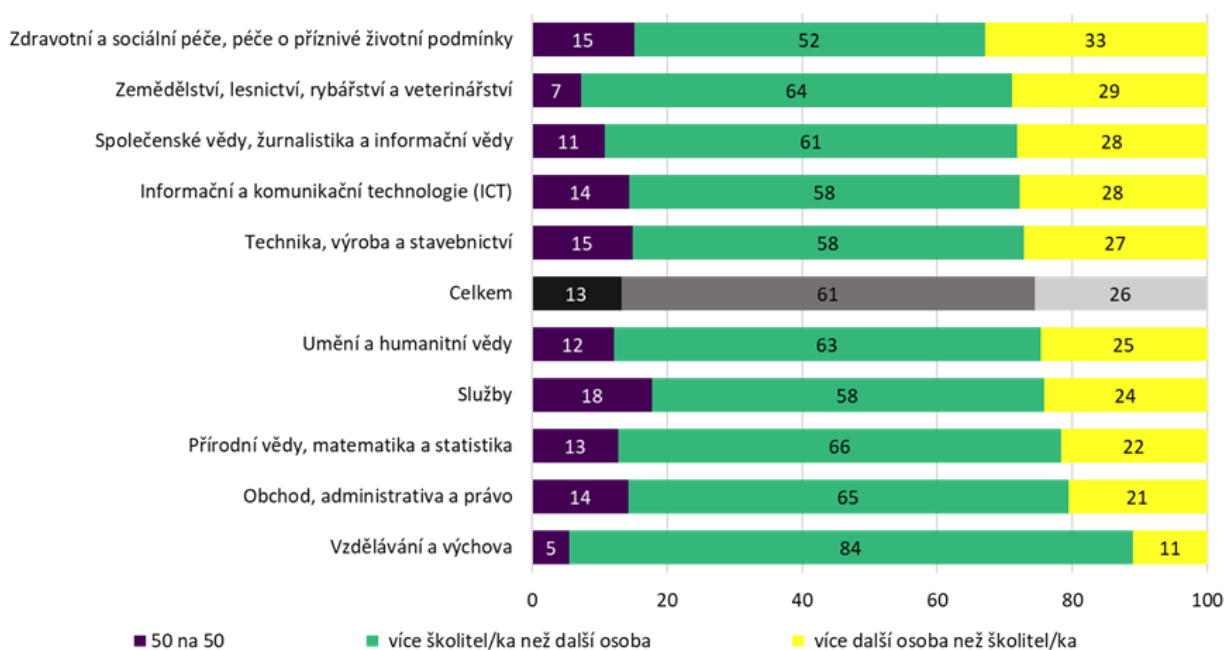
Graf JINAOS_1: Jiná osoba, která poskytuje vedení a podporu při studiu, v %

Graf JINAOS_2: Podíl školitele/školitelky a jiné osoby, v %

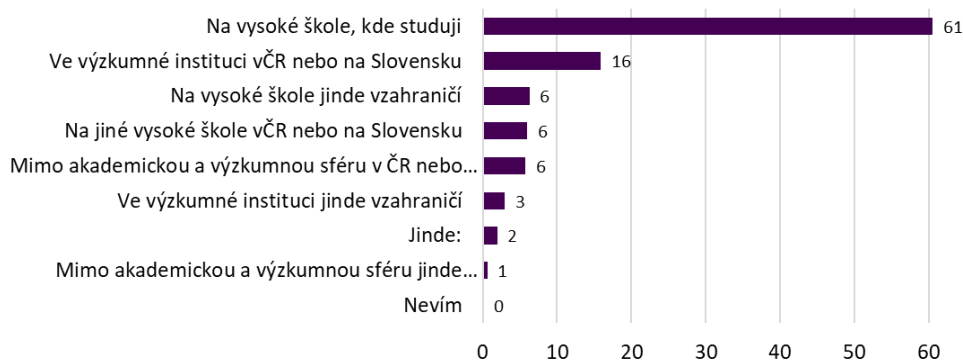

Graf JINAOS_3: Podíly školitele a další osoby na odborném vedení a podpoře při studiu, podle oborových skupin v %

Větší podíl další osoby než školitele /školitelky v porovnání se studujícími jiných skupin oborů mají nejčastěji studující ve skupině oboru *Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky* (32,8 %). Naopak doktorandi a doktorandky skupiny oboru *Vzdělávání a výchova* uvádí, že je v 83,6 % vede ve studiu častěji školitel /školitelka než další osoba a pouze v 10,9 % je tomu naopak (viz Graf JINAOS_3).

Graf JINAOS_4: Kde tato jiná osoba primárně profesně působí? v %

Jiná osoba, která pomáhá doktorandům a doktorandkám při studiu, nejčastěji profesně působí na té samé vysoké škole, kde studují doktorandi a doktorandky (60,5 %). Mimo akademickou a výzkumnou sféru v České republice nebo na Slovensku působí 5,7 % osob a jinde v zahraničí 1 % dalších osob. Ve výzkumné instituci v České republice a na Slovensku působí 15,8 % osob a jinde v zahraniční působí 3,0 % dalších osob (viz Graf JINAOS_4).

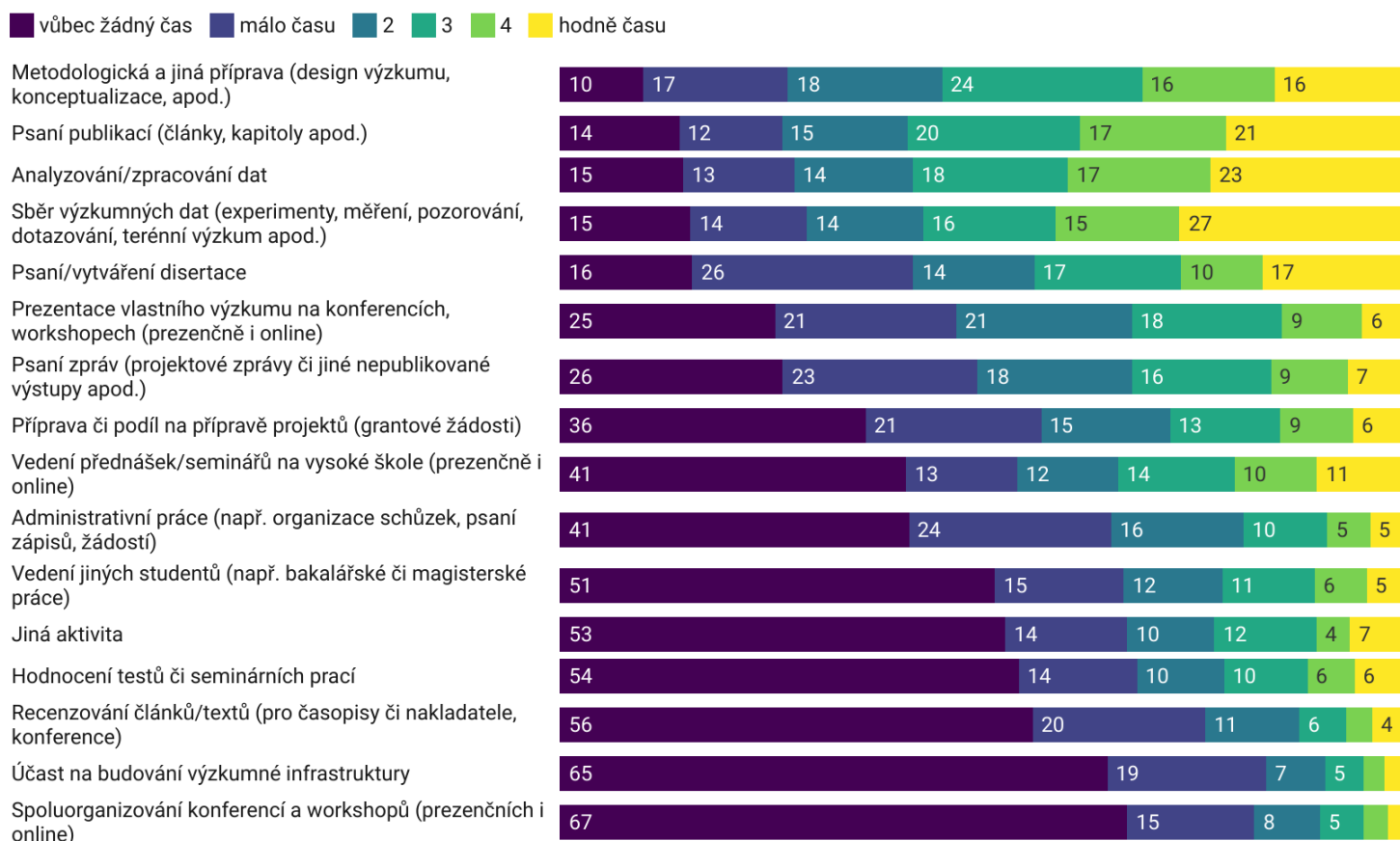
4. Průběh studia

V této části se budeme věnovat nejrůznějším aspektům, které se týkají průběhu doktorského studia (např. projektové a výzkumné aktivity, míra intenzity věnovaná vybraným aktivitám) a také bude prezentována reflexe rozvoje kompetencí během doktorského studia.

Aktivity během doktorského studia

Čím je naplněno doktorské studium, respektive jaké aktivity jsou či nejsou z hlediska času, který jim respondenti věnují, rozhodující či dominantní v dané fázi studia? Nejprve se zaměříme na celkové rozložení různých typů aktivit, které doktorandi mohou během studia vykonávat. Graf AKT_1 je seřazen podle podílu odpovědí, že dané aktivitě není věnován žádný čas.

Graf AKT_1: Kolik času jste věnoval/a následujícím aktivitám v uplynulém akad. roce (tj. 2020/2021)? celý soubor, v %

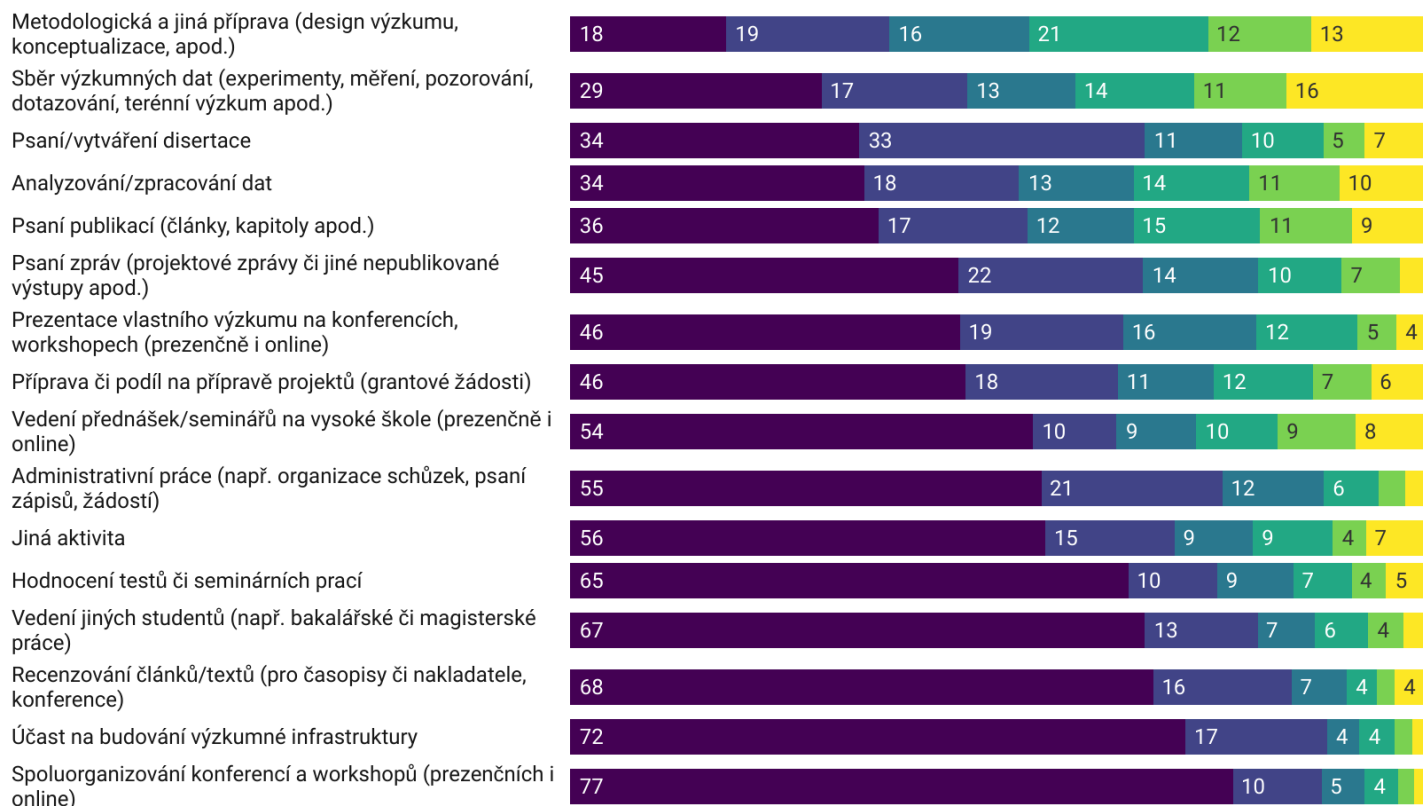

Obecně platí, že bez ohledu na fázi studia, věnuje nejvíce respondenti alespoň nějaký čas aktivitám přímo spojeným s přípravou disertace a publikování. Naopak aktivity, které jsou buď spojeny s fungováním pracoviště (vedení jiných studentů, vyhodnocování testů či seminárních prací či spoluorganizování konferencí apod.) jsou méně časté.

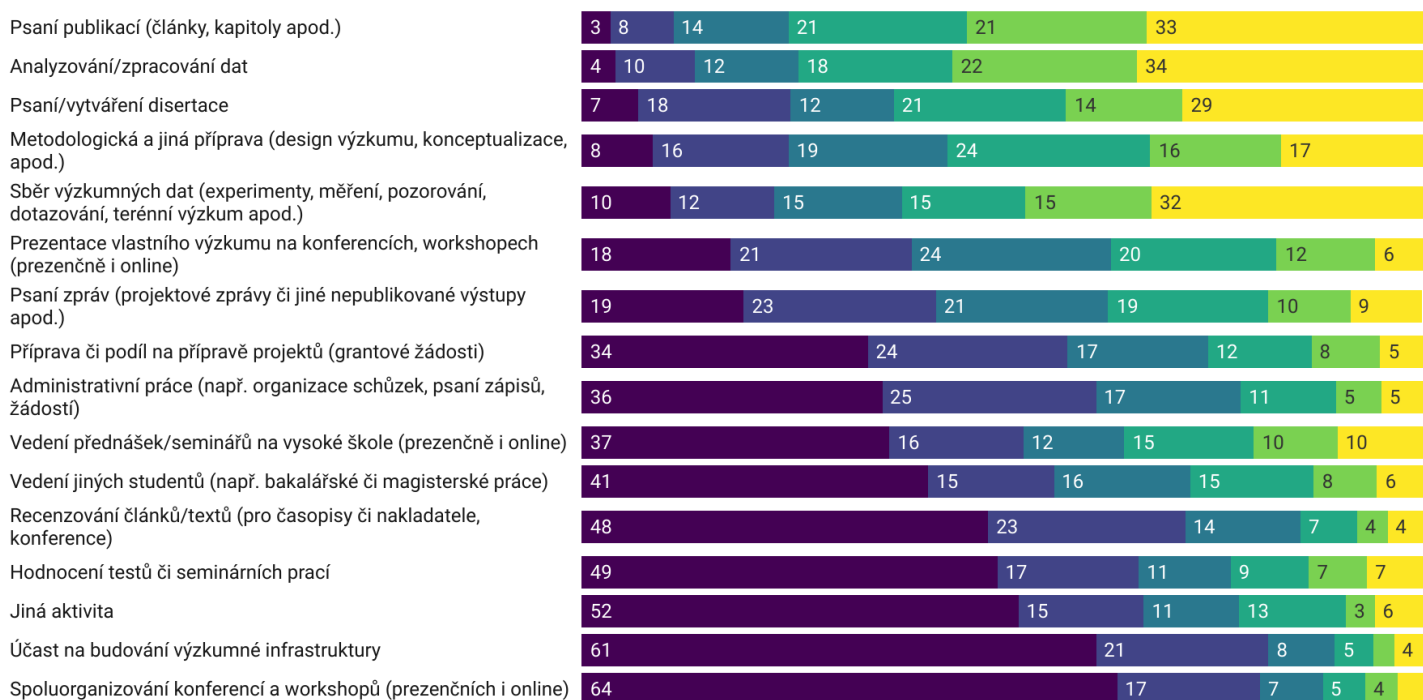
Graf AKT_2: Kolik času jste věnoval/a následujícím aktivitám v uplynulém akad. roce (tj. 2020/2021)? doktorandi na začátku studia, v %

■ vůbec žádný čas ■ málo času ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ hodně času

Graf AKT_3: Kolik času jste věnoval/a následujícím aktivitám v uplynulém akad. roce (tj. 2020/2021)? doktorandi v závěru studia, v %

■ vůbec žádný čas ■ málo času ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ hodně času

Pohled v detailu na doktorandy, kteří se ze svého hlediska nacházejí teprve v úvodní části studia¹⁹ (viz Graf_AKT_2), ukazuje, že věnují relativně více času přípravě metodologické a konceptuální a také sběru dat než např. psaní disertace (viz Graf_AKT_3). Je logické, že rozložení času věnovaného aktivitám vypadá podstatně jinak v případě doktorandek a doktorandů, kteří se již blíží či nacházejí v závěrečné fázi studia. „Končící“ doktorandi totiž věnují mnohem více času právě aktivitám, které souvisí s dokončením disertační práce, ale také se zabývají analýzou dat, a především psaním článků. Celkově se zdá, že tyto závěrečné fáze studia jsou mnohem intenzivnější ve využívání času než fáze počáteční a tito studující jsou zapojeni vlastně do všech typů aktivit (souvisejících i nesouvisejících s disertační prací) s větší mírou intenzity.

Kromě aktivit, ze kterých se skládá samotné studium (disertační výzkum, práce na projektech atp.), jsou doktorandi a doktorandky zapojováni i do dalších činností v rámci pracoviště, kde studují. Míra zapojení může vypovídat o tom, jak moc jsou doktorandi součástí tohoto pracoviště.

Zapojení do života pracoviště se ale v současné době (respektive v době, kdy byli respondenti dotazováni) týká menší poloviny doktorandek a doktorandů. Relativně nejběžnějším způsobem zapojení do života pracoviště je účast na poradách pracoviště (33 % všech doktorandů), druhým nejčastějším způsobem je pak účast na směřování či rozvoji pracoviště (22 %).

V následujících dvou grafech (viz Grafy_AKT_4 a_AKT_5) je míra jejich zapojení prezentována dvěma způsoby. První graf ukazuje míru zapojení podle vybraných charakteristik (gender, věk a forma studia). Doktorandi, kteří jsou v kombinovaném studiu od počátku (a současně ti, kterým je 40 let a více) jsou pak jednoznačně nejméně zapojení do těchto aktivit. Relativně méně se účastní také ženy oproti mužům. Naopak nejvíce jsou využíváni studující v prezenční formě studia a ti, kterým je do 29 let věku. V tomto případě jde do velké míry o naplnění předpokladů, se kterými výzkumníci vstupovali k analýze. Rozdíly byly potvrzeny korelační analýzou: všechny (respektive účast na nich) nabízené aktivity na pracovišti jsou ve ztahu s věkem, formou studia a genderem statisticky významné.²⁰

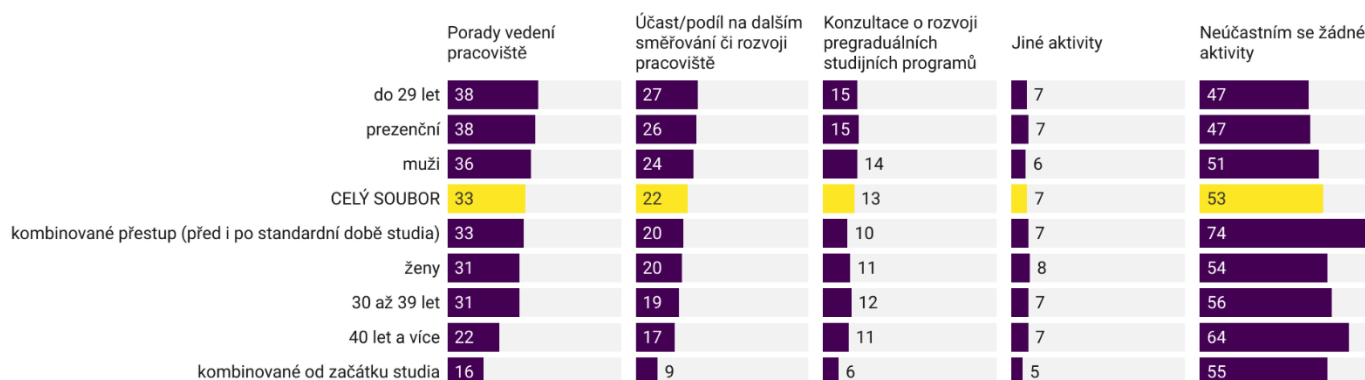
Zapojení do zmíněných aktivit se statisticky významně liší (Chí square, hladina významnosti 95 %) také z perspektivy skupin oborů (viz Graf_AKT_5). Nejčastěji jsou do „života“ na pracovišti zakomponováni doktorandi ze skupiny *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství*. Např. 53 % z nich se účastní porad vedení pracoviště a jen 29 % se neúčastní žádné aktivity. Naopak výrazně nejméně tato situace nastává v případě doktorandů/doktorandek ve skupině oborů *Umění a humanitní vědy*, kde se pouze v 17 % účastní porad vedení a současně se 68 % neúčastní v rámci pracoviště žádné aktivity. Poměrně překvapivá (v kontextu dalších výsledků) se může jevit nižší participace doktorandů a doktorandek na každodennosti pracoviště ze skupiny *Přírodní vědy, matematika a statistika*. Z nich se 28 % účastní porad vedení, v případě dalších dvou typů aktivit (účast na směřování pracoviště – 21 % a konzultace o rozvoji pregraduálních studijních programů – 12 %) je jejich účast blízká celkovým výsledkům ale více než polovina je z tohoto hlediska neaktivní.

---

¹⁹ Pro tuto analýzu byli doktorandi rozděleni do tří skupin z hlediska toho, jak daleko jsou ve svém studiu. K rozdělení došlo na základě otázky „Posudte, jak daleko jste aktuálně ve svém doktorském studiu?“, kde měli možnost volit na široké škále: 1- Jsem na začátku studia, 2- 10 %, 3- 20 %...až 11- Studium jsem již ukončil/a. Studující na začátku= 1 až 3 a studující v závěru studia= 8 až 11.

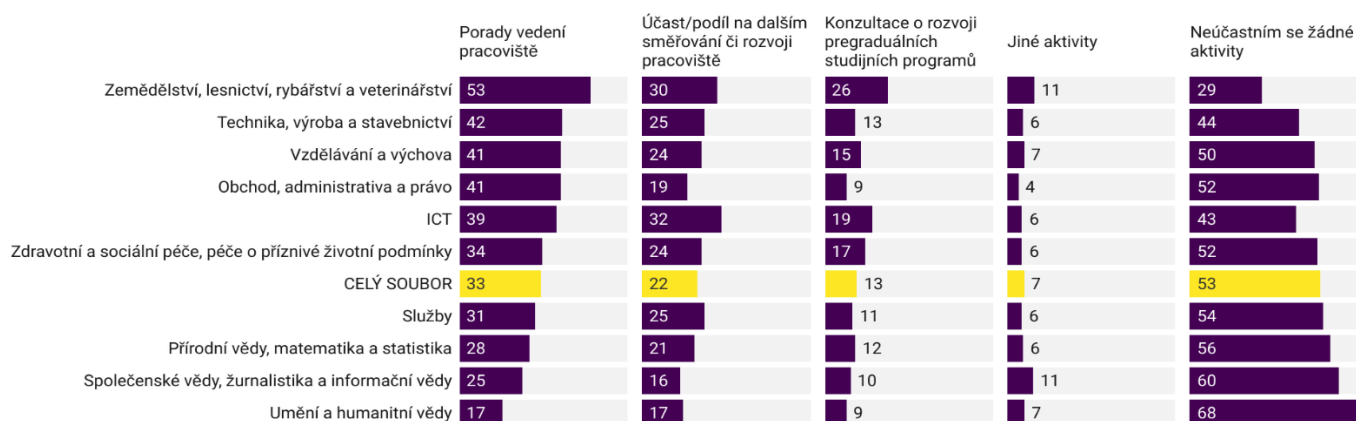
²⁰ Byla provedena korelační analýza (Chí square, na hladině významnosti 95 %). Do analýzy nebyli zařazeni ti, kteří se nepřihlásili ani jako žena ani muž.

Graf AKT_4: Zapojení do aktivit v rámci pracoviště/katedry, vybrané charakteristiky, v %

Poznámka: Respondent mohl vybrat všechny odpovědi, které pro něj platí. Odpověď „Neúčastním se žádné aktivity“ byla odpověď výlučná.

Graf AKT_5: Zapojení do aktivit v rámci pracoviště/katedry, podle skupin oborů, v %

Poznámka: Respondent mohl vybrat všechny odpovědi, které pro něj platí. Odpověď „Neúčastním se žádné aktivity“ byla exkluzivní.

Právě účast na poradách nebo podíl na dalším směřování pracoviště je situace, která v podstatě kopíruje četnost pracovních poměrů (ve formě zaměstnanecké smlouvy) doktorandů na dané vysoké škole.²¹ Jedinou velkou výjimkou jsou doktorandi a doktorandky, kteří přestoupili do kombinované formy studia po skončení standardní doby studia nebo během ní. Ti jsou zaměstnaní na „své“ vysoké škole v relativně nejvyšší míře (42 % z nich, viz Graf AKT_6), ale méně často se účastní porad, nebo mají podíl na dalším směřování pracoviště atp.

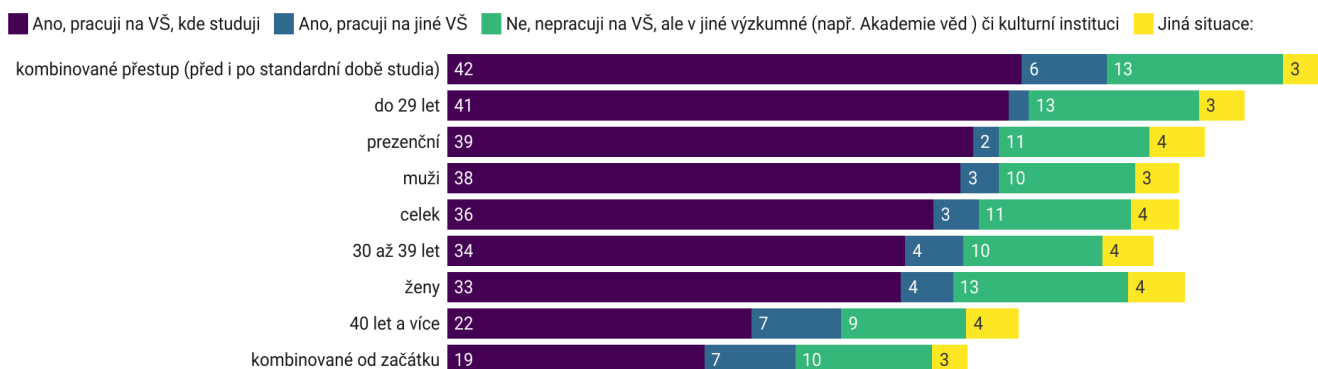
Analogická je situace v případě skupin oborů. Nad celkovým průměrem v četnosti zaměstnání na vysoké škole, jiné výzkumné nebo kulturní instituci jsou doktorandi studující ve skupinách: *Technika, výroba a stavebnictví, ICT, Přírodní vědy, matematika a statistika, Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství* a konečně *Zdravotní a sociální péče...* Naopak nejméně často jsou takto zaměstnaní doktorandi ze skupiny oborů *Obchod, administrativa a právo* (18 %).

Kromě toho je patrné výjimečné postavení oborů *Přírodní vědy, matematika a statistika*, v nichž čtvrtina studentů, kteří pracují v akademickém či výzkumném sektoru, pracuje konkrétně na jiné výzkumné instituci

²¹ Otázka na tento typ zaměstnání zněla: „V jedné z předešlých otázek jste uvedl/a, že máte příjem z práce na vysoké škole, jiné výzkumné nebo kulturní instituci. Specifikujte, prosíme, tuto práci:“

(např. Akademie věd). Například oproti studujícím ve skupině *Vzdělávání a výchova* (2 %), jde o více než desetinásobně vyšší četnost takové situace. Nejbližší je jim naopak skupina oborů *Umění a humanitní vědy*, která ale dosahuje podílu zaměstnání na jiné výzkumné instituci jen 12 %.

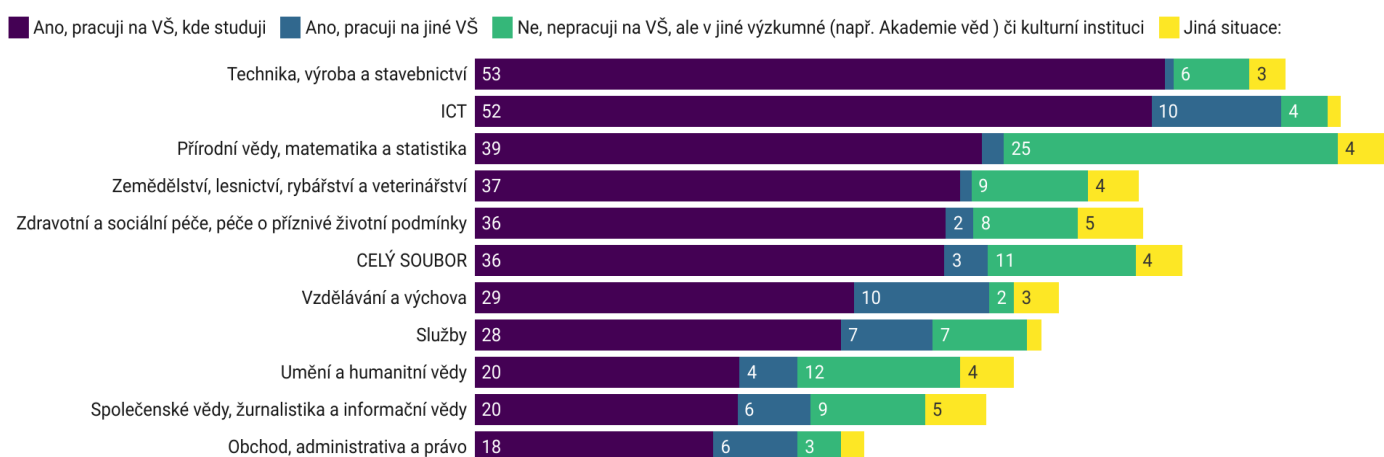
Graf AKT_6: Práce na VŠ nebo výzkumné (kulturní) instituci, podle věku, formy a genderu, v %

Poznámka: V grafu jsou uvedeny absolutní podíly těch, kteří mají tyto typy zaměstnání, dopočet do 100 % tvoří ti, kteří takovou práci nemají. Byli dotázáni pouze, ti, kteří uvedli, že mají příjem z práce na VŠ nebo na jiné výzkumné instituce. N=1839.

O jaké typy práce se v rámci jejich zaměstnání jedná nejčastěji? Jednoznačně nejvíce jde o výzkumnou činnost (případně uměleckou činnost²²). V grafu AKT_8, který je uspořádán v pořadí právě podle tohoto typu práce, je patrné, že nejmladší doktorandi vykonávají tuto aktivitu nejčastěji (80 %). Naopak nejméně často ji označili studující v kombinované formě studia od začátku (50 %). Právě ti, se ale často podílejí na výuce (61 % z nich, tj. z těch, kteří takové zaměstnání mají). Co se týká skupin oborů, nejčastěji se výzkumnou činností v rámci placeného zaměstnání na vysoké škole zabývají studující oborů *Přírodní vědy, matematika a statistika a Technika, výroba a stavebnictví* (v obou případech téměř 90 %). Obě skupiny patří rovněž k těm, kde studující v rámci zaměstnání na VŠ učí nejméně často. Zrcadlovým opakem je skupina *Vzdělávání a výchova*, v jejímž rámci jednoznačně převažuje výuka nad výzkumnou činností.

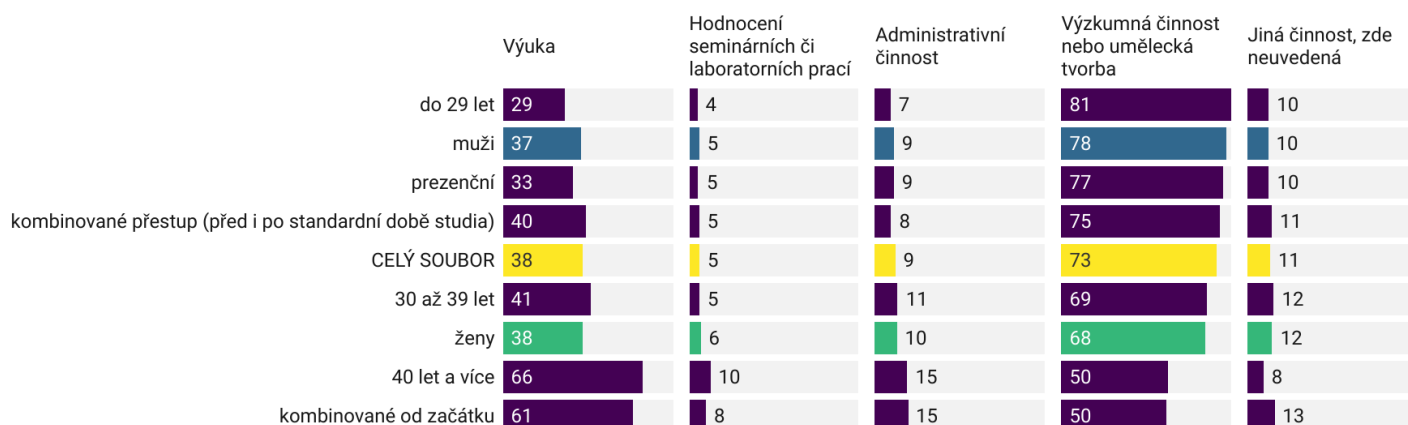
Graf AKT_7: Práce na VŠ nebo výzkumné (kulturní) instituci, podle skupin oborů, v %

Poznámka: V grafu jsou uvedeny absolutní podíly těch, kteří mají tyto typy zaměstnání, dopočet do 100 % tvoří ti, kteří takovou práci nemají. Byli dotázáni pouze, ti, kteří uvedli, že mají příjem z práce na VŠ nebo na jiné výzkumné instituce. N=1839.

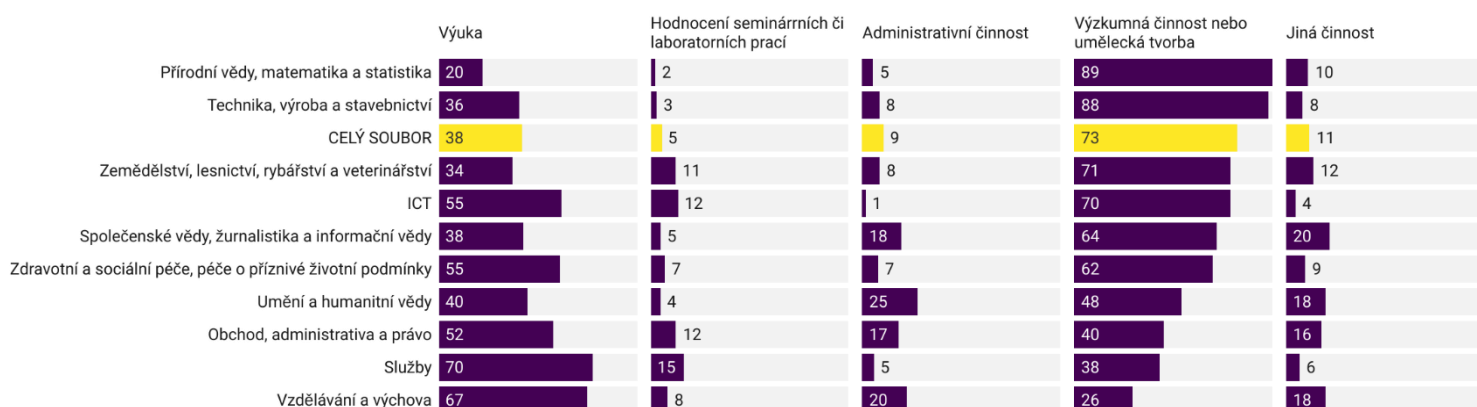
²² Tato varianta byla uvedena s ohledem na praxi doktorandů v uměleckých oborech.

Graf AKT_8: Typy práce v akademickém či výzkumném sektoru, podle genderu, věku a formy studia

Poznámka: Respondenti měli možnost označit dva nejčastější typy práce.

Graf AKT_9: Typy práce v akademickém či výzkumném sektoru, podle skupin oborů

Poznámka: Respondenti měli možnost označit dva nejčastější typy práce.

Zapojení do života pracoviště a výzkumné příležitosti

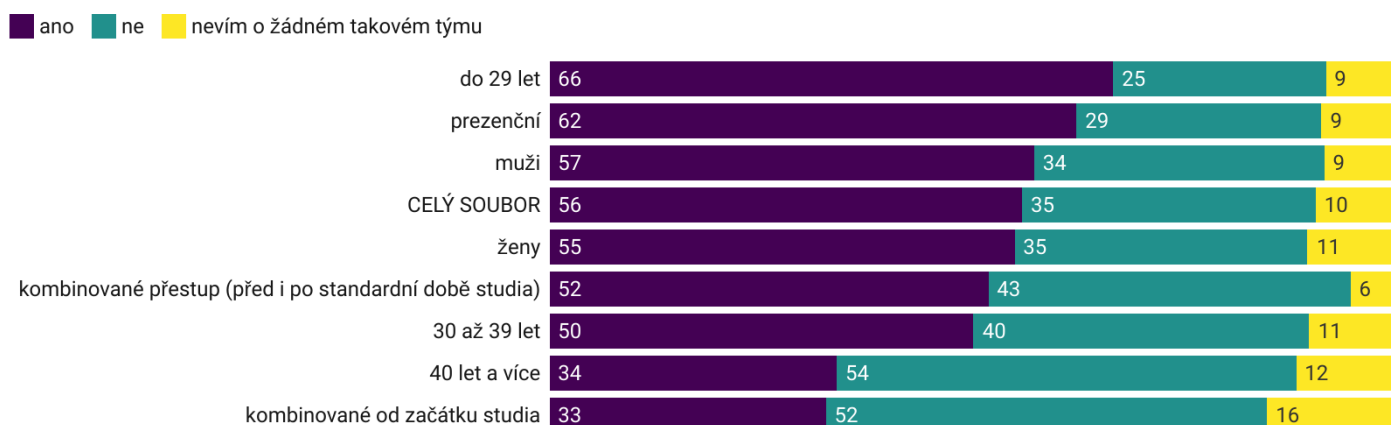
Zapojení do života pracoviště zejména s ohledem na výzkumné příležitosti bylo dalším zkoumaným tématem šetření. Relativně běžnou praxí doktorandů je členství ve výzkumných skupinách na pracovišti, kde studují: více než polovina z nich je členem či členkou takové skupiny.

Avšak rozdíly mezi skupinami oborů jsou opět statisticky významné (Chí square, hladina významnosti 95 %). Zatímco ve skupině oborů ICT je to situace, která se týká 75 % respondentů pro doktorandy Umění a humanitní vědy jde jen o 28 % z nich. Rozdíly z hlediska věku a formy studia jsou rovněž statisticky významné, ale v případě pohlaví nikoliv. Doplňkově jsme pro tuto proměnnou zařadili také dichotomickou proměnnou *má nebo nemá zdravotní problém*²³ (není zařazena do grafu AKT_10) s cílem ověřit možnost existence komplikovanějšího přístupu k výzkumu/projektům pro studující, kteří uvádějí, že mají zdravotní

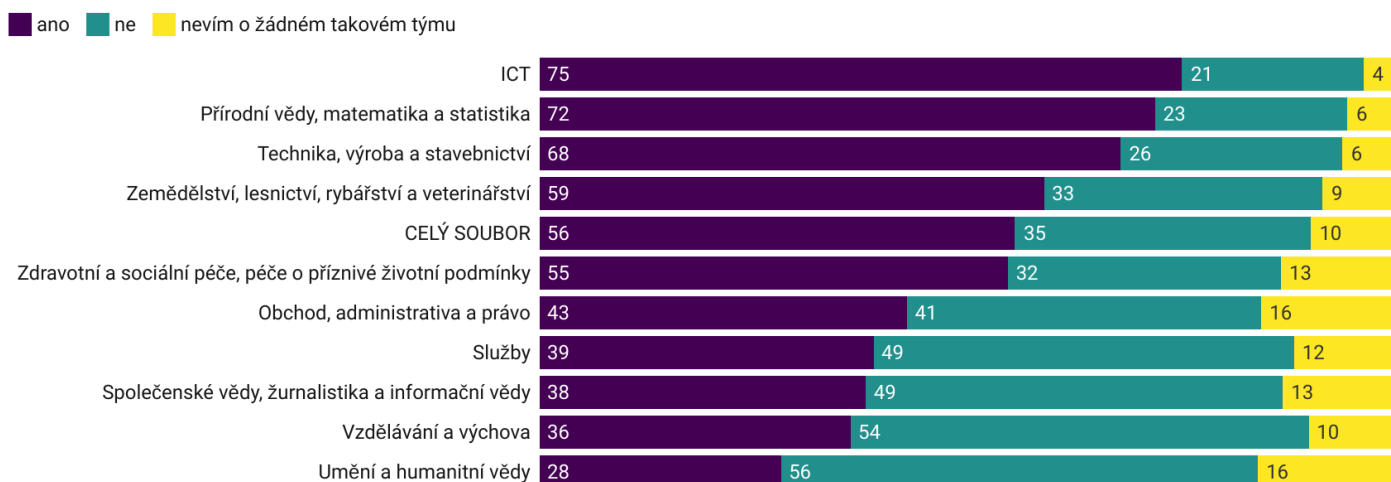
²³ Definice pro zařazení do kategorie „mám zdravotní problém“ je označení alespoň jednoho konkrétního zdravotního (fyzického i psychického) problému z nabízených možností (viz otázka 74 v dotazníku, Příloha 3 Dotazník).

problém. Ale ani v tomto případě nebyla prokázána statistická významnost rozdílů mezi těmi, kteří mají zdravotní problém a těmi, kteří ho nemají.

Graf AKT_10: Členství doktorandů ve výzkumných skupinách na pracovišti, kde studují, podle genderu, věku a formy studia, v %

Graf AKT_11: Členství doktorandů ve výzkumných skupinách na pracovišti, kde studují, podle skupin oborů, v %

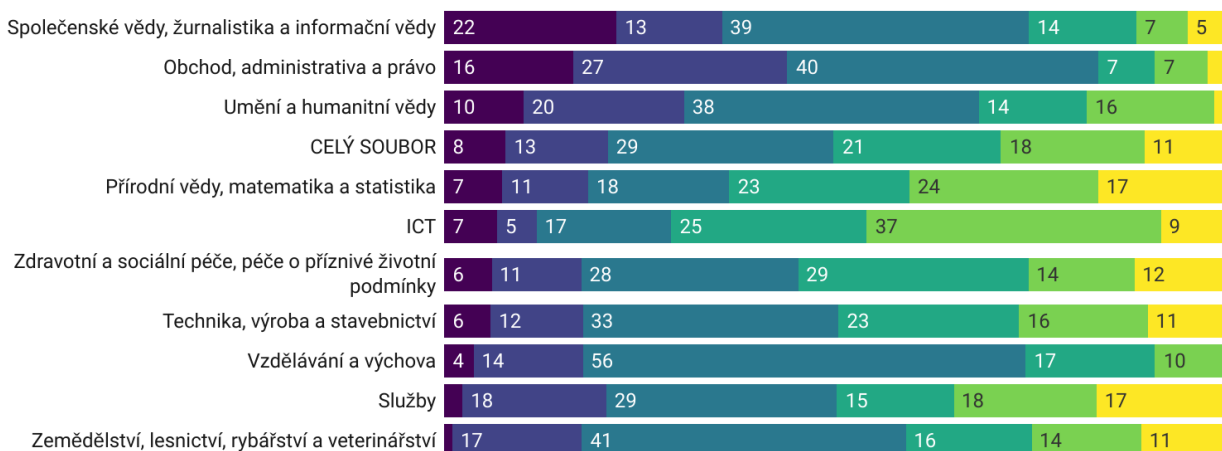

V akademickém roce 2020/2021²⁴ se takové skupiny setkávaly nejčastěji v rozmezí jednou až několikrát za semestr, v celém souboru šlo o 42 % respondentů. Ale pro více než pětinu doktorandů ve skupině *oborů Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy* se takové setkání skupiny uskutečnilo v rámci celého akademického roku méně než jednou za semestr.

²⁴ Rok, který byl bezprecedentně ovlivněn distanční výukou.

Graf AKT_12: Frekvence setkávání v rámci výzkumných skupin v akademickém roce 2020/2021, podle skupin oborů, v %

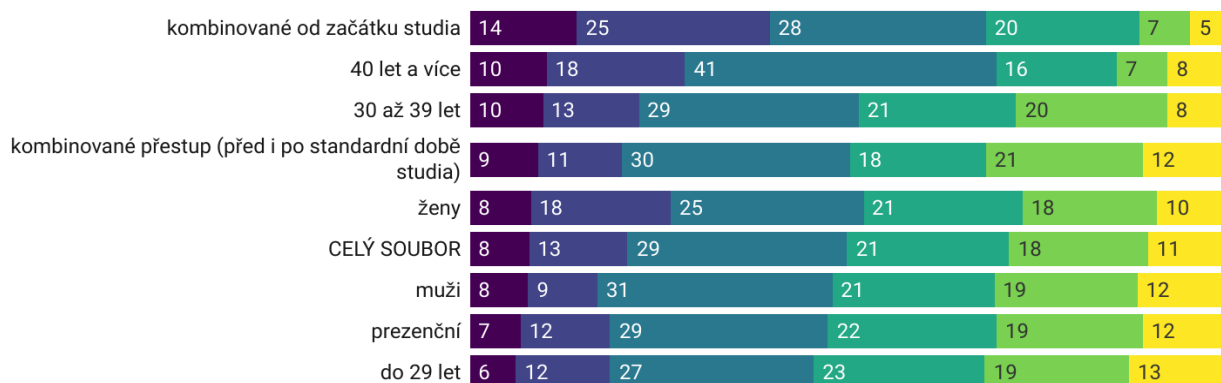
■ Méně než jednou za semestr
 ■ Přibližně jednou za semestr
 ■ Několikrát za semestr
 ■ Jednou až dvakrát měsíčně
 ■ Přibližně jednou týdně
 ■ Vícekrát v týdnu

Poznámka: Na frekvenci setkání s výzkumnou skupinou byli dotázáni pouze ti, kteří uvedli, že jsou členy a jen ti, kteří byli v 2. ročníku a výše, protože otázka byla položena takto: Jak často jste se v této skupině nebo týmu setkávali v akademickém roce 2020/2021? Zároveň platí, že šlo o rok, který byl z hlediska výuky z velké části postížen distanční výukou (pandemie Covid 19), N=1536.

Graf AKT_13: Frekvence setkávání v rámci výzkumných skupin v akademickém roce 2020/2021, podle genderu, věku a formy studia, v %

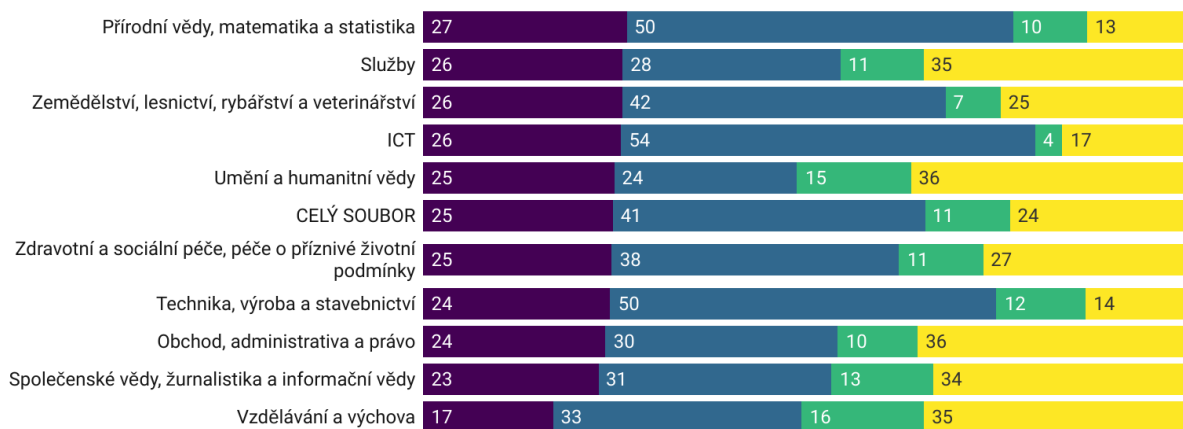
■ Méně než jednou za semestr
 ■ Přibližně jednou za semestr
 ■ Několikrát za semestr
 ■ Jednou až dvakrát měsíčně
 ■ Přibližně jednou týdně
 ■ Vícekrát v týdnu

Poznámka: Na frekvenci setkání s výzkumnou skupinou byli dotázáni pouze ti, kteří uvedli, že jsou členy a jen ti, kteří byli v 2. ročníku a výše, protože otázka byla položena takto: Jak často jste se v této skupině nebo týmu setkávali v akademickém roce 2020/2021? Zároveň platí, že šlo o rok, který byl z hlediska výuky z velké části postížen distanční výukou (pandemie Covid 19), N=1536.

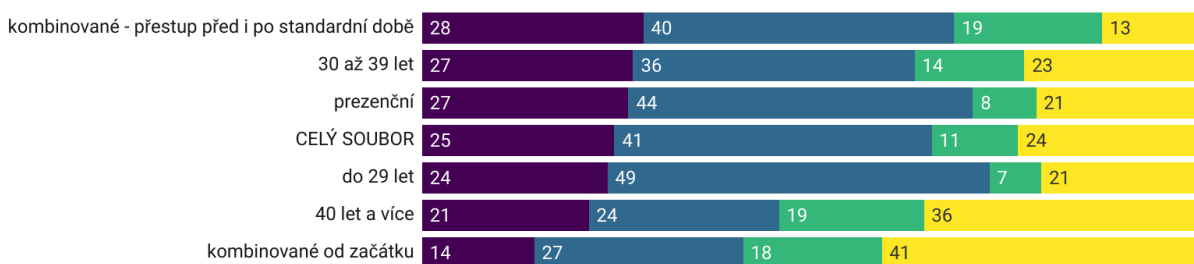
Graf AKT_14: Zkušenost s členstvím či vedením výzkumných projektů během studia, podle skupin oborů, v %

■ Jsem (či jsem v minulosti byl/a) hlavním řešitelem / hlavní řešitelkou projektu
 ■ Jsem v současnosti členem/členkou výzkumného týmu
 ■ Byl/a jsem v minulosti členem/členkou výzkumného týmu, ale v současnosti nikoliv
 ■ Ne, nikdy jsem nebyl/a členem/členkou výzkumného týmu ani hlavním řešitelem/ řešitelkou projektu

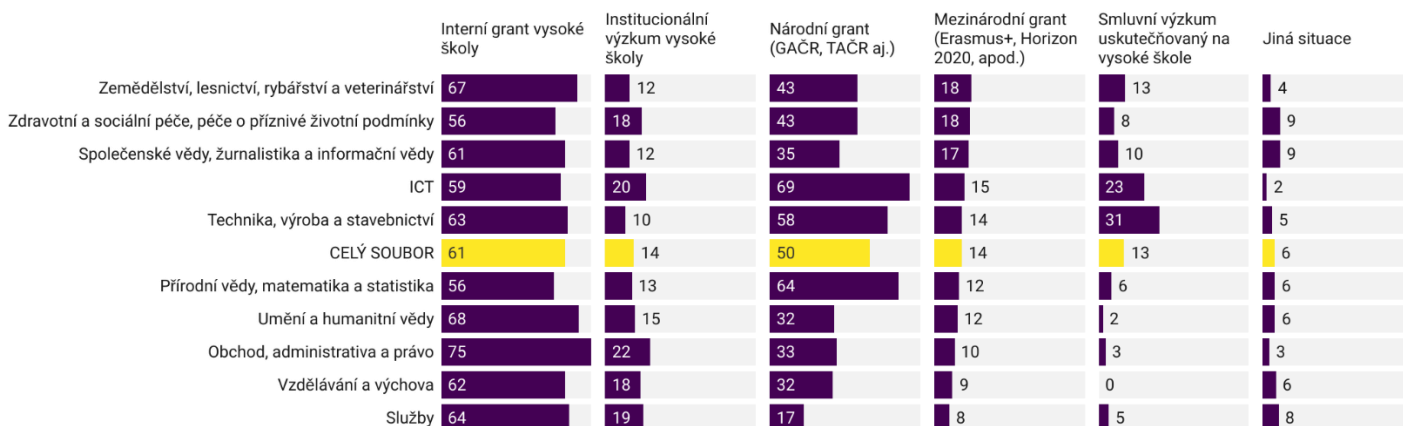

Graf AKT_15: Zkušenost s členstvím či vedením výzkumných projektů během studia, podle genderu, formy studia a věku, v %

■ Jsem (či jsem v minulosti byl/a) hlavním řešitelem / hlavní řešitelkou projektu
 ■ Jsem v současnosti členem/členkou výzkumného týmu
 ■ Byl/a jsem v minulosti členem/členkou výzkumného týmu, ale v současnosti nikoliv
 ■ Ne, nikdy jsem nebyl/a členem/členkou výzkumného týmu ani hlavním řešitelem/ řešitelkou projektu

Graf AKT_16: Poslední zkušenost s členstvím či vedením výzkumných projektů během studia, typ projektů, v %

Poznámka: Dotázání byli pouze respondenti, kteří měli zkušenost se členstvím nebo vedením výzkumných týmů, měli uvést všechny možnosti, které pro ně platí. N=2614.

Grafy AKT_14 a AKT_15 ilustrují četnost zkušeností s vedením výzkumných projektů nebo s účastí v nich. Odpovědi reprezentují současnou situaci (tzn. konec roku 2021). Vůbec žádnou takovou zkušenost neměla doposud celkově čtvrtina respondentů, ale výrazně nad tímto průměrem jsou doktorandi v kombinovaném studiu od začátku (41 %) a také skupiny oborů *Umění a humanitní vědy, Obchod, administrativa a právo, Vzdělávání a výchova, Služby a Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy* (v rozmezí 34 % až 36 %).

Nejčastěji jsou či naposledy byli doktorandi členy či řešiteli interních grantů (61 %), a národních grantů (GA ČR nebo TA ČR apod.) ve zhruba 50 % případů. Pouze 13,7 % respondentů se pak podílí nebo naposledy podílelo na mezinárodním projektu. Graf Grafy AKT_16 ukazuje, že nejčastější je zkušenost se zahraničním projektem mezi doktorandy skupin *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství, Zdravotní a sociální péče... a Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy*.

Publikační činnost

Součástí dotazníku bylo také zjišťování publikační činnosti a jiných druhů výstupů.²⁵ Toto dotazování bylo zaměřeno na stav před začátkem studia, tj. zda respondenti měli již v době před zahájením studia nějaké výstupy, a stav v rámci studia, tj. kolik mají doposud výstupů, které získali během doktorandského studia.

Na úrovni celého souboru je vidět poměrně dramatická změna v souvislosti se vstupem do studia. Výstupy v rámci studia jsou ve většině případů výrazně častější. V současnosti nejvíce požadovaný typ výstupu, tj. článek v časopise evidovaném ve Web of Science nebo ve Scopusu mělo před začátkem studia 11 % respondentů, ale v rámci studia je to již více než jedna třetina respondentů (viz Graf AKT_17). Podobný vývoj lze sledovat v případě recenzovaného odborného článku, stati ve sborníku a také u ostatních výsledků.

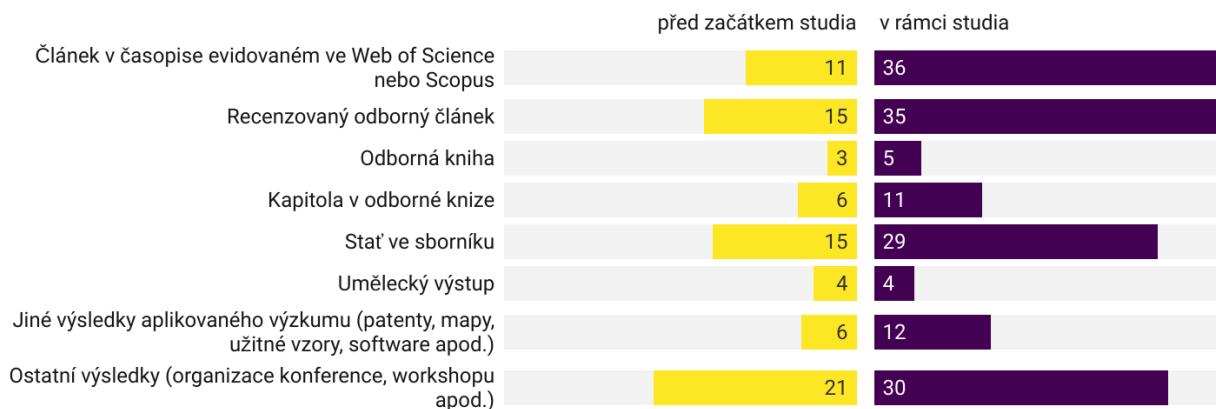
Porovnání skupin oborů (bez ohledu na jiné charakteristiky) ukazuje na několik hlavních trendů (viz Graf AKT_18). Medicínské, přírodovědecké a technické skupiny oborů vynikají v soustředění se na publikace v prestižních časopisech (WoS nebo Scopus) viditelně více než skupiny společenských (včetně ekonomie a práva), humanitních a pedagogických věd, a kromě nich také skupina oborů *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství*.

Výsledky tedy odrážejí jak existující oborovou publikační kulturu, tak také výraznou převahu „kratších“ časopiseckých a sborníkových forem publikací nad knihami či kapitolami knih. Druhá jmenovaná forma je pak stále relativně běžnější v humanitních a společenských vědách. Do výčtu výstupů byla zařazena také možnost umělecký výstup. Jde však o velmi specifický typ výstupu, který je určen studujícím v uměleckých oborech. Ti jsou zastoupeni primárně ve skupině oborů *Umění a Humanitní vědy*, a tak je četnost tohoto typu výstupu v této skupině jasně nejvyšší.

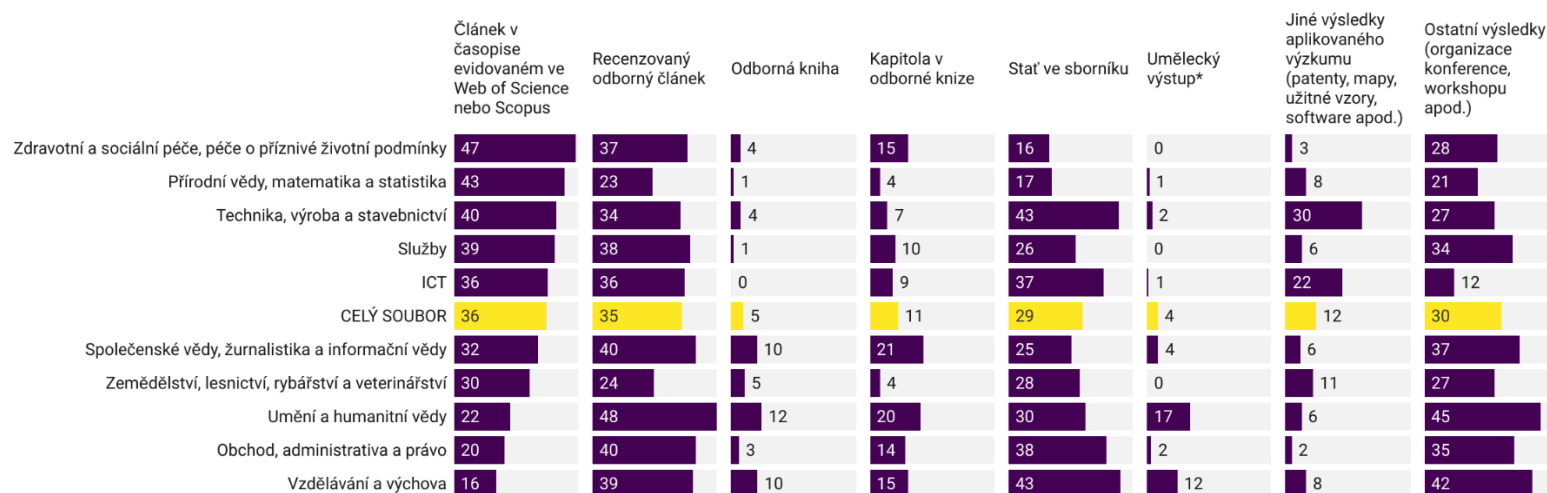
---

²⁵ Forma zjišťování byla dvojitá: 1) respondenti mohli poskytnout některý z vědeckých identifikátorů a na tomto základě byly jejich výstupy doplněny do datového souboru; 2) respondenti sami aktivně vyplnili kolik příslušných typů výstupů dosáhli. Celkem poskytlo příslušný identifikátor 28,3 % respondentů, a zdaleka nejčastěji se jednalo o ORCID ID (24,4 %) a další v pořadí byli SCOPUS ID (1,8 %) a Researcher ID (1,3 %).

Graf AKT_17: Publikační činnost a další výstupy doktorandů, podíl těch, kteří daný typ publikace či výstupu mají, v %

Graf AKT_18: Publikační činnost a další výstupy, podíl těch, kteří daný typ publikace/výstupu mají v rámci studia, podle skupin oborů, v %

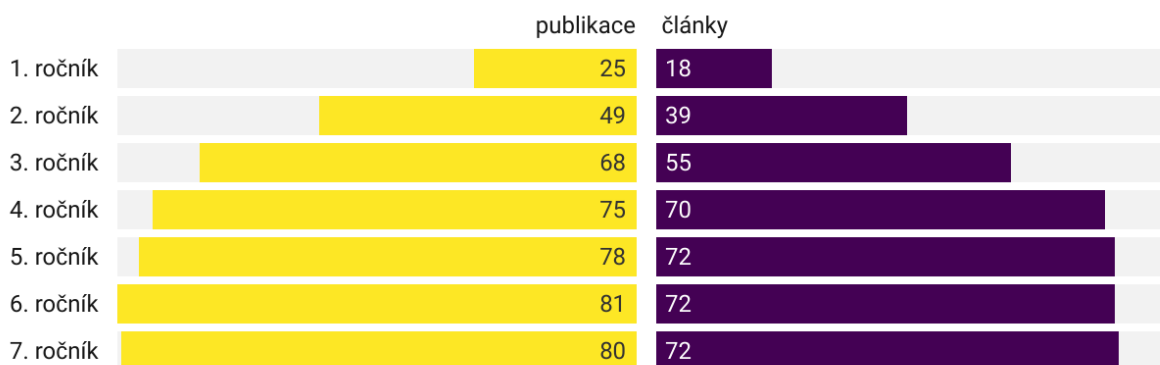

Graf AKT_19: Publikační činnost a další výstupy, podíl těch, kteří daný typ publikace/výstupu mají v rámci studia, podle genderu, věku a formy studia, v %

V různých fázích studia (konkrétně ročnících studia) dochází k velkému vývoji v oblasti publikační činnosti, to je patrné v grafu AKT_20. V jeho žluté části jsou zobrazeny podíly respondentů, kteří mají alespoň jednu publikaci v rámci kategorií články ve WoS nebo Scopus, recenzovaný článek, kniha nebo kapitola v knize a stať ve sborníku. Zatímco v jeho fialové části jsou zobrazeny pouze časopisecké publikace. V obou případech je vidět, že v prvním ročníku jde zhruba o čtvrtinu respondentů, ale v druhém je to téměř dvakrát tolik. Nicméně od čtvrtého ročníku dále se podíl publikujících respondentů příliš nemění. Avšak vzhledem ke způsobu zjišťování publikací a výstupů v rámci dotazníku (kombinace aktivního vyplnění ze strany respondentů²⁶ nebo zanechání vědeckého identifikátoru), ale také vzhledem k odlišným publikačním kulturám v rámci skupin oborů (a vlastně i uvnitř nich), nelze bez výhrad říci, že pokud například v 7. ročníku studia nemá 20 % respondentů žádnou publikaci, a tudíž jejich studium nemůže skončit úspěšným zakončením.

Graf AKT_20: Publikace a články, podíl těch, kteří daný typ publikace či výstupu mají, podle ročníku studia, v %

Výše v kapitole jsme konstatovali, že do aktivit na pracovišti je zapojena méně než polovina respondentů (viz Grafy AKT_4 a 5, Aktivity během doktorského studia). Přičemž účast na těchto aktivitách se výrazně liší podle formy studia. Zdaleka nejnižší je aktivita mezi studujícími, kteří přestoupili do kombinovaného studia v průběhu studia – 74 % z nich se žádné aktivity neúčastní.

Souvisí účast či naopak neúčast na životě pracoviště s některými vybranými indikacemi? Konkrétně byly testovány tři indikátory: spokojenost se sladěním studia a soukromého života ($\approx$ proxy pro obecnou spokojenost), spokojenost s vedením školitele ($\approx$ proxy pro spokojenost ve studiu) a publikační aktivita ($\approx$ proxy pro úspěšnost studia). Aktivita na pracovišti byla rozdělena na dvě kategorie: 1) neúčastní se žádné aktivity; 2) účastní se alespoň jedné aktivity (porady vedení pracoviště apod.)

Takto definovaná aktivita na pracovišti statisticky významně souvisí s oběma typy spokojenosti (ANOVA, $p=0,000$). Doktorandi a doktorandky, kteří jsou aktivní na pracovišti jsou spokojenější jak se školitelem /školitelkou, tak se sladěním studijního soukromého života. Souvislosti těchto významných vztahů ale nelze jednoznačně identifikovat.

Vztah mezi aktivitou na pracovišti a publikační výstupům (všem typům) statisticky významný není, a to ani pokud zůjme výstupy pouze na impaktované články a články ve WoS případně Scopus.

²⁶ Což s sebou nese možnost zjištění neúplných informací o publikacích a výstupech. Vyplnění otázky nebylo povinné.

Rozvoj kompetencí

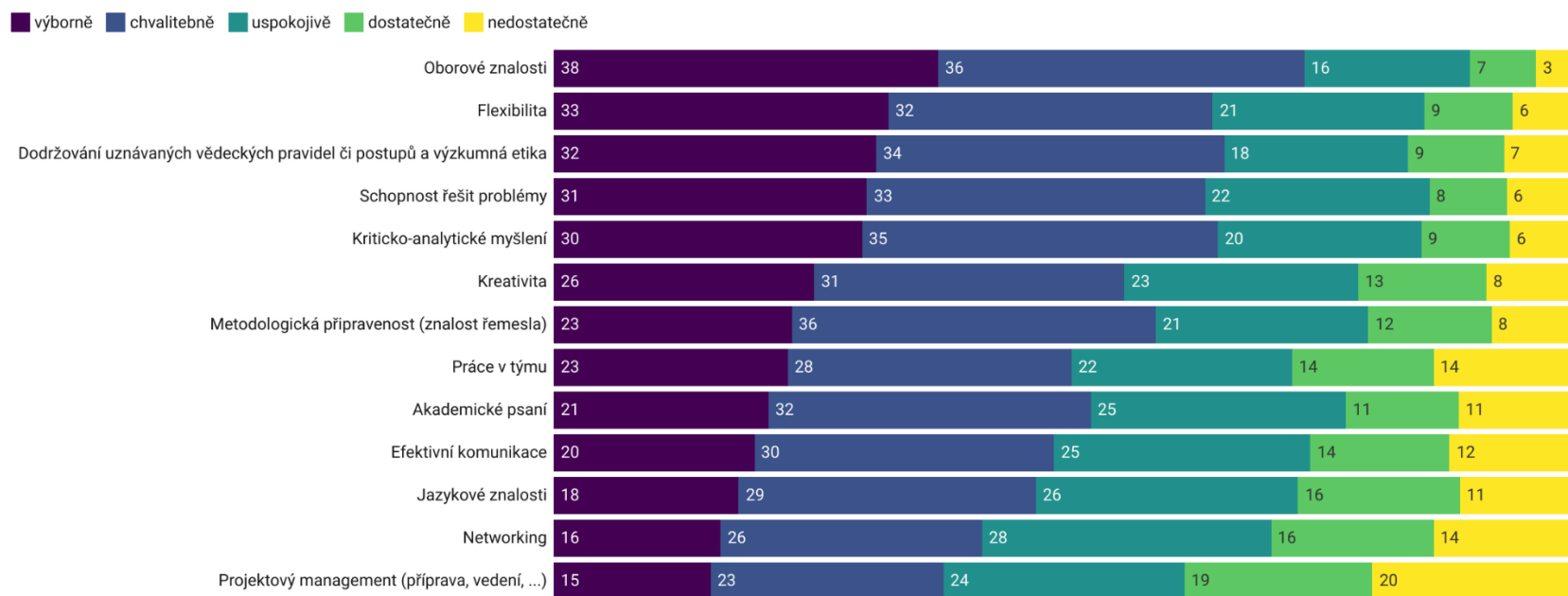
Přestože rozvoj kompetencí je jedním z významných témat mnoha kvantitativních šetření, způsoby jejich měření bývají problematické.²⁷ V tomto případě je využito subjektivní hodnocení respondenty, kterým byla položena otázka: Jak hodnotíte rozvoj předložených kompetencí v rámci doktorského studia? Škála odpovědí je pětistupňová, kde 1 znamená výborně až 5 nedostatečně. Obecná reliabilita použité škály je vysoká (Cronbachovo alfa = 0,936) a také pro jednotlivé položky kompetencí se ukazuje jako reliabilní.

V následujícím grafu jsou prezentovány výsledky za celý soubor a jsou seřazeny v pořadí od nejlépe hodnocené kompetence po nejhůře hodnocenou. Nejlépe hodnocenými kompetencemi jsou *oborové znalosti*, *flexibilita*, *dodržování uznávaných vědeckých pravidel* (výzkumná etika), *schopnost řešit problémy a kriticko-analytické myšlení* (podíl hodnocení výborně a chvalitebně je v součtu více než 64 %). Naopak nejhůře hodnocené jsou *projektový management*, *networking*, *jazykové znalosti*, *efektivní komunikace* a rovněž *práce v týmu*. Hodnocení dostatečně a nedostatečně je v těchto případech v rozmezí od 26 % po 39 %.

---

²⁷ S ohledem na neexistenci na jedné straně jasného vymezení a na straně druhé pochopení toho, co daná kompetence vlastně znamená, případně chybějící referenční stav.

Graf AKT_20: Reflexe rozvoje kompetencí, celý soubor, v %

Graf AKT_21 Rozvoj kompetencí, podle genderu, věku a formy studia, průměrné hodnoty (škála 1-5, čím nižší průměr, tím lepší hodnocení.)

	Akademické psaní	Metod. připravenost	Schopnost řešit problémy	Kreativita	Jazykové znalosti	Kriticko-analytické myšlení	Práce v týmu	Efektivní komunikace	Oborové znalosti	Flexibilita	Networking	Projektový management	Výzkumná etika
40 let a více	2,48	2,32	2,32	2,38	2,49	2,26	2,82	2,57	1,92	2,33	2,66	2,78	2,19
muži	2,51	2,37	2,17	2,45	2,73	2,17	2,68	2,70	1,97	2,24	2,86	3,09	2,24
kombinované od začátku	2,54	2,45	2,30	2,51	2,66	2,36	2,98	2,63	2,01	2,44	2,82	2,97	2,30
prezenční	2,57	2,41	2,22	2,45	2,72	2,20	2,55	2,64	2,01	2,16	2,82	2,96	2,20
CELÝ SOUBOR	2,59	2,45	2,25	2,48	2,72	2,25	2,67	2,68	2,02	2,22	2,84	3,04	2,25
do 29 let	2,60	2,42	2,17	2,47	2,75	2,20	2,49	2,61	1,99	2,16	2,83	3,00	2,18
30 až 39 let	2,62	2,55	2,33	2,52	2,77	2,32	2,85	2,82	2,08	2,26	2,93	3,17	2,35
ženy	2,67	2,53	2,33	2,46	2,68	2,32	2,62	2,64	2,06	2,17	2,79	2,95	2,24
kombinované - přestup před i po standardní době	2,78	2,67	2,35	2,59	2,78	2,38	2,94	3,01	2,09	2,30	3,02	3,52	2,43

Graf AKT_22: Rozvoj kompetencí, podle skupin oborů, průměrné hodnoty (škála 1-5, čím nižší průměr, tím lepší hodnocení.)

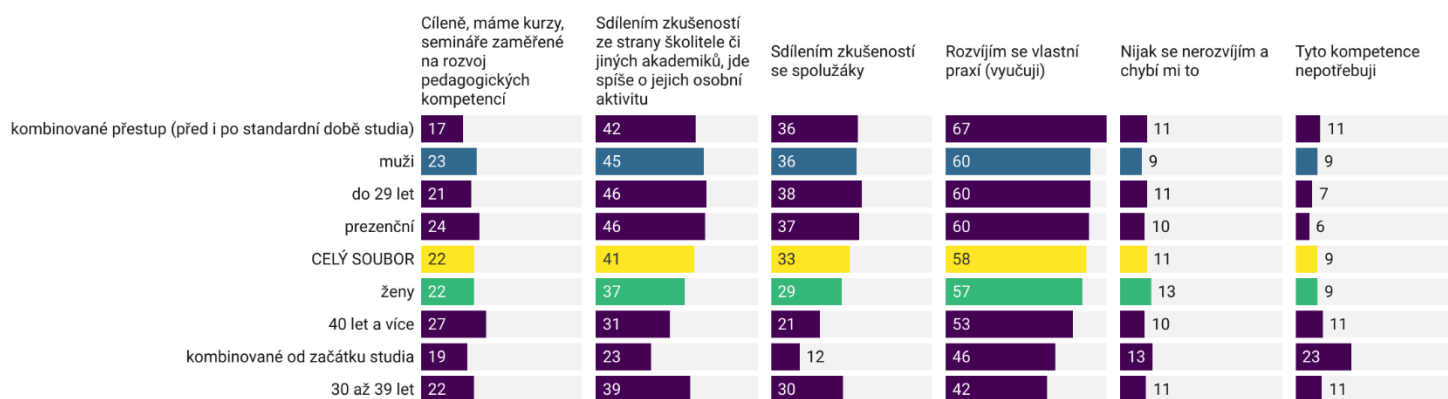
	Akademické psaní	Metod. Připravenost	Schopnost řešit problémy	Kreativita	Jazykové znalosti	Kriticko-analytické myšlení	Práce v týmu	Efektivní komunikace	Oborové znalosti	Flexibilita	Networking	Projektový management	Výzkumná etika
Služby	2,26	2,02	1,98	2,32	2,45	2,17	2,67	2,42	1,96	2,17	2,56	2,53	1,99
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	2,40	2,26	2,12	2,26	2,72	2,16	2,14	2,29	2,00	1,92	2,49	2,58	2,15
ICT	2,46	2,44	1,99	2,16	2,49	2,04	2,84	2,59	1,92	2,04	2,73	3,17	2,22
Technika, výroba a stavebnictví	2,53	2,44	2,06	2,33	2,78	2,17	2,51	2,73	1,94	2,12	2,89	3,03	2,43
Přírodní vědy, matematika a statistika	2,54	2,24	2,11	2,44	2,68	2,11	2,40	2,65	1,86	2,10	2,73	3,06	2,04
Umění a humanitní vědy	2,56	2,53	2,41	2,45	2,63	2,17	3,13	2,79	2,04	2,33	3,03	3,25	2,20
Vzdělávání a výchova	2,56	2,45	2,43	2,48	2,71	2,52	2,75	2,55	2,11	2,45	2,70	2,93	2,17
CELÝ SOUBOR	2,59	2,45	2,25	2,48	2,72	2,25	2,67	2,68	2,02	2,22	2,84	3,04	2,25
Obchod, administrativa a právo	2,67	2,87	2,65	2,86	2,86	2,61	3,12	2,85	2,27	2,49	3,04	3,05	2,39
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	2,74	2,61	2,53	2,73	2,92	2,30	2,99	2,78	2,14	2,35	3,01	3,01	2,22
Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky	2,87	2,60	2,44	2,66	2,76	2,52	2,64	2,66	2,20	2,38	2,81	3,07	2,39

Zatímco hodnocení rozvoje kompetencí je podle genderu i podle věku spíše shodné (viz Graf AKT_21), pak hodnocení podle formy studia ukazuje větší rozdíly. Relativně nejkritičtější jsou vůči rozvoji kompetencí zejména studující v kombinovaném studiu, kteří do něj přestoupili buď v průběhu standardní doby studia případně po jejím skončení a týká se nejvíce dvou kompetencí: *projektový management* a *efektivní komunikace*.

Hodnocení podle skupin oborů je mnohem diferencovanější a rozdíly v průměrném hodnocení dosahují v 8 případech z 13 více než 0,5 bodu). Ty jsou potvrzeny jako statisticky významné (ANOVA, $p=0,000$), mezi jednotlivými skupinami oborů jsou statisticky významné rozdíly v průměrech rozptýleny velmi individuálně. Lze upozornit např. na výrazně horší hodnocení rozvoje kompetence *práce v týmu* mezi doktorandy skupiny oborů *Umění a humanitní vědy* (průměr 3,13) a *Obchod, administrativa a právo* (3,12) zejména oproti skupinám. Nebo na horší hodnocení rozvoje kompetence *kriticko-analytické myšlení* v případě skupin oborů *Obchod, administrativa a právo* (2,61) a *Vzdělávání a výchova* (2,52). Naopak žádné statistické rozdíly mezi jednotlivými skupinami oborů nejsou např. v případě rozvoje kompetence *jazykové znalosti*.

Šetření se specificky zaměřilo také na pedagogické kompetence a způsoby jejich rozvoje, a to zejména z toho důvodu, že doktorské studium je často vnímáno také jako cesta směřující ke kariéře akademického pracovníka na vysoké škole a nikoliv „jen“ vědce. Nejčastějším způsobem rozvoje pedagogických kompetencí, jak ukazuje graf AKT_23, je ale vlastní praxe (téměř 60 %), doprovázená spíše neformálním sdílením zkušeností ze strany školitele či jiných akademiků (41 %). Cílený rozvoj pedagogických kompetencí (ve formě kurzů, seminářů) je pak reflektován jen zhruba pětinou respondentů.

Graf AKT_23: Pedagogické kompetence a jejich rozvoj, podle genderu, věku a formy studia, v %

Poznámka: Respondenti mohli označit všechny možnosti, které se jich týkají, součet podílů tudíž neodpovídá 100 %.

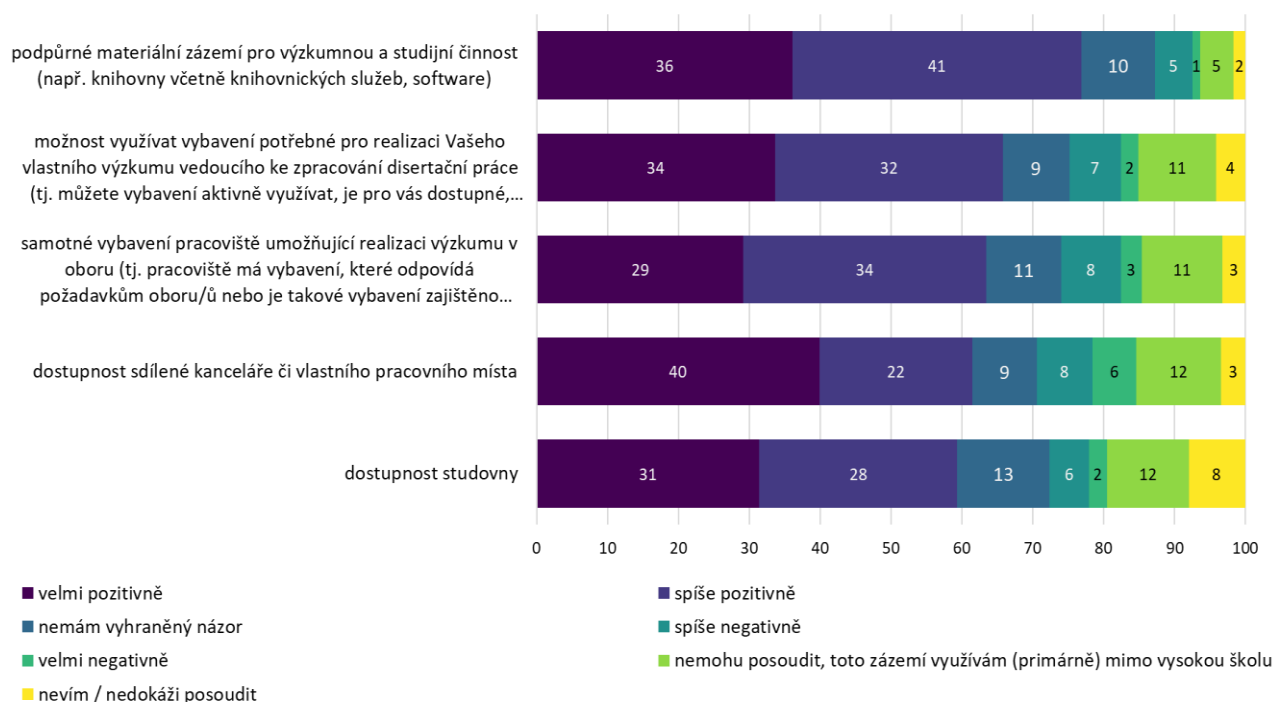
5. Institucionální podpora během doktorského studia

Následující kapitola je zaměřena na reflexi podpory vysokých škol v oblastech týkajících se materiálního a nemateriálního zázemí pro doktorandky a doktorandy. Cílem dotazníkového šetření bylo zaprvé zjistit, jak studující hodnotí stav daného typu podpory a zadruhé, do jaké míry jsou pro ně jednotlivé typy podpory důležité.

Podpora vysoké školy v oblastech týkajících se materiálního zázemí pro doktorandky a doktorandy

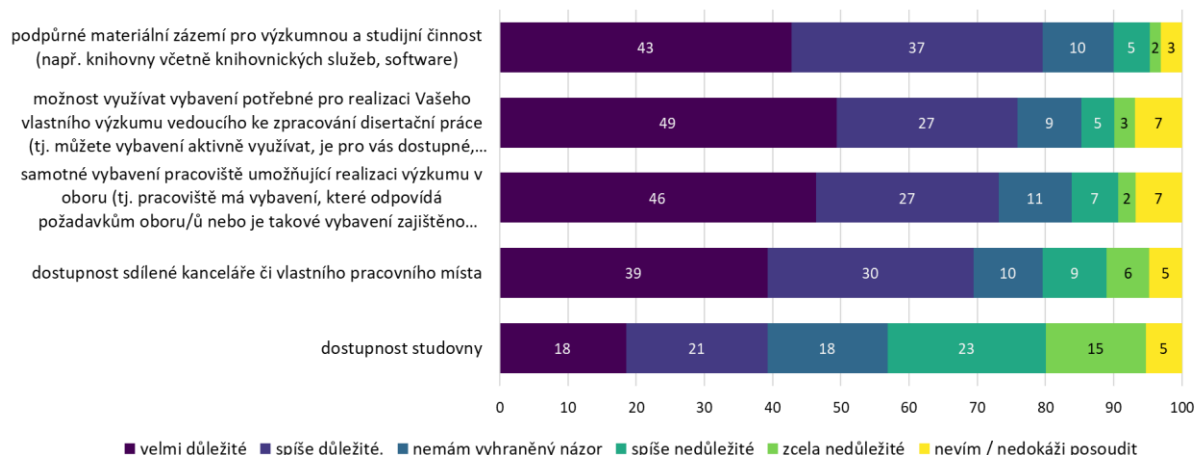
Jak studující vnímají materiální podporu na své vysoké škole? Z grafu INSTIT_1a je patrné, že přibližně 60 % studujících hodnotí dané oblasti velmi nebo spíše pozitivně. Nejlépe hodnotí *podpůrné materiální zázemí pro výzkumnou a studijní činnost (např. knihovny včetně knihovnických služeb, software)*, tuto oblast hodnotilo 76,8 % studujících velmi a spíše pozitivně. V hodnocení ostatních oblastí nejsou výrazné rozdíly. Tj. jedná se o rozdíl cca šesti procentních bodů v hodnocení zcela a spíše pozitivní.

Graf INSTIT_1a: Jak hodnotíte podporu vysoké školy v oblastech týkajících se materiálního zázemí pro doktorandy a doktorandky? v %

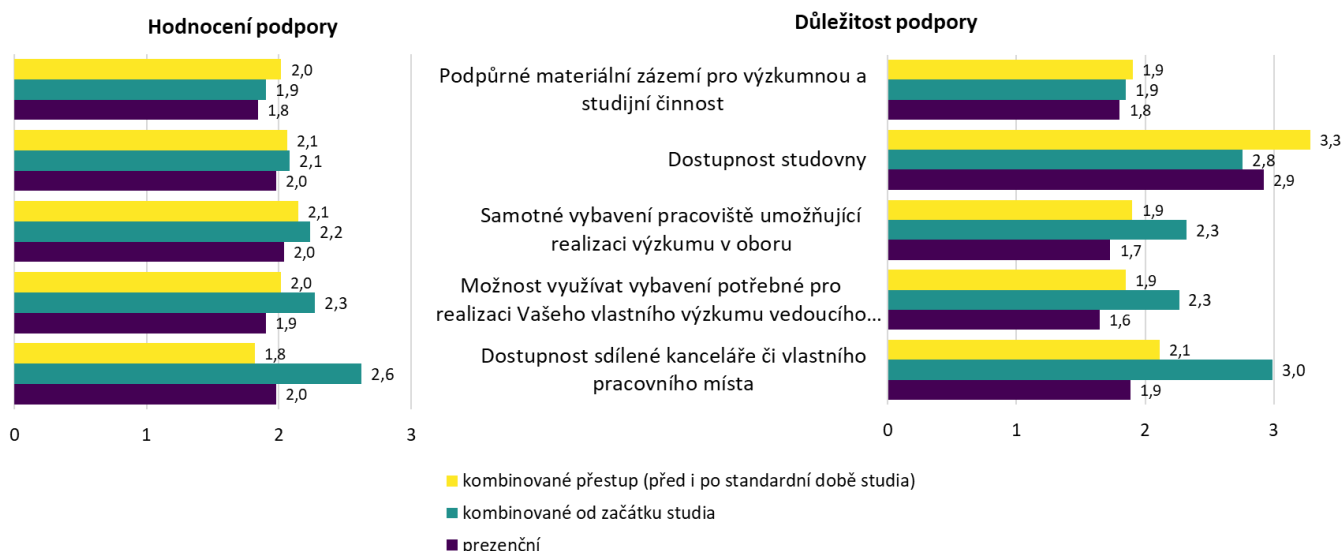

V následujícím grafu (viz Graf INSTIT_1b) jsou zobrazeny jednotlivé oblasti týkající se materiální vybavenosti podle důležitosti (od zcela a spíše důležité) tak, jak odpovídali respondenti a respondentky v dotazníkovém šetření. Je zřejmé, že pořadí oblastí se shoduje s hodnocením výše uvedeném v grafu INSTIT_1a. S tím, že všechny oblasti, až na *dostupnost studovny*, jsou pro studentky a studenty důležitější, než to, jak danou oblast podpory na vysoké škole hodnotí.

Graf INSTIT_1b: Jak důležitá je pro Váš studijní úspěch podpora vysoké školy v těchto oblastech týkajících se materiálního zázemí doktorandů a doktorandek? v %

Graf INSTIT_2: Komparace hodnocení a důležitosti podpory vysoké školy ve vybraných oblastech materiálního zázemí doktorandů a doktorandek. Podle formy studia, průměrné hodnoty

Pozn.: hodnocení podpory (1 – velmi pozitivně až 5 – velmi negativně), důležitost podpory (1 – velmi důležité až 5 – zcela nedůležité), tj. čím menší číslo, tím lepší hodnocení a větší důležitost.

Výše v grafu (Graf INSTIT_2) jsou znázorněny rozdíly (průměrných hodnot) v hodnocení podpory a vyjádření důležitosti podpory vysoké školy v daných oblastech v rozdělení studujících podle formy studia (viz Graf INSTIT_2). Rozdílnost průměrů je jak v hodnocení podpory tak důležitosti podpory statisticky významná (ANOVA, $p=0,000$). Podporu vysoké školy ve sledovaných oblastech hodnotí všichni studující velmi podobně, s tím, že příznivější hodnocení v šetření nejčastěji uváděli studující prezenčního studia a nejméně pozitivní hodnocení studující v kombinované formě od začátku studia a právě mezi těmito dvěma formami studia jsou statisticky významné rozdíly nejčastější.

Co se týče důležitosti podpory, nejnižší průměrné hodnoty, tedy větší důležitost jednotlivým oblastem, připsují studující prezenční formy studia, a naopak nejméně důležité ve třech z pěti podpor studující v kombinované formě od začátku studia. Konkrétně lze vidět, že *dostupnost sdílené kanceláře či vlastního pracovního místa* je mnohem méně důležité pro studující v kombinované formě od začátku studia (3,0) - tito

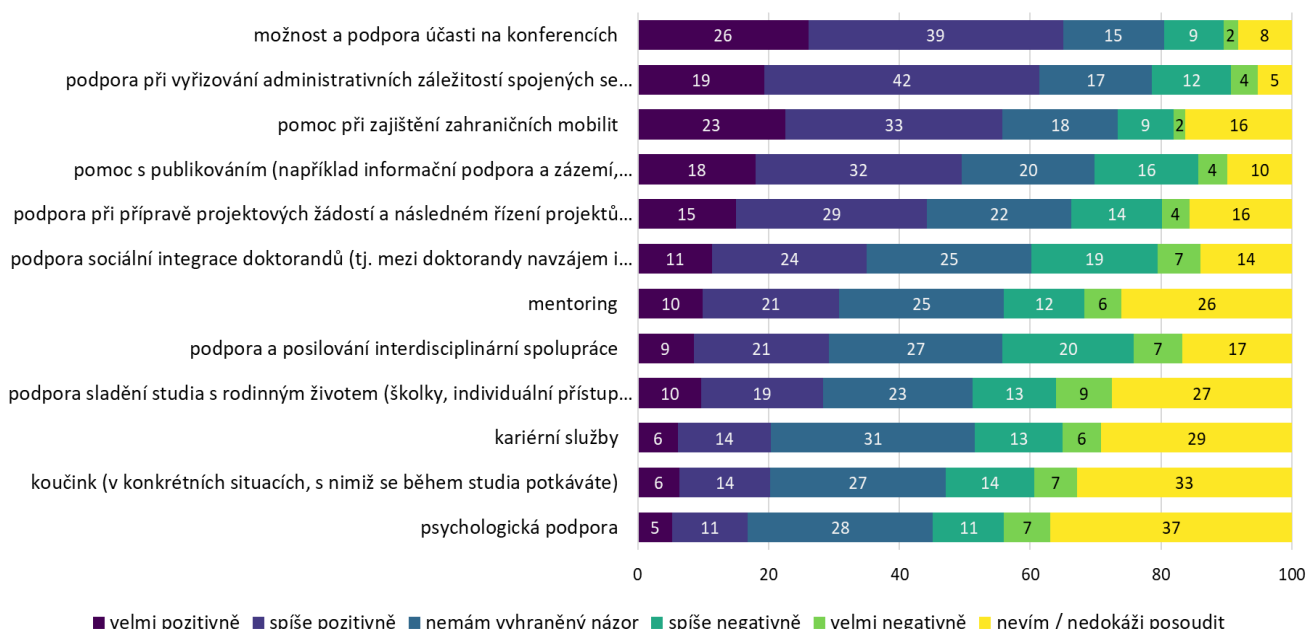
respondenti a respondentky zároveň hodnotí podporu v této oblasti nejhůře ze všech dotázaných (průměr 2,6) - než pro studující v kombinované formě po přestupu (2,1). Nejméně důležitá je pro většinu studujících dostupnost studovny.

Hodnocení a důležitost *podpůrného materiálního zázemí pro výzkumnou a studijní činnost* vnímají studující velmi obdobně. Průměrné hodnoty jsou v oboru případech velmi nízké, tj. tato oblast podpory je pro studující důležitá a zároveň jsou s ní relativně nejvíce spokojeni.

Podpora vysoké školy v oblastech týkajících se mimo materiálního zázemí pro doktorandky a doktorandy

Hodnocení a důležitost podpory vysoké školy oblastí týkajících se mimo materiálního zázemí vnímají studenti a studentky doktorského studia velmi rozdílně (Graf INSTIT_3a – řazeno od nejvíce pozitivních odpovědí (velmi a spíše)).

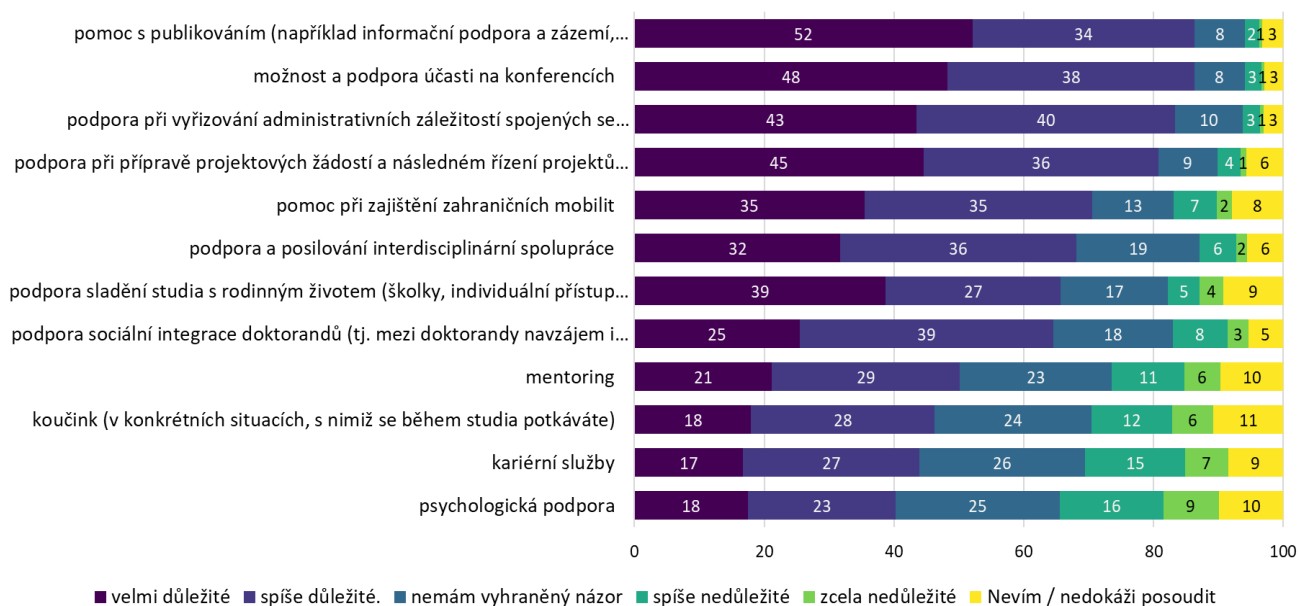
Graf INSTIT_3a: Jak hodnotíte podporu vysoké školy v následujících oblastech (mimo materiální zázemí)? v %

Více než polovina respondentů a respondentek hodnotí velmi a spíše pozitivně *možnost a podporu účasti na konferencích* (65 %), *podporu při vyřizování administrativních záležitostí spojených se studiem* (61,4 %) a *pomoc při zajištění zahraničních mobilit* (55,8 %). Naopak jen přibližně pětinou studujících jsou pozitivně hodnoceny následující oblasti: *kariérní služby* (20,3 %), *koučink (v konkrétních situacích, s nimiž se během studia setkáváte)* (20,2 %) a *psychologická podpora* (16,8 %).

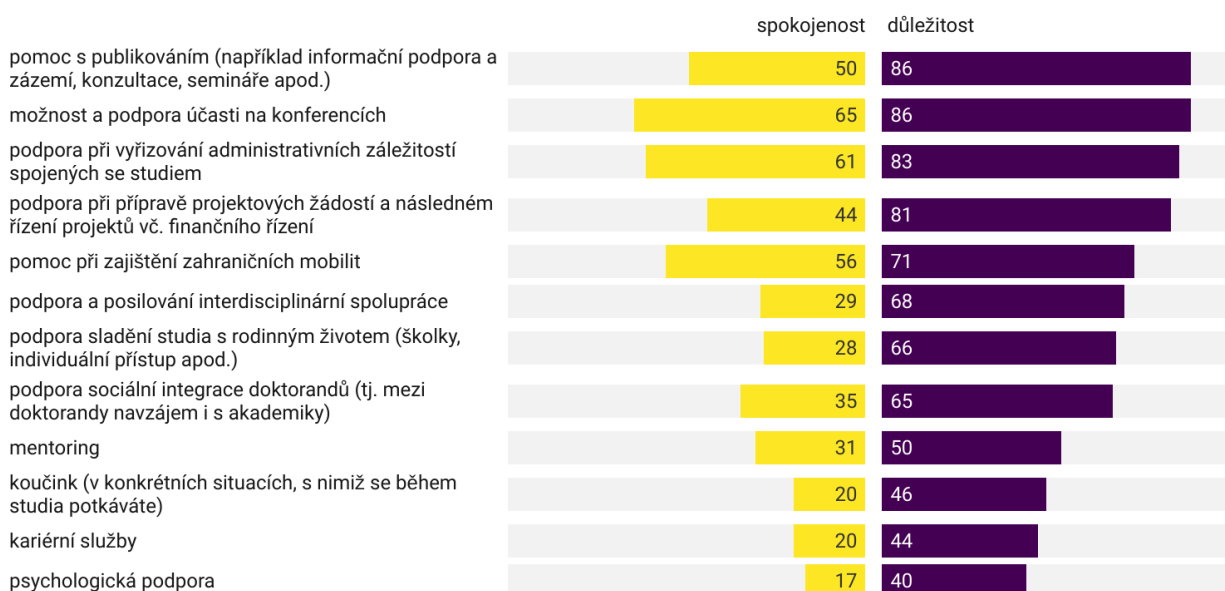
Graf INSTIT_3b zobrazuje deklarovanou důležitost sledovaných oblastí. Více než 80 % studujících vnímá jako velmi a spíše důležitou podporu vysoké školy v oblastech *podpory při přípravě projektových žádostí a následném řízení projektů vč. finančního řízení* (80,7 %), *podpory při vyřizování administrativních záležitostí spojených se studiem* (83,3 %), *možnostech a podpoře účasti na konferencích* (86,3 %) a *pomoci s publikováním (například informační podpora a zázemí, konzultace, semináře apod.)* (86,3 %).

Graf INSTIT_3b: Jak důležitá je pro Váš studijní úspěch podpora vysoké školy v následujících oblastech (mimo materiální zázemí)? v %

Pokud porovnáme to, jak jednotlivé oblasti mimo materiálního zázemí studující hodnotí, a to, jak jsou pro ně důležité, nalzáme zřejmý a poměrně významný nesoulad: Všechny sledované oblasti jsou pro studenty důležitější, než jak jsou na daných školách studujícími hodnoceny. V níže uvedeném grafu (Graf INSTIT_4a) uvádíme srovnání spokojenosti a důležitosti jednotlivých oblastí mimo materiálního zázemí. Jedná se o odpovědi velmi a spíše pozitivního hodnocení (spokojenost) a odpovědi velmi a spíše důležité (důležitost).

Graf INSTIT_4a: Srovnání spokojenosti a důležitosti jednotlivých oblastí mimo materiálního zázemí, v %

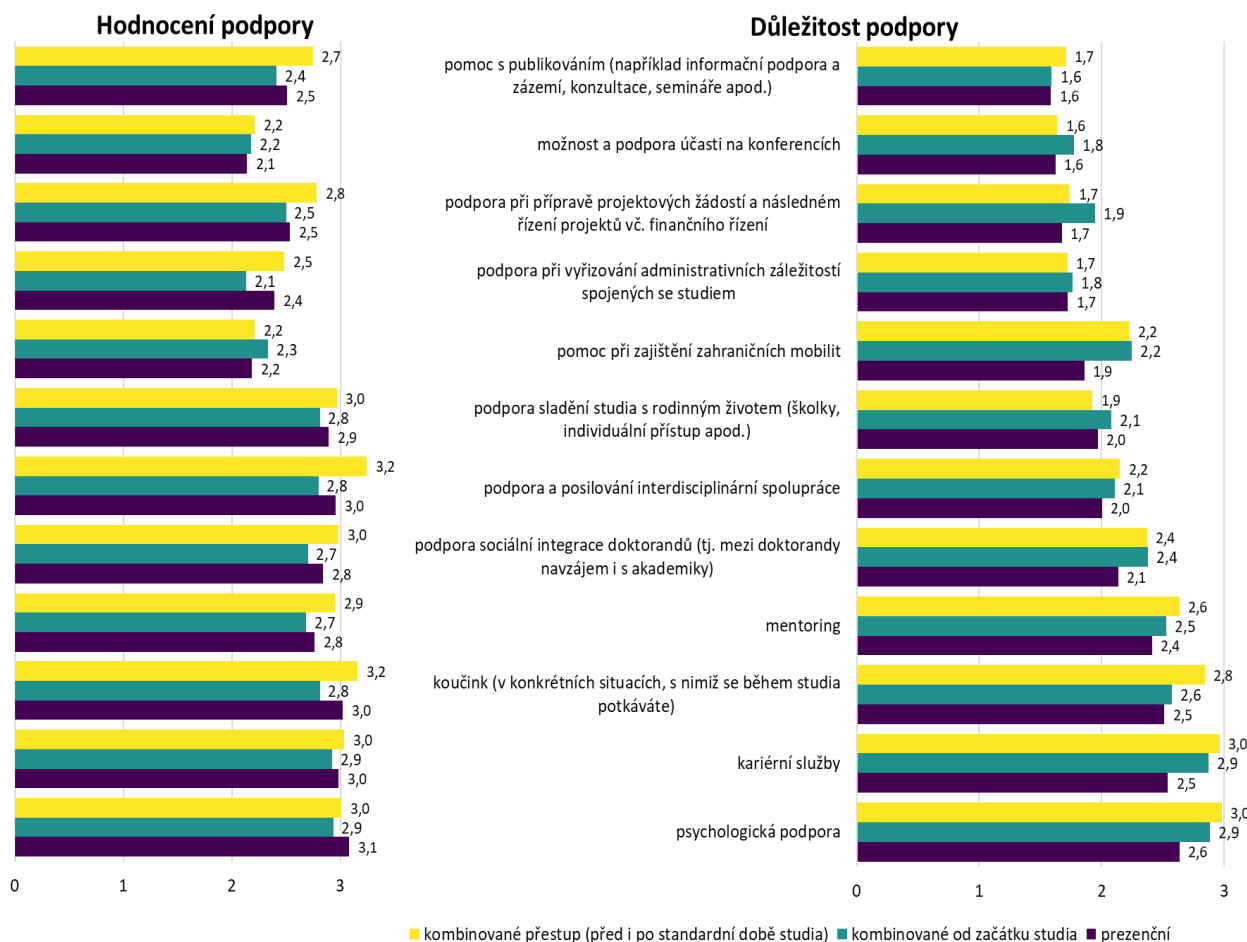
Graf: CSVŠ • Zdroj: Doktorandi2021 • Vytvořeno nástrojem Datawrapper

Největší rozdíly v hodnocení důležitosti a spokojenosti daných oblastí jsou patrné u *podpory a posilování interdisciplinární spolupráce, podpory sladění studia s rodinným životem (školky, individuální přístup apod.)*,

pomoci s publikováním (například informační podpora a zázemí, konzultace, semináře apod.) a podpory při přípravě projektových žádostí a následném řízení projektů vč. finančního řízení. S tím, že je třeba zaměřit pozornost na předposlední jmenovanou oblast (pomoc s publikováním), jelikož ji respondenti a respondentky vnímají jako jednu z nejdůležitějších oblastí (86,3 %). Naopak nejmenší rozdíly jsme zaznamenali u pomoci při zajištění zahraničních mobilit.

V závěru této kapitoly ještě uvádíme hodnocení podpory vysoké školy v oblastech mimo materiální zázemí a vnímání důležitosti této podpory podle formy studia (Graf INSTIT_4b). Hodnocení podpory podle formy studia vykazuje mírné rozdíly. Častější pozitivnější hodnocení uvádí studenti a studentky v kombinované formě studia od začátku studia a nejméně pozitivní v téměř všech sledovaných oblastech naopak studující, kteří do kombinované formy studia přešli až v průběhu studia. Kategorie jsou v grafu řazeny podle nejnižších hodnot u důležitosti podpory. Z grafu je zřejmé, že první čtyři oblasti jsou hodnoceny jako velmi důležité u všech studujících. S tím, že sledované oblasti týkající se nemateriálního zázemí jsou v celkovém pohledu více důležité pro studující v prezenční formě studia.

Graf INSTIT_4b: Komparace hodnocení a důležitosti podpory vysoké školy ve vybraných oblastech nemateriálního zázemí doktorandů a doktorandek. Podle formy studia, průměrné hodnoty

Pozn.: hodnocení podpory (1 – velmi pozitivně až 5 – velmi negativně), důležitost podpory (1 – velmi důležité až 5 – zcela nedůležité), tj. čím menší číslo, tím lepší hodnocení a větší důležitost.

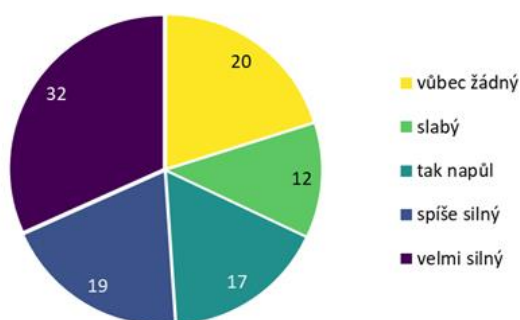
6. Vazba na praxi

Další tematická část této zprávy se týká studujících doktorského studia a jejich vazby na praxi, případně na jejich zaměstnání a podnikání, které souvisí se studiem doktorandů a doktorandek.

Vztah práce, respektive podnikání k tématu disertace

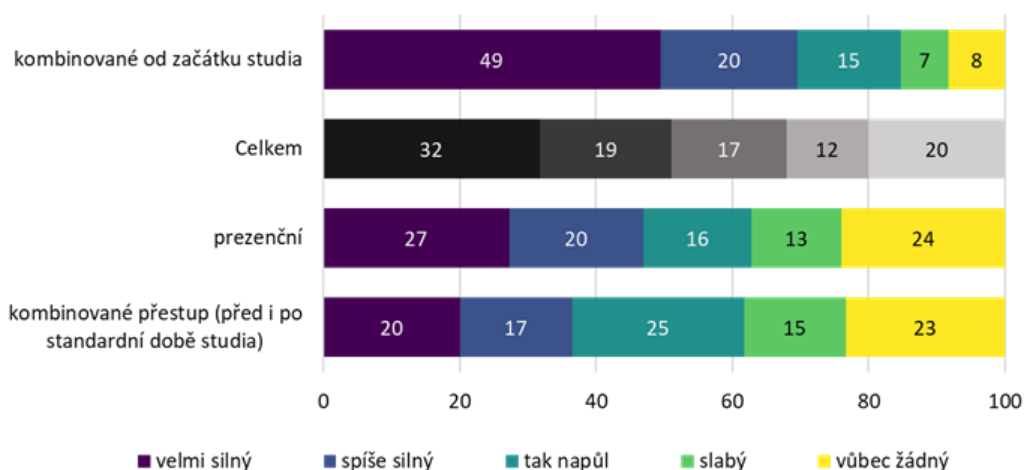
Jedna z otázek, která se dotýká tohoto tématu byla, jaký vztah má práce, respektive podnikání k tématu disertace. V tomto případě byli dotázáni pouze studující, kteří uvedli, že pracují mimo akademický prostor. Graf PRAXE_1 vypovídá o tom, že více než polovina z nich (51,1 %) má téma disertace provázané se svou prací, resp. se svým podnikáním. Slabý nebo žádný vztah k tématu disertace uvádí necelá třetina (32 %). V následujících obrázcích (Graf PRAXE_2) je znázorněna sledovaná problematika podle formy studia, dále podle věku (Graf PRAXE_3) a podle oborových skupin (Graf PRAXE_4).

Graf PRAXE_1: Vztah práce, resp. podnikání k tématu disertace, v %

Poznámka: N=1821

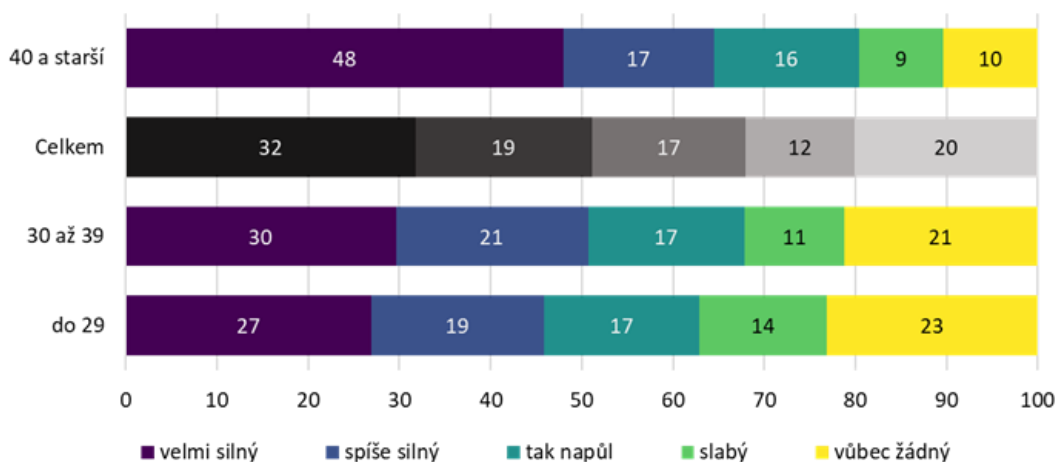
Graf PRAXE_2: Vztah práce, resp. podnikání k tématu disertace, podle formy studia, v %

Poznámka: N=1821

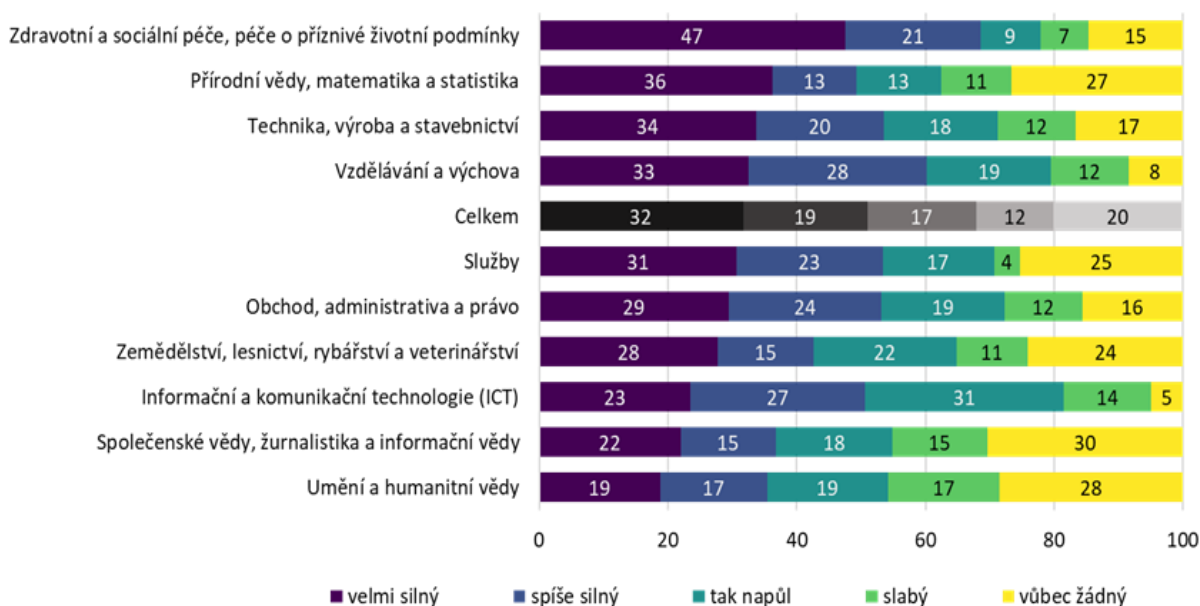
Statisticky významnými faktory ($\chi^2=0,000$), které ovlivňují míru vztahu práce/podnikání k tématu disertace, **jsou forma studia a také věk**. Je zřejmé, že ti studující, kteří jsou v kombinované formě studia od začátku studia, mají nejsilnější vazbu mezi tématem disertace a svým zaměstnáním (práce, podnikání). Polovina těchto studentů a studentek doktorského studia je ve věku 40 let a více. Jedná se tedy o studující, kteří byli zajisté zaměstnaní před nástupem do doktorského studia a je tedy logické, že téma disertace se častěji váže na jejich zaměstnání než u ostatních studujících. Vliv věku vidíme níže v obrázku (Graf PRAXE_3) a dokládá výše uvedené, tj. vazba disertace se zaměstnáním/podnikáním doktorandů a doktorandek je nejsilnější u studujících ve věku 40 let a více. Jedná se o velmi a spíše silný vztah u 64,5 % studujících v této věkové skupině.

Graf PRAXE_3: Vztah práce, resp. podnikání k tématu disertace, podle věku, v %

Poznámka: N=1821

Graf PRAXE_4: Vztah práce, resp. podnikání k tématu disertace, podle oborových skupin, v %

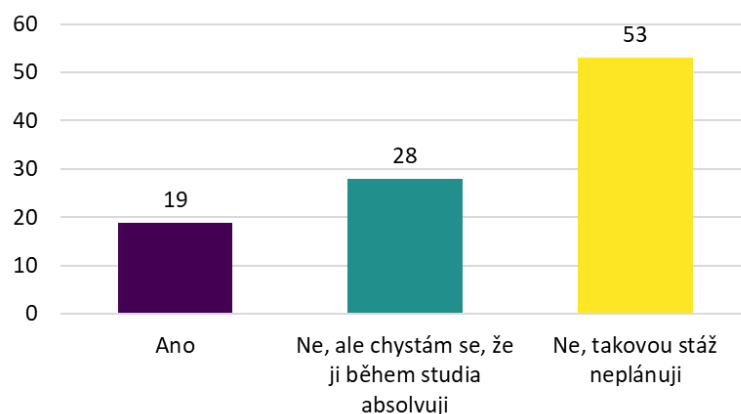
Poznámka: N=1821

Oborové skupiny se jeví rovněž jako statisticky významný faktor ($\chi^2=0,000$) ve vztahu mezi zaměstnáním/podnikáním doktorandů a doktorandek a tematickým zaměřením jejich disertací. Největší podíl těch, kteří mají velmi nebo spíše silný vztah, je mezi studujícími oborů *Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky* (tj. 47 % uvádí silný vztah, 21 % spíše silný vztah). Silný vztah (silný a spíše silný) uvádí také poměrně vysoký podíl studujících oborů *Vzdělání a výchova* (60,2 %). Naopak vůbec žádný vztah nejčastěji uvedli studující oborů *Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy, Přírodní vědy, matematika a statistika a Umění a humanitní vědy* (přibližně 30 %).

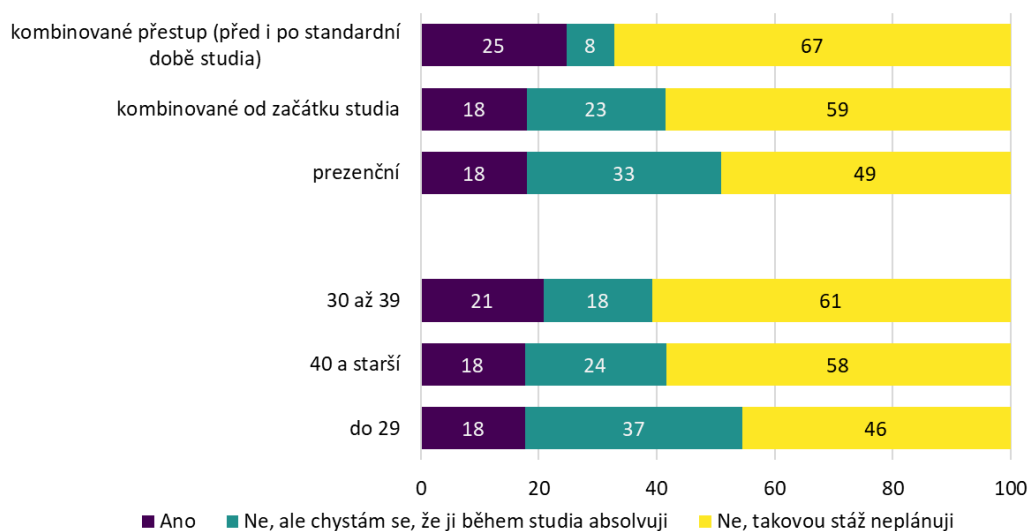
Absolvování stáže

Další oblastí dotazníku, která se váže k praxi studujících doktorských programů, je otázka na to, zda studující během svého doktorského studia absolvovali nějakou stáž v podniku nebo v jiné instituci (veřejný úřad, nezisková organizace apod.). Více než polovina studujících takovou stáž neabsolvovala a ani se k tomu nechystá. Přibližně čtvrtina studujících (28 %) se na takovou stáž chystá a necelá pětina studujících (19 %) již nějakou stáž v podniku nebo jiné instituci během studia absolvovala (Graf STÁŽ_1). Nižší opět uvedeme třídění podle formy studia a oborových skupin (Graf STÁŽ_2).

Graf STÁŽ_1: Absolvování stáže během doktorského studia, v %

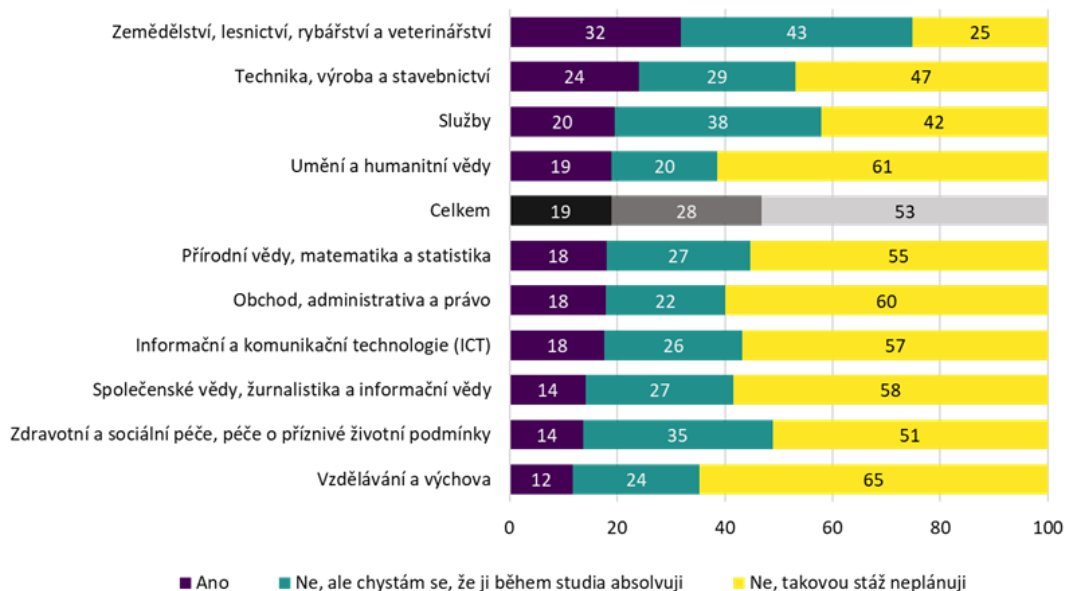
Graf STÁŽ_2: Absolvování stáže během doktorského studia, podle formy studia a věku, v %

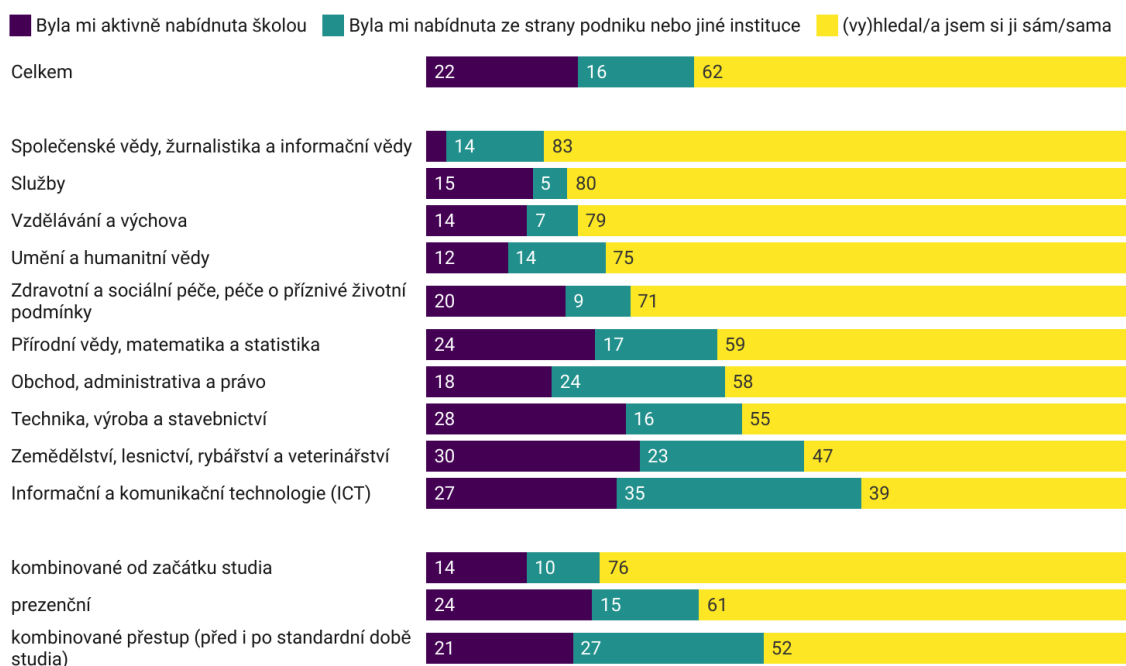
Stáž nejčastěji neplánují studující ve věkové kategorii 30–39 let a zároveň ti, kteří jsou v kombinované formě, ale ne od počátku studia (61 %, resp. 67 %). Je však třeba upozornit, že tyto dvě skupiny studujících zároveň nejčastěji stáž absolvovali (21 %, resp. 25 %). Na stáž se nejčastěji připravují doktorandky a doktorandi, kteří jsou v prezenční formě studia a jsou mladší 29 let.

Graf STÁŽ_3: Absolvování stáže během doktorského studia, podle oborových skupin, v %

Studující v rámci skupiny oborů *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství* doktorského studia absolvovali nějakou stáž (32 %) anebo se na ni připravují (43 %) nejčastěji, pokud se díváme na rozdíly mezi obory. Na opačném konci škály se nacházejí studující oborů *Vzdělávání a výchova*, téměř dvě třetiny (65 %) těchto doktorandů a doktorandek se na stáž nepřipravuje a jen 12 % ji již absolvovalo.

Graf STÁŽ_4: Jak Vám stáž byla nabídnuta? v %

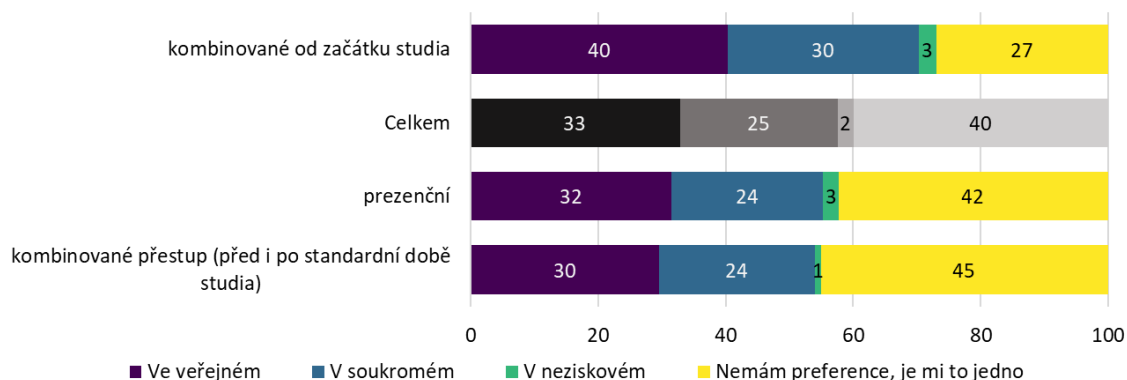
Poznámka: Dotázání byli pouze studující, kteří uvedli, že absolvovali stáž. N=646.

Stáž si nejčastěji vyhledali studenti a studentky sami (62,1 %), více než pětině (21,5 %) byla stáž nabídnuta školou a 16,4 % doktorandů a doktorandek dostalo nabídku z podniku nebo jiné instituce. Níže (viz Graf STÁŽ_4) uvádíme podíly odpovědí podle oborových skupin a formy studia. Vysoká škola nabízí stáž nejčastěji studujícím v prezenčním studiu (23,5 %) a dále studujícím v oborech *Technika, výroba a stavebnictví* (28,2 %), *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství* (30,2 %) a *Informační a komunikační technologie (ICT)* (26,9 %). Více než třetině studujícím *ICT* (34,6 %) byla nabídnuta stáž ze strany podniku nebo jiné instituce. Naopak velká většina studujících obory *Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy* (83,3 %), *Služby* (80,0 %), *Vzdělávání a výchova* (78,6 %), *Umění a humanitní vědy* (74,7 %), *Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky* (71,2 %) si hledala stáž sama.

Plány do budoucna

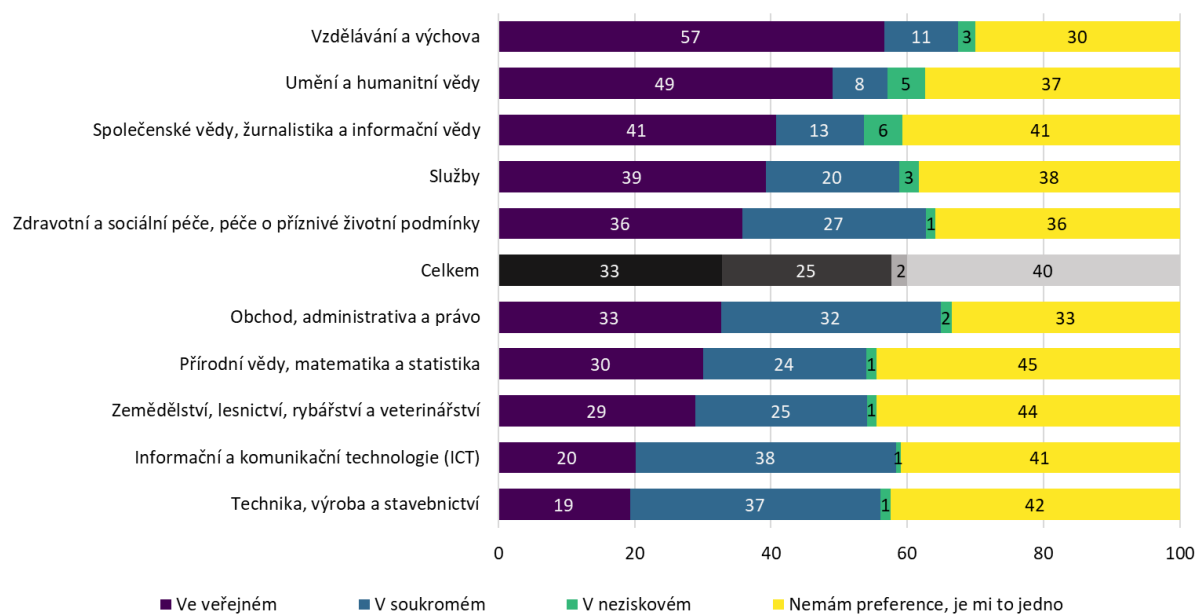
V této části kapitoly se budeme věnovat budoucím plánům studujících doktorského studia. Nejprve se zaměříme na to, v jakém sektoru by studující rádi pracovali (viz Graf PLÁN_1). Z níže uvedeného grafu vyplývá, že 40 % studujících nemá ještě jasnou představu, nebo jim je jedno, v jakém sektoru by rádi pracovali. Plány do budoucna se liší podle formy studia. Studující, kteří jsou v kombinované formě od začátku studia, jsou z více než dvou třetin (70,3 %) rozhodnuti, v jakém sektoru by rádi pracovali po ukončení studia.

Graf PLÁN_1: V jakém sektoru byste chtěl/a v ideálním případě pracovat po ukončení studia? dle formy studia, v %

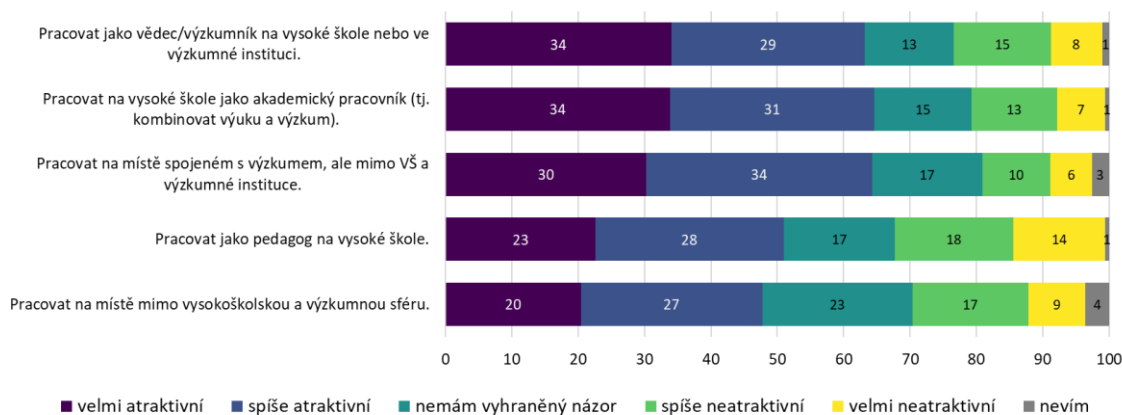
Budoucí plány po ukončení se liší i podle oborových skupin (viz Graf PLÁN_2). Ve veřejném sektoru plánují pracovat zejména studující oborů *Vzdělávání a výchova* (56,7 %) a *Umění a humanitní vědy* (49,0 %), nejméně často studující oborů *Technika, výroby a stavebnictví* (19,3 %) a *ICT* (20,1 %). V této diferenci se odráží logika a struktura pracovního trhu (např. vysoká atraktivita IT odborníků na jedné straně, velká možnost uplatnění absolventů pedagogických studijních programů ve veřejné sféře na straně druhé). Největší počet nepreferujících žádný ze sektorů je potom mezi studujícími skupin oborů *Přírodní vědy, matematika a statistika, Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství* (kolem 45 %).

Graf PLÁN_2: V jakém sektoru byste chtěl/a v ideálním případě pracovat po ukončení studia? podle oborových skupin, v %

Zadruhé se v této části kapitoly zaměříme na vybrané pracovní příležitosti, u kterých respondentky a respondenti uváděli, zda jsou (bez ohledu na jejich pravděpodobnost) pro ně atraktivní z hlediska plánů po dokončení doktorského studia (viz Graf PLÁN_3).

Graf PLÁN_3: Jak atraktivní jsou pro Vás následující pracovní příležitosti bez ohledu na jejich pravděpodobnost? v %

Necelé dvě třetiny respondentek a respondentů uvedlo, že je pro ně atraktivní (velmi a spíše) pracovat na místě spojeném s výzkumem (*pracovat jako vědec/výzkumník na vysoké škole nebo ve výzkumné instituci* – 63,2 %, *pracovat na vysoké škole jako akademický pracovník (tj. kombinovat výuku a výzkum)* – 64,6 %, *pracovat na místě spojeném s výzkumem, ale mimo VŠ a výzkumné instituce* – 64,3 %). Jako velmi a spíše

atraktivní považuje polovina studujících pracovní místo pedagoga na vysoké škole (51,0 %) anebo pracovní místo mimo vysokoškolskou a výzkumnou sféru (47,8 %).²⁸

Pokud respondentky a respondenti výše uvedené výroky (pracovní příležitosti) označili jako neatraktivní (spíše a velmi), mohli uvést důvody. V níže uvedených grafech (viz Graf PLÁN_4a-e) jsou u jednotlivých důvodů zobrazeny relativní četnosti odpovědí ano a ne.

Graf PLÁN_4a: Z jakého důvodu je varianta „Pracovat jako vědec/výzkumník na vysoké škole nebo ve výzkumné instituci“ neatraktivní? v %

Poznámka: N=765, tj. jen ti, co označili práci jako spíše a velmi neatraktivní.

Více než pětina respondentek a respondentů označila práci vědce a výzkumníka na vysoké škole nebo ve výzkumné instituci za neatraktivní. Nejčastějším důvodem této odpovědi bylo nízké finanční ohodnocení (66,8 %) a neatraktivní pracovní náplň (45,1 %) (Graf PLÁN_4a).

Druhá možnost pracovního místa, tj. pracovat jako pedagog na vysoké škole byla hodnocena jako neatraktivní necelou třetinou studujících (31,7 %), i v tomto případě převládají stejné důvody, kterými jsou nízké finanční ohodnocení (65,1 %) a neatraktivní pracovní náplň (59,8 %) (Graf PLÁN_4b).

Graf PLÁN_4b: Z jakého důvodu je varianta „Pracovat jako pedagog na vysoké škole“ neatraktivní? v %

Poznámka: N=1082, tj. jen ti, co označili práci jako spíše a velmi neatraktivní.

Neatraktivita práce akademického pracovníka na vysoké škole (Graf PLÁN_4c) je hodnocena velmi obdobně jako práce vědce/výzkumníka na vysoké škole (viz Graf PLÁN_4a).

²⁸ Dílčí analýza, která byla zaměřena na fázi studia ukazuje, že preference pracovního uplatnění v daných sektorech se v zásadě během studia a s jeho přibližujícím se koncem mění jen minimálně. Nemění se např. ani podíl odpovědí *nevím*.

Graf PLÁN_4c: Z jakého důvodu je varianta „Pracovat na vysoké škole jako akademický pracovník (tj. kombinovat výuku a výzkum)“ neatraktivní? v %

Poznámka: N=697, tj. jen ti, co označili práci jako spíše a velmi neatraktivní.

Pracovní místo spojené s výzkumem mimo vysokou školu a výzkumné instituce (Graf PLÁN_4d) byla jako neatraktivní hodnocena jen z 16,5 % a nejčastějším důvodem byla uvedena neatraktivní pracovní náplň (52,6 %).

Graf PLÁN_4d: Z jakého důvodu je varianta „Pracovat na místě spojeném s výzkumem, ale mimo VŠ a výzkumné instituce“ neatraktivní? v %

Poznámka: N=565, tj. jen ti, co označili práci jako spíše a velmi neatraktivní.

U poslední varianty pracovního místa, kterou je práce mimo vysokoškolskou výzkumnou sféru, dominuje důvod pro neatraktivitu neatraktivní pracovní náplň (70,3 %) a na druhém místě se objevuje důvod nízké časové flexibility (31,9 %).

Graf PLÁN_4e: Z jakého důvodu je varianta „Pracovat na místě mimo vysokoškolskou a výzkumnou sféru“ neatraktivní? v %

Poznámka: N=891, tj. jen ti, co označili práci jako spíše a velmi neatraktivní.

7. Stipendia a související otázky

Omezení a metodologické poznámky k výsledkům, východisko analýzy

Před samotnou prezentací výsledků je nutné zmínit několik okolností. Přestože bylo celé šetření koncipováno jako cenzus, tak vzhledem k celkové míře návratnosti, lze spíše předpokládat, že dotazník vyplnili motivovanější doktorandi, proto je obecným limitem tato nezamýšlená výběrovost. Motivovanost se projevuje např. v ochotě aktivně vyplnit údaje o finančních podmínkách svého studia (tj. neponechat příslušné kolonky prázdné), a to platí zejména v případě otázek zaměřených na stipendia (viz Tab. STIP_1), ale také v otázkách o příjmech a nákladech²⁹.

I přes výše zmíněné okolnosti, je nutné brát poskytnuté údaje jako orientační, jejichž přesnost nelze ověřit, ale lze z nich velmi dobře vysledovat základní stav a trendy.

Přímo v datech je dále nutné upozornit na nízké zastoupení některých skupin oborů (např. *Služby* mají v souboru, který reprezentuje pouze ty, kteří pobírají alespoň jeden druh stipendia, 50 respondentů). Následující tabulka ukazuje konkrétní počty respondentů a počet těch, kteří pobírají alespoň jeden druh stipendia.

Tab. STIP_1: Počty respondentů, kteří pobírají alespoň jeden druh stipendia (vybrané skupiny)

	celkem	výběr (stipendia)
Vzdělávání a výchova	119	87
Umění a humanitní vědy	447	352
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	248	185
Obchod, administrativa a právo	245	167
Přírodní vědy, matematika a statistika	741	596
ICT	148	108
Technika, výroba a stavebnictví	735	549
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	135	127
Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky	482	309
Služby	102	50
Neuvedeno	2	2
CELÝ SOUBOR	3416	2532

Zdroj: Doktorandi 2021

V rámci šetření jsme se dotazovali respondentů, zda v současném semestru pobírají nějaké stipendium. Kladně odpověděly dvě třetiny ze všech dotázaných respondentů (65,8 %). Pro účely této analýzy budeme ale vycházet z jiného ukazatele. **Do analýzy stipendií jsme zařadili každého respondenta, který uvedl, že pobírá alespoň jeden typ stipendia ze čtyř nabízených** („základní“, související s disertačním výzkumem, nesouvisející s disertačním výzkumem a jiné stipendium – sociální, ubytovací), tj. aktivně zapsal částku,

²⁹ V případě celkových příjmů mělo nulovou hodnotu pouze 88 případů a v případě celkových nákladů 86 případů.

kteřou pobírá.³⁰ V případě otázek zaměřených na výši stipendia měli respondenti možnost částky nevyplňovat, existovala tedy možnost v předchozí otázce uvést, že respondent pobírá toto stipendium.

Takových respondentů bylo v souboru celkem 2532, z toho:

- 88 % studovalo v prezenčním studiu, 5 % v kombinovaném studiu od počátku a ostatní přešli z prezenční do kombinované formy během studia; oproti celému souboru (70 %) jde o výrazně vyšší podíl doktorandů v prezenčním studiu.
- 60 % z nich bylo ve věku do 29 let a 8 % starších 40 let, tj. jde častěji o relativně mladší respondenty, protože zastoupení doktorandů ve věku do 29 let je v celém souboru 42 % a těch nad 40 let 14 %.
- 43 % bylo žen, zde je zastoupení žen nepatrně vyšší proti celku (42 %).
- 19 % mělo dítě/děti, naproti tomu rodičovství je výrazně častější v rámci celého souboru (25 %).

V tabulce STIP_2 jsou uvedeny základní parametry (průměr a vybrané percentily) pobíraných stipendií, a také podíly těch, kteří dané stipendium pobírají.

V této části je tedy popsáno východisko pro následující analýzu.

Tab. STIP_2: Základní informace o pobíraných stipendiích

	"základní" doktorské stipendium	stipendium související s disertačním výzkumem	stipendium bez souvislosti s disertačním výzkumem	jiné stipendium (sociální, ubytovací)	celek ze všech pobíraných stipendií ³¹
podíl respondentů, kteří pobírají daný typ stipendia (v %)	84,4	40,9	29,6	28,7	-
	průměrná výše stipendia v Kč, percentily 25, 50 (medián) a 75				
průměrná výše	11 396	5 757	2 890	979	13 109
percentil 25	10 500	2 000	1 000	500	10 500
medián	11 250	4 962	2 000	600	12 500
percentil 75	12 000	8 000	3 500	800	16 000

N= 2 532.

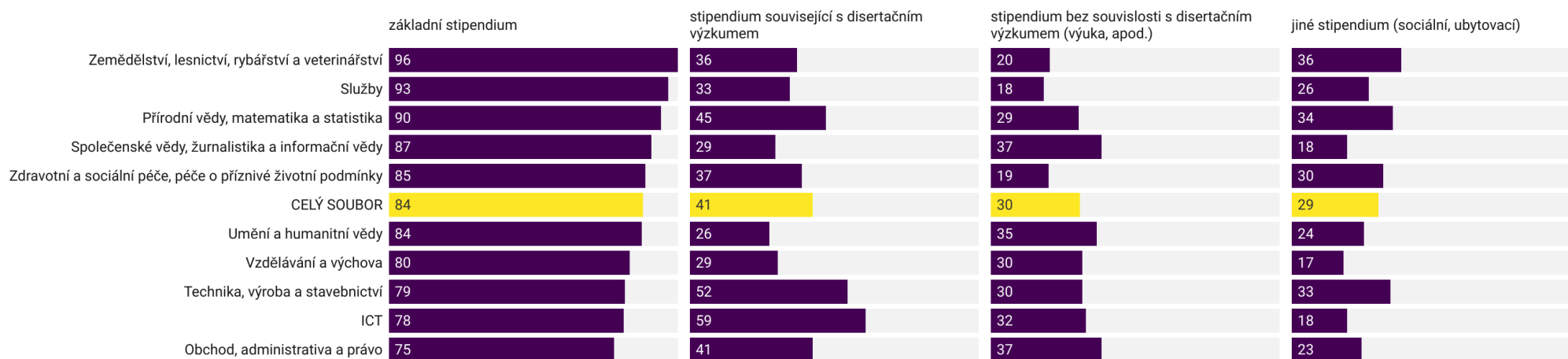
Zdroj: Doktorandi 2021

³⁰ Ošetření extrémních hodnot proběhlo jak zdola (eliminace příliš nízkých hodnot, konkrétně do 100 Kč) tak shora (eliminace příliš vysokých hodnot, nad 50 000 Kč).

³¹ Jde o příslušné hodnoty, které vycházejí ze součtu všech skutečně pobíraných stipendií.

Stipendia a jejich výše

Graf STIP_1: Podíl respondentů, kteří v dané kategorii dostávají stipendium, podle skupin oborů, v %

Poznámka: Pouze ti, kteří pobírají alespoň jedno z uvedených stipendií. N=2 532.

V grafu výše je prezentován podíl respondentů, kteří pobírají daný typ stipendia ve struktuře podle skupin oborů. Genderové rozdíly jsou zcela minimální a v grafu STIP_1 proto uvedeny nejsou. V tomto případě nejsou prezentovány ani výsledky podle formy studia a věku. „**Základní“ doktorské stipendium** pobírá výrazná většina respondentů (v kontextu definice souboru, s nímž v této části pracujeme, jde o logický fakt), přesto však je patrný rozdíl mezi skupinou oborů *Obchod, administrativa a právo* (75 %) na jedné straně a skupinou oborů *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství* (96 %) na straně druhé. Lze z toho usuzovat, že jiné než základní stipendium je v prvním případě „dostupnější“ pro studující než v případě druhém a může poukazovat na poněkud odlišnou strategii distribuce (tj. jejich dostupnost respektive způsob využití) stipendií. **Stipendium související s disertačním výzkumem** uvádí v průměru 41 % z respondentů, kteří nějaké stipendium pobírají. Relativně nejméně častou je tato situace mezi doktorandy *Umění a humanitní vědy* (26 %), naopak výrazně nejčastěji se objevuje ve skupině oborů *ICT* (v 58 % případů). Rozdíl mezi nejnižším a nejvyšším průměrným základním stipendiem (medián) podle oborové skupiny a podle genderu je relativně malý a činí cca 1000 Kč). Větší diferenciaci pozorujeme v případě mediánové hodnoty **stipendia souvisejícího s disertačním výzkumem**. Zatímco ve skupině oborů *Služby* jde pouze o 3 000 Kč a ve skupině oborů *Vzdělávání a výchova* dokonce jen 1 700 Kč, pak ve skupině oborů *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství* se jedná o více než 6 500 Kč. Jde v zásadě o srovnatelný ukazatel, protože v obou skupinách se tyto hodnoty týkají zhruba jedné třetiny respondentů v dané skupině (tj. podíl respondentů, který je v dané skupině oborů pobírá) (viz Graf STIP_2).

Graf STIP_2: Stipendia: podle druhu a v součtu, podle genderu a skupin oborů, medián v Kč

	základní	stipendium související s disertačním výzkumem	stipendium bez souvislosti s disertačním výzkumem (výuka, apod.)	jiné stipendium (sociální, ubytovací)	součet všech stipendií
Umění a humanitní vědy	12 000	4 000	2 000	500	12 500
Služby	12 000	3 000	1 782	600	12 000
Vzdělávání a výchova	11 918	1 658	3 000	551	12 000
Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky	11 500	4 000	2 000	600	12 000
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	11 250	4 000	2 000	500	12 456
Přírodní vědy, matematika a statistika	11 250	5 000	2 000	600	13 097
CELÝ SOUBOR	11 250	4 962	2 000	600	12 500
ženy	11 250	4 500	2 000	600	12 500
Obchod, administrativa a právo	11 000	4 576	2 000	600	11 588
ICT	11 000	5 000	1 569	500	13 000
Technika, výroba a stavebnictví	11 000	5 000	2 000	600	12 000
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	11 000	6 461	2 000	600	12 285
muži	11 000	5 000	2 000	600	12 500

Poznámka: Pouze ti, kteří pobírají alespoň jedno z uvedených stipendií. N=2 532.

Mediánová výše **stipendia, které nemá souvislost s disertačním výzkumem**, je 2 000 Kč, nicméně kromě oborové skupiny *Vzdělávání a výchova* (3 000 Kč) se jeho výše neliší ani z hlediska dalších oborů ani genderově. Rozdíly ale existují v podílu těch, kteří ho pobírají: Zatímco v rámci oborové skupiny *Vzdělávání a výchova* ho přiznává 30 % respondentů, v případě skupin oborů *Služby* a *Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky* 18 % respektive 19 %. Nejčastěji je pak pobíráno ve skupině *Obchod, administrativa a právo* a *Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy* (37 %). **Výše jiných stipendií** (sociální, ubytovací) dosahuje v průměru 600 Kč. Konečně rozdíl v **celkové mediánové hodnotě (vycházející ze součtu všech 4 typů) stipendií** je opět spíše méně výrazný (mezi 11 500 až 13 100 Kč) a dosahuje v celém souboru výše 12 500 Kč. Průměrně nejnižší (medián) celkové stipendium mají doktorandky a doktorandi ve skupinách oborů *Obchod, administrativa a právo*.

Další analýza (test ANOVA, $p=0,094$ respektive $p=0,774$) ukázala, že **celková výše stipendia nekoreluje s přítomností či nepřítomností zdravotního problému ani s pohlavím, ale souvisí s rodičovstvím** (test ANOVA, $p=0,000$): **studující s dětmi mají statisticky významně nižší celkovou výši stipendia, ale naopak mají vyšší celkové příjmy i náklady** (viz např. Graf STIP_5).

Tab. STIP_3: Celkové průměrné příjmy, podle skupin oborů a genderu (v Kč/měsíc)

	Celkové příjmy			
	průměr	percentil 25	medián	percentil 75
s dětmi	44 772		40 000	
Obchod, administrativa a právo	46 192	28 000	39 686	52 000
ICT	42 877	27 017	35 500	50 479
Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky	39 160	25 480	34 640	46 751
Vzdělávání a výchova	36 708	26 000	34 117	45 830
muži	36 526	24 000	32 100	43 000
Technika, výroba a stavebnictví	34 679	24 500	32 000	41 300
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	34 652	24 491	32 000	42 000
CELÝ SOUBOR	34 296	23 500	31 000	40 300
Služby	34 180	22 600	30 494	41 961
ženy	31 668	23 000	30 000	37 500
Přírodní vědy, matematika a statistika	30 533	23 000	29 000	36 116
Umění a humanitní vědy	29 346	20 468	28 000	36 149
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	27 308	18 363	24 676	33 617

Zdroj: Doktorandi 2021

Nejvyšší průměrné příjmy mají doktorandi, kteří studují ve skupině oborů *Obchod, administrativa a právo*, mediánová hodnota je téměř 40 000 Kč měsíčně. Celý soubor (tj. soubor těch, kteří pobírají alespoň jeden typ stipendia) má medián 31 000 Kč. Necelých 25 000 Kč vychází jako mediánový příjem mezi doktorandy *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství*. Muži mají mediánový příjem 32 000 Kč, ženy 30 000 Kč.

Nyní se zaměříme na strukturu příjmů, a to ze dvou pohledů: podíl těch, co daný typ příjmu vykazují a pak průměrná výše příjmu (viz Graf STIP_3 a 4).

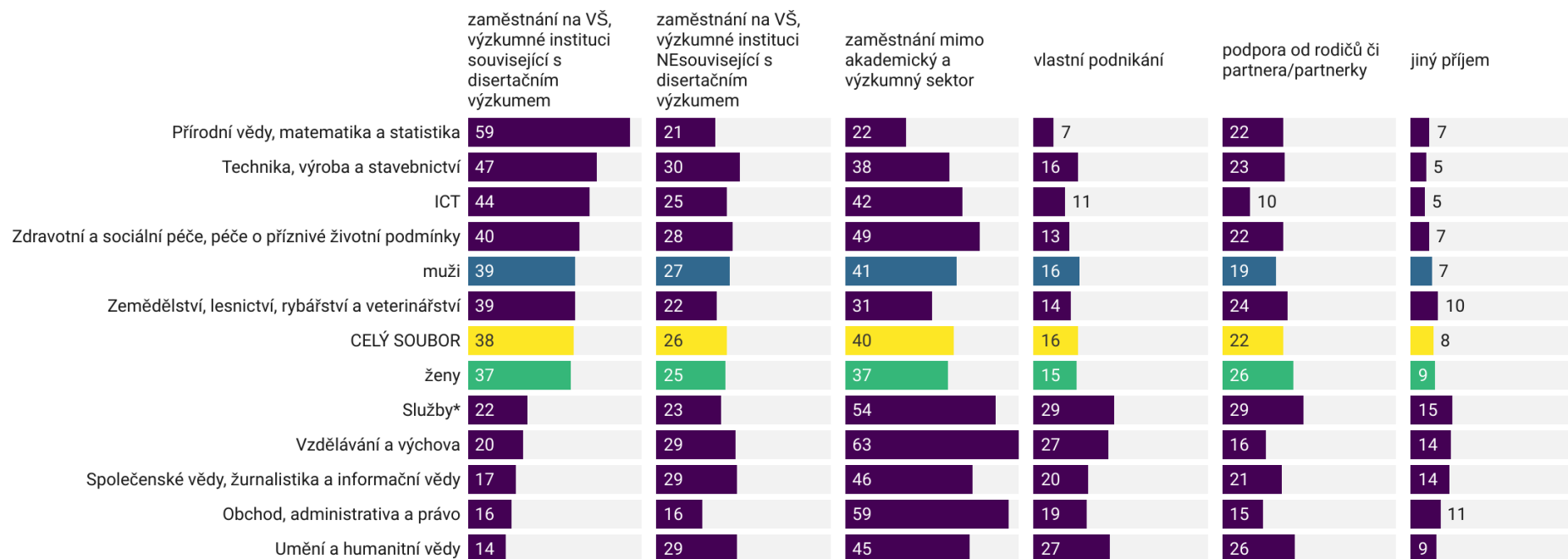
Z hlediska doktorského studia je podstatné věnovat pozornost podílu respondentů, kteří uvádějí, že jsou zaměstnání na vysoké škole nebo jiné výzkumné instituci v souvislosti s disertačním výzkumem a porovnat je s těmi, kteří jsou sice zaměstnání na VŠ nebo výzkumné instituce, ale jejich práce nemá souvislost s disertačním výzkumem. Téměř 40 % z první skupiny uvádí, že tento druh příjmu má a jeho průměrná výše je 12 000 Kč. Druhá skupina je méně početná, jde o čtvrtinu takto zaměstnaných respondentů a průměrná výše jejich příjmu je 10 000 Kč. V obou případech jde o výsledky v rámci celého souboru. Z hlediska skupin oborů je totiž situace v zaměstnávání na vysoké škole případně jiné výzkumné instituci diametrálně odlišná. Příjem ze zaměstnání na VŠ, které souvisí s disertací má méně než pětina respondentů ve čtyřech oborových skupinách: *Umění a humanitní vědy, Obchod, administrativa a právo, Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy a Vzdelávání a výchova*. Posledně zmíněná skupina má přitom nejvyšší mediánovou hodnotu takového příjmu (16 500 Kč). Naopak *Umění a humanitní vědy* má medián (8 900 Kč) druhý nejnižší ze všech skupin oborů.³²

³² Nejnižší mediánová hodnota tohoto typu příjmu je 7 700 Kč a týká se skupiny oborů *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství*.

Nejčastěji jsou zaměstnaní v souvislosti se svým disertačním výzkumem studující ve skupině *Přírodní vědy, matematika a statistika* (téměř 60 %) a jejich průměrný příjem z tohoto typu zaměstnání patří k nadprůměrným (14 500 Kč).

Podíly zaměstnaných doktorandů na VŠ nebo jiné výzkumné instituci bez souvislosti s disertačním výzkumem jsou vyrovnanější (pohybují se od 16 % po 30 %), mediánové příjmy z tohoto typu zaměstnání jsou 10 000 Kč.

Graf STIP_3: Podíl těch, kteří mají daný typ příjmů, podle genderu a skupin oborů, v %

Poznámka: Pouze ti, kteří pobírají alespoň jedno z uvedených stipendií. N=2 532.

Graf STIP_4: Příjmy kromě stipendií a celkové příjmy, medián v Kč

	zaměstnaní na VŠ, výzkumné instituci související s disertačním výzkumem	zaměstnaní na VŠ, výzkumné instituci NEsouvisející s disertačním výzkumem	zaměstnaní mimo akademický a výzkumný sektor	vlastní podnikání	podpora od rodičů či partnera/partnerky	jiný příjem	celkové příjmy
Vzdělávání a výchova	16 500	17 000	17 000	5 000	5 000	8 816	34 117
Služby	16 470	8 585	10 000	7 000	5 500	5 000	30 494
ICT	14 500	10 672	31 231	10 000	5 000	8 000	35 500
Přírodní vědy, matematika a statistika	13 000	10 000	10 000	3 859	5 000	5 000	29 000
Technika, výroba a stavebnictví	12 000	10 000	11 310	5 000	5 000	10 000	32 000
CELÝ SOUBOR	12 000	10 000	16 000	7 919	5 000	7 000	31 000
muži	12 000	10 000	18 000	10 000	5 000	5 016	32 100
ženy	11 483	10 000	15 000	5 000	5 000	8 000	30 000
Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky	10 101	8 000	28 000	9 275	5 000	6 689	34 640
Obchod, administrativa a právo	10 000	9 259	30 000	25 000	7 000	6 649	39 686
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	9 681	15 000	18 000	5 000	5 000	10 000	32 000
Umění a humanitní vědy	8 854	11 000	11 359	8 496	5 000	6 308	28 000
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	7 676	9 980	7 636	10 000	4 000	6 000	24 676

Poznámka: Pouze ti, kteří pobírají alespoň jedno z uvedených stipendií. N=2 532.

Nejvyšší mediánové příjmy mimo akademický sektor mají doktorandi z *ICT, Obchod, administrativa a právo*. Zvláště v případě druhé ze jmenovaných skupin oborů platí, že toto zaměstnání má vysoký podíl respondentů (59 %), v ICT jde o 43 %. Konkrétně v případě studujících oborové skupiny *Obchod, administrativa a právo* platí, že ti, kteří pracují, věnují až 5krát více času této práci, než ti, kteří nepracují (ANOVA, $p=0,000$). Ale vzájemně se tyto dvě skupiny neliší, co se týká časového vytížení studiem (práce na disertační práci atd.).

Celkové náklady a jejich struktura

Následující graf (Graf STIP_5) relativně podrobně ukazuje nákladovou strukturu. Do grafu byla zařazena také skupina respondentů, kteří uvedli, že mají děti. Právě tato skupina je z hlediska nákladů nejvíce náročná, jejich mediánové náklady převyšují průměrnou výši nákladů v rámci celého souboru o cca 6 000 Kč a dosahují téměř 32 000 Kč. Mediánové náklady vyšší než 27 000 Kč jsou deklarovány již jen oborovou skupinou *Obchod, administrativa a právo*, u nich ale rovněž platí, že jejich průměrné příjmy jsou nejvyšší.

Z hlediska struktury je patrné, že největší náklady podle mediánu mají respondenti na *bydlení* (v rozmezí 8 000 až 10 000 Kč), druhým nejvyšším nákladem jsou pak *další věci denní spotřeby (jídlo, internet, telefon)*, jejichž mediánová výše dosahuje 5 000 Kč. Podobně vysoké jsou rovněž *náklady na podporu a péči o rodinu* (medián 4 000 Kč). Zatímco *další denní spotřeba* je mezi skupinami respondentů, které sledujeme, velmi vyrovnaná a pohybuje se v rozmezí 5 000 až 6 000 Kč, v případě péče o rodinu jde o rozmezí od 2 000 Kč (bezdětní) po 8 000 Kč (s dětmi).

Přestože samotné rodičovství nevede k menší spokojenosti se studiem (viz Graf WELL_1, Sladění studijního a soukromého/profesionálního života), náklady na život (s dětmi) mohou být zejména v kontextu aktuální situace (ceny energií, inflace, celkové zdražování) výrazně vyšší a potenciálně pak tato situace může mít (do budoucna) negativní dopad na studium. Zatím však neexistuje žádný mechanismus, který by automaticky na tuto situaci studujících reagoval (výše stipendia či výše podpory v sociální či bytové oblasti).

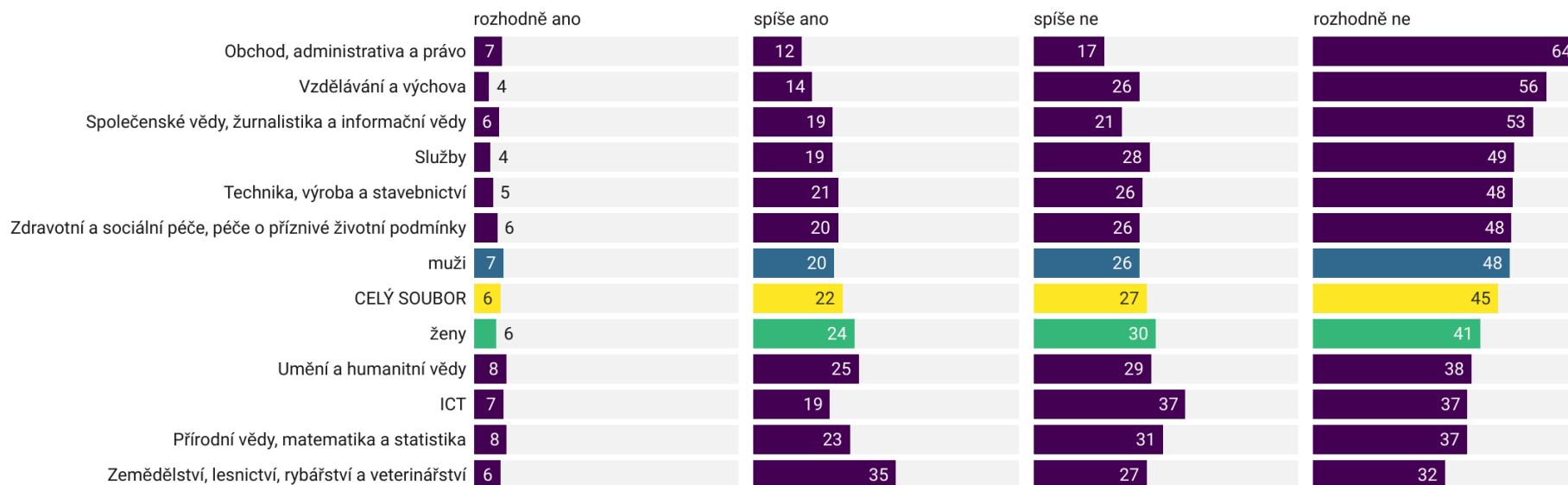
Graf STIP_5: Náklady podle druhu, podle skupin oborů, genderu, medián v Kč

	Na bydlení (nájemné + služby, případně splácení hypotéky)	Na studium (literatura, vybavení, poplatky...)	Podpora a péče o rodinu (dětí, partner/partnerka, rodiče...)	Doprava	Zdraví (léky, zdravotní pomůcky)	Další věci denní spotřeby (jídlo, internet, telefon)	Jiné (např. splácení půjček kromě hypotéky)	celkem náklady
s dětmi	10 000	1 000	8 000	1 500	500	6 000	4 000	31 769
Vzdělávání a výchova	10 000	1 000	5 000	1 500	500	6 000	3 808	25 500
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	10 000	1 000	5 000	1 000	500	6 000	3 847	23 512
Obchod, administrativa a právo	10 000	1 000	5 000	2 000	1 000	6 000	3 711	27 500
Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky	10 000	1 000	5 000	1 500	500	5 000	4 000	23 500
Služby	10 000	1 000	4 000	2 296	500	5 000	3 823	23 329
CELÝ SOUBOR	9 000	1 000	4 000	1 200	500	5 000	3 000	22 300
ženy	9 000	1 000	3 500	1 000	500	5 000	3 000	21 500
muži	9 000	1 000	4 000	1 500	500	5 000	4 000	23 000
Umění a humanitní vědy	9 000	1 000	3 500	1 000	500	5 000	3 000	21 415
ICT	9 000	1 000	5 000	1 000	529	6 000	5 000	21 987
Technika, výroba a stavebnictví	8 590	1 000	3 784	1 500	500	6 000	3 000	23 000
Přírodní vědy, matematika a statistika	8 220	1 000	2 500	1 000	500	5 000	3 000	20 500
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	8 028	1 000	3 000	1 930	763	5 000	2 083	21 182
bez dětí	8 000	1 000	2 000	1 000	500	5 000	3 000	21 000

Poznámka: Pouze ti, kteří pobírají alespoň jedno z uvedených stipendií. N=2 532.

Reflexe „optimálního“ a „realistického“ stipendia

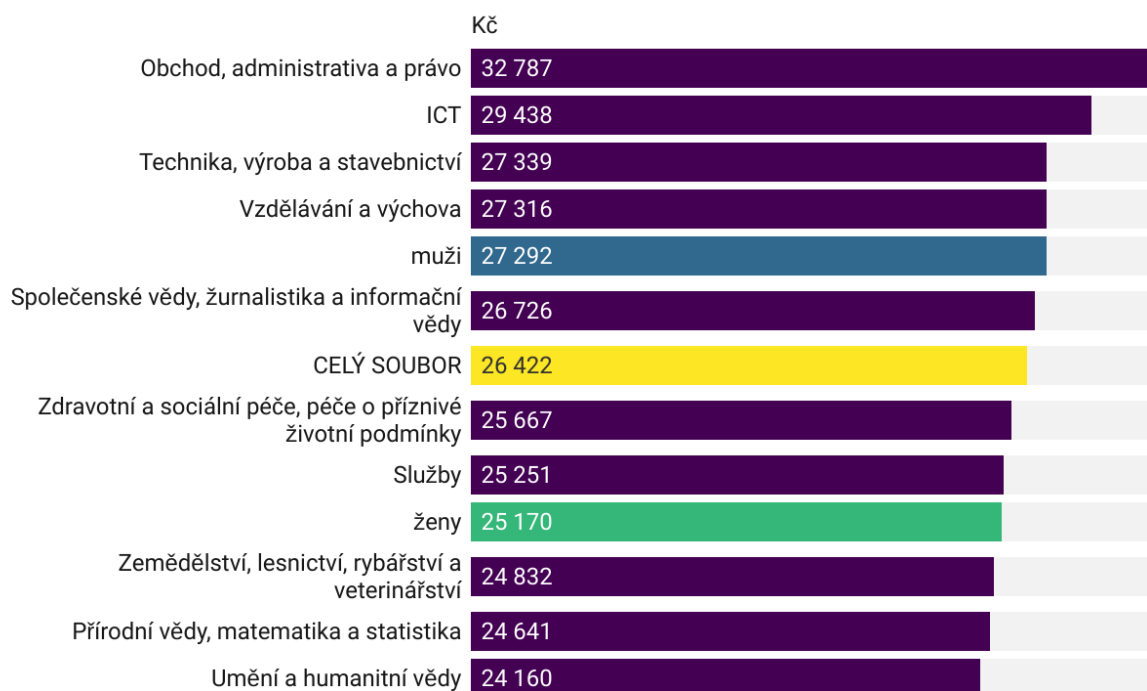
Graf STIP_7: Pokud byste dostával/a v tomto semestru 15 000 Kč (čistého), pokrylo by to vaše životní náklady ?, podle skupin oborů a genderu, v %

Poznámka: Pouze ti, kteří pobírají alespoň jedno z uvedených stipendií. N=2 532.

Otázka, zaměřená na částku, která byla v době přípravy dotazníku diskutována jako možný reálný příspěvek MŠMT na jednoho doktoranda, vyvolala jednoznačně negativní reakci. Míra nesouhlasu (součet odpovědí spíše ne a rozhodně ne) byla dvoutřetinová v celém souboru, mezi oborovými skupinami byla nejčastěji označena za nedostačující doktorandy ze skupiny oborů *Obchod, administrativa a právo*.

Graf STIP_8: "Optimální" výše stipendia z hlediska doktorandů, podle skupin oborů a genderu, průměr v Kč

Poznámka: Otázka zněla, *V jaké výši by muselo být doktorské stipendium, abyste se mohl/a plně věnovat studiu, a zároveň jste nebyl/a závislý/á na finanční podpoře od jiných osob a nemusel/a pracovat v jiném zaměstnání?* N= 1812.

Představy o optimální výši stipendia, které by poskytlo dostatečný prostor pro doktorské studium bez nutnosti hledání další finanční podpory, jsou z hlediska výzkumníků realistické. Průměrná hodnota takového stipendia je 26 500 Kč. Muži přitom mají tuto představu oproti ženám nastavenou výše (27 300 Kč ku 25 200 Kč). Nejvýše jsou se svými představami doktorandi skupiny *Obchod, administrativa a právo* (32 800 Kč) a naopak nejnižší *Umění a humanitní vědy* (24 200 Kč). **Mediánová hodnota je ale vlastně pro všechny sledované skupiny shodná a to 25 000 Kč.**

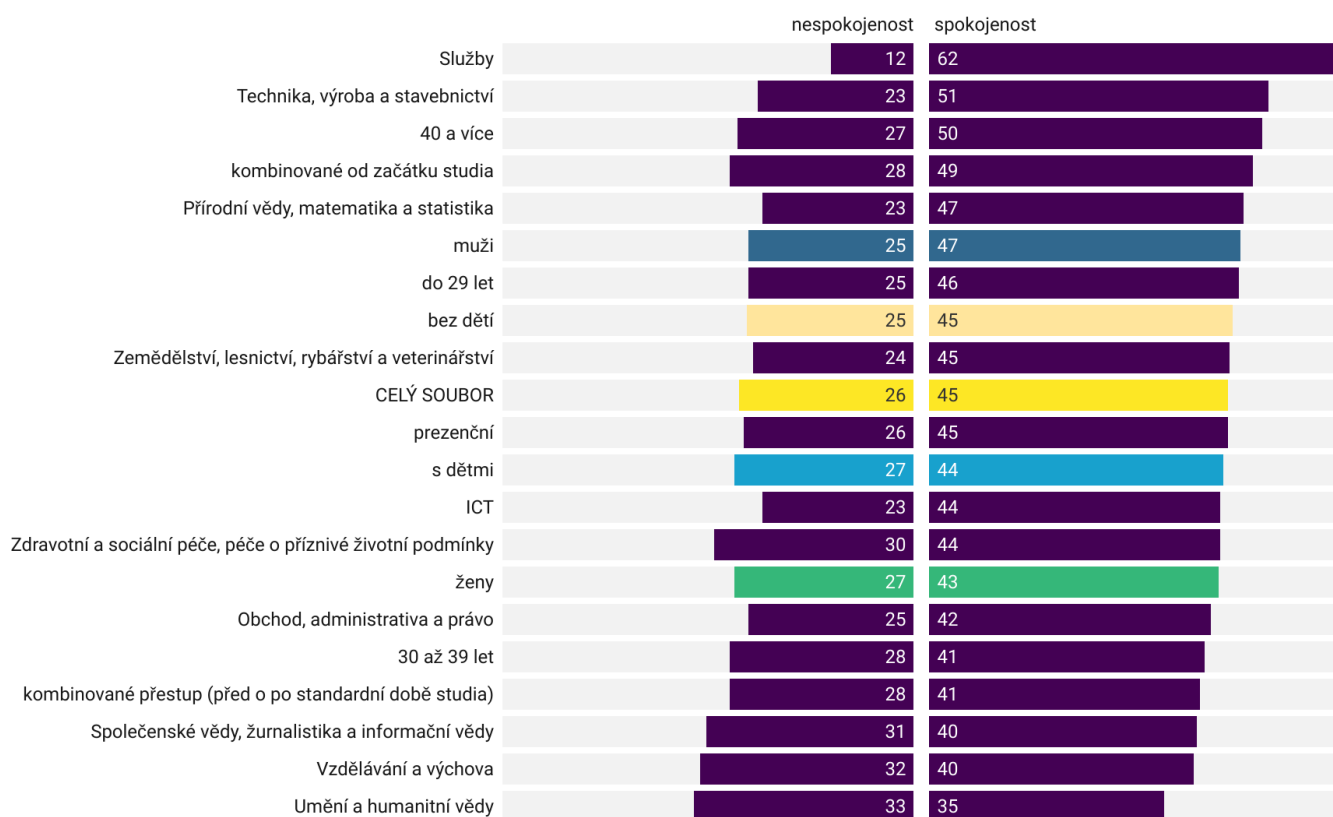
8. Wellbeing doktorandů

V této části se budeme zabývat několika otázkami, které představují reflexi toho, jak se doktorandi ve svém studiu cítí. Půjde o prezentaci několika perspektiv, které se budou týkat sladění studia a „běžného“ života, náročnosti a překážek ve studiu (včetně fyzických a psychických obtíží).

Sladění studijního a soukromého/profesionálního života

Nejprve se zaměříme na (ne)spokojenost se sladěním studijního a soukromého/profesionálního života. Doktoranky a doktorandi v celém souboru šetření jsou s tímto sladěním častěji spokojeni než nespokojeni (poměr 26 % ku 45 %). Otázka byla položena tak, že respondenti vybírali z 11 bodové škály, kde 0 představovala úplnou nespokojenost a 10 naprostou spokojenost. Pro graf WELL_1 jsme definovali nespokojené jako ty, kteří vybrali možnosti 0 až 3, a jako spokojené ty, kteří vybrali 7 až 10. Ostatní do grafu zahrnutí nejsou a představují „středové“ respondenty, kteří se pohybují v blízkosti středu škály (4 až 6).

Graf WELL_1: Sladění studijního a soukromého/profesionálního života, podle skupin oborů, genderu, věku, rodinné situace a formy studia, v %

Poznámka: škála 0- zcela nespokojený/á až 10- naprosto spokojený/á, nespokojenost= 0 až 3; spokojenost= 7-10.

Jednoznačně největší část respondentů spokojených se sladěním studia a osobního života (rodina, práce) jsou respondenti skupiny oborů *Služby* (62 %). Žádná další sledovaná skupina obdobnou mírou spokojenosti neukazuje. Kolem 50 % se pohybuje pouze v případě skupiny oborů *Technika, výroba a stavebnictví*. Naopak největší podíl nespokojených je mezi studujícími skupiny oborů *Umění a*

humanitní vědy (33 %) a nad 30 % se dostaly ještě skupiny *Vzdělávání a výchova, Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy* a těsně také *Zdravotní a sociální péče*....

Samotný fakt, že studující mají dítě nebo děti nevede k výrazně častější nespokojenosti se sladováním studia a soukromého života: poměr nespokojených mezi bezdětnými a těmi, kteří děti mají je 25 % ku 27 %, u spokojených jde o 46 % ku 44 %.³³

Náročnost studia v kontextu dalších aktivit

Pozornost v šetření byla věnována také časové struktuře v oblasti studia i osobního života. Respondenti byli dotázáni na to, kolik hodin denně (v pracovních a víkendových dnech) v průměru věnují jednotlivým aktivitám. V této souhrnné zprávě se zaměřujeme na pracovní dny.

Při analýze sice budeme používat konkrétní hodnoty (tj. počet hodin), ale budeme je interpretovat velmi opatrně, protože ochota vyplnit údaje k jednotlivým aktivitám byla nerovnoměrná (i vzhledem k náročnosti a délce celého dotazníku).³⁴ Průměrné hodnoty uvedené následujících tabulkách a grafech také nelze jednoduše sčítat, reprezentují jen konkrétní položku. Lze je však mezi sebou alespoň rámcově porovnávat. Do průměru byly zahrnuty i nulové hodnoty.

Obecně je patrné, že nejvíce času během pracovního týdne (kromě spánku³⁵) respondenti věnují volnému času a péči o domácnost. V druhé řadě je nejvíce vytěžuje práce na disertaci a také studium jako takové. Různé typy pracovních aktivit jsou z hlediska rozsahu ve třetím sledu.

Tab. WELL_1: Využití času v pracovním týdnu podle genderu a v celém souboru

		Práce na disertaci	Studium jako takové	Placená práce na VŠ	Placená práce na výzkumné instituci	Placená práce mimo akad. a výzkumný prostor	Podnikání	Volný čas	Péče o domácnost	Spánek
Celý soubor	průměr	3,3	2,6	2,1	0,8	2,2	0,7	3,9	3,9	7,2
	25 perc.	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	7,0
	medián	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	3,0	7,0
	75 perc.	5,0	4,0	4,0	0,0	4,0	0,0	5,0	5,0	8,0
ženy	průměr	3,3	2,8	2,0	0,9	2,0	0,5	3,7	4,5	7,2
	25 perc.	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	7,0
	medián	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	4,0	7,0
	75 perc.	5,0	4,0	3,0	0,0	3,0	0,0	5,0	7,0	8,0
muži	průměr	3,2	2,5	2,2	0,8	2,3	0,9	4,1	3,5	7,2
	25 perc.	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	1,0	7,0
	medián	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	3,0	7,0
	75 perc.	5,0	4,0	4,0	0,0	4,0	0,0	5,0	5,0	8,0

Zdroj: Doktorandi 2021

³³ Stejně tak nehraje roli (tj. není statisticky významný) ani fakt, že doktorand či doktorandka pracuje bez souvislosti s disertací

³⁴ Je důležité upozornit, že k vyplnění otázky přistoupili respondenti různým způsobem, získaná data tedy byla kontrolována na základní míru relevance (byly vyřazeny případy, kdy hodnoty přesahovaly 12 hodin/den).

³⁵ Průměrná hodnota 7,2 hodiny vypadá v tomto případě realisticky.

Z hlediska genderu se rozdíly objevují zejména v porovnání času věnovaného *péči o domácnost* (více se jí věnují ženy) a mírně také ve *volném čase* (muži).

Prezenční forma studia je charakteristická relativně nejvyšší časovou zátěží ve studiu, naopak nejméně času studium věnují respondenti v kombinované formě, v níž studují od začátku. Tito studující rovněž nejvíce *pracují mimo akademickou a výzkumnou sféru* a nejméně spí.

Odlíšná situace je u těch, kteří do kombinované formy přestoupili až v průběhu studia: je patrné, že právě oni věnují více času práci na disertaci a také placené práci na vysoké škole.

Tab. WELL_2 a 3: Využití času v pracovním týdnu podle formy studia a věku

		Práce na disertaci	Studium jako takové	Placená práce na VŠ	Placená práce na výzkumné instituci	Placená práce jinde	Podnikání	Volný čas	Péče o domácnost	Spánek
prezenční	průměr	3,6	3,0	2,2	0,8	1,9	0,6	3,9	3,8	7,2
	25 perc.	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	1,0	7,0
	medián	3,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	3,0	7,0
	75 perc.	5,0	5,0	4,0	0,0	3,0	0,0	5,0	5,0	8,0
kombinované od začátku studia	průměr	2,0	2,4	1,1	0,5	4,3	1,2	3,8	4,4	6,9
	25 perc.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	2,0	6,0
	medián	1,0	1,0	0,0	0,0	3,4	0,0	2,0	4,0	7,0
	75 perc.	3,0	4,0	1,0	0,0	8,0	0,0	5,0	6,0	8,0
kombinované přestup (před i po standardní době studia)	průměr	3,5	1,2	2,8	1,2	1,5	0,8	4,2	4,3	7,2
	25 perc.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	7,0
	medián	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	3,0	7,0
	75 perc.	5,9	2,0	6,0	0,0	0,3	0,0	5,0	6,0	8,0
do 29	průměr	3,5	3,2	2,3	0,9	1,9	0,4	4,1	3,6	7,3
	25 perc.	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	1,0	7,0
	medián	3,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	2,0	7,0
	75 perc.	5,0	5,0	4,0	0,0	3,0	0,0	5,0	5,0	8,0
30 až 39	průměr	3,4	2,0	2,0	0,9	2,1	0,8	4,0	4,1	7,2
	25 perc.	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	7,0
	medián	2,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	3,0	7,0
	75 perc.	5,0	3,0	3,0	0,0	4,0	0,0	5,0	6,0	8,0
40 a starší	průměr	2,4	2,5	1,6	0,4	3,6	1,5	3,4	5,0	7,0
	25 perc.	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	3,0	6,0
	medián	2,0	2,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0	4,0	7,0
	75 perc.	4,0	4,0	2,0	0,0	8,0	1,0	5,0	6,0	8,0

Zdroj: Doktorandi 2021

Graf WELL_2: Průměrný počet hodin/denně v pracovním týdnu, podle skupin oborů

	Práce na disertaci	Studium jako takové	Placená práce na VŠ	Placená práce na výzkumné instituci	Placená práce mimo akad. a výzkumný prostor	Podnikání	Volný čas	Péče o domácnost	Spánek
Přírodní vědy, matematika a statistika	4,2	2,4	1,8	1,7	1,0	0,3	3,7	3,6	7,3
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	3,9	3,3	2,4	0,6	1,9	0,5	3,6	3,2	7,0
Technika, výroba a stavebnictví	3,5	2,7	3,1	0,8	2,0	0,7	4,4	4,0	7,0
ICT	3,4	1,8	3,1	0,7	1,7	1,2	3,9	3,3	7,3
CELÝ SOUBOR	3,3	2,6	2,1	0,8	2,2	0,7	3,9	3,9	7,2
Umění a humanitní vědy	3,2	2,9	1,5	0,7	2,6	0,8	3,9	4,3	7,4
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	2,9	2,9	1,6	0,6	2,4	0,7	4,1	4,1	7,4
Služby	2,8	3,3	2,3	0,2	2,9	0,9	4,0	4,6	7,1
Obchod, administrativa a právo	2,7	2,5	1,5	0,2	3,6	1,2	4,2	4,0	7,3
Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky	2,7	2,6	1,7	0,5	3,2	0,8	3,7	3,9	7,0
Vzdělávání a výchova	2,2	2,8	2,2	0,4	3,8	1,0	3,0	4,8	7,0

Časová náročnost studia (*práce na disertaci a studium jako takové*) je nejvyšší v oborových skupinách *Přírodní vědy, matematika a statistika, Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství a Technika, výroba a stavebnictví*. Naopak relativně nejméně času věnují oběma typům aktivit věnují doktorandi ve *Vzdělávání a výchově, Zdravotní a sociální péče... a Služby, administrativa a právo*. Právě tyto tři oborové skupiny jsou zároveň charakteristické tím, že v nich studující věnují nejvíce času placené práci mimo akademický a výzkumný prostor.

Jak náročné je doktorské studium ze subjektivního hlediska respondentů? To je další perspektiva, kterou využijeme pro vykreslení otázek spojených s wellbeingem doktorandů.

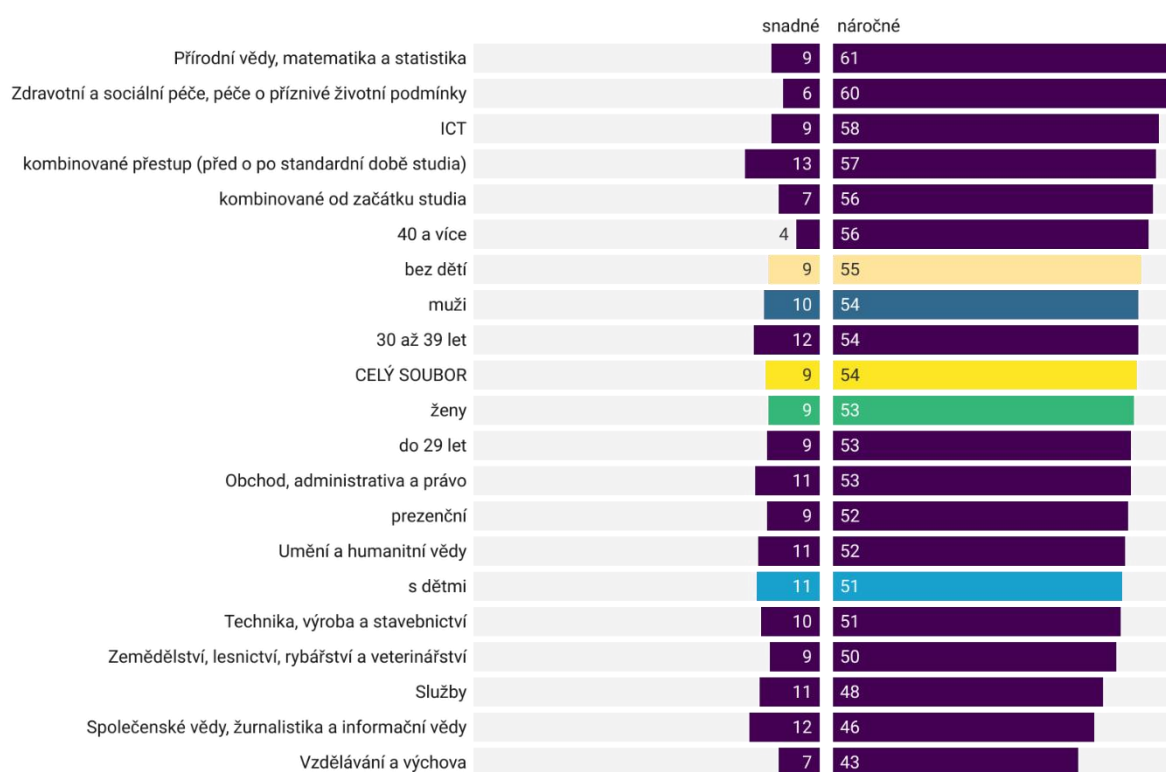
Převažujícím postojem doktorandů je, že doktorské studium je náročné. V celém souboru respondentů je pouze necelých 10 % z nich přesvědčeno, že studium je (spíše a velmi) snadné.

Náročnost je nejčastěji reflektována v případě skupin oborů *Přírodní vědy, matematika a statistika* (61 %) a *Zdravotní a sociální péče* (60 %). Z hlediska věku jsou v tomto případě nejvíce zatíženi studující na 40 let. Možná překvapivým zjištěním je, že bezdětní považují studium za náročné častěji než studující s dětmi (51 % ku 54,5 %).

Největší podíl respondentů považuje studium za snadné v rámci skupiny oborů *Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy* (12 %).

Doplňující analýza³⁶ zaměřená na vztah subjektivně hodnocené náročnosti studia a publikační aktivity, ukázala, že doktorandi, kteří označují studium za snadné jsou úspěšnější z hlediska dosažených výstupů a naopak.

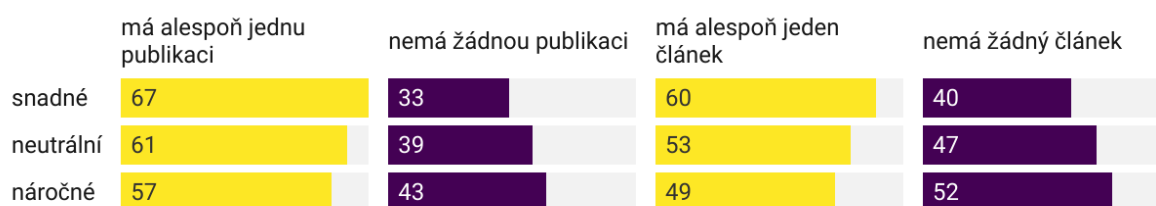
Graf WELL_3: Reflexe náročnosti doktorského studia, v %

Poznámka: Otázka na náročnost doktorského studia umožnila reflexi v 5 stupňové škále: 1-velmi snadné až 5-velmi náročné. Snadné= součet velmi a spíše snadné, náročné= součet spíše a zcela náročné.

³⁶ Jde prozatím o dílčí a zjednodušenou analýzu. Jemnější pohled zaměřený např. i na počet publikací by v tomto případě mohl vést k ještě průkaznějším poznatkům, které se týkají také tématu úspěšnosti studia.

Graf WELL_4: Náročnost studia ve vztahu k publikačnímu úspěchu

Poznámka: Do kategorie *publikace* byly zařazeny články ve WoS nebo Scopus, recenzované články, knihy, kapitoly v knize a statě ve sborníku. Do kategorie *články* pouze články ve WoS nebo Scopus, recenzované články.

Fyzické a psychické obtíže během studia

Další perspektivou pro zmapování wellbeingu je (ne)přítomnost psychických a fyzických obtíží či nemocí. Tyto indikace v poslední době jsou častým předmětem zájmu výzkumu nejen s ohledem na pandemickou situaci, ale také v souvislosti s obecným vzrůstem zájmu o wellbeing ve vysokém školství v euroamerickém prostoru jako prostředku vedoucímu mj. ke zkvalitnění vysokého školství.

První dva grafy této části (viz Grafy WELL_5 a 6) dokládají výraznou diferenciaci v reflexi fyzických a psychických obtíží mezi různými skupinami doktorandů. V rámci celého souboru sice téměř 58 % respondentů deklaruje, že nemá žádné z těchto typů nemocí či nepocituje (psychickou) nepohodu, ale na druhou stranu 30 % uvádí, že pociťují psychickou nepohodu (která není diagnostikována jako psychická nemoc) a kromě toho se u určité části z nich objevují rovněž fyzické nemoci (v akutní a chronické podobě, tj. 2,5 % a téměř 6 %) a psychická onemocnění (3,5 %).³⁷

Nejčastěji jsou v psychické nepohodě ženy (36 %), a mezi doktorandy, kteří do kombinovaného studia přestoupili v průběhu či po skončení standardní doby se vyskytuje nejčastěji přiznané psychické onemocnění (6 %). Nejméně často jsou v psychické nepohodě studující v kombinované formě od začátku studia a nad 40 let věku (19 %).

³⁷ Vzhledem k tomu, že respondenti mohli označit více možností respektive všechny, které se jich týkají, nelze zmíněné hodnoty sčítat.

Graf WELL_5: Fyzické a psychické nemoci či nepohoda podle formy studia, genderu a věku, v %

Kromě výše zmíněného, nejčastěji se nějaký typ fyzické či psychické nemoci, respektive psychické nepohody objevuje - a zároveň nejméně často uvádějí, že nemají žádnou nemoc/nepohodu (jen 43 % z nich, viz Graf WELL_5) - mezi respondenty, které by bylo možné nazvat zástupci tzv. „sandwichové“ generace. Konkrétně jde o doktorandy ve věku 30 až 39 let, kteří v osobním životě mají často již vlastní rodiny a zároveň se již musí více starat o své rodiče, de facto na nich závisí více lidí a tak je na nich i větší tlak jak vzhledem k pracovní kariéře jako takové tak na finanční (či jiné) zabezpečení rodiny.

Chronickou fyzickou nemoc indikují zdaleka nejčastěji studující skupiny oborů *ICT* (14 %) ³⁸, na druhém místě s v tomto ohledu objevují doktorandi skupiny *Vzdělávání a výchova*.

Stejně tak je patrné, že nejčastěji označují svůj stav za psychickou nepohodu studující oborové skupiny *Umění a humanitní vědy* (41 %) – jde o jediný případ, kdy je podíl respondentů bez obtíží nižší než podíl těch, co nějaké obtíže mají – , zatímco ve *Službách* jde pouze o 14 % respondentů (a 78 % z nich tedy nemá žádné takové obtíže).

³⁸ Zde můžeme spekulovat, že skupina oborů *ICT* je např. lépe přístupná a inkluzivní vůči některým typům fyzických disabilit (omezení senzorická nebo pohybová).

Graf WELL_6: Fyzické a psychické nemoci či nepohoda podle skupin oborů, v %

Nakonec se zaměříme na doktorandy a doktorandky, kteří uvedli, že zažívají v dané době psychickou nepohodu (která není diagnostikována jako nemoc). Mají k dispozici nějaký druh podpory a potřebují ho? Neexistenci podpory, ale její potřebnost deklaruje necelých 16 % z těch, co uvedli, že takové psychické obtíže mají. Žádnou podporu nepotřebuje ve své situaci jen 9 %. Odkud podporu čerpají? Ze strany vysoké školy má podporu 5 %, ze strany jiné instituce (např. psycholog, mentor...) podporu má 14 %. Zdaleka nejvyšší podporu mají za strany rodiny či přátel (58 %). V tomto případě jde o údaje za celý soubor.

Překážky na cestě k úspěšnému ukončení studia

Další souvislost s wellbeingem doktorandů budeme hledat v reflexi překážek úspěšného ukončení studia: Jaké skutečnosti jsou doktorandy označeny za tyto překážky nejčastěji? Které tedy mohou potenciálně přispívat k neúspěšnému studiu případně k jeho prodloužení a ovlivňovat tak wellbeing studentů?

V nabízené baterii byly zastoupeny jak čistě studijní překážky, tak překážky spojené s mezilidskými vztahy, tak zcela mimo studijní záležitosti a respondenti volili pouze odpověď ano či ne. V rámci celého souboru je nejčastěji za překážku označena *náročnost požadované publikační činnosti* (51 %). Ovšem v celkovém pohledu, je nejčastěji označena za překážku *náročnost napsání disertační práce*, a to konkrétně studujícími ve věku 40 let a výše (56 %). Právě podle pořadí této překážky jsou seřazeny odpovědi v grafu WELL_7.

Graf WELL_7: Překážky úspěšného ukončení studia, podle formy studia, genderu a věku, v %

	Náročnost disertačního výzkumu	Náročnost napsání disertační práce	Náročnost požadované publikační činnosti	Absolvování požadovaných předmětů	Pedagogická činnost	Požadovaná zahraniční mobilita	Spolupráce se školitelem/školitelkou	Izolace či osamělost během doktorského studia	Netransparentní nebo měnící se podmínky studia	Mimo studijní záležitosti	Jiné skutečnosti:
do 29 let	41	41	54	13	10	26	12	28	18	42	21
ženy	37	42	54	13	8	26	15	28	20	50	21
prezenční	40	41	52	14	9	24	12	28	19	43	23
CELÝ SOUBOR	40	44	51	14	8	24	13	27	19	46	27
kombinované od začátku	40	55	51	16	6	31	9	21	13	53	12
40 let a více	39	56	50	16	6	32	10	21	9	54	14
muži	42	46	49	14	8	23	11	26	17	42	21
30 až 39 let	39	55	47	13	7	18	15	29	23	46	24
kombinované - přestup před i po standardní době	40	50	44	7	5	11	24	33	23	49	25

Obecně platí, že *náročnost disertačního výzkumu, disertační práce a požadované publikační činnosti* jsou označeny za překážky nejčastěji ze studijních součástí. Naopak *pedagogická činnost a absolvování požadovaných předmětů* jsou překážkami nejméně často. Je však evidentní, že mimo studijní záležitosti (vztahy či povinnosti v rodině a jinde mimo studium) jsou označeny jako překážky podobně často náročnost disertace, výzkumu a publikační činnosti. Asi nejpřímější vztah na wellbeing mají mezilidské kontakty během studia/ve studiu. Konkrétně zejména Spolupráce se školitelem/školitelkou a Izolace či osamělost během studia. Druhá ze jmenovaných položek je označena zhruba každým čtvrtým respondentem v souboru (27 %), nejčastěji ji přitom označují studující v kombinovaném studiu po přestupu z prezenčního (34 %). Spolupráce se školitelem/školitelkou je takto označena pouze v necelých 13 % případech, ale nejvíce opět těmi, kteří přestoupili do kombinovaného studia během či po skončení standardní doby studia (24 %).

Grafické znázornění odpovědí na stejnou otázku, ale tentokrát pro oborové skupiny podává graf WELL_8. Z průměrných hodnot vystupují nejvíce pravděpodobně studující ve skupině *Umění a humanitní vědy*. Je to v několika ohledech: zdaleka nejvíce reagují na ohrožující potenciál (překážku) mimo studijních záležitostí, izolaci a osamělost během studia, a naopak mnohem méně označují za překážky náročnost studia jako takového s velkou výjimkou samotného napsání disertační práce nebo realizace uměleckého díla.

Graf WELL_8: Překážky úspěšného ukončení studia, podle skupin oborů, v %

	Náročnost disertačního výzkumu	Náročnost napsání disertační práce	Náročnost požadované publikační činnosti	Absolvování požadovaných předmětů	Pedagogická činnost	Požadovaná zahraniční mobilita	Spolupráce se školitelem/školitelkou	Izolace či osamělost během doktorského studia	Netransparentní nebo měnící se podmínky studia	Mimo studijní záležitosti	Jiné skutečnosti:
Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky	39	41	65	10	5	25	14	19	20	41	17
ICT	49	40	62	5	15	23	9	36	20	44	25
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	38	38	60	14	12	27	14	23	20	30	28
Přírodní vědy, matematika a statistika	44	33	56	11	7	17	16	28	16	42	20
Vzdělávání a výchova	41	59	54	17	8	40	11	34	21	52	21
CELÝ SOUBOR	40	44	51	14	8	24	13	27	19	46	27
Technika, výroba a stavebnictví	41	45	49	15	10	23	13	24	21	43	23
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	36	52	49	11	8	32	14	30	21	49	22
Služby	37	37	48	7	8	36	8	11	18	46	19
Obchod, administrativní a právo	38	53	46	22	7	23	9	30	15	42	15
Umění a humanitní vědy	33	59	29	20	7	24	11	37	18	62	27

V následující tabulce WELL_4 je prezentována lineární regresní analýza, kde je závisle proměnnou náročnost studia (1 velmi náročné až 5 velmi snadné studium) a nezávisle proměnnými jsou překážky v úspěšném dokončení studia (1=ano, je to překážka – 0=ne, není to překážka). Pouze překážky *náročnost napsání disertační práce* a *mimo studijní záležitosti* vedou k vyšší (subjektivně posouzené) náročnosti studia. Do modelu nepřispívají *zahraniční mobilita*, *podmínky studia* a *pedagogická činnost*.

Tabulka WELL_4: Vnímaná náročnost studia a překážky ohrožující studium (lineární regresní analýza)

	Model 1
Náročnost studia (závislá proměnná)	3,328***
Náročnost disertačního výzkumu	0,372***
Náročnost napsání disertační práce	-0,113***
Náročnost požadované publikační činnosti	0,181***
Absolvování požadovaných předmětů v rámci doktorského studia.	0,246***
Pedagogická činnost v rámci doktorského studia	-0,066
Požadovaná zahraniční mobilita	0,028
Spolupráce se školitelem/školitelkou	-0,058
Izolace či osamělost během doktorského studia	0,100**
Netransparentní nebo měnící se podmínky doktorského studia	0,007
Mimo studijní záležitosti (spojené např. se soukromým životem, zdravotním stavem)	-0,092**
R2	0,283
Squared R2	0,080

Poznámka: ***= 0,000 **= 0,001.

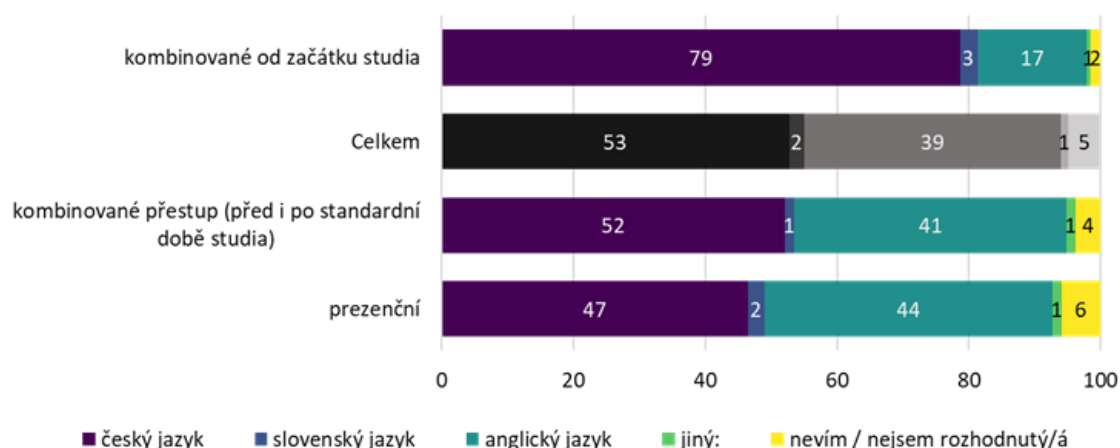
9. Internacionalizace

Následující kapitola je zaměřena na internacionalizaci studia v širokém slova smyslu, tj. nejen možnostem studia v zahraničí, ale také internacionalizaci doma (možnost spolupráce se zahraničními vědci, jazyk disertace apod.).

Jazyk disertační práce

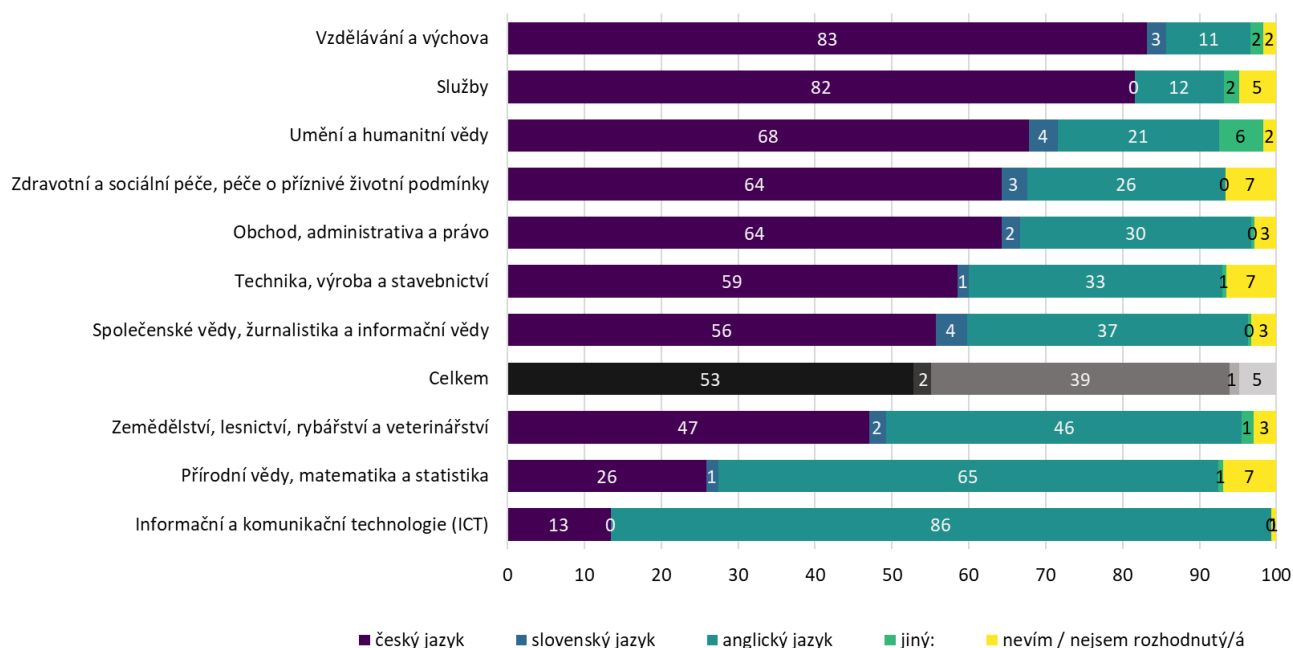
Jedním ze znaků, který napovídá tomu, zda studující doktorského studia využívají možnosti, jak se začlenit do mezinárodní komunity, je psaní disertační práce v jiném než českém nebo slovenském jazyce. Graf INTER_1 poukazuje především na rozdíly mezi studujícími v kombinované formě od začátku studia oproti ostatním studujícím. Přes 80 % doktorandů a doktorandek, kteří studují v kombinované formě od začátku studia, píše své disertační práce v českém nebo slovenském jazyce. U dalších skupin studentů je trend jiný. Přestože stále platí, že nejvíce studujících v prezenční a kombinované formě studia po přestupu si vybrala český a slovenský jazyk pro psaní své disertační práce, (52 % respektive 47 %), tak rozdíly mezi použitím českého /slovenského jazyka a anglického jazyka jsou malé. Tj. více než 40 % z těchto studujících, kteří píší své disertační práce v angličtině.

Graf INTER_1: V jakém jazyce budete psát svou disertační práci? podle formy studia, v %

Významným faktorem ovlivňujícím výběr jazyka, ve kterém píší studující doktorského studia svou disertační práci, jsou oborové skupiny (viz Graf INTER_2). V anglickém jazyce píší svou práci nejčastěji studující oborů *ICT* (86 %) a *Přírodních věd, matematiky a statistiky* (65 %). Téměř v přímém kontrastu se nachází studující oborů *Vzdělávání a výchova a Služby*, tyto studující píší své disertační práce převážně v českém (případně slovenském) jazyce (83 %, resp. 82 %).

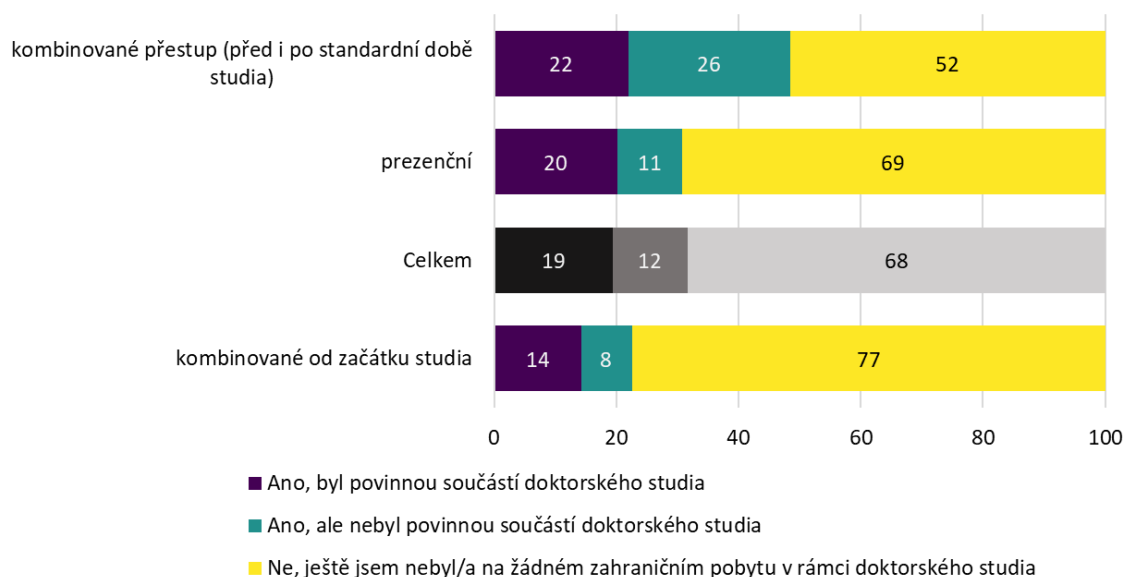
Graf INTER_2: V jakém jazyce budete psát svou disertační práci? podle oborových skupin, v %

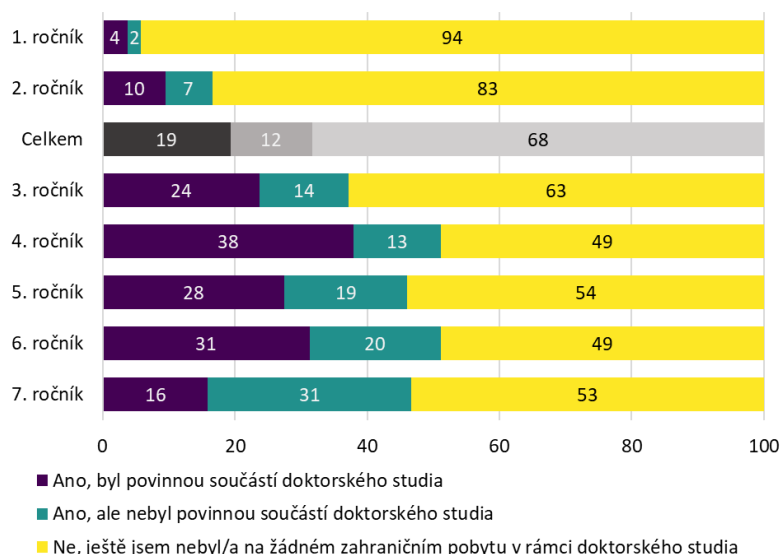
Zahraniční pobyt

Následující část kapitoly se zaměřuje na to, jestli studující využívají možnosti (případně plnění povinnosti) zahraničních pobytů během svého doktorského studia. Nejmenší zájem o zahraniční pobyt v rámci doktorského studia mají, resp. na žádném ještě nebyli studující v kombinované formě od začátku studia (77 %) a studující v prezenční formě (69 %). Zajímavé je sledovat výsledky u studujících, kteří vstoupili do kombinované formy až v průběhu studia. Necelá polovina z nich vycestovala na zahraniční pobyt a u většiny z nich se jednalo o pobyt, který přitom nebyl povinnou součástí doktorského studia (viz Graf INTER_3).

Graf INTER_3: Zahraniční pobyt během doktorského studia, v %

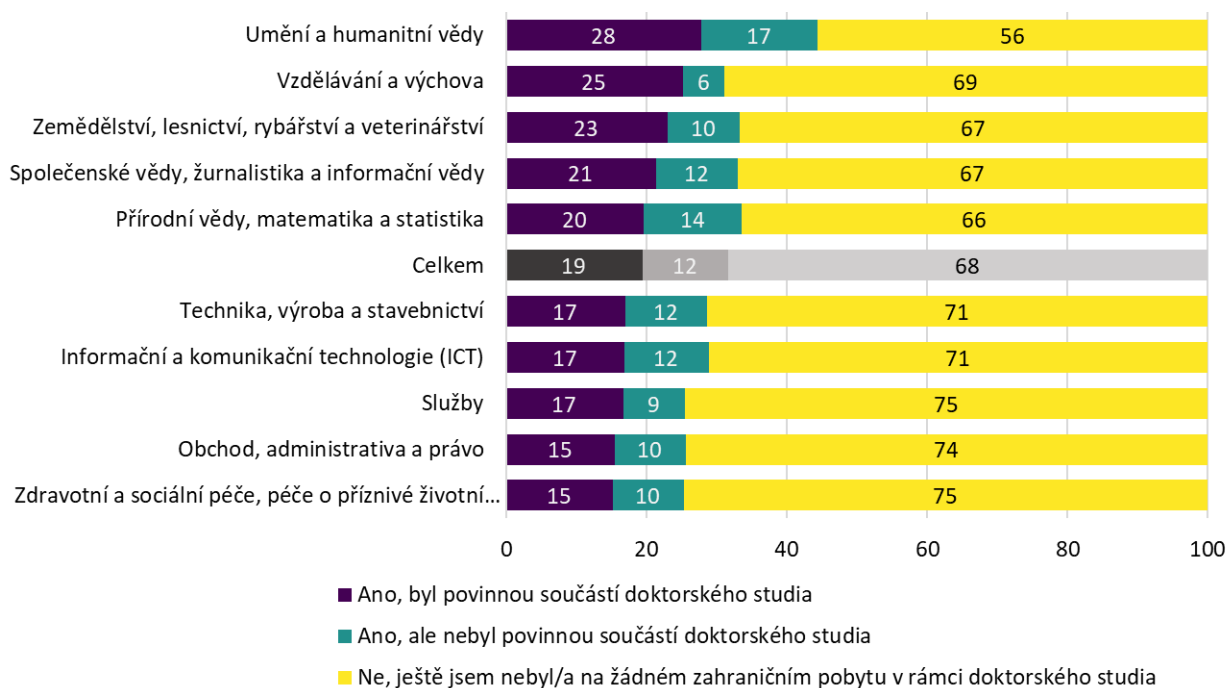
Graf INTER_4: Zahraniční pobyt během doktorského studia, ročník studia, v %

Zahraniční výjezd je také odvislý od toho, v jakém ročníku studia se studující nacházejí. V prvních dvou ročnících je míra neabsolvování zahraniční stáže poměrně vysoká (viz Graf INTER_4), s tím, že do čtvrtého ročníku klesá. Přibližně polovina studujících 5. - 7. ročníku studia na zahraničním pobytu nebyla a narůstá podíl těch, kteří absolvovali zahraniční pobyt, který nebyl součástí doktorského studia.

Níže uvádíme také zkušenost se zahraničním pobytem podle oborových skupin. Rozdíly jsou patrné především mezi studujícími skupiny oborů *Umění a humanitní vědy*, kde je mobilita nejčastější a na straně druhé skupina oborů *Zdravotní a sociální péče...*, kde je naopak nejméně častá. V grafu INTER_5 je dobře patrné, které oborové skupiny se nacházejí nad a pod průměrnými hodnotami celku.

Graf INTER_5: Zahraniční pobyt během doktorského studia, podle oborových skupin, v %

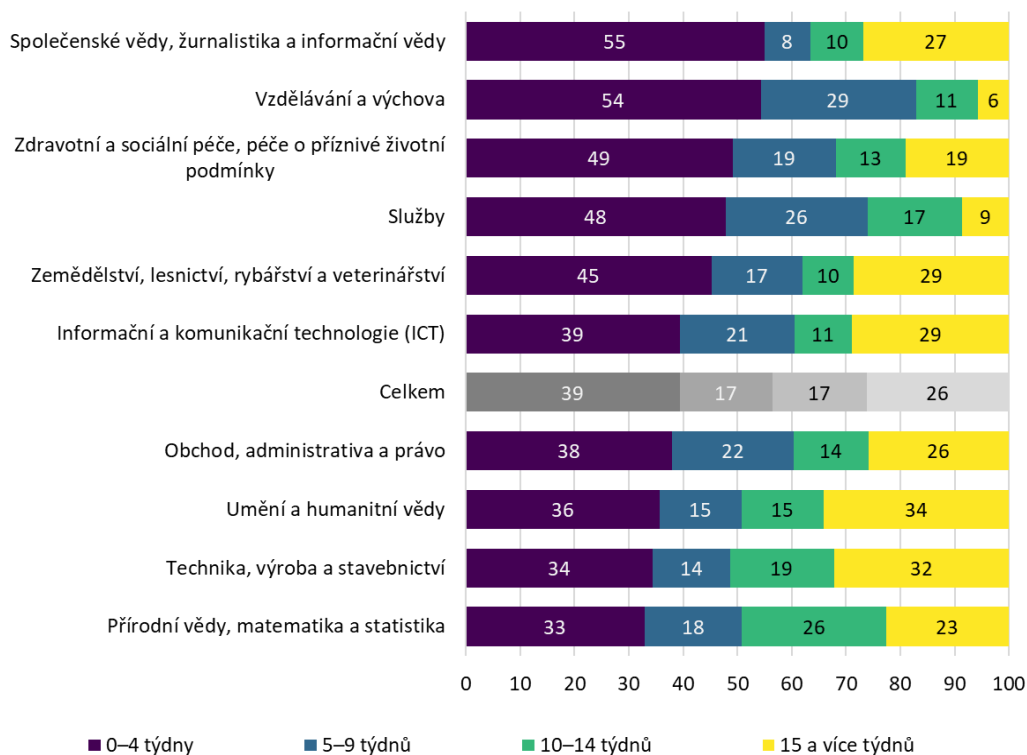
Respondentky a respondenti trávili na zahraničním pobytu³⁹ nejčastěji 4 týdny a polovina studujících strávila na zahraničním pobytu více než 8 týdnů (viz Tab. INTER-1).

Tab. INTER_1: Délka zahraničního pobytu, v týdnech

Průměr	Medián	Modus
10,4	8,0	4,0

Rozdíly v délce pobytu jsou dány oborem, který doktorandky a doktorandi studují (viz Graf INTER_6). Zahraniční pobyt v kratší délce pobytu nejčastěji absolvují studující oborů *Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy* (54,9 %) a *Vzdělávání a výchova* (54,3 %). Více než polovina těchto studujících vyjela na zahraniční pobyt v délce 0–4 týdny. První jmenovaní však náleží do skupiny respondentů a respondentek, kteří často trávili na zahraničním pobytu více než 15 týdnů, ještě společně se studenty a studentkami oborů *Umění a humanitní vědy* (34,1 %), *Technika, výroba a stavebnictví* (32,2 %), *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství* (28,6 %) a *ICT* (28,9 %)

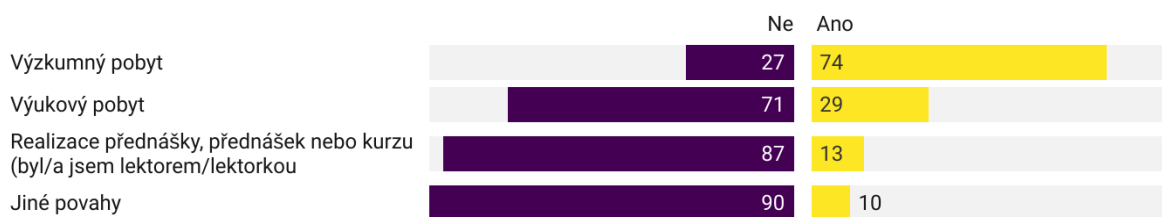
Graf INTER_6: Délka zahraničního pobytu, v %

Nejčastěji studující doktorského programu vyjžděli na výzkumný pobyt (73,5 %) a dále na výukový pobyt (29,1 %) (viz Graf INTER_7).

³⁹ Na zahraniční pobyt celkem vycestovalo 991 respondentů šetření Doktorandi 2021.

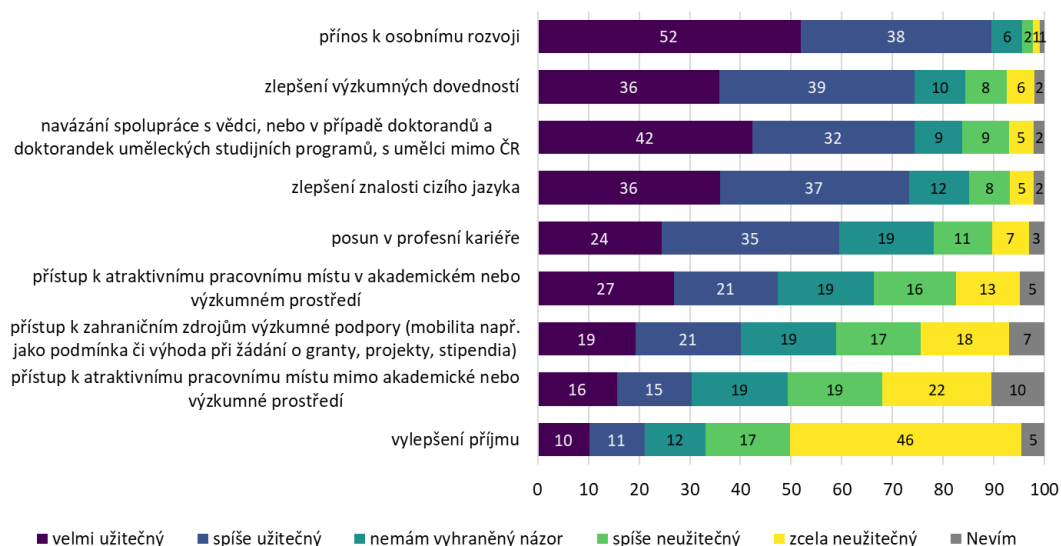
Graf INTER_7: Povaha zahraničního pobytu, v %

Graf: CSVŠ, v.v.i. • Zdroj: Doktorandi 2021 • Vytvořeno nástrojem Datawrapper

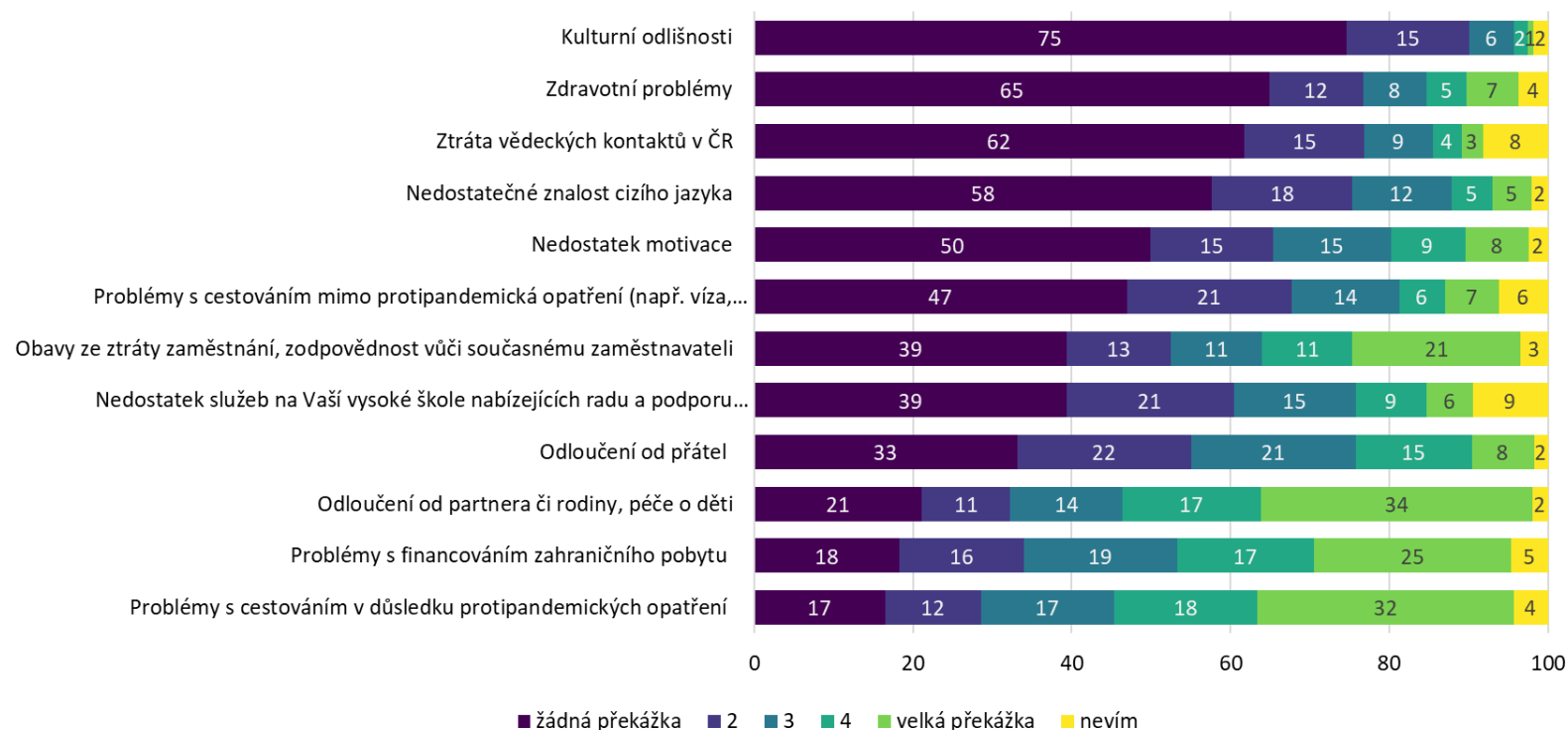
Do jaké míry byl zahraniční pobyt užitečný? V jakým sledovaných oblastech vnímají respondenti šetření největší a nejmenší přínos absolvování zahraničního pobytu? Jednoznačně největším přínosem je *osobní rozvoj* (94,6 % velmi a spíše užitečný). Více než dvě třetiny studujících dále uvádí, že jim zahraniční pobyt napomohl ke *zlepšení výzkumných dovedností* (74,4 %), k *navázání spolupráce s vědci/umělci mimo ČR* (74,4 %) a ke *zlepšení znalostí cizího jazyka* (73,2 %).

Graf INTER_8: Do jaké míry byl tento Váš zahraniční pobyt užitečný? v %

Překážky pro případný (další) studijní pobyt v zahraničí?

Graf INTER_9: Překážky pro případný (další) studijní pobyt v zahraničí, v %

V této části kapitoly se soustředíme na vybrané výroky, které studující hodnotí jako případné překážky pro pobyt v zahraničí (viz Graf INTER_9). Doktorandi a doktorandky téměř vůbec nevnímají *Kulturní odlišnosti* jako problém. Tento výrok jako žádnou nebo spíše žádnou překážku hodnotilo téměř 96 % studujících. Více než dvě třetiny studujících nevnímají jako případnou překážku *Zdravotní problémy*, *Ztrátu vědeckých kontaktů v ČR*, *Nedostatečnou znalost cizího jazyka*, *Nedostatek motivace* a *Problémy s cestováním mimo proti pandemická opatření*. Naopak přibližně třetina studujících vidí velkou překážku v *Odloučení od partnera či rodiny, péči o děti* (34 %) a také v *Problémech s cestováním v důsledku proti pandemických opatření* (32 %). Čtvrtina studujících spatřuje problém ve *Financování zahraničního pobytu* (25 %) a pětina se obává *Ztráty zaměstnání, zodpovědnosti vůči současnému zaměstnavateli* (21 %).

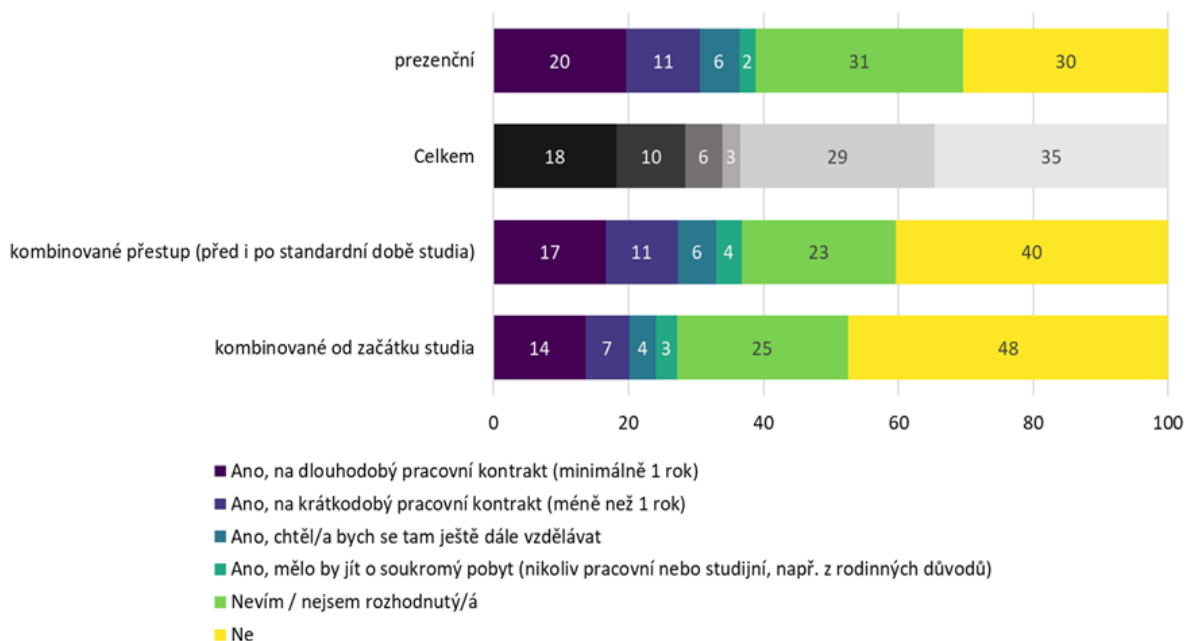

Působnost v zahraničí po ukončení studia: reflexe budoucích pracovních plánů

V závěru kapitoly o internacionalizaci studia jsme analyzovali otázku, která se týká budoucích plánů po ukončení studia, konkrétně, zda by doktorandky a doktorandi odešli/i do zahraničí.

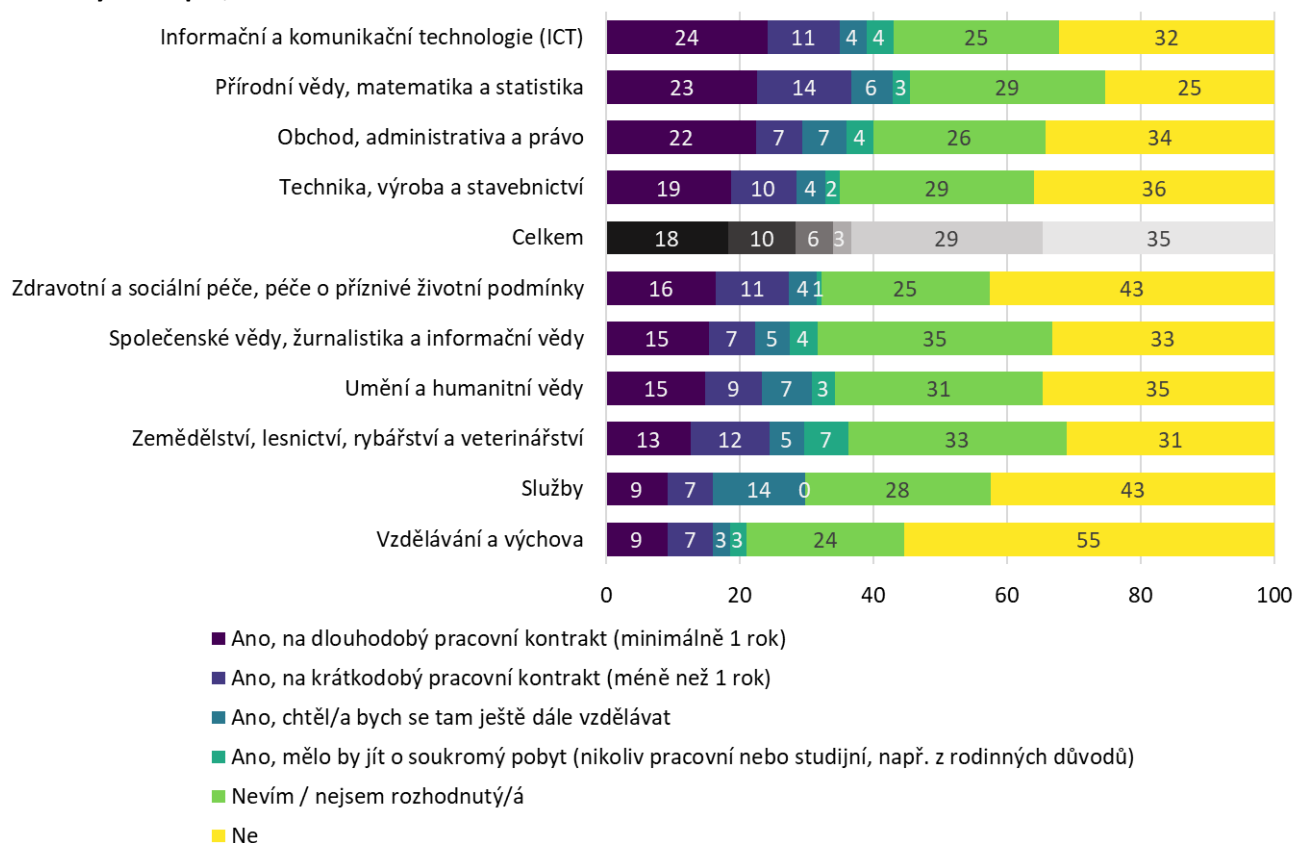
Nejméně často by do zahraničí odjeli studující, co jsou v kombinované formě od začátku studia. V tomto případě musíme připomenout, že tito studující jsou z poloviny starší 40 let, tj. jedná se o studující, kteří jsou vázání v České republice zaměstnáním, ale například také péčí o dítě. Téměř polovina z nich o takové možnosti vůbec nepřemýšlí. Přibližně třetina studujících v prezenční formě a v kombinované formě po přestupu zvažuje, že by vyjela do zahraničí na dlouhodobý nebo krátkodobý kontrakt (Graf INTER_10).

Graf INTER_10: Uvažujete o tom, že byste po dokončení studia odešel/a do zahraničí? podle formy studia, v %

Plány studujících týkající se pracovních kontraktů v zahraničí se liší podle rozdělení studujících dle oborových skupin (Graf INTER_11). Nejméně často mají o takový kontrakt zájem studující oborů *Vzdělávání a výchova a Služby* (přibližně 16 %). Naopak v největší míře chtějí pracovat v zahraničí studující oborů *ICT a Přírodní vědy, matematika a statistika* (přibližně třetina). Přibližně pětina až čtvrtina doktorandů a doktorandek není ještě rozhodnuta, zda by po dokončení studia chtěla působit v zahraničí.

Graf INTER_11: Uvažujete o tom, že byste po dokončení studia odešel/a do zahraničí? podle oborových skupin, v %

Shrnutí

Shrnutí vychází z výsledků, které byly prezentovány v předchozích kapitolách této souhrnné zprávy, mělo by však obstát samo o sobě. Zaměřuje se na otázky, které plynou z hlavních priorit *Strategického záměru pro oblast vysokých škol 2021+* a jsou spojené s doktorským studiem. Přináší rovněž návrhy na to, jak v dalších letech platnosti této strategie pokračovat s výzkumem a analýzou v oblasti doktorských studií.

Výsledky šetření chápeme jako rámcové východisko, tj. jako *state of art* doktorského studia v ČR na začátku sledovaného období. Výsledky šetření z roku 2021 tedy umožní mj. porovnávat výsledky následujících kol plánovaných šetření doktorandů.⁴⁰

Při shrnutí vybraných výsledků je nutné zdůraznit dvě okolnosti: za prvé, období, ve kterém probíhalo dotazování (tj. v prvním nedistančním semestru po pandemii) a za druhé, nutnost kritické reflexe z hlediska metodologie celého šetření (např. ochota vypovídat o finančních podmínkách, obecně nízká návratnost). Post pandemická situace je pravděpodobně zásadní, ale snad izolovanou etapou. Nicméně zmíněné metodologické limity jsou přítomné prakticky ve všech národních kvantitativních šetřeních (EUROSTUDENT, Absolvent, EUROGRADUATE apod.) a otázky, o jaké části populace výsledky vypovídají a kterou naopak nezahrnují, stále zůstávají. Respektive, zůstávají otázky spojené s tím, jak oslovit „mlčící“ část populace studentů.

Prioritní okruhy Strategie, které se přímo týkají doktorandského studia, v návaznosti na vybrané výsledky šetření

A. Zajistit studujícím v prezenční formě doktorských studijních programů dostatečné finanční podmínky pro kvalitní studium;

B. Excelentním zájemcům o doktorské studium nabídnout nadstandardní motivační finanční podmínky

Základní stipendium je v ČR nivelizované a neliší se výrazně ani podle ročníků ani podle oborových skupin. Medián základního doktorského stipendia je 11 250 Kč a medián všech pobíraných stipendií je 12 500 Kč. Přestože doktorské studium je značně diferencované z hlediska oborů či oborových skupin, v tomto ukazateli se liší velmi málo. Konkrétně: medián základního stipendia se pohybuje v rozmezí 11 000 až 12 000 a medián všech pobíraných stipendií mezi 11 500 a 13 000 Kč. „Nástupní“ základní stipendium pro studující v prvních ročnících má mediánovou hodnotu 11 000 Kč, součet všech pobíraných stipendií je ve stejnou dobu 12 000 Kč.

Poněkud větší diferenciaci pozorujeme v případě mediánové hodnoty **stipendia souvisejícího s disertačním výzkumem podle skupin oborů**. Zatímco ve skupině oborů *Služby* jde pouze o 3 000 Kč a ve skupině oborů *Vzdělávání a výchova* dokonce jen 1 700 Kč, pak ve skupině oborů *Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství* se jedná o více než 6 500 Kč. V obou případech se tyto hodnoty ale týkají jen zhruba jedné třetiny respondentů v dané skupině (tj. podíl respondentů, který je v dané skupině oborů pobírá).

⁴⁰ A v následujících letech se projeví také chystané kroky, které jsou součástí reformy doktorského studia. Ta sice nebyla doposud schválena, ale její hlavní návrhy jsou známé.

„Optimální výše stipendia“ respektive její mediánová hodnota, je z pohledu respondentů (zachycená ještě v období, které předcházelo současné inflační „vlně“) pro všechny sledované skupiny (podle skupin oborů, genderu) shodná a to 25 000 Kč.

V jakém širším příjmovém kontextu se stipendia doktorandů pohybují? Celkové příjmy podle oborových skupin jsou diferencované a jednoznačně nejvyšších hodnot dosahují u doktorandů ve skupině oborů *Obchod, administrativa a právo* (téměř 40 000 Kč). Nejvyšší mediánové příjmy získaných mimo akademický sektor mají doktorandi z *ICT* (více než 31 000 Kč), *Obchod, administrativa a právo* (30 000 Kč). Zvláště v případě druhé ze jmenovaných skupin oborů platí, že toto zaměstnání má vysoký podíl respondentů (59 %), v *ICT* jde o 43 %.

Další podstatné otázky do budoucnosti?

- Příspěvek MŠMT má být cca 20 000 Kč na doktoranda/doktorandku (respektive 1,2násobku minimální mzdy⁴¹), ale celkový rozpočet zůstane přibližně stejný, tzn. menší počet přijatých doktorandů). Jak se tato opatření projeví v pozdějších obdobích platnosti strategie? Jaké budou její (první) dopady?
- Jak se projeví toto opatření (menší počet přijatých doktorandů) v nastavení podmínek pro přijímací řízení?
- Identifikace excelentních doktorandů a jejich stipendií? Lze se o to pokusit již v těchto datech. Například na základě výjimečné publikační činnosti před a během doktorského studia. V dalších šetřeních lze definovat případná další či vhodnější kritéria.

C. Posilovat kvalitu, otevřenost a internacionalizaci doktorského studia

V rámci této priority se kumulují několik odlišných obsahově bohatých oblastí.

1) Internacionalizace studia. Šetření Doktorandi 2021 poskytuje informace týkající se nejen samotné mobility doktorandů v průběhu studia, ale také informace o tom, do jaké míry je jejich studium propojeno s mezinárodním prostředím (např.: míra začlenění do mezinárodní komunity zapojením do zahraničních projektů, psaní cizojazyčných disertací, zapojení zahraničních školitelů). Z hlediska **způsobů internacionalizace** je nejčastěji uplatňováno **psaní disertace v jiném než rodném jazyce**, které uvádí 40 % respondentů. Velké rozdíly jsou nicméně patrné v rozdělení podle skupin studijních oborů. Více než polovina respondentů ve skupinách oborů *Informační a komunikační technologie* (86 %) a *Přírodní vědy, matematika a statistika* (65 %) píše svou disertační práci v anglickém jazyce. Naopak více než 80 % doktorandů ve skupinách *Vzdělávání a výchova a Služby* píše své disertační práce převážně v českém (případně slovenském) jazyce (83 %, resp. 82 %). Z těch doktorandů, kteří jsou aktuálně nebo v minulosti byli řešiteli či členy výzkumných projektů, **se účastnilo** (respektive jako svou aktuální či poslední zkušenost uvedlo) **zahraničních projektů** necelých 14 %.

Ještě mnohem méně častá je situace, kdy školitelem či školitelkou je někdo, kdo působí v zahraničí. Přitom **zahraniční působnost školitele/školitelky** či jiné (konzultující) osoby je vnímána jako přidaná hodnota, která umožňuje posilování mezinárodních vazeb a mnohé vysoké školy ve svých strategických plánech podporují tzv. dvojí vedení⁴² disertačních prací. Většina (82 %) školitel/školitelů působí na stejné škole, jakou studují respondenti, a **zahraniční působnost** svého školitele/školitelky uvedlo pouze **0,8 % respondentů**. Působnost další osoby, která pomáhá studujícím s vedením práce, je mírně

⁴¹ Minimální mzda je aktuálně (rok 2022) 16 200 Kč hrubého.

⁴² <https://www.muni.cz/o-univerzite/uredni-deska/strategicke-zamery-mu-a-soucasti>, <https://phd.vscht.cz/phd-double-degree/cotutelle>, <https://cuni.cz/UK-3226.html>

odlišná, ale stále je výrazem nízké míry internacionalizace. Zatímco působnost na téže škole, kterou studuje doktorand/doktorandka, je nižší než v případě hlavního školitele (61 %), další osoby, které se podílejí na vedení disertační práce a zároveň působí v zahraničí **má 10 % doktorandů**.⁴³

Jak velký je mezi doktorandy a doktorandkami zájem o zahraniční pobyt? A jaké jsou případné překážky pro jeho uskutečnění? Důležitost mobility v rámci doktorského studia dokládají samotná vyjádření respondentů. Studující, kteří absolvovali zahraniční pobyt měli uvést, do jaké míry byl daný pobyt užitečný. Více než 70 % studujících deklarovalo přínos v oblasti výzkumných dovedností, navázání spolupráce s vědci/umělci mimo ČR a vylepšení znalostí cizího jazyka. Zahraniční pobyt jednoznačně přispěl k osobnímu rozvoji, jak uvedlo 95 % respondentů. Mezinárodní mobilita studentů se liší podle ročníku studia, s tím, že ve 4. ročníku (tj. předpokládaný závěr doktorského studia) zahraniční pobyt absolvovala polovina (51 %) studujících. Rozdíly podle oborů studia jsou patrné spíše v délce absolvování zahraničního pobytu a mohou být do jisté míry ovlivněny i věkovou strukturou studujících v daných oborech. **Největšími překážkami pro případný pobyt v zahraničí** jsou odloučení od partnera, problémy s cestováním v důsledku protipandemických opatření, financování zahraničního pobytu a ztráta zaměstnání, zodpovědnosti vůči současnému zaměstnavateli.

Další podstatné otázky do budoucnosti?

- Kromě psaní či vyváření disertační práce v jiném než rodném jazyce tak mobilita zůstává zdaleka nejčastějším způsobem internacionalizace, na který se vysoké školy ve svých strategických záměrech zaměřují. Lze jen ocenit zavádění podpůrných nástrojů pro motivaci k výjezdům všech studentů (i méně tradičních) a podporu i jiných druhů mobilit (například online, blended mobilit⁴⁴). V jiných ohledech však internacionalizace doposud není přirozenou součástí studia. Navrhujeme proto zaměřit se na důvody stavu (např. nízký podíl školitelů působících v zahraničí, případně limity účasti v mezinárodních projektech nebo financování zahraničního pobytu) a v delším časovém horizontu i na případnou změnu v těchto indikacích.
- Měl by být výrazně podpořen nejen princip dvojího vedení doktorských prací, ale i méně formální spolupráce, např.: konzultace dalších osob. Je tato spolupráce dalších osob na vysokých školách podporována?

2) Posilování kvality studia na vstupu i na výstupu ze studia (tj. do následné kariéry). Protože dvě třetiny studujících uvedli, že studují na stejné fakultě jako v magisterském studijním programu, **stává se podstatnou okolností při přijímacím řízení fakt, že zájemce o studium se hlásí ke studiu na známé instituci.** Na úrovni přechodu mezi studijními úrovněmi (tj. mezi bakalářským a magisterským studiem a také v případě postupu mezi magisterským a doktorským studiem) lze hovořit o situaci podobné inbreedingu.⁴⁵ Lze tedy spekulovat, že přijímací řízení může být z tohoto hlediska více „formální“.

---

⁴³ Z dotazníkového šetření se nedozvíme, jestli se jedná o tzv. cotutelle, Double Degree studium nebo o jinou formu vedení

⁴⁴ Např.: <https://www.zcu.cz/rest/cm/s/document/workspace://SpacesStore/2189b46c-8d6e-44be-bebc-272af9232fb8;1.0/content>, https://www.ujep.cz/wp-content/uploads/2021/05/SZ-UJEP2021_final.pdf

⁴⁵ Akademický inbreeding je zpravidla definován jako zaměstnávání vlastních absolventů (např. Altbach, a kol. 2015, Horta, Yudkevich, 2016).

Obecně platí, že v **přijímacím řízení** je pro přijetí k doktorskému studiu kladen o něco větší důraz na projekt disertační práce (76 %) než na prokázání širokých teoretických znalostí (50 %), nepochybně s ohledem na rozdíly podle studia oboru a formu studia.

Ti, kteří uvedli, že přijímací řízení bylo náročné (zhruba třetina respondentů), tak zároveň častěji souhlasili s výrokem, že při přijímacím řízení bylo důležité předložit disertační projekt a prokázat široké teoretické znalosti. Častěji šlo o studující skupin oborů *Služby, Vzdělání a výchova* a *Umění a humanitní vědy*, dále o studující starší 40 let a v kombinované formě od začátku studia.

Přestože často opakovaným důvodem vysoké neúspěšnosti doktorského studia bývá z pohledu akademiků nedostatečná či nevhodná motivace (na vstupu do studia), výpovědi respondentů šetření tento předpoklad rozporují a ukazují na vysokou míru **zájmu o studium**, když hlavními motivacemi pro rozhodnutí studovat doktorské studium je zájem o téma a chuť přispět k vědeckému pokroku. O něco méně než čtvrtina studujících však deklarovala, že doktorát byla nejspíše „jen“ příležitost, která se naskytla a využili ji, když vlastně nevěděli, jak dál. Jedná se spíše o mladší než starší studenty a nejméně často jde o studující v kombinované formě od začátku studia.

3) Kvalita následné kariéry, tj. moderování přechodu na trh práce. Tuto část lze uvést poznatkem, že **před vstupem do doktorského studia většina respondentů (79 %) nekonzultovala otázku následného uplatnění na trhu práce se svým předpokládaným vedoucím práce.** Ani v době studia (bez ohledu na ročník) přibližně **40 % respondentů není rozhodnuto/nemá preference**, v jakém sektoru by v ideálním případě pracovalo po ukončení studia. Rozdíly mezi zájmem o soukromý a veřejný (případně neziskový) sektor jsou zřetelné v rozdělení podle oboru studia, více než dvě třetiny studujících skupin oborů *ICT, Technika, výroba a stavebnictví a Obchod, administrativa a právo* by rády pracovaly v soukromém sektoru, naopak více než polovina studujících *Vzdělávání a výchova* uvažují o práci ve veřejném sektoru. Toto rozložení zájmu v podstatě odpovídá situaci na trhu práce absolventů doktorského studia.⁴⁶

Dále platí, že zájem o kariéru spojenou s výzkumem převládá nad obavou z (předpokládaného) nižšího finančního ohodnocení, byť nedostatečné finanční ohodnocení snižuje atraktivitu uplatnění ve výzkumu. Toto konstatování lze doložit následujícím: Necelé dvě třetiny respondentek a respondentů uvedly, že je pro ně atraktivní pracovat na místě spojeném s výzkumem (vědecká, akademická kariéra). Ti, kteří uvedli, že jsou tato pracovní místa neatraktivní, bylo nejsilnějším důvodem nezvolení této oblasti právě nízké finanční ohodnocení.

Platí rovněž, že **otázka podpory v kariérním směřování je druhým nejméně důležitým typem z nabízených podpor**, ale důležitá je nicméně stále pro více než jednu třetinu respondentů. Přitom jde o podporu, kterou respondenti hodnotí relativně (v kontextu s dalšími typy podpory) méně příznivě.

Další podstatné otázky do budoucnosti?

- Pokud dojde ke zvýšení selekce na vstupu do studia (tj. omezení počtu přijímaných studentů do prezenčního studia), jak se to projeví v motivaci? A později i v úspěšnosti studia?
- Má hrát otázka či představa o dalším uplatnění po absolvování doktorského roli v přijímacím řízení?

---

⁴⁶ Absolventi doktorského studia jsou ve veřejném sektoru zaměstnáni častěji než absolventi nižších stupňů vysokoškolského studia a nejčastěji jde o absolventy ve skupině oborů *Vzdělávání a výchova* a naopak nejméně často skupina oborů *ICT* (Korečková, Šmídová, 2020).

- Nabízí se rovněž otázka **potřebnosti moderace** přechodu jak do doktorského studia (za situace kdy převažuje na vysokých školách situace, v níž převažují „domácí“ uchazeči o doktorské studium) tak posléze i do zaměstnání. Je i v souvislosti s doktorským studiem využít kapacity a odbornost poradenských center na vysokých školách? Nebo je to v případě doktorského studia spíše o větším zapojení studujících do výzkumných sítí? Co v tomto ohledu očekávají (ve větším detailu) sami doktorandi?

4) Jaká je spokojenost doktorandů se studiem v jeho průběhu? Jedná se o široké téma, do kterého je možné zahrnout spokojenost se školitelem, frekvence komunikace se školitelem a také například začlenění na pracovišti. Výsledky šetření poukazují spíše na **spokojenost spolupráce studentů se školitelem/školitelkou**. Více než dvě třetiny respondentů zcela a spíše souhlasí s tím, že je školitel/školitelka inspiruje, projevuje zájem o jejich studium a vede s nimi rovnocennou diskusi. 90 % respondentů hovoří o **velké svobodě**, kterou jim školitel/školitelka dává. Jednou měsíčně a častěji konzultuje 40 % studujících. Frekvence konzultací se školitelem/školitelkou vyhovuje 76 % studentům, 23 % studentů deklarovalo potřebu vyšší frekvence konzultací.

Do **aktivit v rámci pracoviště** se zapojuje méně než polovina studujících. Nejčastěji se jedná o účast na poradách a účast na směřování či rozvoji pracoviště. Míra účasti na těchto aktivitách odpovídá míře četnosti pracovních poměrů doktorandů na dané vysoké škole. Více než polovina respondentů uvedla, že je **členem nějaké výzkumné skupiny** na pracovišti. Žádnou zkušenost s **vedením výzkumných projektů** nebo s **účastí** v nich ale neměla čtvrtina respondentů, přičemž zde existují rozdíly podle skupin oborů. Nejčastěji jsou členy či hlavními řešiteli studující skupin oborů *ICT, Přírodní vědy, matematika a statistika a Technika, výroba a stavebnictví*.

Další otázky do budoucnosti?

- Jak by měly být nastaveny podmínky vztahu školitel-doktorand?⁴⁷ Nejedná se jen o optimální počet doktorandů na školitele a vzdělávání pro školitele, ale také například o hodnocení kvality práce školitelů a zavádění motivačních nástrojů pro doktorandy a školitele?⁴⁸
- Čím je podmíněna (ne)účast v rámci aktivit pracoviště, kde doktorandi působí? Jde spíše o nedostatek příležitostí nebo nízká motivace se takových aktivit účastnit?
- V rámci šetření nerezonovalo tak silně téma izolace či problematických podob vztahu se školitelem, případně na pracovišti. Jde o citlivé téma, které se v rámci kvantitativních šetření obvykle nedaří spolehlivě zachytit. Přesto se mu nelze vyhýbat. Navrhujeme se zaměřit na toto téma jinými postupy (pravděpodobně kvalitativním) a využít případně zkušenosti ze zahraničí.

D. Zlepšovat podmínky pro úspěšné studium, včetně podpory sladování studia a rodinného života, a posilovat sociální integraci doktorandů.

Zlepšování podmínek pro úspěšné studium nezahrnuje pouze finanční podporu, ale jedná se o další podpůrná opatření, zaměřená na odborný ale také osobní rozvoj studenta (např. rozvoj pedagogických a měkkých dovedností), na sladování studijního, pracovního a rodinného života, tak aby byla posílena sociální i akademická integrace doktorandů. Jakou podporu v této oblasti vysoké školy nabízejí?

⁴⁷ Podrobněji se tématu věnujeme v rámci studie „Vztahy mezi doktorandy/doktorandkami se školitelem jako katalyzátor úspěšného studia?“ (odkaz)

⁴⁸ https://www.muni.cz/media/3322127/strategicky_zamer_mu_2021_2028.pdf

Jak je důležitá institucionální podpora a jak jsou s ní studenti doktorského studia spokojeni? Více než 60 % studujících hodnotí kladně podporu vysoké školy v oblastech týkajících se **materiálního zázemí** pro doktorandy a doktorandky. S tím, že u žádné oblasti, až na dostupnost studovny (studující jsou s tou službou spokojeni, ale je pro ně zároveň méně důležitá), není mezi studentkami a studenty zaznamenán výrazný rozpor mezi důležitostí a spokojeností s daným typem zázemí. Naproti tomu, důležitost a hodnocení podpory vysoké školy **mimo materiální zázemí** vnímají studenti a studentky doktorského studia velmi rozdílně. Všechny sledované oblasti jsou pro studenty důležitější, než jak jsou na daných školách studujícími hodnoceny. **Více než čtvrtina studujících nedovedla posoudit/zhodnotit podporu vysoké školy v oblasti sladění studia s rodinným životem a v oblasti kariérních služeb** a až třetina studujících nevěděla či nedokázala zhodnotit podporu vysoké školy v oblasti koučinku a psychologické podpory. Je otázkou, zda jsou tyto služby studentům nabízeny, nebo jestli je vysoké školy poskytují, ale studující o ně nejeví takový zájem. Nejdůležitější, jak uvedlo více než 86 % respondentů, je podpora a pomoc s publikováním a účastí na konferencích. Spokojenost s touto oblastí podpory je však nižší, 50 %, resp. 65 % kladných odpovědí respondentů šetření.

Pokud hovoříme o **wellbeingu doktorandů**, máme na mysli nejen sladění studijního a soukromého života, ale také **fyzický a psychický stav studujících**. Na úrovni hromadných dat převažuje poměrně vysoká míra spokojenosti se sladěním studia a rodinného života, respektive převažují spokojení nad nespokojenými (46 % ku 25 %⁴⁹). (Relativně) největší podíl nespokojených je přitom mezi studujícími oborů společenských, humanitních a pedagogických věd (vždy kolem 1/3 z nich). Spokojenější jsou naopak zejména doktorandi starší 40 let a s nimi se pojí také vyšší spokojenost studujících v kombinovaném studiu od začátku doktorského studia (podíl spokojených kolem 50 %). **Samotný fakt, že studující mají dítě nebo děti nevede k výrazně častější nespokojenosti se sladěním studia a soukromého života.**

V celém souboru sice více než polovina respondentů deklarovala, že nemá žádné fyzické či psychické potíže, ale **30 % uvádí, že pociťují psychickou nepohodu** (která není diagnostikována jako psychická nemoc). V psychické nepohodě jsou nejčastěji ženy a nejméně často studující v kombinované formě od začátku studia a ve věku nad 40 let.

Obecně ale platí, že **studium jako takové je považováno větší částí respondentů za náročné**, což se odráží např. v tom, že ti, kteří ho takto vnímají, publikují méně než ti, kteří ho označují za snadné. Přestože formulace otázky zaměřené na reflexi náročnosti studia se může jevit nejednoznačná, subjektivně **vnímaná vyšší náročnost studia souvisí s nižším počtem uznaných publikačních výstupů.**

Další otázky do budoucnosti?

- Nejen s ohledem na pandemickou situaci, ale také v souvislosti s obecným vzrůstem zájmu o wellbeing ve vysokém školství v euroamerickém prostoru se hovoří o důležitosti wellbeingu jako prostředku vedoucímu mj. ke zkvalitnění vysokého školství. Psychologická podpora byla ze všech mimo materiálních podpor hodnocena jako nejméně důležitá, ale zároveň důležitost výrazně převyšovala nad spokojeností v této oblasti. Vzhledem k tomu, že 30 % studujících vyjadřuje psychickou nepohodu, je třeba pracovat na posílení (podpory) osobního rozvoje a sociální a akademické integrity studujících. Jaké zkušenosti mají s doktorandy/doktorandkami pracovníci poradenských center na vysokých školách? A do jaké míry studující vyhledávají pomoc poradenských center?
- Jak se v dalších letech změní vnímání náročnosti studia, pokud začnou být uplatňována přísnější kritéria na vstupu do doktorského studia? S ohledem na plánované změny

---

⁴⁹ Zbývající podíl do 100 % představuje neutrální reakce respondentů (ani spokojenost, ani nespokojenost).

ve financování doktorského studia a záměrem zvýšit selektivitu (v přijímacím řízení) bude podstatné sledovat i tento ukazatel, byť jde o subjektivní vnímání celého studia.

Divoké karty doktorského studia? (mimo zájem strategie, ale potenciálně důležité oblasti)

- Studující v kombinovaném studiu od počátku studia (tj. starší, přicházející z trhu práce, výrazná motivace) nejsou vlastně objektem zájmu, ale jaká má být kvalita jejich studia? Jak podpořit je? Stojí to za to? Pokud se o kvalitu jejich studia příliš nezajímáme, neztrácíme tím něco? Doktorandi v kombinovaném studiu od počátku studia jsou spokojenější, ví, co chtějí, jsou motivovaní, ale jejich sociální a akademická integrita je nižší (vyšší míra izolace, nižší produkce publikací).
- Velká svoboda, kterou poskytuje školitel či školitelka svému doktorandovi/doktorandce je hodnota, která může mít z hlediska odpovídajících velmi různou cenu či kvalitu. Vzhledem k tomu by bylo vhodné zjistit, jaké typy či vzorce svobody existují a jaký mají či mohou mít vliv na spokojenost se studiem případně na jeho úspěšnost.

Použité zdroje:

Battaglia, M. P, Hoaglin D. C. and Frankel M. R. (2009). Practical Considerations in Raking Survey Data. *Survey Practice*, 2 (5). <https://doi.org/10.29115/SP-2009-0019>.

Altbach, P. G., Yudkevich, M., & Rumbley, L. E. (2015). Academic inbreeding: local challenge, global problem. *Asia Pacific Education Review*, 16(3), 317-330.

Horta, H., & Yudkevich, M. (2016). The role of academic inbreeding in developing higher education systems: Challenges and possible solutions. *Technological Forecasting and Social Change*, 113, 363- 372.

Příloha 1 Response rate podle zúčastněných vysokých škol

Vysoká škola	Response rate, v %
Akademie múzických umění v Praze	15,1
Akademie výtvarných umění v Praze	22,0
Česká zemědělská univerzita v Praze	12,6
České vysoké učení technické v Praze	3,1
Janáčkova akademie múzických umění	25,6
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	13,8
Masarykova univerzita	18,5
Mendelova univerzita v Brně	7,0
Metropolitní univerzita Praha, o.p.s.	37,8
Ostravská univerzita	10,5
Slezská univerzita v Opavě	10,3
Technická univerzita v Liberci	13,0
Univerzita Hradec Králové	17,4
Univerzita Jana Amose Komenského Praha s.r.o.	23,1
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	21,3
Univerzita Karlova	12,6
Univerzita obrany	17,4
Univerzita Palackého v Olomouci	13,1
Univerzita Pardubice	16,8
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	9,4
Veterinární univerzita Brno	8,7
Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	10,8
Vysoká škola ekonomická v Praze	17,6
Vysoká škola finanční a správní, a.s.	16,7
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	19,6
Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze	15,4
Vysoké učení technické v Brně	22,4
Západočeská univerzita v Plzni	11,1
Policejní Akademie	NA*

*Údaje o celkovém počtu doktorandů nejsou ve statistikách k dispozici

Příloha 2 Studující v přerušném doktorandském studiu (kvantitativní sonda)

Základní charakteristiky souboru v souboru, který je vzhledem k nízké response rate analyzován jako kvantitativní sonda, výrazně převažují ženy (76 %), z nichž více než 60 % přerušilo své doktorské studium mezi třetím až pátým ročníkem. Mužů je pouze pětina (tj. 51 absolutně) a nejčastěji mají přerušeno ve čtvrtém ročníku (27,5 %). Z hlediska oborových skupin jsou v souboru nejčastěji zastoupeny: *Přírodní vědy, matematika a statistika* (26,9 %) a *Umění a humanitní vědy* (23,3 %). Výrazná většina respondentů spadá do věkové kategorie 30 až 39 let (73 %).

V tabulkách 1 až 9 jsou k dispozici detailnější údaje, které ilustrují životní a studijní situaci v okamžiku přerušení.

Životní/rodinná situace

Tabulka 1: Pohlaví

	Počet abs.	%
žena	190	76,0
muž	51	20,4
nechci uvést	9	3,6
celkem	250	100,0

Tabulka 2: Věkové kategorie

	celkem	ženy	muži	nechci uvést*
do 29 let (1992-1995)	18,4	19,5	13,7	22,1
30 až 39 let (1991 až 1982)	73,2	72,1	76,5	87,9
40 let a více (1981 až 1955)	8,4	8,4	9,8	0

Tabulka 3: Bydlení

	celkem	ženy	muži	nechci uvést*
S partnerem/partnerkou (manželem/manželkou)	84,4	88,9	68,6	77,8
S rodiči	2,0	1,6	3,9	
Se spolubydlícími	2,0	1,1	5,9	
Sám/sama	7,6	4,7	17,6	11,1
Jinak	1,6	1,6	2,0	
Nechci uvádět	2,4	2,1	2,0	11,1

Tabulka 4: Doktorandi s dětmi a bez dětí

	celkem	ženy	muži	nechci uvést*
Má dítě/děti	70,0	77,4	43,1	66,7

Institut přerušeni studia v sobě zahrnuje rovněž tzv. uznanou dobu rodičovství, a proto je využíván těmi, kteří jsou na mateřské případně rodičovské dovolené. V rámci souboru je tento fakt patrný, protože dítě či děti má 70 % respondentů, mezi ženami jde o 77 %, ale muži uvádějí tuto situaci pouze ve 44 % případů.⁵⁰ Naprostá většina respondentů žije v partnerském či manželském svazku (84 %), ale mezi muži je téměř 18 % těch, kteří žijí sami.

Studijní situace

V souvislosti s přerušným studiem a zároveň s možností jeho dokončení může být velmi podstatným údajem jeho stav, respektive jeho „rozpracovanost“. Výše byl zmiňován údaj o ročníku studia, ve kterém bylo studium přerušeno, ale v rámci dotazování byla zjišťována také subjektivní míra „rozpracovanosti“. Minimálně za polovinou svého studia jsou dvě třetiny respondentů (konkrétně 64 %) a minimálně 80 % (fakticky velmi blízko dokončení studia) rozpracovanost uvádí více než třetina. Mezi ročníkem studia a rozpracovaností studia vystupuje vysoká korelace (Spearman = 0,549). Znamená to, že čím vyšší ročník studia, tím více je studium rozpracované (a blíží se úspěšnému ukončení).

Většina z respondentů rovněž uvádí, že v plánuje studium dokončit či v něm pokračovat, i když časový horizont tohoto návratu je různý. Na druhou stranu, necelých 30 % v daném okamžiku neví, zda se ke studiu vrátí. V souboru jsou častěji v této situaci ženy, ale korelace mezi pohlavím a návratem ke studiu je slabá: muži přitom častěji plánují návrat v nadcházejícím akademickém roce.

Vztah mezi načasováním návratu ke studiu negativně souvisí s mírou rozpracovanosti: čím dříve je plánován návrat, tím je rozpracovanost vyšší. Naopak platí, že čím bližší je načasování návratu ke studiu, tím kratší je doba přerušeni (viz tabulka 10c).

Tabulka 5: ISCED skupiny

	celkem	ženy	muži	nechci uvést
Vzdělávání a výchova	6,8	7,9	3,9	
Umění a humanitní vědy	23,3	24,9	17,6	22,2
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	7,6	7,9	3,9	22,2
Obchod, administrativa a právo	8,4	5,8	17,6	11,1
Přírodní vědy, matematika a statistika	26,9	31,1	9,8	33,3
ICT	2,4	1,6	5,9	
Technika, výroba a stavebnictví	7,6	4,8	17,6	11,1
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	3,2	3,2	3,9	
Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky	8,8	10,1	5,9	
Služby	4,8	2,6	13,7	

⁵⁰ Pro připomenutí: v souboru doktorandů, kteří jsou v aktivní studiu, má děti necelá čtvrtina respondentů.

Tabulka 6: Délka přerušení

	celkem	ženy	muži	nechci uvést*
Méně než 12 měsíců	40,8	38,4	51,0	33,2
12 až 24 měsíců	30,4	28,4	38,2	22,2
Více než 24 měsíců	28,8	33,2	9,8	44,4

Tabulka 7: Rozpracovanost studia

	celkem	ženy	muži
Do 10 % (začátek studia)	4,4	4,2	2,0
20 %	9,6	8,9	9,8
30 %	7,2	8,4	3,9
40 %	5,2	5,3	5,9
50 %	9,2	7,9	9,8
60 %	10,4	10	13,7
70 %	19,2	22,1	7,8
80 %	20,8	18,4	33,3
90 % (před ukončením studia)	14,0	14,7	11,8

Tabulka 8: Ročník studia

	celkem	ženy	muži	nechci uvést*
1. ročník	2,0	2,1	0,0	11,1
2. ročník	12,0	11,6	13,7	11,1
3. ročník	21,6	21,1	19,6	44,4
4. ročník	21,6	20,0	27,5	22,2
5. ročník	19,2	20,5	15,7	11,1
6. ročník	10,0	10,5	9,8	0,0
7. ročník	13,6	14,2	13,7	0,0

Tabulka 9: Plánování návratu ke studiu

	celkem	ženy	muži	nechci uvést*
Od příštího akademického roku (tj. 2022/2023)	35,6	30,5	56,9	22,2
Nejdříve v akademickém roce 2023/2024	18,8	20,5	9,8	33,3
Nevím, jestli se ke studiu vrátím	28,8	31,1	21,6	22,2
Jiná situace:*	16,8	17,9	11,8	2,22

*Slovní popis jiné situace lze rozdělit do dvou základních kategorií 1) návrat ke studiu je plánován s konkrétním časovým určením ale mimo dané možnosti a 2) návrat ke studiu po změně životní situace. V prvním případě šlo o odpovědi, které avizovali návrat již v nejbližší možné době (tj. hned od počátku roku 2022, anebo v průběhu jara/ léta 2022) nebo naopak v pozdějším termínu (např. akademický rok 2024/2025). Druhý případ znamenal odvolání se na nekonkretizovaný okamžik v čase, kdy bude ukončena mateřská či rodičovská dovolená.

Již bylo zmíněno, že podstatným faktem, který vyplynul rovněž z popisu *jiné situace* o návratu do studia, je, že institut přerušení (ale také doba uznané mateřské či rodičovské dovolené) je pro

respondentky a respondenty rovněž možnosti, jak studiem procházet v tempu, které lépe vyhovuje jejich možnostem. A je vnímám také jako období, kdy je vytvořen prostor typicky pro dopsání disertace či požadovaného článku. Právě popis *jiné situace* potvrzuje i to, že významný podíl respondentů plánuje studium úspěšně dokončit, což lze spojit i s již zmíněným faktem vysoké rozpracovanosti doktorského studia.⁵¹

Tabulka 10a a b: Rozpracovanost a plán návratu ku délce přerušení

	Méně než 12 měsíců	12 až 24 měsíců	Více než 24 měsíců
0 až 30 % rozpracovanost	25,5	11,8	25,0
40 až 60 %	25,5	30,3	18,1
70 až 100 %	49,0	57,9	56,9
Od příštího akademického roku (tj. 2022/2023)	47,1	38,2	16,7
Nejdříve v akademickém roce 2023/2024	18,6	18,4	19,4
Nevím, jestli se ke studiu vrátím	21,6	30,3	37,5
Jiná situace	12,7	13,2	26,4

Tabulka 10c: Model: plán návratu jako závislá proměnná* (lineární regresní analýza)

	B	p
plán návratu	1,88	***
ročník studia	0,056	
délka přerušení	0,287	***
míra rozpracovanosti	-0,106	***
R-squared= 0,129		

N=208

*Plán návratu chápeme pro účely této analýzy jako kontinuální proměnnou na škále od co nejkratší doby k návratu po co nejdálší dobu návratu. Z analýzy byla vyloučena možnost „*jiná situace*“.

Motivace na vstupu do doktorského studia je tažena zájmem o výzkum/vědu jako takovou. Tento typ motivace kopíruje situaci ze souboru nepřerušovaných doktorandů. Naopak nejmenší podíl je těch, kteří nemají jasnou (pozitivní) motivaci, tj. souhlasí s tvrzením, že do studia vstoupili proto, že moc nevěděli, co dál (cca 29 % souhlasí)⁵². Rozdíly v jednotlivých motivacích mezi ženami a muži nejsou časté, nicméně statisticky významné jsou ve třech typech motivace: *V mém oboru je to obvyklé.; Chtěl/a jsem zlepšit svoje společenské postavení. a Moc jsem nevěděl/a, co dělat dál, a naskytl/a se mi tato příležitost.* Ženy častěji souhlasí s výrokem *V mém*

⁵¹ Současně je pravděpodobné, že výzkumu Doktorandi 2021 se účastnili zejména respondenti, kteří mají motivaci studium úspěšně dokončit.

⁵² Oproti souboru respondentů, kteří nemají studium přerušené, jde o mírně vyšší podíl (23 % ku 29 %).

oboru je to obvyklé a také mají častěji „slabou“ motivaci (nevěděli, co dále). Muži naopak více preferují motivaci směřující k vylepšení společenského postavení.

Tabulka 11: Motivace na vstupu do studia (rozhodně a spíše souhlasím)

	celkem	ženy	muži	p*
Zajímalo mě téma, kterému se nyní věnuji v rámci disertačního výzkumu.	86,0	86,8	82,4	
Chtěl/a jsem přispět k vědeckému pokroku.	74,0	74,7	74,5	
Chtěl/a jsem přispět k řešení celospolečenských problémů.	56,0	54,7	60,8	
V mém oboru je to obvyklé.	43,2	48,9	25,5	0,023
Byl/a jsem osloven/a, abych se ucházel/a o místo doktoranda/doktorandky.	49,6	52,6	43,1	
Očekávalo to ode mě moje okolí.	29,2	30,0	27,5	
Doktorát je příležitost, jak dosáhnout na vedoucí pozici.	21,6	22,1	23,5	
Chtěl/a jsem zlepšit svoje společenské postavení.	30,0	26,8	41,2	0,009
Chtěl/a jsem pracovat v akademickém prostředí.	73,6	75,3	64,7	
Chtěl/a jsem zlepšit svoje kariérní možnosti mimo akademické prostředí.	42,8	41,6	51	
Chtěl/a jsem, aby moje kariéra dostala nový směr.	42,8	42,1	49	
Moc jsem nevěděl/a, co dělat dál, a naskytla se mi tato příležitost.	28,8	31,6	17,6	0,042
Jiná motivace.	22	21,1	25,5	

*Testováno, zda je významný rozdíl v průměrech podle pohlaví. Významné rozdíly jsou zdůrazněny žlutě.

Faktorová analýza reakce na výroky o motivaci na vstupu do studia sdružuje do 4 faktorů (tabulka 12). První je spojen s výroky, které se soustředí na **zlepšení kariérních možností a zvýšení prestiže**. Druhý reprezentuje **výzkumný/vědecký zájem** a negativně je spojen právě s výrokem o tom, že do studia vstoupil/a, protože nevěděl/a co dále. Třetí faktor lze nazvat jako **motivace z vnějšku** (tj. někdo jiný byl „spouštěčem“ tohoto rozhodnutí). A konečně čtvrtý je samostatně stojící výrok, v němž je vyjádřen specifický/**konkrétní zájem o práci v akademickém prostředí**.

Tabulka 12: Faktorová analýza motivace na vstupu do studia

	Podíl vysvětlené variability			
	1.	2.	3.	4.
	18,6 %	14,6 %	13,3 %	8,7 %
Chtěl/a jsem zlepšit svoje kariérní možnosti mimo akademické prostředí.	0,799	-0,054	-0,063	-0,121
Chtěl/a jsem zlepšit své společenské postavení.	0,720	0,005	0,094	-0,085
Doktorát je příležitost, jak dosáhnout na vedoucí pozici.	0,707	0,017	0,227	0,159
Chtěl/a jsem, aby moje kariéra dostala nový směr.	0,685	0,115	-0,088	0,162
Chtěl/a jsem přispět k vědeckému pokroku.	0,111	0,748	0,274	0,029
Chtěl/a jsem přispět k řešení celospolečenských problémů.	0,138	0,738	-0,142	-0,106
Zajímalo mě téma, kterému se nyní věnuji v rámci disertačního výzkumu.	-0,095	0,620	-0,027	0,064
Moc jsem nevěděl/a, co dělat dál, a naskytla se mi tato příležitost.	0,042	-0,440	0,380	-0,168

Očekávalo to ode mě moje okolí.	0,200	-0,112	0,758	0,062
Byl/a jsem osloven/a, abych se ucházel/a o místo doktoranda/doktorandky.	-0,084	0,014	0,628	0,156
V mém oboru je to obvyklé.	0,081	0,151	0,545	-0,451
Chtěl/a jsem pracovat v akademickém prostředí.	0,125	0,138	0,134	0,839

Tabulka 13: Důvody přerušení (v pořadí podle podílu odpovědi ANO)

	celkem	ženy	muži	nechci uvést*
Obtížné sladění studia a rodinného života	52,4	56,8	37,3	44,4
Něco jiného	36,4	39,5	25,5	33,3
Vytížení v práci a/nebo chybějící podpora zaměstnavatele	32,8	22,1	76,5	11,1
Ztráta motivace ke studiu	28,8	28,4	31,4	22,2
Nedostatečná podpora školitele/školitelky, neshody se školitelem/školitelkou či s jinou osobou v obdobné pozici	20,4	18,9	27,5	11,1
Finanční situace	19,2	16,8	29,4	11,1
Chybějící podpora vysoké školy (špatné studijní podmínky, infrastruktura apod.)	12,0	10,5	15,7	22,2
Vlastní (špatný) zdravotní stav	9,2	10,5	2,0	22,2
Chybějící podpora partnera/partnerky	2,0	1,6	3,9	0,0

Obecně platí, že **častěji jsou deklarovaným důvodem přerušení mimoškolní okolnosti, ze studijního prostředí je ale nejvýznamnějším faktorem nedostatečná podpora školitele/školitelky**, a to 20 % v celku ale u mužů téměř 28 %.

Pro muže na rozdíl od žen je velmi výrazným faktorem přerušení vytížení v práci nebo nepodpora ze strany zaměstnavatele (76 %). V popisu kategorie *něco jiného* u žen jednoznačně převažuje mateřská dovolená či těhotenství, muži zpravidla tento jiný důvod popisují jako studijní (nedopsání disertace či požadovaného článku, sběr dat) a rodičovská dovolená jen ve dvou případech ze 13 popsanych situací. U obou pohlaví je zmíněna také covidová situace, která znemožnila sběr dat nebo CELKOVÁ „nekomfortnost“ online studia.

Jak se liší kombinace důvodů přerušení u žen a mužů? Faktorová analýza **pro ženy spojila důvody přerušení do tří faktorů**. V prvním je spojena finanční situace, chybějící podpora partnera a nedostatečná podpora školitele (podíl vysvětlené variability 20 %), dále potom v druhém jde o chybějící podporu vysoké školy a zaměstnavatele a s vlastním zdravotním stavem (17, %) a nakonec, třetí faktor sdružuje obtížné sladění rodinného a studijního života se ztrátou motivace (17 %).

Tabulka 14a: Kombinace faktorů přerušení pro ženy

	Podíl vysvětlené variability		
	1.	2.	3.
	20 %	17 %	17 %
Finanční situace	0,749	0,084	0,051
Chybějící podpora partnera/partnerky	0,649	-0,178	0,001
Nedostatečná podpora školitele/školitelky, neshody se školitelem/školitelkou či s jinou osobou v obdobné pozici	0,510	0,168	0,441
Vytížení v práci a/nebo chybějící podpora zaměstnavatele	0,073	0,763	0,045

Chybějící podpora vysoké školy (špatné studijní podmínky, infrastruktura apod.)	0,510	0,544	-0,066
Vlastní (špatný) zdravotní stav	-0,322	0,469	-0,002
Obtížné sladění studia a rodinného života	0,039	-0,213	0,835
Ztráta motivace ke studiu	0,090	0,430	0,659

Tabulka 14b: Kombinace faktorů přerušeni pro muže

	Podíl vysvětlené variability			
	1.	2.	3.	4.
	25 %	16 %	15 %	14 %
Chybějící podpora vysoké školy (špatné studijní podmínky, infrastruktura apod.)	0,816	-0,139	0,055	0,011
Ztráta motivace ke studiu	0,738	0,139	-0,079	0,218
Finanční situace	0,722	-0,147	-0,001	-0,217
Chybějící podpora partnera/partnerky	0,049	0,899	-0,068	0,048
Obtížné sladění studia a rodinného života	-0,334	0,604	0,157	0,016
Vlastní (špatný) zdravotní stav	-0,156	-0,016	0,899	0,158
Nedostatečná podpora školitele/školitelky, neshody se školitelem/školitelkou či s jinou osobou v obdobné pozici	0,383	0,154	0,603	-0,375
Vytížení v práci a/nebo chybějící podpora zaměstnavatele	0,004	0,072	0,040	0,935

Pro muže se důvody přerušeni spojily do čtyř faktorů. Zcela samostatně vystupuje vytížení v práci /chybějící podpora zaměstnavatel (14,2 %). Další faktor je podobný jako v případě žen, tj. finanční situace, chybějící podpora partnera a (na rozdíl od žen) nedostatečná podpora vysoké školy (25,2 %). Třetí faktor spojuje obtížné sladění rodinného a studijního života s chybějící podporou partnera (15,8 %). Konečně je spojena také chybějící podpora školitele/školitelky s vlastním (špatným) zdravotním stavem (15,2 %).

Poslední tabulka prezentuje regresní analýzu, kde je závislou proměnnou **rodičovství** a nezávislými proměnnými jsou **důvody přerušeni**. Logistická regrese byla statisticky významná, Nagelkerkeho $R^2=0,545$ (vysvětluje 54 % rozptylu). Ti, co mají děti častěji deklarují jako důvod přerušeni studia *obtížné sladění studia a rodiny*, ale méně často (oproti těm, co děti nemají) uvádějí jako důvod *chybějící motivaci, podporu vysoké školy, partnera, špatný zdravotní stav* a konečně i *vytížení v práci*. Do modelu vůbec nepřispívá *finanční situace* a překvapivě ani *podpora školitele či školitelky*. Připomínáme, že 76 % z celého souboru bylo žen, což beze sporu výsledky nutně ovlivnilo. Je zřejmé, že mateřství je v určité fázi neslučitelné se studiem a bez ohledu na podmínky tohoto studia. Potenciálně o to důležitější je ale fáze, kdy se rozhoduje o tom, zda se doktorandka ke studiu vrátí.⁵³

⁵³ Takové rozhodování je pravděpodobně velmi individuální, ale určité vzorce chování by bylo možné vysledovat např. prostřednictvím kvalitativních šetření.

Tabulka 15: Regresní analýza, závislá proměnná: fakt rodičovství/mateřství (binární logistická regrese) ve vztahu k důvodům přerušení

	B	95% C.I. for EXP(B)	
		Lower	Upper
Konstanta: Má dítě (ANO)	5,173**		
Chybějící motivace	-1,462**	0,091	0,588
Chybějící podpora VŠ	-1,341**	0,079	0,87
Chybějící podpora školitele	-0,157	0,317	2,303
Obtížné sladění studia a rodiny	2,857***	6,532	46,355
Chybějící podpora partnera	-2,789**	0,005	0,709
Špatný zdravotní stav	-1,203*	0,095	0,947
Finanční situace	-0,652	0,187	1,452
Vytížení v práci/ chybějící podpora zaměstnavatele	-2,055***	0,059	0,28

*** p<0,001 ** p<0,005 *p<0,05

Příloha 3 Dotazník

1. V jaké formě studia v současné době studujete? (all)

Vyberte jednu z variant. V další části Vám budou automaticky zobrazeny pouze otázky, které jsou relevantní pro danou variantu. Pokud studujete více doktorských studijních programů, vyberte ten, který považujete pro sebe za (nej)důležitější a k němu směřujte i své odpovědi v dotazníku.

- 1 V prezenčním studiu ([go to 6](#))
- 2 V kombinovaném studiu ([go to 2](#))
- 3 Mám přerušené studium ([go to 3](#))
- 4 Již nestuduji, studium jsem úspěšně ukončil/a ([go to END1, jsou automaticky vyloučeni z dalších otázek](#))
- 5 Již nestuduji, studium jsem ukončil/a bez absolvování ([go to END2, jsou automaticky vyloučeni z dalších otázek](#))

2. Od kdy studujete v kombinované formě? (filtr pouze pro studující v kombi formě, 1=2)

- Od začátku svého studia.
- Po uplynutí standardní doby prezenčního studia.
- Přestoupil/a jsem ještě před uplynutím standardní doby prezenčního studia.

3. Jak dlouho máte toto studium přerušené? (filtr pouze pro studující v přerušném studiu 1=3)

- méně než 12 měsíců
- 12 až 24 měsíců
- více než 24 měsíců

4. Kdy plánujete návrat do aktivního studia? (filtr pouze pro studující v přerušném studiu, 1=3)

- od příštího akademického roku (tj. 2022/2023)
- nejdříve v akademickém roce 2023/2024
- nevím, jestli se ke studiu vrátím
- jiná situace: ([open](#))

5. Jaké faktory přispěly k přerušení Vašeho studia? (filtr pouze pro studující v přerušném studiu, 1=3 , multiple choice)

Vyberte všechny faktory, které pro Vás platí.

- ztráta motivace ke studiu
- chybějící podpora vysoké školy (špatné studijní podmínky, infrastruktura apod.)
- nedostatečná podpora školitele/školitelky, neshody se školitelem/školitelkou či s jinou osobou v obdobné pozici
- obtížné sladění studia a rodinného života
- chybějící podpora partnera/partnerky
- vlastní (špatný) zdravotní stav
- finanční situace
- vytížení v práci a/nebo chybějící podpora zaměstnavatele
- něco jiného: ([open](#))

6. Ve kterém roce jste se zapsal/a do stávajícího doktorského studia? (all)

(kalendářní rok, rolovací menu)

6a. Ve kterém ročníku tohoto studia se nacházíte v současnosti?

Pokud máte aktuálně přerušené studium, uveďte ročník, v jehož rámci jste studium přerušil/a.

(číslice se slovním doplněním: „1. ročník“, „2. ročník“, „3. ročník“, „4. ročník“, „5. ročník“, „6. ročník“ a „7.ročník a výše“, v rolovacím menu)

7. Na které vysoké škole studujete? (all)

8. Na které fakultě? (all)

9. Ve kterém studijním programu? (all)

10. Studujete na stejné fakultě, kde jste studoval/a ve svém předchozím magisterském studiu? (all);

Pokud jste absolvoval/a více magisterských studií, vyberte to, které je nejvíce oborově příbuzné Vašemu současnému doktorskému studiu.

- 1 ano, na stejné fakultě
- 2 ne, na jiné fakultě, ale stejné vysoké škole
- 3 ne, na jiné vysoké škole

11. Jak hodnotíte přijímací řízení do doktorského studia, které právě studujete? All,multiple choice

Uveďte svou odpověď ke každému z následujících tvrzení.

(1- zcela souhlasím, 2- spíše souhlasím, 3- spíše nesouhlasím, 4- zcela nesouhlasím, 7-přijetí proběhlo bez přijímacího řízení)

1. Informace o podmínkách přijímacího řízení byly srozumitelné.
2. Projekt disertační práce byl pro přijetí k doktorskému studiu stěžejní.
3. V přijímacím řízení bylo nutné prokázat široké teoretické znalosti.
4. Přijímací řízení bylo náročné.

12. Proč jste se rozhodl/a přihlásit do doktorského studia? (all, multiple choice)

Uveďte, do jaké míry souhlasíte s následujícími tvrzeními.

Zajímalo mě téma, kterému se nyní věnuji v rámci disertačního výzkumu.

Chtěl/a jsem přispět k vědeckému pokroku.

Chtěl/a jsem přispět k řešení celospolečenských problémů.

V mém oboru je to obvyklé.

Byl/a jsem osloven/a, abych se ucházel/a o místo doktoranda/doktorandky.

Očekávalo to ode mě moje okolí.

Doktorát je příležitost, jak dosáhnout na vedoucí pozici.

Chtěl/a jsem zlepšit své společenské postavení.

Chtěl/a jsem pracovat v akademickém prostředí.

Chtěl/a jsem zlepšit svoje kariérní možnosti mimo akademické prostředí.

Chtěl/a jsem, aby moje kariéra dostala nový směr.

Moc jsem nevěděl/a, co dělat dál, a naskytl/a se mi tato příležitost.

Jiná motivace, jaká: (open)

- 1 zcela souhlasím
2
3
4 zcela nesouhlasím
9 nevím

13. Jak jste si vybíral/a téma své disertační práce? (all)

Vyberte všechny možnosti, které pro Vás platí.

- vymyslel/anebo zformuloval/a jsem ho sám/sama
- navrhl/a mi ho můj/moje školitel/školitelka
- zvolil/a jsem ho ze seznamu nabízených
- bylo inzerováno vysokou školou/pracovištěm (tj. byla vypsána pozice doktoranda na dané téma)
- jiným způsobem, jakým: (open)

14. Konzultoval/a jste s někým při výběru doktorského studijního programu své následné uplatnění na trhu práce? (all)

Označte všechny možnosti, které pro Vás platí.

1. Konzultoval/a jsem tuto otázku s předpokládaným vedoucím práce.
2. Konzultoval/a jsem tuto otázku s někým jiným na vybraném pracovišti nebo v rámci vybraného studijního programu (např. garant oboru).
3. Využil/a jsem podpory kariérového poradce či obdobné služby nabízené vysokou školou.
4. Při úvahách o uplatnitelnosti jsem využil/a jiný typ podpory nebo poradenství mimo vysokou školu.
5. Žádnou konzultaci na toto téma jsem neabsolvoval/a. (exkluzivní odpověď)

15 V jaké formě plánujete psát/ vytvářet či již píšete/vytváříte svou disertační práci? (all)

- jako soubor odborných článků (go to 15A)
- jako ucelený rukopis (tradiční forma) (go to 15A)
- jako realizované umělecké dílo a jeho dokumentaci (go to 15A)
- nevím, nejsem rozhodnutý/á (go to 15B)
- jiná situace: open

15A Mohl/a jste si vybrat formu disertace? (all)

- Ano, mohl/a jsem si tento způsob vybrat.
- Ne, daný způsob je předepsaný.
- Ne, daný způsob sice není předepsaný, ale vyžaduje ho školitel/školitelka.

15B V jakém jazyce budete psát či píšete převážnou část své disertační práce? (all)

- český jazyk
- slovenský jazyk
- anglický jazyk
- jiné: (open)
- nevím/nejsem rozhodnutý/á

16 Posuďte, jak daleko jste aktuálně ve svém doktorském studiu, respektive jste byl/a v momentě jeho přerušení? (all)

Zajímá nás, jak daleko jste ve svém studiu z hlediska objemu práce, kterou jste na něm doposud vykonal/a. Toto Vaše hodnocení nemusí odpovídat ročníku, ve kterém se aktuálně nacházíte. 0 %

znamená samotný začátek, neudělali jste ještě nic a 100 % je úspěšné dokončení. Uveďte i v případě, že máte přerušené studium.

- 0% jsem na úplném začátku studia
- 10%
- 20%
- 30%
- 40%
- 50%
- 60%
- 70%
- 80%
- 90%
- 100% studium jsem úspěšně dokončil/a

Nyní se zaměříme na okruh lidí, kteří s Vámi řeší Vaše studium a také na podporu ze strany vysoké školy.

17 Jakým způsobem jste získal/a školitele/školitelku Vašeho doktorského studia? **all**

Vyberte jednu z nabízených možností.

- Školitel/školitelka mne sám/sama oslovil/a.
- Školitel/školitelka mi byl/a schválen/a na základě mého návrhu.
- Téma, které jsem si zvolil/a, bylo navázáno na konkrétní/ho školitele/ školitelku.
- Školitel/školitelka mi byl/a přidělen/a, aniž bych to mohla/a ovlivnit.

18 Kde převážně působí Váš školitel / Vaše školitelka? **all**

- na vysoké škole, kde studujete
- na jiné vysoké škole v ČR nebo na Slovensku
- na vysoké škole jinde v zahraničí
- ve výzkumné instituci v ČR nebo na Slovensku (např. Akademii věd, výzkumném ústavu apod.)
- ve výzkumné instituci jinde v zahraničí
- mimo akademickou a výzkumnou sféru v ČR nebo na Slovensku
- mimo akademickou a výzkumnou sféru jinde v zahraničí
- jinde: [open](#)
- nevím

19 Jak probíhá spolupráce s Vaším školitelem nebo Vaší školitelkou? **(ne1=3, multiple choice)**

- Projevuje zájem o mé studium.
- Vytyčuje mému studiu a výzkumu jasný směr.
- Dává mi velkou svobodu.
- Vede se mnou rovnocennou diskusí/diskuse.
- Inspiruje mě.
- Poskytuje mi dostatečnou zpětnou vazbu.
- Vždy čeká, až ho/ji kontaktuji já.

- 1 zcela souhlasím
- 2
- 3
- 4
- 5 zcela nesouhlasím

20 Jak jste v současné době spokojený/á s vedením Vašeho studia ze strany školitele/školitelky?
(filtr pouze if 6A je rovno a více než „2. ročník“+ ne 1=3)

- 1 velmi spokojený/á
- 2
- 3
- 4
- 5 zcela nespokojený/á

21 Existuje na Vaší fakultě/vysoké škole nějaký systém kontroly školitelů? ne 1=3

- ano
- ne
- nevím

22 Existuje na Vaší fakultě/vysoké škole systém získávání zpětné vazby specificky k doktorskému studiu od samotných studentů? ne 1=3

Nejde nám o předmětové ankety, ale o systém, který umožňuje doktorandům vyjádřit se k podmínkám a kvalitě studia.

- ano
- ne
- nevím

23 Změnil/a jste během svého doktorského studia svého oficiálního školitele respektive školitelku?
(filtr pouze if 6A je rovno a více než „2. ročník“+ ne 1=3))

Vyberte jednu odpověď.

- 1 ne
- 2 jednou
- 3 vícekrát než jednou

24 Máte kromě školitele/školitelky k dispozici ještě jiné osoby, které Vám poskytují odborné vedení a podporu ve Vašem studiu (např. externí konzultant, mentor, odborník z praxe apod.)? ne 1=3

- 1 ne, vedení mi poskytuje pouze školitel/školitelka (go to 30B if 6A=“1. ročník“ nebo 30A= if 6a je rovno a více než „2. ročník“)
- 2 ano, vedení mi kromě školitele/školitelky poskytuje **jedna** další osoba (go to 25)
- 3 ano, vedení mi kromě školitele/školitelky poskytuje **více než jedna** další osoba (go to 25)

25 Jak byste charakterizoval/a tuto další osobu, která Vám poskytuje vedení a podporu, ale není Vaším školitelem/ Vaší školitelkou? ne 1=3

Pokud máte více než jednu takovou osobu, vyberte prosím tu, která je pro Vás nejvýznamnější.

- vedoucí nebo jiný člen výzkumného týmu nebo projektu, ve kterém působím
- jiný odborník na téma disertačního výzkumu nebo na metody, které při něm využívám
- jiné

26 Je Vaše spolupráce s touto osobou formálně potvrzená ? ne 1=3

- Ano, tato osoba mi byla přidělena jako oficiální konzultant (případně druhý školitel či druhá školitelka) a naše spolupráce je formalizována.
- Ne, tato osoba nemá oficiální postavení vůči mému studiu, ale naše spolupráce je aktivně podporována školou nebo školitelem.
- Ne, tato osoba nemá oficiální postavení vůči mému studiu, jedná se o mé soukromé konzultace nezávislé na školiteli/školitelce.

27. Kde tato osoba primárně profesně působí? ne 1=3

- na vysoké škole, kde studuji
- na jiné vysoké škole v ČR nebo na Slovensku
- na vysoké škole jinde v zahraničí
- ve výzkumné instituci v ČR nebo na Slovensku (např. Akademii věd, výzkumném ústavu apod.)
- ve výzkumné instituci jinde v zahraničí
- mimo akademickou a výzkumnou sféru v ČR nebo na Slovensku (např. odborníci z kulturních institucí či praxe)
- mimo akademickou a výzkumnou sféru jinde v zahraničí
- jinde: [\(open\)](#)
- nevím

28 Pokud se zamyslíte nad rozsahem odborného vedení a podpory během Vašeho doktorského studia, jaký podíl na něm mají školitel/školitelka a osoba, kterou jste charakterizoval/a v předchozích otázkách? ne 1=3

Uveďte v %, maximálně 100 %.

- E1 školitel/školitelka...%
...%
- E2 osoba charakterizovaná v předchozích otázkách ...%

(měkké upozornění když součet nebude roven 100 %: „Součet není 100 %, opravdu jste to tak chtěl/a uvést?“

(if E2 >= E1) 29 Jak probíhá Vaše spolupráce s osobou, která není Vaším školitelem/školitelkou, a kterou jste charakterizoval/a výše? multiple choice

- Projevuje zájem o mé studium.
- Vytyčuje mému studiu a výzkumu jasný směr.
- Dává mi velkou svobodu.
- Vede se mnou rovnocennou diskusí/diskuse.
- Inspiruje mě.
- Poskytuje mi dostatečnou zpětnou vazbu.
- Vždy čeká, až ho/ji kontaktuji já.

- 1 zcela souhlasím
2
3

- 4
5 zcela nesouhlasím
9 Nevím

30A Jak často jste své studium konzultoval/a se svým školitelem/ svou školitelkou v posledních dvou semestrech? ne 1=3, (filtr pouze pro studenty druhých a vyšších ročníků – tj. 6A je rovno a více „2. ročníků“ a ne 1=3)

Na formě konzultace nezáleží, zhodnoťte souhrnně konzultace osobní, online, písemné (e-mailové) i telefonické.

- méně než jednou za semestr
- přibližně jednou za semestr
- několikrát za semestr
- jednou až dvakrát měsíčně
- přibližně jednou týdně
- vícekrát v týdnu

30B Konzultoval/a jste již své doktorské studium se svým školitelem/ svou školitelkou?

Na formě konzultace nezáleží, zhodnoťte souhrnně konzultace osobní, online, písemné (e-mailové) i telefonické. Označte všechny možnosti, které jsou pro Vás relevantní. (filtr pouze pro studenty prvních ročníků, tj. 6A= „1.ročník“ + ne 1=3)

- a) ano, po začátku tohoto semestru
- b) ano, již před začátkem semestru
- c) ne, ještě ne *(omezení, pokud vyplní a) nebo b) nebo obojí, nemůže zaklíknout c)*

31 Vyhovuje Vám obecně počet těchto konzultací se školitelem/školitelkou? (filtr pouze pro studenty druhých a vyšších ročníků: if 6A je rovno a více „2. ročníků“) + (ne 1=3)

- ano, obecně mi počet konzultací vyhovuje
- ne, školitel vyžaduje konzultace častěji, než je dle mého názoru nutné
- ne, potřeboval/a bych konzultací více

32 Má Váš školitel/ Vaše školitelka zájem získat od Vás zpětnou vazbu ke své podpoře Vašeho studia? (filtr pouze pro studenty druhých a vyšších ročníků: if 6A je rovno a více „2. ročníků“ (ne 1=3)

- rozhodně ano
- spíše ano
- spíše ne
- rozhodně ne
- neumím posoudit

33 Co Vás v současnosti motivuje ke studiu? (filtr if 6A je rovno a více „2. ročníků“, bez 1=3, multiple choice)

- Výzkum/věda mě baví.
- Dosažení doktorátu pro mě osobně hodně znamená.
- Doktorát mi poskytne uznání od ostatních lidí.
- Doktorát je nezbytný pro mou další kariéru.

- Potřebuji si dokázat, že na to mám.
- Měl/a bych špatné svědomí, kdybych studium úspěšně neukončil/a.
- Otevírá to lepší kariérní příležitosti v budoucnu.
- Studium je pro mě hlavním zdrojem příjmů.
- Teď vlastně nemám motivaci pokračovat ve studiu.
- Něco jiného: [\(open\)](#)

- 1 zcela souhlasím
- 2
- 3
- 4
- 5 zcela nesouhlasím
- 9 nevím

Následující část se týká finančních podmínek Vašeho studia.

34 Pobíráte v současném semestru doktorské nebo jiné stipendium? *bez 1=3*

Jde nám o jakékoliv stipendium (doktorské, prospěchové, sociální apod.), které pobíráte v souvislosti se svým studiem.

Ano [\(go to 34a\)](#)

Ne [\(go to 35\)](#)

34a V jaké průměrné výši je v současnosti (měsíčně) toto stipendium? *bez 1=3*

V případě, že pobíráte více druhů stipendií, uveďte jejich součet. Uveďte celkovou částku v Kč.

částka v Kč.....

Max. 6 znaků, měkká kontrola vždy: „Není tam překlep? Chtěl/a jste opravdu napsat tuto částku?“

34b Pokrývá stipendium Vaše životní náklady? *bez 1=3*

- 1 Ano, stipendium pokrývá mé životní náklady.
- 2 Ne, stipendium nepokrývá mé životní náklady.
- 3 Nevím.

35 Pokud byste dostával/a v tomto semestru doktorské stipendium ve výši 15 000 Kč (čistého), pokrylo by to Vaše životní náklady? Tj. mohl/a byste se plně věnovat svému studiu/disertačnímu výzkumu a nikdo další by Vás nemusel finančně podporovat, nemusel/a byste pracovat v jiném zaměstnání apod.? *bez 1=3*

- 1 rozhodně ano [\(go to 37\)](#)
- 2 spíše ano [\(go to 37\)](#)
- 3 spíše ne [\(go to 36\)](#)
- 4 rozhodně ne [\(go to 36\)](#)

36 V jaké výši by muselo být doktorské stipendium, abyste se mohl/a plně věnovat studiu, a zároveň jste nebyl/a závislý/á na finanční podpoře od jiných osob a nemusel/a pracovat v jiném zaměstnání? *bez 1=3*

Uveďte celkovou částku v Kč.

částka v Kč.....

Max. 6 znaků; měkká kontrola vždy: Není tam překlep? Chtěl/a jste opravdu napsat tuto částku?

37 Jaká je struktura Vašich měsíčních příjmů v tomto semestru? *bez 1=3*

Pokud jsou Vaše příjmy nepravidelné, zkuste odhadnout jejich průměrnou měsíční výši. Uveďte v Kč, pokud v příslušné položce nemáte příjem, uveďte 0.

Pro odhad výše podpory od partnera/partnerky zkuste odhadnout, v jaké míře Vás finančně podporuje i v případě, že máte např. společný účet.

- a** základní doktorské stipendium
- aa** jiné stipendium vyplácené v souvislosti s disertačním výzkumem
- aaa** stipendium vyplácené za aktivity mimo disertační výzkum (např. výuka, hodnocení seminárních prací)
- aaaa** jiné stipendium od vysoké školy (sociální, ubytovací apod.)
- b** zaměstnání na VŠ, výzkumné nebo kulturní instituci (tj. máte pracovní smlouvu, DPP nebo DPČ) související s disertačním výzkumem
- bb** zaměstnání na VŠ, výzkumné nebo kulturní instituci (tj. máte pracovní smlouvu, DPP nebo DPČ) nesouvisející s disertačním výzkumem
- c** zaměstnání mimo akademický a výzkumný prostor (tj. máte pracovní smlouvu, DPP nebo DPČ)
- d** vlastní podnikání (včetně např. uměleckého podnikání tzv. „na volné noze“)
- e** podpora od rodičů či partnera
- f** jiné

Celkem v Kč....

max 6 znaků; kontrola: Není tam chyba? Jde opravdu o tuto částku?

38 Jaké jsou Vaše měsíční náklady? Odhadněte částky v následujících položkách. *bez 1=3*

Máme na mysli náklady, které vynakládáte ze svých vlastních finančních prostředků.

- na bydlení (nájemné + služby, případně splácení hypotéky)
- na studium (literatura, vybavení, poplatky...)
- podpora a péče o rodinu (děti, partner/partnerka, rodiče...)
- doprava
- zdraví (léky, zdravotní pomůcky)
- zábava/koníčky
- další věci denní spotřeby (jídlo, internet, telefon)
- jiné (např. splácení půjček kromě hypotéky)

Celkem v Kč.....

max 6 znaků; kontrola: Není tam chyba? Jde opravdu o tuto částku?

39 V jedné z předešlých otázek jste uvedl/a, že máte příjem z práce na vysoké škole, jiné výzkumné nebo kulturní instituci. Specifikujte, prosíme, tuto práci: (bez 1=3 + jen ti co 37b nebo 37bb je více než 0)

1 výběr

- 1 ano, pracuji na vysoké škole, kde studuji
- 2 ano, pracuji na jiné vysoké škole
- 3 ne, nepracuji na vysoké škole, ale v jiné výzkumné (např. Akademie věd) či kulturní instituci
- 4 jiná situace: [open](#)

40 O jaký typ práce se převážně jedná? *bez 1=3 + jen ti co 37b nebo 37bb je více než 0; 2 výběry*
Můžete uvést maximálně dva typy práce.

- 1 výuka
- 2 hodnocení seminárních či laboratorních prací
- 3 administrativní činnost
- 4 výzkumná činnost nebo umělecká tvorba
- 5 jiná činnost, zde neuvedená

41 Jaký vztah má Vaše práce respektive podnikání k tématu Vaší disertace? *bez 1=3 + jen ti co 37c nebo 37d je více než 0; 1 výběr*

- 1 velmi silný
- 2
- 3
- 4
- 5 vůbec žádný

[Další otázky se budou týkat zázemí pro studium a sociální integrace](#)

42A Jak hodnotíte podporu vysoké školy v oblastech týkajících se materiálního zázemí (tedy např. laboratoře, přístroje či nástroje, prostory, ale i software, informační zdroje apod.) pro doktorandy a doktorandky? *bez 1=3, multiple choice*

Uveďte i v případě, že Vám vysoká škola zprostředkovává nebo jiným způsobem umožňuje využívat jiné než vlastní zázemí.

1 – velmi pozitivně ... 5 – velmi negativně; 7- nemohu posoudit, toto zázemí využívám (primárně) mimo vysokou školu; 9 - nevím/nedokážu posoudit

- samotné vybavení pracoviště umožňující realizaci výzkumu v oboru (tj. pracoviště má vybavení, které odpovídá požadavkům oboru/ů nebo je takové vybavení zajištěno vysokou školou jinde)
- možnost využívat vybavení potřebné pro realizaci Vašeho vlastního výzkumu vedoucího ke zpracování disertační práce (tj. můžete vybavení aktivně využívat, je pro vás dostupné, máte ho jako doktorand/doktorandka k dispozici)
- podpůrné materiální zázemí pro výzkumnou a studijní činnost (např. knihovny včetně knihovnických služeb, software)
- dostupnost studovny
- dostupnost sdílené kanceláře či vlastního pracovního místa

43A Jak důležitá je pro Váš studijní úspěch podpora vysoké školy v těchto oblastech týkajících se materiálního zázemí doktorandů a doktorandek? *bez 1=3, multiple choice*

1 – velmi důležitá ... 5 – zcela nedůležitá; 9 – nevím/nedokážu posoudit

- samotné vybavení pracoviště umožňující realizaci výzkumu v oboru (tj. pracoviště má vybavení, které odpovídá požadavkům oboru/ů nebo je takové vybavení zajištěno vysokou školou jinde)
- možnost využívat vybavení potřebné pro realizaci Vašeho vlastního výzkumu vedoucího ke zpracování disertační práce (tj. můžete vybavení aktivně využívat, je pro vás dostupné, máte ho jako doktorand/ka k dispozici)
- podpůrné materiální zázemí pro výzkumnou a studijní činnost (např. knihovny včetně knihovnických služeb, software)
- dostupnost studovny
- dostupnost sdílené kanceláře či vlastního pracovního místa

42B Jak hodnotíte podporu vysoké školy v následujících oblastech (mimo materiální zázemí)? [bez 1=3, multiple choice](#)

1 – velmi pozitivně ... 5 – velmi negativně; 9 – nevím/nedokáži posoudit

- pomoc při zajištění zahraničních mobilit
- podpora při přípravě projektových žádostí a následném řízení projektů vč. finančního řízení
- pomoc s publikováním (například informační podpora a zázemí, konzultace, semináře apod.)
- možnost a podpora účasti na konferencích
- kariérní služby
- psychologická podpora
- mentoring
- koučink (v konkrétních situacích, s nimiž se během studia setkáváte)
- podpora při vyřizování administrativních záležitostí spojených se studiem
- podpora sociální integrace doktorandů (tj. mezi doktorandy navzájem i s akademiky)
- podpora a posilování interdisciplinární spolupráce
- podpora sladění studia s rodinným životem (školky, individuální přístup apod.)

43.B Jak důležitá je pro Váš studijní úspěch podpora vysoké školy v následujících oblastech (mimo materiální zázemí)? [bez 1=3, multiple choice](#)

1 – velmi důležitá ... 5 – zcela nedůležitá; 9- nevím/nedokáži posoudit

- pomoc při zajištění zahraničních mobilit
- podpora při přípravě projektových žádostí a následném řízení projektů vč. finančního řízení
- pomoc s publikováním (například informační podpora a zázemí, konzultace, semináře apod.)
- možnost a podpora účasti na konferencích
- kariérní služby
- psychologická podpora
- mentoring
- koučink (v konkrétních situacích, s nimiž se během studia setkáváte)
- podpora při vyřizování administrativních záležitostí spojených se studiem
- podpora sociální integrace doktorandů (tj. mezi doktorandy navzájem i s akademiky)
- podpora a posilování interdisciplinární spolupráce
- podpora sladění studia s rodinným životem (školky, individuální přístup apod.)
- jiná podpora výše neuvedená: [open](#)

44 Účastníte se jako doktorand či doktorandka následujících aktivit na pracovišti, kde studujete?

[bez 1=3, multiple choice](#)

1 - Ano 2 – Ne

-porady vedení pracoviště

-účast/podíl na dalším směřování či rozvoji pracoviště

-konzultace o rozvoji pregraduální studijních programů

- jiné aktivity: (open)

45A Jste jako doktorand/doktorandka v současnosti členem/členkou (výzkumné) skupiny či jiného týmu na Vašem pracovišti? bez 1=3

ano (go to 45B)

ne (go to 46)

o žádném takovém týmu nevím (go to 46)

45B Jak často jste se v této skupině nebo týmu setkávali v akademickém roce 2020/2021? (if 6A rovná se nebo je více „2.ročník“ + bez 1=3

Na formě setkání nezáleží. Může jít jak o setkání prezenční, tak i online.

- méně než jednou za semestr
- přibližně jednou za semestr
- několikrát za semestr
- přibližně jednou týdně
- vícekrát v týdnu

45C Vztahy v tomto týmu/skupině byste označil/a za: if 6A rovná se nebo je více „2.ročník“ + bez 1=3

- přátelské, vzájemně se podporující (1 zcela platí – 5 vůbec neplatí)
- konkurenční (1 zcela platí – 5 vůbec neplatí)
- výzkumně/vědecky podnětné (1 zcela platí – 5 vůbec neplatí)

Studium a mobilita

46 Odhadněte, kolik průměrně hodin denně jste se v minulém týdnu věnoval/a následujícím oblastem života? bez 1=3

Pokud nějaké z oblastí nevěnujete žádný čas, napište "0". Uvedte v celých hodinách.

1- V pracovní den (tj. po-pá) 2- o víkendu (so-ne)

práci na disertaci (laboratoře, psaní, ...)	.....
studiu jako takovému (to, co patří k povinnostem studia mimo disertaci)	.....
placené práci na vysoké škole (v rámci pracovního úvazku, DPČ nebo DPP)	.....
placené práci ve výzkumné instituci, jako je například Akademie věd (v rámci pracovního úvazku, DPČ nebo DPP)	.....
placené práci mimo akademický nebo výzkumný prostor	.....
podnikání	.....
volnočasové aktivity	.....

péče o domácnost, rodinu (dítě/děti, o jiné členy rodiny) .....
spánku .....

.....počet hodin

(měkké upozornění, když je součet vyšší než 24 anebo nižší než 10: Prosím, zkontrolujte počty hodin, které jste uvedl/a.)

47 Jaké konkrétní aktivity (v rámci svého doktorského studia) a v jakém rozsahu jste vykonával/a v uplynulém akademickém roce (tj. 2020/2021)? bez 1=3, multiple choice

psaní/vytváření disertace
metodologická a jiná příprava (design výzkumu, konceptualizace, apod.)
sběr výzkumných dat (experimenty, měření, pozorování, dotazování, terénní výzkum apod.)
analyzování/zpracování dat
psaní publikací (články, kapitoly apod.)
psaní zpráv (projektové zprávy či jiné nepublikované výstupy apod.)
recenzování článků/textů (pro časopisy či nakladatele, konference)
příprava či podíl na přípravě projektů (grantové žádosti)
prezentace vlastního výzkumu na konferencích, workshopech (prezenčně i online)
účast na budování výzkumné infrastruktury (např. příprava, poskytování nebo údržba databází pro použití odbornou veřejností)
vedení jiných studentů (např. bakalářské či magisterské práce)
vedení přednášek/seminářů na vysoké škole (prezenčně i online)
hodnocení testů či seminárních prací
spoluorganizování konferencí a workshopů (prezenčních i online)
administrativní práce (např. organizace schůzek, psaní zápisů, žádostí)
jiná aktivita

- 0 vůbec žádný čas
- 1 málo času
- 2
- 3
- 4
- 5 hodně času

48A Podíleli se nebo jste se podílel/a někdy během studia na řešení výzkumného projektu? bez 1=3

- 1 Byl/a jsem v minulosti nebo aktuálně jsem hlavním řešitelem/hlavní řešitelkou projektu. ([go to 48B](#))
- 2 Jsem v současnosti členem/členkou výzkumného týmu. ([go to 48B](#))
- 3 Byl/a jsem v minulosti členem/členkou výzkumného týmu, ale v současnosti nikoliv. ([go to 48B](#))
- 4 Ne, nikdy jsem nebyl/a členem/členkou výzkumného týmu ani hlavním řešitelem/řešitelkou projektu. ([go to 49A](#))

48B V jakém typu grantu/projektu to bylo naposledy? Pokud takových aktivit bylo nebo je více najednou, uveďte všechny. bez 1=3

Vyberte všechny možnosti, které pro vás platí.

- 1 v interním grantu vysoké školy
- 2 v institucionálním výzkumu vysoké školy (např. specifický vysokoškolský výzkum)

- 3 v národním grantu (GAČR, TAČR aj.), který získala vysoká škola nebo jiná výzkumná instituce
- 4 v mezinárodním grantu (Erasmus+, Horizon 2020, apod.)
- 5 ve smluvním výzkumu (tj. zadaném podnikatelským subjektem) uskutečňovaném na vysoké škole
- 6 jiná situace

48C Budou výsledky projektu/ů, do kterých jste byl/a zapojen/a, součástí Vaší disertace?

bez 1=3

- 1 ano
- 2 ne

49A Absolvoval/a jste během doktorského studia nějakou stáž v podniku nebo jiné instituci (veřejný úřad, nezisková organizace apod.)? bez 1=3

- a) ano ([go to 49B](#))
- b) ne, ale chystám se, že ji během studia absolvuji ([go to 50](#))
- c) ne, takovou stáž neplánuji ([go to 50](#))

49B Jak Vám tato stáž byla nabídnuta?

Pokud jste absolvoval/a více takových stáží, vyberte tu nejnovější.

- a) byla mi aktivně nabídnuta školou
- b) byla mi nabídnuta ze strany podniku nebo jiné instituce
- c) (vy)hledal/a jsem si ji sám/sama

50 Byl/a jste od začátku svého doktorského studia na zahraničním studijním pobytu? bez 1=3

Máme na mysli studijní pobyt, který trval alespoň jeden týden (mohlo jít i o studijní pobyt, který z důvodů spojených s pandemií probíhal výhradně v online formě). Pokud jste absolvoval/a více takových pobytů, vyberte ten nejnovější.

- 1 Ano, byl povinnou součástí doktorského studia. ([go to 51](#))
- 2 Ano, ale nebyl povinnou součástí doktorského studia. ([go to 51](#))
- 3 Ne, ještě jsem nebyl/a na žádném zahraničním pobytu v rámci doktorského studia. ([go to 54](#))

51 Jak dlouhý byl tento pobyt? V případě absolvování více zahraničních pobytů uveďte jejich celkovou délku. bez 1=3

Uveďte v týdnech.

Měkké omezení na 20 týdnů: „Opravdu to byla tak dlouhá doba?“

52 Jaké povahy byl tento zahraniční pobyt? Jednalo se o: bez 1=3, multiple choice

Ano - ne

- 1 výzkumný pobyt
- 2 výukový pobyt (byl/a jsem posluchačem/posluchačkou)
- 3 realizace přednášky, přednášek nebo kurzu (byl/a jsem lektorem/lektorkou)
- 4 jiné povahy: ([open](#))

53 Do jaké míry byl tento Váš zahraniční pobyt užitečný v následujících oblastech? bez 1=3, multiple choice

zlepšení znalosti cizího jazyka
navázání spolupráce s vědci, nebo v případě doktorandů a doktorandek uměleckých studijních programů, s umělci mimo ČR
přístup k atraktivnímu pracovnímu místu v akademickém nebo výzkumném prostředí
přístup k atraktivnímu pracovnímu místu mimo akademické nebo výzkumné prostředí
vylepšení příjmu
zlepšení výzkumných dovedností
přístup k zahraničním zdrojům výzkumné podpory (mobilita např. jako podmínka či výhoda při žádání o granty, projekty, stipendia)
posun v profesní kariéře
přínos k osobnímu rozvoji

- 1   byl velmi užitečný
2
3
4
5   byl zcela neužitečný
9   nevím

54 Jak velkými překážkami jsou pro Váš případný (další) studijní pobyt v zahraničí následující skutečnosti? bez 1=3; multiple choice

nedostatečná znalost cizího jazyka
kulturní odlišnosti
nedostatek motivace
nedostatek služeb na Vaší vysoké škole nabízejících radu a podporu související s pobytem
ztráta vědeckých kontaktů v ČR
zdravotní problémy
odloučení od partnera či rodiny, péče o dítě
odloučení od přátel
obavy ze ztráty zaměstnání, zodpovědnost vůči současnému zaměstnavateli
problémy s financováním zahraničního pobytu
problémy s cestováním v důsledku protipandemických opatření
problémy s cestováním mimo protipandemická opatření (např. víza, bezpečnostní situace)

- 1   žádná překážka
2
3
4
5   velká překážka
9   nevím

55 Jak jsou podle Vás v rámci Vašeho doktorského studia rozvíjeny následující kompetence, znalosti a dovednosti? bez 1=3; multiple choice

Zhodnoťte jako ve škole.
akademické psaní
metodologická připravenost (znalost „řemesla“ oboru)

schopnost řešit problémy
kreativita
jazykové znalosti
kriticko-analytické myšlení
práce v týmu
efektivní komunikace
oborové znalosti
flexibilita
networking
projektový management (příprava, vedení, ...)
dodržování uznávaných vědeckých pravidel či postupů a výzkumná etika

- 1   výborně
- 2
- 3
- 4
- 5   nedostatečně
- 9   nedokáži posoudit

56 Jakým způsobem jsou během Vašeho studia rozvíjeny pedagogické kompetence? [bez 1=3](#)

Vyberte všechny možnosti, které pro vás platí.

- 1   Cíleně, máme kurzy, semináře zaměřené na rozvoj pedagogických kompetencí.
- 2   Sdílením zkušeností ze strany školitele či jiných akademiků, jde spíše o jejich osobní aktivitu.
- 3   Sdílením zkušeností se spolužáky.
- 4   Rozvíjím se vlastní praxí (vyučuji).
- 5   Nijak se nerozvíjím a chybí mi to.
- 6   Tyto kompetence nepotřebuji.

57 Doktorský studijní program, který studujete, považujete celkově za: [bez 1=3](#)

- 1   velmi snadný
- 2
- 3
- 4
- 5   velmi náročný

58 Které faktory jsou podle Vás největšími překážkami k úspěšnému dokončení doktorského studia?

Vyberte všechny faktory, které pro Vás platí.

Náročnost disertačního výzkumu

Náročnost napsání disertační práce

Náročnost požadované publikační činnosti

Absolvování požadovaných předmětů v rámci doktorského studia

Pedagogická činnost v rámci doktorského studia

Požadovaná zahraniční mobilita

Spolupráce se školitelem/školitelkou

Izolace či osamělost během doktorského studia

Netransparentní nebo měnící se podmínky doktorského studia

Mimo studijní záležitosti (spojené např. se soukromým životem, zdravotním stavem)

Jiné skutečnosti: ([open](#))

Nyní se Vás zeptáme na Vaše vědecké výstupy (bez 1=3)

Zde můžete uvést Váš vědecký identifikátor (stačí jeden, pokud jich máte více), který používáte zejména v souvislosti s publikačními výstupy. Na jeho základě budeme moci vyhledat Vaše výstupy automaticky. K poskytnutí potřebujeme Váš souhlas.

Pokud vědecký identifikátor uvést nechcete, můžete počet výstupů podle jejich druhu doplnit ručně v následující otázce.

Nechci poskytnout vědecký identifikátor ([go to 59](#))

Souhlasím s poskytnutím vědeckého identifikátoru za účelem získání informací o mých výzkumných či uměleckých výstupech v Registru informací o výsledcích respektive Registru uměleckých výstupů pro tento dotazník. Souhlas se týká pouze tohoto účelu, ve výsledných datech tento identifikátor uveden nebude a rovněž s ním nebude nakládáno ve spojitosti s Vašimi údaji v dotazníku. ([aktivní souhlas](#))

- a) **VEDIDK** (náповěda: Jde o sedmimístný číselný kód, najdete ho za svým jménem ve výpisu z Rejstříku informací o výsledcích.) (7 znaků, pouze čísla: 0000000, [go to 60](#))
- b) **ORCID ID** (náповěda: Má 16 číselných znaků, najdete ho zadáním svého jména zde: [ORCID](#)) (16 znaků, formát 0000-0000-0000-0000, pouze čísla) ([go to 60](#))
- c) **Scopus ID** (náповěda: Má 11 číselných znaků a najdete ho např. po přihlášení na [Access through your institution \(elsevier.com\)](#).) (11 znaků, pouze čísla: 00000000000, [go to 60](#))
- d) **Researcher ID** (náповěda: Užívané v databázi Web of Science, má 9 až 11 znaků např. ve formátu AAA-0000-0000 a Vaše ID je možné nalézt zde: [Researchers | Publons](#).) (9 až 11 znaků, kombinace písmen a čísel, formát AAA-0000-0000, [go to 60](#))
- e) **ID uživatele RUV** (náповěda: Údaj naleznete po přihlášení do RUV - [Úvodní stránka | RUV](#) - v závorce za Vaším jménem, jde o číselný kód.) (formát 4 čísla, [go to 60](#))

59 Jaké jsou Vaše dosavadní zkušenosti s publikační činností? Uveďte, kolik publikací či jiných druhů výstupů (včetně uměleckých) jste do současné doby měl/a v následujících kategoriích: bez 1=3

Jde o výstupy či publikace, jichž jste autorem/autorkou i spoluautorem/spoluautorkou.
článek v časopise evidovaném ve Web of Science nebo Scopus
recenzovaný odborný článek
odborná kniha
kapitola v odborné knize
stať ve sborníku

umělecký výstup

jiné výsledky aplikovaného výzkumu (patenty, mapy, užité vzory, software apod.)

ostatní výsledky (organizace konference, workshopu apod.)

1 před vstupem do doktorského studia

2 po vstupu do doktorského studia

Následující část dotazníku se týká vašich pracovních plánů po dokončení doktorského studia.

60 Jak atraktivní jsou pro Vás následující pracovní příležitosti bez ohledu na jejich pravděpodobnost? bez 1=3, multiple choice

Pracovat jako vědec/výzkumník na vysoké škole nebo ve výzkumné instituci.

Pracovat jako pedagog na vysoké škole.

Pracovat na vysoké škole jako akademický pracovník (tj. kombinovat výuku a výzkum).

Pracovat na místě spojeném s výzkumem, ale mimo VŠ a výzkumné instituce.

Pracovat na místě mimo vysokoškolskou a výzkumnou sféru.

1 velmi atraktivní

2

3

4

5 velmi neatraktivní

9 nevím

If 60 = 4 nebo 5 go to 61

61 Tyto varianty uplatnění jste označil/a jako neatraktivní: Z jakých důvodů? bez 1=3 pouze neatraktivní varianty, tj. ty, kde odpověděli 60=4 nebo 5

Označte všechny možnosti, které pro Vás platí.

Pracovat jako vědec/výzkumník na vysoké škole nebo ve výzkumné instituci.

Pracovat jako pedagog na vysoké škole.

Pracovat na vysoké škole jako akademický pracovník (tj. kombinovat výuku a výzkum).

Pracovat na místě spojeném s výzkumem ale mimo VŠ a výzkumné instituce

Pracovat na místě mimo vysokoškolskou a výzkumnou sféru.

1 nízké finanční ohodnocení

2 neatraktivní pracovní náplň

3 omezený kariérní růst

4 nevyhovující pracovní podmínky

5 nízká časová flexibilita

6 jiné důvody: (open)

62 V jakém sektoru byste chtěl/a v ideálním případě pracovat po ukončení studia? bez 1=3

1 ve veřejném

2 v soukromém

3 v neziskovém

4 nemám preference, je mi to jedno

63 Uvažujete vážně o tom, že byste po dokončení studia odešel/la do zahraničí? bez 1=3

- 1 ano, na dlouhodobý pracovní kontrakt (minimálně 1 rok)
- 2 ano, na krátkodobý pracovní kontrakt (méně než 1 rok)
- 3 ano, chtěl/a bych se tam ještě dále vzdělávat
- 4 ano, mělo by jít o soukromý pobyt (nikoliv pracovní nebo studijní, např. z rodinných důvodů)
- 5 nevím/nejsem rozhodnutý/á
- 6 ne

Identifikační otázky

64 Jste (all)

- 1 žena
- 2 muž
- 3 nechci uvést

65 V jakém roce jste se narodil/a (all)

66 Kde jste se narodil/a ? (all)

- 1 v ČR
  - 2 Na Slovensku
jinde (rolovací menu)
- 99 nechci uvádět

67 Kde se narodili Vaši rodiče/pěstouni? (all)

matka/pěstounka

otec/pěstoun

- 1 v ČR
  - 2 Na Slovensku
jinde (rolovací menu)
  - 9 nevím
- 99 nechci uvádět

68 Jaké je nejvyšší dosažené vzdělání Vašich rodičů? Pokud absolvovali v zahraničí, uveďte odpovídající ekvivalent. (all)

matka/pěstounka

otec/pěstoun

- 1 základní vzdělání
  - 2 střední vzdělání bez maturity
  - 3 střední vzdělání s maturitou
  - 4 vyšší odborné vzdělání
  - 5 vysokoškolské - bakalářské
  - 6 vysokoškolské - magisterské nebo jeho ekvivalent
  - 7 vysokoškolské - doktorské nebo jeho ekvivalent
  - 9 nevím
- 99 nechci uvádět

69 S kým v současnosti žijete?

- 1 s partnerem/partnerkou (manželem/manželkou)

- 2 s rodiči
  - 3 se spolubydlícími
  - 4 sám/sama
  - 5 jinak
- 99 nechci uvádět

70 Máte dítě/děti?

- 1 ano
  - 2 ne ([go to 72](#))
- 99 nechci uvádět ([go to 72](#))

71 Máte možnost na Vaší fakultě/VŠ využít školku nebo jesle? **Varianta pro 1=3: Měl/a jste možnost na Vaší fakultě/VŠ využít školku nebo jesle?**

- 1 ano, tuto možnost mám a využívám ji
  - 2 ano, tuto možnost mám, ale nevyžívám ji
  - 3 ne, tato možnost na VŠ, kde studuji, není
  - 4 dítě/děti v předškolním věku nemám
- 99 nechci uvádět

72 Jak jste v současnosti spokojený/á se sladěním svého studijního a soukromého/profesního života? **Filtr: ne 1=3**

- 0 zcela nespokojený/á
  - 1
  - 2
  - 3
  - 4
  - 5
  - 6
  - 7
  - 8
  - 9
  - 10 naprosto spokojený/á
- 99 nechci uvádět

74 Limituje Vás ve Vašem současném studiu nějaká překážka, která se týká Vaší fyzické nebo psychické kondice? **Filtr: ne 1=3**

Vyberte všechny možnosti, které pro Vás platí.

- 1 Ano, akutní fyzická nemoc nebo úraz s předpokládanou dobou léčení delší než 1 měsíc.
  - 2 Ano, chronická fyzická nemoc nebo hendikep (smyslový, pohybový).
  - 3 Ano, psychické onemocnění.
  - 4 Ano, psychická nepohoda (která není onemocněním, např. silný stres).
  - 5 Ne, nic takového mě nelimituje.
- 99 nechci uvádět

75 Máte k dispozici nějakou podporu, která Vám usnadňuje toto omezení překonat? Filtr: ne 1=3 (objeví se pouze ty varianty, které zaškrtnete v předchozí otázce a k nim se bude vyjadřovat), multiple choice

Máme na mysli jakýkoli typ podpory, kterým Vám jednotlivé instituce nebo lidé usnadňují překonání tohoto omezení.

Ano, akutní fyzická nemoc nebo úraz s předpokládanou dobou léčení delší než 1 měsíc

Ano, chronická fyzická nemoc nebo hendikep (smyslový, pohybový)

Ano, psychické onemocnění

Ano, psychická nepohoda (která není onemocněním, např. silný stres)

Vyberte všechny možnosti, které pro Vás platí.

- 1   Ano, podporu ze strany školy
- 2   Ano, jinou institucionalizovanou podporu
- 3   Ano, podporu mých blízkých (rodina či přátelé)
- 4   Ne, ale podporu nepotřebuji
- 5   Ne, ale podpora mi v tomto směru chybí
- 9   Nevím
- 99   Nechci uvádět

END   Děkujeme Vám za spolupráci!

Text   Vaše spolupráce je pro nás důležitá a rádi bychom se na Vás obrátili ještě jednou, a to v dalším kole tohoto šetření, abychom se dozvěděli, jak se Vám daří v dalším studiu nebo případně po absolvování. Předpokládáme, že další kolo dotazování proběhne v roce 2023. Více informací k poskytnutí souhlasu se zpracováním emailu najdete na webu CSVŠ

Email kontakt   Zde nám můžete zanechat svou emailovou adresu:.....(kontrola emailu) Jejím prostřednictvím Vás oslovíme v dalším kole obdobného šetření. (all, včetně přerušovaných studujících, tj. 1=3)

Text   Děkujeme ještě jednou za Vaši ochotu, budeme Vás v dostatečném předstihu informovat o tom, kdy a za jakých podmínek proběhne další kolo šetření. Pro více informací o výsledcích a postupu šetření můžete sledovat webovou stránku www.csvs.cz.

END1   Bohužel nespadáte do cílové skupiny, kterou jsme chtěli oslovit. A gratulujeme k úspěšnému dokončení studia! (ti, kteří již absolvovali 1=4)

END2   Bohužel nespadáte do cílové skupiny, kterou jsme chtěli oslovit. Děkujeme!